

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο υπήρχε ειδίκευση των επαγγελματιών.
2. Ο Μ. Αλέξανδρος συγκάλεσε το Α΄ πανελλήνιο συνέδριο στην Κόρινθο το 337 π.Χ.
3. Ο Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης έγραψε την ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου.
4. Ο Κάτων ο Τιμητής πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου.
5. Η μεγαλύτερη συνεισφορά των Ρωμαίων στους υπηκόους τους ήταν το ρωμαϊκό δίκαιο.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. η μάχη της Χαιρώνειας
- β. η Ιωνική Επανάσταση
- γ. η ίδρυση της πόλης της Περγάμου
- δ. ο πρώτος ελληνικός αποικισμός
- ε. οι περσικοί πόλεμοι (τα Μηδικά)

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *ενιαίο οικονομικό σύστημα (ελληνιστικοί χρόνοι), πελάτες.*

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες οι συνέπειες για τους Μυκηναίους από την καταστροφή των παράκτιων περιοχών της Εγγύς Ανατολής;

(μονάδες 15)

2.β. Πώς και με ποια κίνητρα οργάνωσαν οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες τους εμπόρους και τους βιοτέχνες από τον 3ο μ.Χ. αι.;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο η κατασκευή σημαντικών έργων ανέδειξε την ανάγκη επίβλεψης από το κράτος.
2. Η πολιτιστική ομοιομορφία του μυκηναϊκού κόσμου αποδεικνύει την ύπαρξη ενός ενιαίου κράτους.
3. Ο Φίλιππος Β΄ της Μακεδονίας οργάνωσε την οπλική φάλαγγα.
4. Την περίοδο της δημοκρατίας (*Res publica*) την εξουσία στο ρωμαϊκό κράτος είχαν οι πατρίκιοι.
5. Οι κολωνοί ήταν δούλοι.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. η Καλλίειος συνθήκη (ή Κιμώνειος ειρήνη)
- β. η μάχη του Μαραθώνα
- γ. η Βασίλειος (Ανταλκίδειος) ειρήνη
- δ. η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου
- ε. η τρωική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *άριστοι ή ευγενείς (ομηρική εποχή), νομοδιδάσκαλοι.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αντιλήψεις είχαν οι αρχαίοι Αιγύπτιοι για τους θεούς;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια πολιτική ακολούθησε ο Κάτων ο Τιμητής για να λύσει τα προβλήματα της ρωμαϊκής κοινωνίας τον 2^ο αι. π.Χ. και ποιο ήταν το αποτέλεσμα της;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι γραφείς, που γνώριζαν τη δύσκολη ιερογλυφική γραφή, ήταν αναγκαίοι για τη λειτουργία της κρατικής μηχανής στην αρχαία Αίγυπτο.
2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ δεν επικύρωσε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
3. Η δημιουργία πόλεων-κρατών δεν συνδέεται με τις οικονομικοκοινωνικές και πολιτικές συνθήκες των ομηρικών κοινωνιών.
4. Ο ελληνιστικός κόσμος λειτούργησε μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
5. Την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη δύο σώματα (σύγκλητος και εκκλησία του λαού) έλεγχαν τις βασιλικές δικαιοδοσίες.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ο δεύτερος αποικισμός
- β. το συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο
- γ. το συνέδριο στην Κόρινθο κατά τους Περσικούς πολέμους
- δ. ο Πελοποννησιακός πόλεμος
- ε. η ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *Κοινή Ελληνική, Pax Romana*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

(μονάδες 10)

2.β. Να παρουσιάσετε την κοινωνική συγκρότηση της ρωμαϊκής κοινωνίας κατά την περίοδο της βασιλείας.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Τρία (3) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. τυραννίδα	α. νομοδιδάσκαλοι
2. θεσμός της δουλοπαροικίας	β. Οκταβιανός Αύγουστος
3. ισηγορία	γ. Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
4. μετοίκιο	δ. Πεισίστρατος
5. Ηγεμονία (Principatus)	ε. εκκλησία του δήμου (αρχαϊκή εποχή)
6. άνακτας	στ. ομηρικός οίκος
7. Δωδεκάδελτος	ζ. Λυκούργος
8. νομοθέτης ή αισυμνήτης	η. χορηγία
9. γραμματικός	θ. κλειστή επαγγελματική ομάδα με κληρονομικό χαρακτήρα
10. λειτουργία	ι. φόρος
11. συντεχνία	
12. φαραώ	
13. κλειστή αγροτική οικονομία	

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *θολωτοί τάφοι*, *πληθείοι* (περίοδος της βασιλείας στη Ρώμη)

(μονάδες 8+7 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε γιατί η πολιτική οργάνωση του αιγυπτιακού κράτους χαρακτηρίζεται θεοκρατική.

(μονάδες 12)

2.β. Να παρουσιάσετε τις εξελίξεις και τους σπουδαιότερους εκπροσώπους στους τομείς της αστρονομίας και των μαθηματικών κατά τους ελληνιστικούς χρόνους.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στη γόνιμη αιγυπτιακή γη καλλιεργούνταν αποκλειστικά και μόνο σιτάρι και κριθάρι.
2. Το χαλκιδικό αλφάβητο έγινε το πρότυπο διαμόρφωσης του λατινικού.
3. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
4. Το σύστημα διακυβέρνησης στον ελληνιστικό κόσμο ήταν η απόλυτη μοναρχία.
5. Πατρίκιοι ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. οι μεταρρυθμίσεις των Γράκχων
- β. οι τριακοντούταις σπονδαί
- γ. ο Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- δ. η μάχη του Μαραθώνα
- ε. η τρωική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *γεωμετρική τέχνη, πληβείοι*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια χαρακτηριστικά έχει η κοινωνική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 13)

2.β. Να αναφέρετε τα μέτρα που έλαβε ο Περικλής για την ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Δράκων	α. σχεδίαση του Πειραιά
2. Ετρούσκοι	β. καταγραφή των νόμων
3. Σέλευκος	γ. επέκταση του βασιλείου της Παλμύρας
4. Ιππόδαμος	δ. ίδρυση της Αντιόχειας
5. Ακενατών	ε. ίδρυση της Ρώμης
6. Ζηνοβία	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο ιστορικός Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου».
2. Οι Μυκηναίοι επεκτάθηκαν μόνο στην ανατολική Μεσόγειο.
3. Οι τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών των πόλεων-κρατών ήταν η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια.
4. Η κλασική εποχή τελειώνει με τον θάνατο του Φιλίππου Β΄.
5. Οι δήμαρχοι, στην αρχαία Ρώμη, υπερασπίζονταν τα δικαιώματα των πληβείων.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *άνακτας, λοχίτιδα εκκλησία*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος ρήτορας του 4ου αι. π.Χ. υπήρξε ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας και ποιες ήταν οι απόψεις του για την εφαρμογή της;

(μονάδες 15)

2.β. Πώς διαχειρίστηκε ο Οκταβιανός τη διοίκηση των επαρχιών και την εκτελεστική εξουσία;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η εξάπλωση των ελληνικών φύλων στις δυτικές ακτές της Μ. Ασίας (11^{ος} – 9^{ος} αι. π. Χ.) είναι γνωστή ως «πρώτος ελληνικός αποικισμός».
2. Η Αθήνα δεν μετέβαλε τη συμμαχία της Δήλου σε ηγεμονία.
3. Η Αλεξάνδρεια εξελίχθηκε σε οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο και κατοικούνταν μόνο από Έλληνες.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία, την περίοδο της βασιλείας, συγκροτούνταν από τους πατρικίους και τους πληβείους.
5. Ο Οκταβιανός δεν δέχτηκε το αξίωμα του δικτάτορα, αλλά άφησε τη σύγκλητο και τον λαό να του προσφέρουν όλα τα άλλα αξιώματα, που μόνο με την ψήφο του λαού μπορούσε κάποιος να τα αποσπάσει μέχρι εκείνη τη στιγμή.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. λααγέτας	α. η εργασία τους προϋπέθετε κάποια ειδίκευση στην ομηρική κοινωνία
2. άριστοι	β. μεγάλης σπουδαιότητας αξίωμα της ρωμαϊκής πολιτείας
3. αισυμνήτες	γ. κατέγραφαν και σχολίαζαν κείμενα αρχαίων συγγραφέων
4. γραμματικοί	δ. επικεφαλής οποιασδήποτε ομάδας στο μυκηναϊκό κράτος
5. τιμητές	ε. ανέλαβαν την καταγραφή των νόμων στις αρχαϊκές κοινωνίες
	στ. κάτοχοι γης με οικονομική ισχύ στην ομηρική κοινωνία
	ζ. τοπικοί άρχοντες του μυκηναϊκού κράτους

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι, θεωρικά, Ηγεμονία (Principatus)*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς διαμορφωνόταν η κοινωνική οργάνωση της αρχαίας Αιγύπτου;

(μονάδες 12)

2.β. Να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά και τη σημασία της Κοινής Ελληνικής γλώσσας.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο.
2. Οι Έλληνες δεν είχαν συνειδητοποιήσει από την αρχαιότητα τον πανελλήνιο χαρακτήρα της τρωικής εκστρατείας.
3. Οι περσικοί πόλεμοι συνέβαλαν στη δημιουργία κοινής ιστορικής μνήμης.
4. Κατά τους ελληνιστικούς χρόνους δεν διευκολύνθηκε η μαζική παραγωγή βιβλίων.
5. Η απόκτηση του δικαιώματος του ρωμαίου πολίτη περιορίστηκε στις αρχές του 3^{ου} αι. μ. Χ. με το διάταγμα του Καρακάλλα.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Περικλής	α. ήταν εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης των Αθηναίων
2. Αλέξανδρος	β. ένας από τους κυριότερους εκπροσώπους της τραγικής ποίησης
3. Ευκλείδης	γ. ονομάστηκε, από το αξίωμά του, «τιμητής»
4. Κάτων	δ. οδήγησε τον Ελληνισμό στα πέρατα του τότε γνωστού κόσμου
5. Οκταβιανός	ε. η προσωπικότητά του σφράγισε την περίοδο του 5 ^{ου} αιώνα για την Αθήνα
	στ. απέκτησε το προσωνύμιο «Αύγουστος»
	ζ. ήταν ο κυριότερος εκπρόσωπος των μαθηματικών

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα*, *Res publica*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι γνωρίζετε για τα χαρακτηριστικά και την αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής;

(μονάδες 12)

2.β. Να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά και τη σημασία της αγροτικής μεταρρύθμισης του Τιβέριου Γράκχου.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Β΄

1^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι στις γνώσεις σας, (α) να αναφερθείτε στις πηγές προέλευσης των δούλων κατά την ομηρική εποχή, δίνοντας ένα παράδειγμα για την κάθε περίπτωση. (μονάδες 10) (β) Να σχολιάσετε κριτικά τις δυνατότητες κοινωνικής ανέλιξης που ένας δούλος μπορούσε, υπό προϋποθέσεις, να αποκτήσει εντός του οίκου. (μονάδες 15)

(μονάδες 10+15=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στα ομηρικά ποιήματα ο πόλεμος είναι ο κύριος παράγοντας δουλείας, αφού όταν κυριεύεται μια πόλη, οι γυναίκες και τα παιδιά γίνονται λάφυρα του νικητή. Η πειρατεία παίζει επίσης σημαντικό ρόλο: τον νεαρό Εύμαιο τον απήγαγαν Φοίνικες έμποροι-πειρατές, με τη συνεργία μιας δούλης από τη Σιδώνα, την οποία επίσης είχαν απαγάγει πειρατές από την Τάφο. Η Οδύσσεια αναφέρει ακόμη μια δούλη που γεννήθηκε στον οίκο του Οδυσσέα: η Μελανθώ η κόρη του Δόλιου, η οποία φέρθηκε με αγνωμοσύνη στην Πηνελόπη, που την ανέθρεψε από την παιδική της ηλικία σαν να ήταν παιδί της. Τα ποιήματα δεν αναφέρουν καμία περίπτωση χειραφέτησης δούλου. Ένας δούλος όμως απολαμβάνει ενίοτε κάποια αυτονομία -ο Εύμαιος είχε αγοράσει έναν δούλο με δική του πρωτοβουλία και με δικά του έξοδα-, και ένας καλός κύριος ξέρει να ανταμείβει τους πιο αφοσιωμένους υπηρέτες, παραχωρώντας τους έναν κλήρο γης, ένα σπίτι και μια γυναίκα.

Carlier, P., *Ο Όμηρος*, μτφρ. Αν. Κεφαλά, Πατάκης, Αθήνα 2005, σ. 187.

2^ο ΘΕΜΑ

Ο παρακάτω λόγος εκφωνήθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο στους Μακεδόνες βετεράνους το 323 π.Χ. Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με πληροφορίες που θα αντλήσετε από το κείμενο να αναφέρετε και να σχολιάσετε κριτικά: (α) δύο φράσεις, με τις οποίες παρουσιάζονται οι εσωτερικές μεταρρυθμίσεις του Φιλίππου ως έργο εκπολιτισμού (μονάδες 12) και (β) τα σημεία, στα οποία γίνεται αναφορά στη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.) και τα αποτελέσματά της. (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Φίλιππος λοιπόν, αφού σας παρέλαβε περιφερόμενους και φτωχούς, να βόσχετε λίγα πρόβατα στα βουνά, ντυμένοι με προβιές, και να πολεμάτε για να τα εξασφαλίσετε με δυσκολία εναντίον των Ιλλυριών και των Τριβαλλών και των γειτόνων Θρακών, αντί για προβιές σας έδωσε να φοράτε χλαμύδες, και σας κατέβασε από τα βουνά στις πεδιάδες, και σας έκανε ικανούς να πολεμάτε τους βάρβαρους γείτονές σας, έτσι που να στηρίζετε την ασφάλειά σας όχι τόσο στην οχυρότητα των τόπων σας, αλλά στην προσωπική σας ανδρεία. Και σας έκανε κατοίκους πόλεων, και σας εφοδίασε με νόμους και ήθη χρηστά. [...] Και τους Αθηναίους και τους Θηβαίους, που καιροφυλακτούσαν πάντα να επιτεθούν στη Μακεδονία, τους ταπείνωσε σε τέτοιο βαθμό, ώστε, αντί να καταβάλλετε εσείς φόρους στους Αθηναίους και να είστε υπήκοοι των Θηβαίων, να ζητούν εκείνοι από εμάς να τους παράσχουμε ασφάλεια. Κι αφού κατέβηκε στην Πελοπόννησο, διευθέτησε εκεί τα πράγματα. Κι όταν αναγορεύτηκε αρχηγός με απόλυτη εξουσία όλης της υπόλοιπης Ελλάδας για την εκστρατεία εναντίον του Πέρση βασιλιά, απέδωσε αυτή τη δόξα όχι στον εαυτό του αλλά στο κοινό των Μακεδόνων.

Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις, 7.9

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **13487** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το εμπόριο της αρχαίας Αιγύπτου βασιζόταν στην εξαγωγή του συνόλου των παραγόμενων στην Αίγυπτο αγαθών.
2. Επίκεντρο των οικονομικών δραστηριοτήτων του μυκηναϊκού κόσμου ήταν τα μέγαρα.
3. Η ομηρική εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι.
4. Ο Θουκυδίδης υπήρξε ο κυριότερος εκφραστής της «πανελλήνιας ιδέας».
5. Ο στρατός, την εποχή του Αυγούστου, δεν παρέμεινε πιστός στα καθήκοντά του.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ο Πρώτος Ελληνικός Αποικισμός
- β. η ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- γ. η εποχή του Αυγούστου
- δ. η σύνθεση της Ιλιάδας
- ε. οι Περσικοί πόλεμοι (Μηδικά)

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *άνακτας, θρησκευτικός συγκρητισμός, λοχίτιδα εκκλησία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά της γραφής στην αρχαία Αίγυπτο.

(μονάδες 15)

2.β. Με ποιες ενέργειες πέτυχε ο Φίλιππος την ισχυροποίηση της Μακεδονίας;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Στην ομηρική εποχή οι βασιλείς εκλέγονταν από τη βουλή των γερόντων.
3. Οι τύραννοι στην αρχαία Ελλάδα προέρχονταν από την τάξη των ευγενών.
4. Το 445 π.Χ. ο Περικλής έκλεισε ειρήνη με τους Σπαρτιάτες, που κράτησε τριάντα χρόνια.
5. Το πολίτευμα που εγκαθίδρυσε ο Οκταβιανός Αύγουστος, στο οποίο συγκέντρωσε όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του, ονομάστηκε Ηγεμονία (Principatus).

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Αιγύπτιοι	α. βωμός του Διός
2. Φοίνικες	β. γένεση της φιλοσοφίας
3. Μυκήνες	γ. νομοθεσία (Δωδεκάδελτος)
4. Ιωνία	δ. ταρίχευση των νεκρών
5. Αθήνα	ε. αλφαβητική γραφή
6. Πέργαμος	
7. Ρωμαίοι	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *Θηβαϊκή ηγεμονία, δικτάτορας.*

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε του οικονομικούς και στρατιωτικούς λόγους που οδήγησαν στην κρίση της αριστοκρατικής κοινωνίας κατά την αρχαϊκή εποχή.

(μονάδες 12)

2.β. Να περιγράψετε τις συνθήκες που δημιούργησε το ρωμαϊκό κράτος για τους υπηκόους του κατά τον 2^ο μ.Χ. αι.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής είναι οι οχυρωμένες ακροπόλεις.
2. Ορισμένοι από τους τυράννους της αρχαϊκής περιόδου αναδείχτηκαν σε καλούς ηγέτες.
3. Ο θεσμός της λειτουργίας δεν έφερνε έσοδα στην αρχαία Αθήνα.
4. Η μεγάλη παραγωγή βιβλίων της ελληνιστικής περιόδου συνδέεται με ανάλογο πλούτο και στο περιεχόμενό τους.
5. Οι δήμαρχοι στην αρχαία Ρώμη εκλέγονταν για ένα χρόνο και κυρίως προστάτευαν τους πληβείους από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. η ίδρυση της Αντιόχειας
- β. η Ιωνική επανάσταση
- γ. η μεταρρυθμιστική προσπάθεια του Κάτωνα
- δ. η εμφάνιση της αλφαβητικής γραφής
- ε. η πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *τελεστές*, *τριηραρχία*, *δικτάτορας* (στη *Res publica*).

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια χαρακτηριστικά έχει η οικονομία της ομηρικής περιόδου; (μονάδες 15)

2.β. Ποιο ρόλο είχε η σύγκλητος στην αρχαία Ρώμη την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (*Res publica*);

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην κορυφή της αιγυπτιακής κοινωνίας βρίσκονταν οι ιερείς.
2. Ο βασιλιάς των ομηρικών κοινωνιών ήταν ο αρχηγός του στρατού σε περίπτωση πολέμου.
3. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος ήταν εξοντωτικός για όλες τις ελληνικές πόλεις.
4. Η βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας περιελάμβανε βοτανικό, ζωολογικό κήπο και χώρους για αστρονομικές μελέτες.
5. Η αντίδραση των συγκλητικών και η εξαγορά των συνειδήσεων του λαού οδήγησαν σε αποτυχία τα σχέδια του Τιβέριου Γράκχου.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. γραφείς	α. ήταν περιουσιακό στοιχείο του οίκου
2. δημιουργοί	β. προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες εκτάσεις καλλιεργήσιμης γης
3. στενοχωρία	γ. υποχρέωση χρηματοδότησης της διδασκαλίας ενός θεατρικού έργου
4. χορηγία	δ. ζούσαν κοντά στους πατρικούς και δέχονταν την προστασία τους
5. πελάτες	ε. εντάσσονταν στην τάξη των ισχυρών της αρχαίας Αιγύπτου
	στ. αποτελούσαν το μεγαλύτερο μέρος της αιγυπτιακής κοινωνίας
	ζ. η εργασία τους προϋπέθετε κάποια ειδίκευση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *Πανελλήνια ιδέα, Πατρίκιοι*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 12)

2.β. Να αναφερθείτε στις συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η κοινή γλώσσα αποτελεί ενοποιητικό χαρακτηριστικό του μυκηναϊκού κόσμου.
2. Βασικές επιδιώξεις των πόλεων-κρατών αποτελούσαν μόνο η ελευθερία και η αυτονομία τους.
3. Οι πράξεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου δεν απέβλεπαν στην ανάμειξη του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο.
4. Κατά την ελληνιστική περίοδο ευνοήθηκε η ανάπτυξη της δουλείας.
5. Η ρωμαϊκή δημοκρατία (res publica) στην πραγματικότητα ήταν αριστοκρατικό καθεστώς.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. επέτες	α. βρίσκονταν στη δεύτερη θέση της αιγυπτιακής ιεραρχίας
2. αλφαβητική γραφή	β. χρησιμοποιήθηκε από εξειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα
3. αρχιθεωρία	γ. διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5 ^{ου} αι. π. Χ.
4. πανελλήνια ιδέα	δ. στρατιωτικοί που σταδιακά έγιναν επικίνδυνοι για το ρωμαϊκό κράτος
5. πραιτωριανοί	ε. υποχρέωση χρηματοδότησης επίσημης αποστολής των Αθηναίων σε πανελλήνιες γιορτές
	στ. προέκυψε κατά τρόπο αφομοιωτικό από το φοινικικό αλφάβητο
	ζ. εντάσσονται στην τάξη των ευγενών της μυκηναϊκής κοινωνίας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *εκκλησία του δήμου* (δημοκρατικό πολίτευμα), *αγροτικός νόμος*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών κατά τον δεύτερο αποικισμό;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν τα πολιτικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η παρακολούθηση των πλημμυρών του Νείλου και της κίνησης των αστερών έδωσε στους Αιγύπτιους την ευκαιρία ανάπτυξης:

- α. της πρακτικής γεωμετρίας
- β. εμπειρικών αστρονομικών γνώσεων
- γ. γνώσεων ανατομίας και ιατρικής
- δ. ποιημάτων λυρικού περιεχομένου

2. Αποδείχθηκε ότι τα σύμβολα της γραμμικής Β΄ γραφής αποδίδουν λέξεις της:

- α. αιγυπτιακής γλώσσας
- β. μινωικής γλώσσας
- γ. ελληνικής γλώσσας
- δ. ιδιαίτερης μυκηναϊκής γλώσσας

3. Μετά την καταγραφή των νόμων στις περισσότερες πόλεις το πολίτευμα μεταβλήθηκε σε:

- α. ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό
- β. τυραννίδα
- γ. δημοκρατία
- δ. βασιλεία

4. Οι φυσικές επιστήμες, κατά την ελληνιστική περίοδο, καλλιεργήθηκαν από τον:

- α. Αρίσταρχο τον Σάμιο
- β. Ευκλείδη
- γ. Πυθέα τον Μασσαλιώτη
- δ. Αρχιμήδη τον Συρακούσιο

5. Η σύγκλητος αναγόρευσε τον Οκταβιανό σε Αύγουστο αναγνωρίζοντάς του έτσι:

α. αυτοκρατορικές ιδιότητες

β. θεϊκές ιδιότητες

γ. στρατηγικές ιδιότητες

δ. ιερατικές ιδιότητες

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *νομοθέτες (αισυμνήτες)*, *τιμητές*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα συστατικά στοιχεία που παρουσιάζει η πόλη-κράτος από οργανωτική άποψη;

(μονάδες 10)

2.β. Να αναφερθείτε στο έργο του Μ. Αλεξάνδρου όσον αφορά στον στρατιωτικό τομέα και την πολιτική του δράση.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Αμένοφισ Δ΄ (Ακενατών) στην αρχαία Αίγυπτο ήταν ο φαραώ:

- α. που συγκρούστηκε με το ιερατείο
- β. τον οποίο υμνούσε η στήλη της Ροζέτας
- γ. που ανέπτυξε εμπορικές σχέσεις με τους Μυκηναίους
- δ. που προσπάθησε να επιβάλει την πολυθεΐα

2. Η παρακμή του μυκηναϊκού κόσμου οφείλεται:

- α. στις επιδρομές των Χετταίων
- β. στην τρωική εκστρατεία
- γ. στην απουσία εργασιακής ειδίκευσης
- δ. στην απώλεια των αγορών της Ανατολής

3. Την ελληνιστική περίοδο ιδρύθηκαν και αναπτύχθηκαν οι παρακάτω πόλεις:

- α. Πύλος, Ορχομενός, Άργος
- β. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος
- γ. Ρόδος, Δήλος, Ήλιδα
- δ. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος

4. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδίδεται:

- α. στους Χαλκιδείς
- β. στους Φοίνικες
- γ. στους Ετρούσκους
- δ. στους Μυκηναίους

5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός – Αύγουστος:

- α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας

- β. εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας
- γ. συγκέντρωσε τη διοίκηση όλων των επαρχιών του ρωμαϊκού κράτους στα χέρια του
- δ. ανέθεσε όλες τις εξουσίες στο συμβούλιο του αυτοκράτορα

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *οπλιτική φάλαγγα*, *θεσμός της δουλοπαροικίας*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς οργάνωσε τον στρατό και την οικονομία του μακεδονικού κράτους ο Φίλιππος Β΄;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιες εκκλησίες λειτούργησαν προσδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Βασιλεύς, κατά τη μυκηναϊκή περίοδο ονομαζόταν:

- α. ο κύριος του ανακτόρου, από τον οποίο πήγαζε κάθε εξουσία
- β. ο περιφερειακός διοικητής
- γ. ο επικεφαλής οποιασδήποτε ομάδας
- δ. ο ευγενής ακόλουθος

2. Η κοπή και χρήση του νομίσματος:

- α. οδήγησε σε οικονομικές μεταβολές με συνέπειες και στην κοινωνία των πόλεων-κρατών
- β. ήταν μια απλή καινοτομία διευκόλυνσης των συναλλαγών
- γ. οδήγησε σε οικονομική κρίση τις πόλεις-κράτη
- δ. περιόρισε το εμπόριο στην ανταλλαγή αγαθών

3. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας υπήρξε ο:

- α. ρήτορας Δημοσθένης
- β. Φίλιππος της Μακεδονίας
- γ. Περικλής ο Αθηναίος
- δ. ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης

4. Η ανάπτυξη της Αλεξάνδρειας οφειλόταν κυρίως:

- α. στο Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη της
- β. στο μεγάλο λιμάνι της
- γ. στους τέσσερις συνοικισμούς της
- δ. στην οχυρωμένη της ακρόπολη

5. Οι επαρχιώτες αυτοκράτορες και ο στρατός της Ρώμης λειτούργησαν στην κατεύθυνση:

- α. της ενίσχυσης του πρωταγωνιστικού ρόλου της Ρώμης έναντι των επαρχιών

- β. της ανατροπής του τρόπου διοίκησης που εγκαινίασε ο Οκταβιανός
- γ. της μείωσης του πρωταγωνιστικού ρόλου της Ρώμης έναντι των επαρχιών
- δ. του περιορισμού της απόκτησης του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *μέγαρο, Ανταλκίδειος ειρήνη*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφερθείτε στην πορεία της διαμόρφωσης της επικής ποίησης κατά την ομηρική περίοδο.

(μονάδες 13)

2.β. Πώς ονομάστηκε το πολίτευμα που εγκαθίδρυσε ο Αύγουστος και ποιοι ήταν οι παράγοντες λειτουργίας του;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η γραμμική Β΄ είναι μία γραφή:

- α. ιερογλυφική
- β. συλλαβική
- γ. αλφαβητική
- δ. συλλαβική και αλφαβητική που δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί

2. Οι νομοθέτες της αρχαϊκής εποχής ονομάζονται και:

- α. ιερείς
- β. φαράώ
- γ. τιμητές
- δ. αισυμνήτες

3. Ηγεμονική θέση ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις-κράτη αμέσως μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο είχε η:

- α. Σπάρτη
- β. Αθήνα
- γ. Θήβα
- δ. Μήλος

4. Από τις τρεις (3) εκκλησίες που λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος αυτή(ές) που έχασε(αν) τη δύναμή της(τους) στην περίοδο της δημοκρατίας ήταν:

- α. η φυλετική
- β. η λοχίτιδα
- γ. η λοχίτιδα και η φυλετική
- δ. η φρατρική

5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού ονομάστηκε:

α. δημοκρατία (Res publica)

β. Ηγεμονία (Principatus)

γ. απόλυτη μοναρχία

δ. βασιλεία

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *λειτουργία, στρατιωτική αναρχία.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τους λόγους για τους οποίους ιδρύθηκαν αποικίες κατά την αρχαϊκή εποχή.

(μονάδες 12)

2.β. Ποιες ήταν οι αρμοδιότητες και ποια τα χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής συγκλήτου στη διάρκεια της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η γραμμική Β' ήταν η γραφή που χρησιμοποιήθηκε από ειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.
2. Στον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα εξαπλώθηκαν σε όλη τη Μεσόγειο.
3. Στις αρχαίες πόλεις-κράτη το άστυ και η ύπαιθρος χώρα περιβάλλονταν από τείχη.
4. Η θεωρία για τη σφαιρικότητα της γης διατυπώθηκε για πρώτη φορά στην ελληνιστική εποχή.
5. Ο βασιλιάς στην αρχαία Ρώμη ήταν κληρονομικός.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- β. μάχη της Χαιρώνειας
- γ. Α' Αθηναϊκή (Δηλιακή) συμμαχία
- δ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- ε. μάχη του Μαραθώνα

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *απόλυτη μοναρχία (ελληνιστικοί χρόνοι), δήμαρχοι.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τους λόγους που οδήγησαν στην ανάπτυξη της αστρονομίας και της γεωμετρίας στην αρχαία Αίγυπτο.

(μονάδες 10)

2.β. Πώς διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε η ρωμαϊκή νομοθεσία (Δωδεκάδελτος) την αυτοκρατορική περίοδο;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. ομηρική εποχή	α. 480 π.Χ.
2. ίδρυση της Ρώμης	β. νομοθέτης ή αισουμνήτης
3. ναυμαχία της Σαλαμίνας	γ. γεωμετρική τέχνη
4. Τιβέριος Γράκχος	δ. 753 π.Χ.
5. Ζάλευκος	ε. 853 π.Χ.
	στ. αγροτικός νόμος
	ζ. 490 π.Χ.

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

1. Εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ιδέας ήταν ο ρήτορας Δημοσθένης.
2. Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο.
3. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας εκπροσωπούσαν οι δύο ύπατοι.
4. Οι τιμητές αναλάμβαναν για έξι μήνες την εξουσία, όταν η Ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε οι θησαυροί της Περγάμου να δοθούν στους ακτήμονες, για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματά τους.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός*, *πρώτος ελληνικός αποικισμός*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά της αγροτικής οικονομίας της Αιγύπτου;

(μονάδες 15)

2.β. Να περιγράψετε την κοινωνική τάξη των πληβείων, κατά την περίοδο της ρωμαϊκής βασιλείας (ως το 509 π.Χ.).

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στη νότια Αίγυπτο υπήρχαν:

- α. μόνο όγκοι βράχων, τα δάση σπάνιζαν και γι' αυτό έλειπε η ξυλεία
- β. εύφορα εδάφη, με πλούσια αγροτική παραγωγή
- γ. εκτάσεις γεμάτες από καλάμια, λωτούς και παπύρους
- δ. οι εκβολές του Νείλου

2. Κατά τα ομηρικά χρόνια η κοινωνική τάξη των δημιουργών ήταν:

- α. οι δούλοι
- β. εκείνοι που η εργασία τους προϋπέθετε κάποια εξειδίκευση και ικανοποιούσαν τις ανάγκες μιας ευρύτερη περιοχής
- γ. οι επικεφαλής των οίκων
- δ. τα μέλη του οίκου που συνδέονταν με συγγενικούς δεσμούς

3. Ο Επίκουρος, με έδρα της σχολής του τον Κήπο, δίδασκε, ανάμεσα στα άλλα, πως:

- α. υπάρχει μεταθανάτια ζωή
- β. η ζωή έχει μικρή αξία, γι' αυτό ο άνθρωπος πρέπει να είναι εγκρατής και αυτάρκης
- γ. οι υλικές απολαύσεις προσδίδουν νόημα στη ζωή
- δ. μόνο με την πνευματική, κυρίως, απόλαυση είναι δυνατόν ο άνθρωπος να οδηγηθεί στην ευτυχία

4. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών:

- α. στις διαρκείς πολεμικές αναμετρήσεις
- β. στη διείσδυση των ελληνικών ηθών και στην υιοθέτηση του πολιτισμού των Ελλήνων
- γ. στην επικράτηση της αριστοκρατίας που απεχθανόταν τις χειρωνακτικές εργασίες
- δ. στις διαρκείς αντιπαλότητες ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις της ρωμαϊκής κοινωνίας

5. Ο Σεπτίμιος Σεβήρος ανακηρύχθηκε αυτοκράτορας λόγω:

- α. της καταγωγής του από την οικογένεια των Φλαβίων
- β. της καταγωγής του από την οικογένεια των Αντωνίωνων
- γ. της καταγωγής του από την οικογένεια του Οκταβιανού
- δ. της υποστήριξης του στρατού, που παραμέρισε τη σύγκλητο

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *συνοικισμός, θρησκευτικός συγκρητισμός.*

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε τα σπουδαιότερα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού πολιτισμού που καταδεικνύουν την πολιτιστική του συνοχή.

(μονάδες 15)

2.β. Σε ποιες συμφωνίες κατέληξε το Συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ. και ποιοι συμμετείχαν σε αυτό;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στα φυλετικά κράτη που δημιουργήθηκαν στον ελληνικό χώρο όταν τα φύλα απέκτησαν μόνιμες εγκαταστάσεις, ο βασιλιάς:

- α. εκλεγόταν από τη βουλή των γερόντων
- β. εκλεγόταν από την εκκλησία του δήμου
- γ. εκλεγόταν από τη συνέλευση των πολεμιστών
- δ. ήταν κληρονομικός

2. Η εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας (499-494 π.Χ.) πραγματοποιήθηκε:

- α. γιατί ήταν υποτελείς στην περσική αυτοκρατορία
- β. γιατί είχαν τυραννικά καθεστώτα
- γ. γιατί διεκδικούσαν την κωδικοποίηση του άγραφου, εθιμικού δικαίου
- δ. γιατί η γη είχε συγκεντρωθεί σε λίγους

3. Με τη μάχη στα Λεύκτρα:

- α. οι Έλληνες αντιμετώπισαν τους Πέρσες
- β. επιβλήθηκε ο Φίλιππος ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης όλων των Ελλήνων
- γ. άρχισε η Θηβαϊκή ηγεμονία
- δ. τελείωσε η Θηβαϊκή ηγεμονία

4. Ο Ζήνων, που έζησε τους ελληνιστικούς χρόνους, υπήρξε:

- α. ιστορικός, εφάμιλλος των ιστορικών των κλασικών χρόνων
- β. εισηγητής της στωικής φιλοσοφίας
- γ. γραμματικός, που αντέγραφε και σχολίαζε τα κείμενα των κλασικών
- δ. εισηγητής της βουκολικής ποίησης

5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος δέχτηκε τα σπουδαιότερα αξιώματα, που του προσέφεραν η σύγκλητος και ο λαός, εκτός από εκείνο του:

- α. υπάτου

- β. δημάρχου
- γ. δικτάτορα
- δ. ανθυπάτου

(μονάδες 10)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα*, *φυλετική συνέλευση (στη Ρώμη)*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τη σημασία που είχε για τη γνώση του ελληνικού πολιτισμού η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής από τον M. Ventris και τον J. Chadwick.

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο ρόλο διαδραμάτισε ο στρατός στην κρίση του αυτοκρατορικού θεσμού τον 3^ο αι. μ.Χ.;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. ομηρικός οίκος	α. ιδέα της ισότητας
2. οπλιτική φάλαγγα	β. δημιουργοί
3. πόλη-κράτος	γ. απόλυτη μοναρχία
4. αθηναϊκή ηγεμονία	δ. συνοικισμός
5. μακεδονική φάλαγγα	ε. πεζαίτεροι
6. ελληνιστικά βασίλεια	

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *ισηγορία, τιμητές*.

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να περιγράψετε το μυκηναϊκό ανάκτορο ως προς την αρχιτεκτονική του δομή.

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες εξουσίες συγκέντρωσε ο Οκταβιανός στο πρόσωπό του και ποια πολιτική ακολούθησε ειδικότερα στον τομέα της διοίκησης των επαρχιών;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ισοκράτης 2. Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης 3. Κάτων 4. Δημοσθένης 5. Σόλων	α. κατείχε το αξίωμα του τιμητή β. εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας γ. νομοθέτης ή αισυμνήτης δ. ιστορικός στους ελληνιστικούς χρόνους ε. φιλόσοφος στους ελληνιστικούς χρόνους στ. εισηγητής του αγροτικού νόμου ζ. αντίθετος στην πανελλήνια ιδέα

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή η στενοχωρία προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
3. Οι «άριστοι» αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
4. Οι νέες κοινωνικές ομάδες που αναδύθηκαν από την ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας κατά την αρχαϊκή εποχή άμβλυναν τον κοινωνικό ανταγωνισμό.
5. Σε πόλεις-κράτη όπου επικράτησαν οι «ολίγοι», τα προβλήματα του πλήθους και οι αντιθέσεις μηδενίστηκαν.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μάχη στη Χαιρώνεια, δυναστεία των Αντωνίνων.*

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η βασική πίστη στη Αίγυπτο για τη ζωή μετά τον θάνατο και πού οδήγησε η αντίληψη αυτή;

(μονάδες 13)

2.β. Πώς ονομάζεται η μορφή της ελληνικής γλώσσας που διαδόθηκε στους ελληνιστικούς χρόνους και με ποια διαδικασία προέκυψε;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Μία από τις αιτίες του δεύτερου αποικισμού (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.) ήταν:

- α. οι πιέσεις από τις συνεχείς μετακινήσεις των ελληνικών φύλων
- β. η επιβολή τυραννικών καθεστώτων
- γ. οι εχθρικές επιδρομές
- δ. η στενοχωρία

2. Στο συνέδριο της Κορίνθου που συγκάλεσε ο Φίλιππος Β΄:

- α. συμμετείχαν όλες οι πόλεις – κράτη
- β. καταργήθηκε η ελεύθερη ναυσιπλοΐα
- γ. ιδρύθηκε πανελλήνια συμμαχία
- δ. αναγορεύτηκε ο Φίλιππος Β΄ βασιλιάς των Ελλήνων

3. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους οφείλεται στη(ν):

- α. συγχώνευση της αιολικής και της αττικής διαλέκτου
- β. επικράτηση της δωρικής διαλέκτου
- γ. επικράτηση της αττικής διαλέκτου
- δ. συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων, έχοντας ως βάση την αττική διάλεκτο

4. Ο Ρωμαίος δήμαρχος Τιβέριος Γράκχος:

- α. επιχείρησε την κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των ιππέων
- β. πρότεινε την αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες
- γ. πρότεινε να δοθεί στους ρωμαίους στρατιώτες ο θησαυρός της Περγάμου, για να αγοράσουν όπλα

δ. ενίσχυσε την εξουσία των δημάρχων

5. Η κρίση του 3^{ου} αι. μ.Χ. είχε ως αποτέλεσμα οι περισσότεροι κάτοικοι της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας να αναζητήσουν προστασία από:

α. τον στρατό

β. τη σύγκλητο

γ. τους μεγάλους γαιοκτήμονες

δ. τους νομοδιδασκάλους

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *θολωτοί τάφοι, διάταγμα του Καρακάλλα*.

(μονάδες 9+6=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η εξέλιξη της γραφής στον ελληνικό χώρο κατά την ομηρική εποχή (1100-750 π.Χ.);

(μονάδες 13)

2.β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών στην αρχαία Ρώμη;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες κατά τα ομηρικά χρόνια οργανώθηκαν και αποτέλεσαν:

- α. κράτη φυλετικά
- β. πόλεις-κράτη
- γ. αυτοκρατορίες
- δ. δημοκρατίες

2. Οι βασικές επιδιώξεις και προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν:

- α. η δημιουργία αποικιών
- β. η εγκαθίδρυση της δημοκρατίας
- γ. η ισηγορία, η αυτονομία και η ισονομία
- δ. η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια

3. Η γυμνασιαρχία ήταν μια μορφή λειτουργίας:

- α. για την κάλυψη των εξόδων των δείπνων μιας φυλής της Αθήνας
- β. για τα έξοδα της επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
- γ. για την τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
- δ. για τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου

4. Η πολιτική δράση του Μ. Αλεξάνδρου αποσκοπούσε:

- α. στην απόλυτη επικράτηση του ελληνικού κόσμου
- β. στην απόλυτη επικράτηση του ασιατικού κόσμου
- γ. στην ανάμειξη του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο και στην ένωσή τους κάτω από μια ισχυρή διοίκηση
- δ. στον πλήρη παραμερισμό της τοπικής μορφής διοίκησης, της σατραπείας

5. Ο αυτοκρατορικός θεσμός του ρωμαϊκού κράτους στην περίοδο της ακμής του:

α. διέφερε από τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών και πολύ περισσότερο από εκείνο των Ανατολικών λαών

β. ήταν όμοιος με τον αντίστοιχο θεσμό των Ανατολικών λαών

γ. ήταν απόλυτα υποταγμένος στους υπάτους και στους τιμητές

δ. ήταν ένα πολίτευμα στο οποίο ο στρατός και η σύγκλητος δεν εμπλέκονταν καθόλου

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *πλήθος (ομηρικής εποχής), μετοίκιο, θεσμός της δουλοπαροικίας.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ονομασίες αποδίδονται στη χρονική περίοδο 1100-750 π.Χ. και ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της;

(μονάδες 13)

2.β. Να αναφέρετε το περιεχόμενο της Βασιλείου ή Ανταλκιδείου ειρήνης.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Αίγυπτο σκοπός των καλλιτεχνών ήταν να προβάλλουν τη ζωή και τη δράση των φαραώ.
2. Κυρίαρχο πολιτειακό όργανο στο δημοκρατικό πολίτευμα της αρχαϊκής εποχής ήταν το συμβούλιο των γερόντων.
3. Ο Φίλιππος Β΄ έθεσε ως στόχους πρώτα την επέκταση της εξουσίας του κράτους του και μετά την ισχυροποίησή του.
4. Η παράδοση αναφέρει πως ανάμεσα στους έξι βασιλείς της Ρώμης κάποιοι ήταν Ετρούσκοι.
5. Οι τιμητές είχαν ως κύριο έργο την προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- β. μάχη στον Μαραθώνα
- γ. ιωνική επανάσταση
- δ. διάταγμα Καρακάλλα
- ε. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *άνακτας, ισηγορία, πραιτωριανοί.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιες περιοχές μετακινήθηκαν και πώς οργανώθηκαν οι Δωριείς κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 15)

2.β. Να αναφέρετε τον τρόπο διοίκησης του ελλαδικού χώρου κατά τη διάρκεια των ελληνοιστικών χρόνων.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Κίμων	α. πολιτική ανάμειξης του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο
2. Περικλής	β. πολιτική ενοποίησης των Ελλήνων
3. Φίλιππος Β΄	γ. πολιτική συμβιβασμού στην κατανομή της εξουσίας
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. πολιτική αποδυνάμωσης της συγκλήτου
5. Οκταβιανός	ε. πολιτική συνεργασίας με τη Σπάρτη
	στ. πολιτική ενίσχυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή η στενοχωρία προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
3. Οι «άριστοι» αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
4. Οι νέες κοινωνικές ομάδες που αναδύθηκαν από την ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας κατά την αρχαϊκή εποχή άμβλυαν τον κοινωνικό ανταγωνισμό.
5. Σε πόλεις-κράτη όπου επικράτησαν οι «ολίγοι», τα προβλήματα του πλήθους και οι αντιθέσεις μηδενίστηκαν.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *σκοτεινοί χρόνοι*, *τυραννίδα*.

(μονάδες 5+ 10=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις του Πελοποννησιακού πολέμου (431-404 π.Χ.) για τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια είναι τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. επιδρομές των λαών της θάλασσας 2. πρώτος ελληνικός αποικισμός 3. μόνιμη εγκατάσταση πληθυσμών 4. οικονομική κρίση στα τέλη 9 ^{ου} αι. π.Χ. 5. περσικοί πόλεμοι (Μηδικά) 6. ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας 7. Πεισίστρατος 8. Μιτιάδης 9. Κίμων 10. Εφιάλτης 11. Περικλής 12. συνέδριο στην Κόρινθο (337 π.Χ.)	α. επιβολή τυραννίδας β. πανελλήνια συμμαχία με αρχηγό τον Φίλιππο Β΄ γ. θεωρικά δ. κληρονομικοί βασιλείς ε. περιορισμός της βασιλικής εξουσίας στ. περιορισμός των αριστοκρατικών στην Αθήνα ζ. παρακμή των Μυκηναίων η. Πελοποννησιακός πόλεμος (431-404 π.Χ) θ. σχηματισμός των πρώτων πόλεων-κρατών ι. συντελεστής της Καλλίειου συνθήκης

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *στωική φιλοσοφία*, *Δωδεκάδελτος* (περίοδος της ρωμαϊκής πολιτείας - *Res publica*).

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες πληροφορίες για την αρχαία Αίγυπτο μάς αποκάλυψε η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποια μέτρα επιχείρησε ο Γάιος Γράκχος να βελτιώσει τη θέση των κατώτερων στρωμάτων της ρωμαϊκής κοινωνίας;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. επιδρομές των λαών της θάλασσας	α. επιβολή τυραννίδας
2. πρώτος ελληνικός αποικισμός	β. πανελλήνια συμμαχία υπό τον Φίλιππο Β΄
3. μόνιμη εγκατάσταση πληθυσμών	γ. θεωρικά
4. οικονομική κρίση στα τέλη 9 ^{ου} αι. π.Χ.	δ. κληρονομικοί βασιλείς
5. περσικοί πόλεμοι (Μηδικά)	ε. περιορισμός της βασιλικής εξουσίας
6. ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας	στ. περιορισμός των αριστοκρατικών στην Αθήνα
7. Πεισίστρατος	ζ. παρακμή των Μυκηναίων
8. Μιλτιάδης	η. Πελοποννησιακός πόλεμος (431-404 π.Χ)
9. Κίμων	θ. σχηματισμός των πρώτων πόλεων-κρατών
10. Εφιάλτης	ι. συντελεστής της Καλλίειου συνθήκης
11. Περικλής	
12. συνέδριο στην Κόρινθο (337 π.Χ.)	

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *στωική φιλοσοφία*, *Δωδεκάδελτος* (περίοδος της ρωμαϊκής πολιτείας-*Res publica*).

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες πληροφορίες για την αρχαία Αίγυπτο μάς αποκάλυψε η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποια μέτρα επιχείρησε ο Γάιος Γράκχος να βελτιώσει τη θέση των κατώτερων στρωμάτων της ρωμαϊκής κοινωνίας;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. αρχαϊκή εποχή	α. 1100-750 π.Χ.
2. ίδρυση Αντιόχειας	β. Κήπος
3. ναυμαχία της Σαλαμίνας	γ. στωική φιλοσοφία
4. ομηρική εποχή	δ. 300 π.Χ.
5. Ζήνωνας	ε. 750-480 π.Χ.
	στ. 480 π.Χ.
	ζ. 800-550 π.Χ.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: στενοχωρία, νομοδιδάσκαλοι.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε τα βασικά χαρακτηριστικά του μεγάρου, βασικού δείγματος της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.

(μονάδες 13)

2.β. Ποιες λύσεις δόθηκαν, στο πλαίσιο της πόλης-κράτους, για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης στα πρώτα στάδια της οργάνωσής της;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην κορυφή της κοινωνικής ιεραρχίας στην Αίγυπτο βρισκόταν το ιερατείο.
2. Κατά την ομηρική εποχή διαμορφώθηκαν οι θρησκευτικές αντιλήψεις που συγκρότησαν το ολυμπιακό δωδεκάθεο.
3. Η ίδρυση αποικιών κατά την αρχαϊκή εποχή (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.) ήταν επιχείρηση οργανωμένη εξ ολοκλήρου από τη μητέρα-πόλη (μητρόπολη).
4. Στα αριστοκρατικά καθεστώτα η εξουσία βρισκόταν στα χέρια των αρίστων, οι οποίοι αντλούσαν τη δύναμή τους αποκλειστικά από την κατοχή γης.
5. Το αξίωμα του δημάρχου εμφανίζεται στη Ρώμη κατά τον 5^ο αι. π.Χ. και συνδέεται με τους κοινωνικούς αγώνες των πληβείων.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Αίγυπτος	α. Μουσείο
2. Μυκήνες	β. βωμός του Διός
3. Αντιόχεια	γ. αποικία των Θουρίων
4. Αλεξάνδρεια	δ. δώρο του Νείλου
5. Πέργαμος	ε. Τετράπολις
	στ. θησαυρός του Ατρέως

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *γυμνασιαρχία, στρατιωτική αναρχία (κρίση του αυτοκρατορικού θεσμού).*

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα στοιχεία εκείνα που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική συνοχή του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες αλλαγές παρατηρούνται στον πολιτικό τομέα κατά την ελληνιστική περίοδο, ως προς το σύστημα διακυβέρνησης, τη σχέση Ελλήνων και γηγενών στις μεγαλουπόλεις της Ανατολής και τον ρόλο του πολίτη;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας στην Αίγυπτο ήταν η γεωργία.
2. Ο ανώτατος άρχοντας κάθε μυκηναϊκού κράτους ονομάζεται *βασιλεύς*.
3. Τα θεωρικά ήταν το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο που αποτελούσε χώρο παιδείας για τους Αθηναίους.
4. Ένα από τα σημαντικότερα ελληνιστικά πνευματικά κέντρα ήταν η Αλεξάνδρεια, η οποία έγινε περισσότερο γνωστή για τον περίφημο βωμό του Διός.
5. Με το διάταγμα του Καρακάλλα (211μ.Χ.) όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας θα αναγνωριστούν ως Ρωμαίοι πολίτες.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Φίλιππος Β΄ και ένωση των Ελλήνων
- β. Ανταλκίδειος Ειρήνη
- γ. Πελοποννησιακός Πόλεμος
- δ. Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία
- ε. Περσικοί Πόλεμοι

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τυραννίδα*, *Principatus*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών κατά την αρχαϊκή εποχή (8^{ος}- 6^{ος} αι. π.Χ.);

(μονάδες 12)

2.β. Ποια ήταν τα οικονομικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Γκίζα	α. Μουσείο
2. Μυκήνες	β. λόφος Καπιτωλίου
3. Αθήνα	γ. θησαυρός του Ατρέως
4. Αλεξάνδρεια	δ. Βωμός του Διός
5. Αντιόχεια	ε. Πυραμίδες
6. Πέργαμος	
7. Ρώμη	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

- Εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ιδέας ήταν ο ρήτορας Δημοσθένης.
- Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο.
- Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας εκπροσωπούσαν οι δύο ύπατοι.
- Οι τιμητές αναλάμβαναν για έξι μήνες την εξουσία, όταν η Ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.
- Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε οι θησαυροί της Περγάμου να δοθούν στους ακτήμονες, για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματά τους.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *ισονομία*, *χορηγία*, *δωδεκάδελτος*.

(μονάδες 5+ 5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η διάρθρωση της κοινωνίας στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου αναφορικά με την πολιτική του δράση;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Λυκούργος	α. καθιέρωσε τη χρηματική αποζημίωση για τους κληρωτούς
2. Κίμων	άρχοντες
3. Εφιάλτης	β. πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου
4. Περικλής	γ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα που υποστήριξε την πολιτική της συνεργασίας με τη Σπάρτη
5. Φίλιππος Β΄	δ. με τις μεταρρυθμίσεις του περιόρισε τις δραστηριότητες των αριστοκρατών στην Αθήνα
6. Μ. Αλέξανδρος	ε. η πολιτική του αποσκοπούσε στην ένωση των Ελλήνων υπό την αρχηγία του
7. Τιβέριος Γράκχος	

(μονάδες 10)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δούλοι (Αιγύπτου), άνακτας, Βιβλιοθήκη Περγάμου.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος Ειρήνη (386 π.Χ.): ανάμεσα σε ποιους συμφωνήθηκε και ποιοι ήταν οι όροι της;

(μονάδες 10)

2.β. Ρωμαϊκή Σύγκλητος: ποιος ήταν ο ρόλος της κατά την εποχή της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) και πώς εξελίχθηκε κατά την περίοδο της ρωμαϊκής ηγεμονίας (Principatus);

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Μάχη στο Μαραθώνα (490π.Χ.)	α. πτώση Θηβαϊκής ηγεμονίας
2. Ναυμαχία στη Σαλαμίνα (480π.Χ.)	β. νίκη Αθηναίων εναντίον των Σπαρτιατών
3. Μάχη στα Λεύκτρα (371π.Χ.)	γ. νίκη Αθηναίων εναντίον των Περσών
4. Μάχη στη Μαντίνεια (362π.Χ.)	δ. νίκη Φιλίππου Β΄ εναντίον των συνασπισμένων δυνάμεων Θηβαίων και Αθηναίων
5. Μάχη στη Χαιρώνεια (338π.Χ.)	ε. άνοδος Θηβαϊκής ηγεμονίας στ. Θεμιστοκλής

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και στον σωστό γραμματικό τύπο μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *τιμοκρατικό, ολιγαρχικό, βασιλικό, εκκλησία του δήμου, αριστοκρατικό, τύραννος, δημοκρατικό.*

1. Στο δημοκρατικό πολίτευμα κυρίαρχο πολιτειακό όργανο αναδεικνύεται η _____.
2. Οι περισσότεροι _____ είχαν βίαιο τέλος. Οι δολοφονικές απόπειρες εναντίον τους εκφράζουν με σαφήνεια τη διάθεση των πολιτών.
3. Η Σπάρτη κατά τον 7^ο αι. π.Χ. διαμορφώνει ένα _____ πολίτευμα το οποίο διατήρησε μέχρι τη ρωμαϊκή κατάκτηση, το 2 αι. π.Χ.
4. Ο ιστορικός βίος του θεσμού της πόλης-κράτους ξεκίνησε με την επικράτηση των ευγενών και την εγκαθίδρυση _____ πολιτεύματος.
5. Με τη νομοθεσία του Σόλωνα το πολίτευμα στην Αθήνα μεταβλήθηκε σε ολιγαρχικό ή όπως ονομάζεται διαφορετικά _____, επειδή κριτήριο της διάκρισης των πολιτών ήταν τα «τιμήματα», δηλαδή το εισόδημα.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *γραμματικοί, πατρίκιοι*.

(μονάδες 5+10=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα σπουδαιότερα χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 12)

2.β. Με ποιες ενέργειες πέτυχε ο Φίλιππος Β΄ την ισχυροποίηση της Μακεδονίας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του κράτους της Αιγύπτου είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Πυρήνας του μυκηναϊκού ανακτόρου ήταν το μέγαρο.
3. Η ίδρυση αποικιών την αρχαϊκή εποχή (8^{ος} – 6^{ος} αι. π.Χ.) ήταν επιχείρηση οργανωμένη εξολοκλήρου από τη μητέρα-πόλη (μητρόπολη).
4. Η Πανελλήνια Ιδέα ήταν μια νέα πολιτική έκφραση που διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5^{ου} αι. π.Χ. από τον ρήτορα Δημοσθένη.
5. Η φρατρική εκκλησία στη Ρώμη ήταν η συνέλευση όλων των στρατευμένων πολιτών, πατρικίων και πληβείων.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Πανελλήνια Ένωση
- β. Θηβαϊκή Ηγεμονία
- γ. Ιωνική Επανάσταση
- δ. Σπαρτιατική Ηγεμονία
- ε. Αθηναϊκή Ηγεμονία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι*, *πραιτωριανοί*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι ήταν η οπλιτική φάλαγγα και ποια η πολιτική σημασία της;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια μορφή γλώσσας προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους και ποια τα κύρια χαρακτηριστικά της;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στους Μυκηναίους ιδιαίτερα τιμητικός ήταν ο τίτλος *βασιλεύς*.
2. Οι Ίωνες συγκρότησαν θρησκευτική ένωση, το Πανιώνιο, με κέντρο το ιερό του Ποσειδώνα στο ακρωτήριο της Μυκάλης.
3. Οι προϋποθέσεις για την ύπαρξη της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία και η αυτονομία.
4. Το μετοίκιο ήταν χρηματικό βοήθημα που θέσπισε ο Περικλής για τους μετοίκους της Αθήνας.
5. Ο Κάτων επιχείρησε την κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των υπέων.

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τις φράσεις τις στήλης Α με τις αντίστοιχες σωστές από τη στήλη Β.

A	B
1. Στη ρωμαϊκή οικουμένη	α. τερματίστηκε ο Βοιωτικός ή
2. Τριακοντούταις σπονδαί	Κορινθιακός πόλεμος (395-386 π.Χ.)
3. Στο Συνέδριο της Κορίνθου το 337π.Χ.	β. ονομάζεται η συνθήκη που συνήψαν οι Αθηναίοι με τους Πέρσες, υποχρεώνοντάς τους να αναγνωρίσουν την ανεξαρτησία των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας.
4. Με την Ανταλκίδειο Ειρήνη	γ. ονομάζεται η ειρήνη ανάμεσα στην Αθήνα και τη Σπάρτη, την οποία έκλεισε ο Περικλής το 445 π.Χ.
5. Καλλίειος	δ. επικράτησε η Pax Romana
	ε. η πανελλήνια ένωση έγινε πραγματικότητα

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *άριστοι (ομηρικού οίκου), τριηραρχία*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η θέση των γραφένων στην κοινωνική ιεραρχία της Αιγύπτου;

(μονάδες 12)

2.β. Ένα από τα σημαντικότερα ελληνιστικά πνευματικά κέντρα ήταν η Πέργαμος. Σε ποια στοιχεία βασίζεται η φήμη της συγκεκριμένης πόλης;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Αμένοφισ (Ακενατών) ήταν ο φαραώ που:

- α. ενίσχυσε με ευνοϊκά μέτρα το ιερατείο
- β. θέλησε να επιβάλλει τον μονοθεϊσμό στην Αίγυπτο
- γ. προσπάθησε να καταργήσει τη λατρεία του Ρα, του θεού Ήλιου
- δ. κατασκεύασε τις πυραμίδες της Γκίζας

2. Οι ευγενείς στην Αρχαϊκή Εποχή αποκαλούνταν και:

- α. τιμητές
- β. δυνατοί
- γ. εσθλοί
- δ. αισυμνήτες

3. Με τις μεταρρυθμίσεις του ο Εφιάλτης περιόρισε τις δραστηριότητες των:

- α. ολιγαρχικών
- β. δημοκρατικών
- γ. αριστοκρατικών
- δ. τυράννων

4. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν:

- α. ο Περικλής
- β. ο Δημοσθένης
- γ. ο Σέλευκος
- δ. ο Ισοκράτης

5. Η ρωμαϊκή σύγκλητος αναγόρευσε τον Οκταβιανό:

α. Αύγουστο

β. Τύραννο

γ. Δικτάτορα

δ. Τιμητή

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βασιλεύς (μυκηναϊκή εποχή), Μουσείο (Αλεξάνδρειας), ύπατοι.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους από οργανωτική άποψη;

(μονάδες 10)

2.β. Συνέδριο της Κορίνθου (337π.Χ.): μετά από ποια μάχη ακολούθησε, ποιοι συμμετείχαν και τι συμφωνήθηκε στο πλαίσιο του συνεδρίου αυτού;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Σοφοκλής	α. αστρονομία
2. Λυσίας	β. βιολογία
3. Ευκλείδης	γ. ρητορική
4. Αρίσταρχος ο Σάμιος	δ. τραγική ποίηση
5. Ηρόφιλος	ε. κωμωδία
	στ. μαθηματικά

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή η στενοχωρία προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
3. Οι «άριστοι» αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
4. Οι νέες κοινωνικές ομάδες που αναδύθηκαν από την ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας κατά την αρχαϊκή εποχή άμβλυναν τον κοινωνικό ανταγωνισμό.
5. Σε πόλεις-κράτη όπου επικράτησαν οι «ολίγοι», τα προβλήματα του πλήθους και οι αντιθέσεις μηδενίστηκαν.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *θεωρικά*, *φυλετική εκκλησία*.

(μονάδες 5+10=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της αιγυπτιακής θρησκείας;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια είναι τα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου και σε ποιες φάσεις διακρίνεται;

(μονάδες 12)

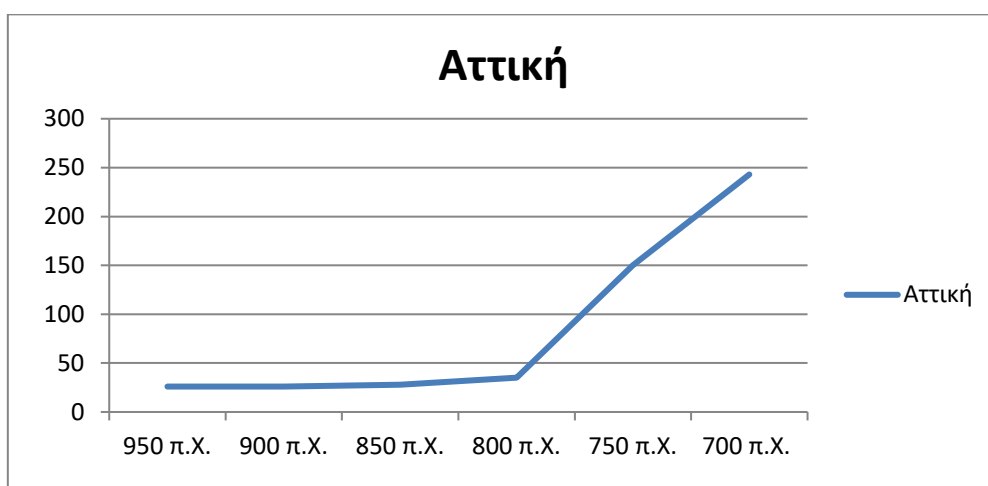
ΟΜΑΔΑ Β΄

1^ο ΘΕΜΑ

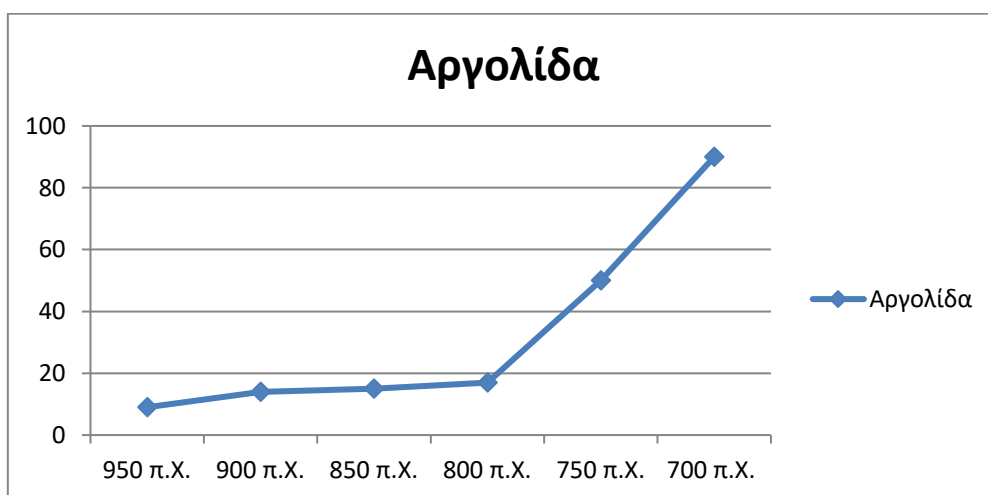
Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω γραφήματα και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας, (α) να παρουσιάσετε τους λόγους που οδήγησαν σε οικονομική κρίση τον ομηρικό κόσμο προς τα τέλη του 9^{ου} αι. π.Χ. (μονάδες 15) (β) Να ελέγξετε εάν οι παραπάνω λόγοι επιβεβαιώνονται από τα αρχαιολογικά δεδομένα, στις περιπτώσεις της Αττικής και της Αργολίδας. (μονάδες 10)

(μονάδες 15+10=25)

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Γράφημα 1: Ο αριθμός των τάφων ανά γενιά στην Αττική

Γράφημα 2: Ο αριθμός των τάφων ανά γενιά στην Αργολίδα

Πηγή: A. Snodgrass, *Archaic Greece*, Berkeley 1980

2° ΘΕΜΑ

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας, (α) να παρουσιάσετε τις αποφάσεις του συνεδρίου της Κορίνθου (337 π.Χ.) ανάμεσα στον Φίλιππο και στις ελληνικές πόλεις. (μονάδες 15) (β) Να εξηγήσετε τη σημασία των αποφάσεων του συνεδρίου αυτού για τον ελληνισμό. (μονάδες 10)

(μονάδες 15+10=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Συνασπισμοί ανάμεσα σε μερικές πόλεις-κράτη για στρατιωτικούς σκοπούς είχαν κατά καιρούς σχηματιστεί και την έννοια της γενικής ειρήνης ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις-κράτη την είχαν εκμεταλλευτεί κατά καιρούς η Σπάρτη και η Θήβα, προκειμένου να προωθήσουν τη δική τους ηγεμονία και μάλιστα με περσική οικονομική βοήθεια. Αλλά (...) όταν το Συνέδριο των Ελλήνων, το Κοινό των Ελλήνων, προχώρησε σε συμμαχία με τους Μακεδόνες (τους Έλληνες του βορρά) και έδωσε στον Φίλιππο την αρχηγία των δυνάμεων του Κοινού των Ελλήνων για την ετοιμαζόμενη εκστρατεία, είχε στην πραγματικότητα δημιουργηθεί μία στρατιωτική ένωση που ήταν σε θέση να εγγυηθεί την ειρήνη σε όλον τον Ελληνισμό της ηπειρωτικής και νησιωτικής ελληνικής γης· ήταν επίσης σε θέση ο συνασπισμός αυτός να ελευθερώσει τις ελληνικές πόλεις-κράτη στη Μικρά Ασία και να εξασφαλίσει την έξοδο του πλεονάζοντος ελληνικού πληθυσμού προς την Ασία, γιατί ο πληθυσμός αυτός με την παρουσία του στον ελληνικό χώρο συνέβαλλε στην ένταση των εσωτερικών ταραχών στις ελληνικές πόλεις-κράτη.

Hammond, N., *Το θαύμα που δημιούργησε η Μακεδονία*, μτφρ. Φ.Κ.Βώρος, Παπαδήμα, Αθήνα, σ. 181

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **12520** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Φαραώ Αμένοφισ Δ΄, ο επονομαζόμενος και Ακενατών, ενίσχυσε την πολυθεΐα στην Αίγυπτο.
2. Δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής είναι μόνο οι ταφικές κατασκευές.
3. Οι βασιλείς του ελληνιστικού κόσμου ήταν κάτοχοι όλης της γης και του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής.
4. Η ρωμαϊκή παράδοση δεν ανάγει την ίδρυση της Ρώμης στον Ρωμύλο.
5. Ο Γάιος Γράκχος αύξησε τα χρόνια της στράτευσης και μείωσε τον στρατιωτικό μισθό.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση Αλεξάνδρειας
- β. μάχη της Χαιρώνειας
- γ. ανακήρυξη Σεπτίμιου Σεβήρου σε αυτοκράτορα
- δ. συνέδριο της Κορίνθου, από όπου απείχε η Σπάρτη
- ε. ίδρυση της Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *βουλή των γερόντων, συντεχνίες.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα.

(μονάδες 13)

2.β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά της πόλης της Αντιόχειας κατά τη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο Περικλής ήταν :

- α. τύραννος της Αθήνας
- β. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- γ. ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- δ. βασιλιάς της Αθήνας

2. Την ηγεμονία των Ελλήνων μετά τους Σπαρτιάτες διεκδίκησαν οι:

- α. Κορίνθιοι
- β. Μακεδόνες
- γ. Αθηναίοι
- δ. Θηβαίοι

3. Οι Μακεδόνες επιβλήθηκαν στρατιωτικά επί των υπολοίπων Ελλήνων με:

- α. το Συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.)
- β. την επανάληψη του Συνεδρίου της Κορίνθου (336 π. Χ.)
- γ. τη μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)
- δ. τη μάχη στα Λεύκτρα (371 π.Χ.)

4. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους οφείλεται στη(ν):

- α. συγχώνευση της ιωνικής και της αττικής διαλέκτου
- β. επικράτηση της δωρικής διαλέκτου
- γ. επικράτηση της αττικής διαλέκτου
- δ. συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων με βάση την αττική διάλεκτο

5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός-Αύγουστος:

α. ανέθεσε όλες τις εξουσίες του σε ένα συμβούλιο

β. δέχτηκε το αξίωμα του δικτάτορα

γ. διατήρησε στενό και αυστηρό έλεγχο στη διοίκηση του κράτους

δ. συγκέντρωσε βαθμιαία όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του Αιγυπτιακού κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.

2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.

3. Η πληθυσμιακή αύξηση των ομηρικών κοινοτήτων δεν παρουσίασε κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα.

4. Ο Μ. Αλέξανδρος κατά την άσκηση της πολιτικής του αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία της παράδοσης των λαών της Ανατολής.

5. Η οικουμενικότητα του ελληνιστικού πολιτισμού φανερώνεται από την επικράτηση της ελληνικής γλώσσας.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *θεωρικά, θρησκευτικός συγκρητισμός.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στην κρίση της αριστοκρατικής δομής της κοινωνίας, κατά την Ομηρική εποχή;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο της πανελλήνιας ιδέας, όπως διατυπώθηκε από τον Ισοκράτη στον *Παναηγυρικό* λόγο και ποιες προσωπικότητες πίστευε ότι μπορούσαν να την θέσουν σε εφαρμογή;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο φαράώ Αμένοφισ ο Δ΄ ο επονομαζόμενος Ακενατών :

- α. προσπάθησε να επιβάλει τον μονοθεϊσμό στην αρχαία Αίγυπτο
- β. ανέπτυξε στενές εμπορικές σχέσεις με ελληνικές πόλεις
- γ. επέκτεινε τα βόρεια σύνορά της στην Ασία μέχρι τη Συρία
- δ. αντιμετώπισε πολλούς εξωτερικούς εχθρούς

2. Μια πρώιμη μορφή γραφής της ελληνικής γλώσσας είναι:

- α. η ιερογλυφική γραφή
- β. η ελληνική αλφαβητική γραφή
- γ. η Γραμμική Β΄ γραφή
- δ. το φοινικικό αλφάβητο

3. Η βουλή των γερόντων κατά την Ομηρική εποχή :

- α. δεν επηρέασε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
- β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
- γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία
- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

4. Στο δημοκρατικό πολίτευμα η ισηγορία έδινε σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα:

- α. να εκφράζει τα παράπονά του
- β. να διατυπώνει ελεύθερα την άποψή του
- γ. να συμμετέχει στη διαμόρφωση των νόμων
- δ. να υπερασπίζεται την ελευθερία της πόλης του

5. Τη μακεδονική φάλαγγα συγκροτούσαν :

- α. οι ακοντιστές

- β. οι ιππείς
- γ. οι πεζέταιροι
- δ. οι τοξότες

(μονάδες 5)

(III) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Η βάση της οικονομίας της Αιγύπτου ήταν η ναυτιλία.
2. Οι θολωτοί τάφοι αποτελούν το σημαντικότερο επίτευγμα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.
3. Κατά την Ομηρική εποχή η παραγωγή στηριζόταν σε μια μορφή κλειστής αγροτικής οικονομίας, στο πλαίσιο του «οίκου».
4. Η κλασική εποχή αρχίζει με τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου
5. Ο Πειραιάς οικοδομήθηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Σκοτεινοί χρόνοι, οπλική φάλαγγα, γραμματικοί.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε τα συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους.

(μονάδες 10)

2.β. Από ποιες τάξεις συγκροτείται η ρωμαϊκή κοινωνία κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Φίλιππος Β΄	α. «τριάκοντούτεις σπονδαί»
2. Ιππόδαμος	β. χωροταξικός σχεδιασμός Πειραιά
3. Περικλής	γ. νίκη στον ποταμό Ευρυμέδοντα
4. Ισοκράτης	δ. Πανηγυρικός λόγος
5. Κίμων	ε. μάχη στη Χαιρώνεια
6. Εφιάλτης	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Η τέχνη των Ομηρικών χρόνων ονομάστηκε γεωμετρική.
2. Η αυτάρκεια της πόλης-κράτους σχετιζόταν με την παραγωγή αγαθών για την κάλυψη των αναγκών των πολιτών της.
3. Το μετοίκιο ήταν ο φόρος που πλήρωναν οι Αθηναίοι πολίτες κατά την κλασική Εποχή.
4. Κατά την περίοδο των πρώτων αιώνων μετά την ίδρυση της Ρώμης, την ανώτερη κοινωνική τάξη συγκροτούσαν οι πατρίκιοι.
5. Ο Οκταβιανός παραχώρησε τη διοίκηση των επαρχιών στη Σύγκλητο.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Λαοί της θάλασσας, τριηραρχία, Pax Romana*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πρωταρχικός στόχος του Φιλίππου Β΄ με την ανάρρησή του στον θρόνο ήταν η ισχυροποίηση της Μακεδονίας. Με ποιες ενέργειες το πέτυχε;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η κοινωνική συγκρότηση της ρωμαϊκής κοινωνίας κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η οργάνωση του κράτους στην Αίγυπτο είχε χαρακτήρα:

- α. θεϊκό
- β. κρατικό
- γ. ιερογλυφικό
- δ. θεοκρατικό

2. Κατά τα ομηρικά χρόνια η κοινωνική τάξη του πλήθους ήταν:

- α. οι δούλοι
- β. εκείνοι που η εργασία τους προϋπέθετε κάποια εξειδίκευση και ικανοποιούσαν τις ανάγκες μιας ευρύτερη περιοχής
- γ. εκείνοι που διαβιούσαν στο πλαίσιο του οίκου, χωρίς άμεσους συγγενικούς δεσμούς με τους ευγενείς
- δ. τα μέλη του οίκου που συνδέονταν με συγγενικούς δεσμούς

3. Από τα μέσα του 8^{ου} αιώνα π.Χ. μέχρι και τα μέσα του 6^{ου} αιώνα π.Χ. οι Έλληνες εξαπλώθηκαν:

- α. στο Αιγαίο και στο Ιόνιο
- β. στον Εύξεινο Πόντο
- γ. στην ανατολική Μεσόγειο
- δ. στον τότε γνωστό κόσμο, στη Μεσόγειο και στον Εύξεινο Πόντο

4. Στον οικονομικό τομέα ο Μ. Αλέξανδρος:

- α. διεύρυνε την ιδέα του αυτοκρατορικού θησαυροφυλακίου
- β. δημιούργησε πολλαπλά νομισματικά συστήματα
- γ. εγκατέλειψε την ιδέα του αυτοκρατορικού θησαυροφυλακίου
- δ. διατήρησε την κάθε σατραπεία ως φορολογική μονάδα

5. Ο Γάιος Γράκχος:

α. εκλέχθηκε δήμαρχος δέκα χρόνια μετά την πρώτη εκλογή του αδελφού του

β. πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου

γ. υπερασπίστηκε τους συγκλητικούς από τις αυθαιρεσίες των ιππέων

δ. πέτυχε στο έργο του

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *γεωμετρική τέχνη, συντεχνίες*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες πληροφορίες καταγράφει ο Θουκυδίδης για το πολιτικό καθεστώς που επικρατούσε στην Αθήνα την εποχή του Περικλή;

(μονάδες 10)

2.β. Να καταγράψετε την εξέλιξη των γεωγραφικών γνώσεων κατά τη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Οι γραμματικοί στην ελληνιστική Αίγυπτο ασχολούνταν με:

- α. την κατάρτιση του προϋπολογισμού του κράτους
- β. την καταγραφή σε παπύρους των έργων των φαραώ
- γ. την καταγραφή του εθνικού δικαίου
- δ. την καταγραφή και σχολιασμό κειμένων αρχαίων συγγραφέων

2. Η Βίβλος είναι γραμμένη:

- α. στην ιωνική διάλεκτο
- β. στην Κοινή ελληνική
- γ. στη δωρική διάλεκτο
- δ. στην αττική διάλεκτο

3. Τις βασιλικές δικαιοδοσίες στην αρχαία Ρώμη ήλεγχαν:

- α. οι πατρίκιοι
- β. η σύγκλητος και οι δήμαρχοι
- γ. η εκκλησία του λαού και οι ύπατοι
- δ. η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού

4. Ο Γάιος Γράκχος περιόρισε τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών με:

- α. τη συγκρότηση δικαστηρίων από ιππείς
- β. τη διανομή σιταριού στους φτωχούς της Ρώμης
- γ. την ίδρυση αποικιών
- δ. την εφαρμογή του αγροτικού νόμου

5. Οι δήμαρχοι στην αρχαία Ρώμη είχαν δικαίωμα να αρνηθούν την εφαρμογή του νόμου, όταν αυτός προσέβαλλε τα συμφέροντα:

- α. των πληβείων

- β. των πελατών
- γ. των πατρικίων
- δ. των δυνατών

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

1. Το ελληνικό αλφάβητο προέρχεται από το φοινικικό.
2. Η εργασία στα ορυχεία της Αττικής εκτελούνταν από Αθηναίους πολίτες και μετοίκους.
3. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ήττα των Σπαρτιατών.
4. Ο ιστορικός Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης ήταν σημαντικός ιστοριογράφος της κλασικής εποχής.
5. Οι πληβείοι κατά την περίοδο της βασιλείας στην αρχαία Ρώμη δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *βασιλεύς (Μυκηναϊκής εποχής)*, *νομοθέτες (αισυμνήτες)*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Κάτω από ποιες συνθήκες ιδρύθηκε η Α' Αθηναϊκή Συμμαχία, πού ήταν η έδρα της και με ποιους όρους συμμετείχαν τα μέλη της;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο άνακτας (ἄναξ) της Μυκηναϊκής εποχής ήταν :

- α. διοικητής περιφέρειας
- β. κύριος του ανακτόρου
- γ. ευγενής σε ρόλο ακολούθου
- δ. αρχιτεχνίτης των μυκηναϊκών ανακτόρων

2. Οικονομικά εξαρτώμενοι από διαφορετικούς «οίκους» της Ομηρικής εποχής ήταν :

- α. οι άριστοι
- β. το πλήθος
- γ. οι δημιουργοί
- δ. οι δούλοι

3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους:

- α. η ελευθερία, η αυτονομία και η ισονομία
- β. η ισηγορία, η ισονομία και η ελευθερία
- γ. η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια
- δ. η ελευθερία, η αυτονομία και το δημοκρατικό πολίτευμα

4. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων:

- α. στην Πελοπόννησο
- β. στην Κύπρο
- γ. στη Δύση
- δ. στην Αίγυπτο

5. Η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις του Ελληνικού Κόσμου ήταν συνέπεια:

- α. του Πελοποννησιακού πολέμου
- β. των Περσικών Πολέμων
- γ. του Κορινθιακού πολέμου
- δ. της Θηβαϊκής Ηγεμονίας

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Εκπρόσωπος της Πανελλήνιας Ιδέας ήταν ο ρήτορας Δημοσθένης.
2. Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο.
3. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας εκπροσωπούσαν οι δύο ύπατοι.
4. Οι τιμητές αναλάμβαναν για έξι μήνες την εξουσία, όταν η Ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε οι θησαυροί της Περγάμου να δοθούν στους ακτήμονες, για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματά τους.

(μονάδες 5)

- 1.β.** Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Στωική φιλοσοφία, Σύγκλητος*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

- 2.α.** Ποιοι λόγοι οδήγησαν τους Έλληνες στον Δεύτερο Αποικισμό;

(μονάδες 10)

- 2.β.** Τι γνωρίζετε για το Συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ) ;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Δωριείς, κατά τον Πρώτο Ελληνικό Αποικισμό, εγκαταστάθηκαν:

- α. σε νησιά του Αιγαίου και στη Νοτιοδυτική Μ. Ασία
- β. σε νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου
- γ. στην Ιταλική Χερσόνησο
- δ. στον Εύξεινο Πόντο

2. Ως Κλασική εποχή ορίζουν οι ιστορικοί:

- α. την περίοδο από το τέλος του Μυκηναϊκού πολιτισμού μέχρι το τέλος των Περσικών πολέμων
- β. την περίοδο από το τέλος των Περσικών πολέμων έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου
- γ. τον «Χρυσούν αιώνα του Περικλέους»
- δ. την εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου

3. Οι «τριακοντούταις σπονδαί» ήταν:

- α. συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε Έλληνες και Πέρσες
- β. συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε Αθηναίους και Κορίνθιους
- γ. συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε Αθηναίους και Σπαρτιάτες
- δ. συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε Μακεδόνες και Πέρσες

4. Την άνοδο και την πτώση της Θηβαϊκής Ηγεμονίας έκριναν οι μάχες

- α. στις Θερμοπύλες και στην Ιμέρα (480 π. Χ.)
- β. στο Αρτεμίσιο (480 π. Χ.) και στη Μυκάλη (479 π. Χ.)
- γ. στα Λεύκτρα (371 π. Χ.) και στη Μαντίνεια (362 π. Χ.)
- δ. στη Μαντίνεια (362 π. Χ.) και στη Χαιρώνεια (338 π. Χ.)

5. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

- α. ολιγαρχικό
- β. η απόλυτη μοναρχία
- γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
- δ. η τυραννίδα

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις, που ακολουθούν, ως προς την ορθότητά τους με την ένδειξη Σωστό ή Λάθος.

1. Το μεγαλύτερο μέρος της αιγυπτιακής κοινωνίας αποτελούσαν οι ελεύθεροι πολίτες.
2. Η λέξη «τύραννος» είναι ελληνικής προέλευσης.
3. Αφορμή για τους Περσικούς Πολέμους στάθηκε η ατυχής εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας.
4. Η αρχαία φιλοσοφική σκέψη ιδίως από τα μέσα του 5^{ου} αι., π. Χ. τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντός της τον άνθρωπο.
5. Η Βίβλος είναι γραμμένη στην αττική διάλεκτο.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων : *Μυκηναϊκός πολιτισμός, αγροτικός νόμος.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η κοινωνική οργάνωση κατά την Ομηρική εποχή;

(μονάδες 10)

2.β. Πώς εξελίχθηκε η ποίηση στην ελληνιστική εποχή;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Τον 12^ο π.Χ. αιώνα οι Λαοί της Θάλασσας υποχρέωσαν τους Αιγυπτίους:

- α. να εγκαταλείψουν τις Ασιατικές τους κτήσεις
- β. να καταφύγουν στις Ασιατικές τους κτήσεις
- γ. να επεκταθούν στην Ασία
- δ. να επεκταθούν στην ανατολική Μεσόγειο

2. Η αύξηση της δύναμης των ευγενών κατά την Ομηρική εποχή οφείλεται:

- α. μόνο στην κατοχή γης
- β. στην κατοχή γης και στην καταγωγή τους
- γ. στις στρατιωτικές τους ικανότητες
- δ. στον σεβασμό που απολάμβαναν από το πλήθος

3. Κατά την ελληνιστική εποχή καταφεύγουν στις μεγαλουπόλεις για καλύτερη τύχη:

- α. οι δούλοι
- β. οι έμποροι και οι βιοτέχνες
- γ. οι γηγενείς εργάτες και μικροκαλλιεργητές
- δ. οι δουλοπάροικοι

4. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των Συγκλητικών ήταν:

- α. οι δήμαρχοι
- β. οι ύπατοι
- γ. οι τιμητές
- δ. οι πραίτορες

5. Ο Κάτων ο τιμητής απέδιδε την ευθύνη της αλλοίωσης των ρωμαϊκών ηθών :

- α. στους πληβείους
- β. στους Γράκχους

γ. στους Αιγύπτιους

δ. στους Έλληνες

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Ορισμένοι από τους τυράννους της Αρχαϊκής εποχής αναδείχθηκαν σε καλούς ηγέτες που φρόντισαν για την ανάπτυξη της πόλης τους.

2. Η Σπαρτιατική Ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των Περσικών πολέμων.

3. Ο Ευαγόρας, βασιλιάς της Σαλαμίνας της Κύπρου, ήταν μία από τις προσωπικότητες που, σύμφωνα με τον Ισοκράτη, θα μπορούσε να ενώσει τους Έλληνες εναντίον των Περσών.

4. Κατά την Ελληνιστική εποχή, για διευκόλυνση των συναλλαγών, χρησιμοποιήθηκαν μόνο τα περσικά νομίσματα.

5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος συγκέντρωσε στο πρόσωπό του τα σημαντικότερα αξιώματα της Ρωμαϊκής πολιτείας, εκτός από αυτό του δικτάτορα.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *γεωμετρική τέχνη, Σύγκλητος*.

(μονάδες 7+8=15)

2°ΘΕΜΑ

2.α. Πώς χρησιμοποίησαν οι Αθηναίοι την Α' Αθηναϊκή Συμμαχία και με ποιον τρόπο μετεξελίχθηκε σε ηγεμονία;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες ήταν οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις που εφάρμοσε ο Οκταβανός και ποιο αποτέλεσμα είχαν;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Η ελληνική αλφαβητική γραφή προέκυψε από:

- α. το φοινικικό αλφάβητο
- β. τα ιερογλυφικά
- γ. τη Γραμμική Β΄ γραφή
- δ. το χαλκιδικό αλφάβητο

2. Φυλετική οργάνωση διατήρησαν στο μεγαλύτερο μέρος του ιστορικού τους βίου:

- α. οι Αθηναίοι
- β. οι Σπαρτιάτες
- γ. οι Κορίνθιοι
- δ. οι Αιτωλοί

3. Το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος στις ελληνικές πόλεις-κράτη ήταν:

- α. η συνέλευση των πολεμιστών
- β. η εκκλησία του δήμου
- γ. η βουλή των γερόντων
- δ. η σύγκλητος

4. Στωική φιλοσοφία ονομάστηκε η φιλοσοφική σκέψη:

- α. του Αριστοτέλη
- β. του Πλάτωνα
- γ. του Ζήνωνα
- δ. του Επίκουρου

5. Η λοχίτιδα εκκλησία στην αρχαία Ρώμη:

- α. εκπροσωπούσε τους πατρικίους

β. εκπροσωπούσε τους πληβείους

γ. εκπροσωπούσε το σύνολο των Ρωμαίων

δ. εκπροσωπούσε όσους Ρωμαίους πολίτες στρατεύονταν

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως προς την ορθότητά τους με την ένδειξη *Σωστό* ή *Λάθος*:

1. Κατά τη μυκηναϊκή εποχή στη βάση της κοινωνικής ιεραρχίας ήταν οι ιερείς.

2. Κατά την Ομηρική εποχή δημιουργήθηκαν τα πρώτα ιερά τα οποία σταδιακά απέκτησαν πανελλήνιο χαρακτήρα.

3. Η Σπαρτιατική Ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των Περσικών πολέμων.

4. Ο Επίκουρος δίδασκε ότι η γνώση της φύσης βοηθάει τον άνθρωπο να απαλλαγεί από τον φόβο.

5. Οι πληβείοι είχαν πολιτικά δικαιώματα ισότιμα με τους πατρικίους.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *στενοχωρία*, *τιμοκρατικό πολίτευμα*, *ρωμαϊκή δημοκρατία* (*Res publica*).

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια εξωτερική πολιτική ακολούθησε ο Φίλιππος ο Β΄ με σκοπό την ένωση των Ελλήνων μέχρι το Συνέδριο της Κορίνθου (337 π. Χ.);

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες εκκλησίες λειτούργησαν προοδευτικά στο Ρωμαϊκό κράτος και ποιους αντιπροσώπευαν;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο Αμένοφισ ο Δ΄ (Ακενατών) θέλησε να προχωρήσει σε θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις επιβάλλοντας:

- α. τον πολυθεϊσμό
- β. τον μονοθεϊσμό
- γ. τη λατρεία του φαραώ
- δ. τη λατρεία του ολυμπιακού πανθέου

2. Η αύξηση της δύναμης των ευγενών κατά την Ομηρική εποχή οφείλεται:

- α. στους συγγενικούς δεσμούς τους
- β. στις στρατιωτικές τους ικανότητες
- γ. στην κατοχή της γης και στην καταγωγή τους
- δ. στον σεβασμό που απολάμβαναν από το πλήθος

3. Στην κλασική Αθήνα τα *θεωρικά* ήταν:

- α. τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές εορτές
- β. τα έξοδα της επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
- γ. το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο
- δ. τα έξοδα εξοπλισμού μιας τριήρους

4. Η αποικία των Θουρίων ιδρύθηκε:

- α. κατά τον Πρώτο Ελληνικό Αποικισμό
- β. κατά τον Δεύτερο Ελληνικό Αποικισμό
- γ. κατά την Ελληνιστική εποχή
- δ. κατά την εποχή του Περικλή

5. Ο Γάιος Γράκχος περιόρισε τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών:

- α. με τη συγκρότηση δικαστηρίων από υπείς

- β. με την εφαρμογή του αγροτικού νόμου
- γ. με τη διανομή του σιταριού στους φτωχούς της Ρώμης
- δ. με την ίδρυση των αποικιών

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως προς την ορθότητά τους με την ένδειξη *Σωστό* ή *Λάθος*.

1. Η αυτάρκεια τη πόλης-κράτους σχετιζόταν με την παραγωγή αγαθών για την κάλυψη των αναγκών των πολιτών της.
2. Οι αποικίες στην Αρχαϊκή εποχή δεν διατηρούσαν σχέσεις με τη μητρόπολη.
3. Οι λειτουργίες ήταν έκτακτες εισφορές που επέβαλαν οι Αθηναίοι στους συμμάχους τους.
4. Ο Νέαρχος περιέγραψε τον παράπλου των ακτών του Ινδικού ωκεανού.
5. Η φρατρική εκκλησία ήταν η συνέλευση των πατρικίων, η οποία στην περίοδο της δημοκρατίας διατηρήθηκε από σεβασμό στην παράδοση.

(μονάδες 5)

- 1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *οίκος*, *Κοινή ελληνική* ή *κοινή*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σημασία του νικηφόρου αποτελέσματος των περσικών Πολέμων για την ιστορική πορεία των Ελλήνων;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτισμό;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο ιστορικός Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο των θεών.
2. Ο Φίλιππος Β΄ ακολούθησε επεκτατική εξωτερική πολιτική.
3. Ο ελληνιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρικίους, τους ιερείς και τους πληβείους.
5. Οι συντεχνίες ήταν κλειστές επαγγελματικές ενώσεις χωρίς κληρονομικό χαρακτήρα.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. ίδρυση Ρώμης
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- γ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- δ. μάχη στη Χαιρώνεια
- ε. εκλογή Κάτωνα στο αξίωμα του τιμητή

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *δημιουργοί, κολωνοί*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά των θολωτών τάφων της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.

(μονάδες 15)

2.β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά του Μουσείου και της Βιβλιοθήκης της πόλης της Αλεξάνδρειας.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Β΄

1^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και βασιζόμενοι στις γνώσεις σας, (α) να αναφερθείτε στην προσωπικότητα του Περικλή (μονάδες 10) και (β) να παρουσιάσετε τις παρεμβάσεις του στην κατεύθυνση της ενίσχυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος στην Αθήνα. (μονάδες 15)

(μονάδες 10+15=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΚΛΗ

Όσον καιρό κυβερνούσε αυτός [ο Περικλής] στην πολιτεία και ήταν ειρήνη, την οδηγούσε με μετριοπάθεια και τη διαφέντευε με ασφάλεια· και δυνάμωσε η πολιτεία με την αρχηγία του περισσότερο παρά ποτέ. [...] Η αιτία ήταν πως εκείνος, επειδή είχε μεγάλη επιρροή από το αξίωμά του και την ισχυρή του διάνοια, και ήταν φως φανερό σε όλους πως δεν μπορούσε να διαφθαρεί με χρήματα, συγκρατούσε το πλήθος χωρίς να τους αφαιρέσει την ελευθερία τους, και δεν άφηνε να τον παρασύρουν αυτοί, παρά τους οδηγούσε ο ίδιος, επειδή δεν κέρδιζε τη δύναμή του με άπρεπα μέσα και με ρητορεία που κολάκευε τις ορμές τους, αλλά μπορούσε, από τη μεγάλη εκτίμηση που του είχαν να τους εναντιωθεί και να προκαλέσει και την οργή τους ακόμα.

Θουκυδίδης, *Ιστορίαι*, 2.65.5-10, μτφ. Έλλη Λαμπρίδου. Στο <https://www.greeklanguage.gr/greekLang/ancientgreek/tools/corpora/anthology/content.html?m=1&t=186> (ανάκτηση: 16/4/2021)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Υπό την καθοδήγηση του Περικλή η Εκκλησία του Δήμου ψήφισε μια σειρά από νόμους, οι οποίοι αποτελούσαν ένα μεγάλο βήμα προς την καθιέρωση του πιο δημοκρατικού

πολιτεύματος που υπήρξε ποτέ. Οι νόμοι αυτοί [...] προέβλεπαν ότι η επιλογή για τα περισσότερα δημόσια αξιώματα θα γινόταν με κλήρωση. [...] Όλοι οι δημόσιοι αξιωματούχοι θα είχαν σύντομη θητεία και θα υποβάλλονταν σε αυστηρό έλεγχο. [...] Το δημοκρατικό ιδεώδες απαιτούσε τη συμμετοχή της πλειοψηφίας των πολιτών στη λήψη αποφάσεων, αλλά οι φτωχοί δεν ήταν σε θέση να συμμετάσχουν αν δεν αμείβονταν. Για να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα, ο Περικλής εισήγαγε έναν νόμο ο οποίος ενέκρινε αυτές τις αμοιβές[...] στους δικαστές στα μέλη της Βουλής των Πεντακοσίων, στους άρχοντες, σε όλα τα κληρωτά αξιώματα και σε όσους υπηρετούσαν στο πεζικό και στο ναυτικό.

Κείμενο, Ντ., Περικλής ο Αθηναίος και η γέννηση της δημοκρατίας, μτφ. Όλγα Παπακώστα, Ωκεανίδα, Αθήνα 2005, σσ. 101-103.

2° ΘΕΜΑ

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι στις γνώσεις σας, να παρουσιάσετε: (α) τους άρχοντες της Ρώμης κατά την περίοδο της Res publica (μονάδες 13) και (β) τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων εξουσίας κατά την ίδια περίοδο. (μονάδες 12)

(μονάδες 13+12= 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η εκδίωξη της ετρουσκικής δυναστείας δεν έφερε ριζικές αλλαγές στο πολιτειακό καθεστώς της Ρώμης. [...] Η μόνη σημαντική θεσμική καινοτομία ήταν η ακόλουθη: η νικήτρια αριστοκρατική τάξη κατάργησε το αξίωμα του αιρετού βασιλιά και όρισε στη θέση του δύο αιρετούς άρχοντες –πραιτωρες (praetores) ή υπάτους (consules) - με μονοετή θητεία και απόλυτη εξουσία σε θέματα στρατιωτικά, πολιτικά, θρησκευτικά. Όταν πάντως υπήρχε ανάγκη, ήταν δυνατό ν' αναβιώσει η βασιλική εξουσία στο πρόσωπο ενός δικτάτορα. Βέβαια για την άσκηση αυτού του έκτακτου αξιώματος προβλεπόταν από το πολίτευμα το περιορισμένο διάστημα των έξι μηνών. Παράλληλα μεγαλύτερη πολιτική σημασία αποκτούν η Σύγκλητος και η λαϊκή συνέλευση. Ως τότε οι πολίτες συνέρχονταν για να επικυρώσουν απλώς

τα βασιλικά διατάγματα. Τώρα η συνέλευση του λαού ψηφίζει με ένα «ναι» ή ένα «όχι», όταν οι ύπατοι υποβάλλουν στην κρίση τους θέματα για λήψη απόφασης σε κρίσιμα θέματα.

Rostovtzeff, M., *Ρωμαϊκή Ιστορία*, μτφ. Β. Κάλφογλου, Παπαζήση, Αθήνα 1984, σ. 40.

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **12584** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Β΄

1^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις σας, α) να δώσετε τα συστατικά στοιχεία της «πόλης-κράτους». (μονάδες 10) β) Ποιες ήταν οι επιδιώξεις των πολιτών; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας. (μονάδες 15)

(μονάδες 10+15= 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η κοινωνική οντότητα που προήλθε από τη συνένωση περισσότερων χωριών είναι η πόλη, μια κοινωνική οντότητα τέλεια, που μπορούμε να πούμε ότι πέτυχε τελικά την ύψιστη αυτάρκεια· συγκροτήθηκε για να εξασφαλίζει τη ζωή, στην πραγματικότητα όμως υπάρχει για να εξασφαλίσει την καλή ζωή.

Αριστοτέλης, Πολιτικά, Α.2.5. (μετφρ. Δ. Λυπουρλής)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Οι γεωγραφικές συνθήκες της Ελλάδας συνέβαλαν πραγματικά στη μόρφωση της ιστορικής φυσιογνωμίας της. Ο φυσικός κατακερματισμός καθορίζει ή τουλάχιστον ευκολύνει τον πολιτικό κατακερματισμό. [...] Σύμφωνα με τον συγγραφέα των Πολιτικών (τον Αριστοτέλη), οι Έλληνες πέρασαν από τρία στάδια. Η πρώτη κοινότητα, που διατηρείται σε όλες τις εποχές με το να είναι φυσική [...] είναι η οικογένεια (οἰκία). Από την οικογένεια αναπτύχθηκε το χωριό (ή η κώμη): Τέλος με το συνεταιρισμό αρκετών χωριών σχηματίζεται το ολοκληρωμένο κράτος, η τέλεια κοινωνία, η πόλη.[...] Να λοιπόν γιατί ο άνθρωπος, ο οποίος μόνο μέσα στην οικογένεια μπορεί να αρχίσει να αναπτύσσεται, δεν μπορεί να φτάσει στην ολοκλήρωσή του παρά μόνο μέσα στην πόλη, και επομένως είναι «ὄν πολιτικόν».

Glottz, G., *Η ελληνική «πόλις»*, μτφρ. Αγνή Σακελλαρίου, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1981, σσ. 11, 12

2^ο ΘΕΜΑ

Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις σας, α) να παρουσιάσετε και να ερμηνεύσετε την εξωτερική πολιτική του Φιλίππου Β΄. (μονάδες 12) β) Ποιο πολιτικό γεγονός ήταν το αποτέλεσμα της πολιτικής που εκείνος ακολούθησε και ποια η σημασία του για τον ελληνισμό; (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Φίλιππος στάθηκε πολύ αυστηρός απέναντι στη Θήβα που λιποτάκτησε απ' αυτόν την τελευταία στιγμή. Η Θήβα έχασε την ηγεμονία της στη Βοιωτία· όσοι απ' τους αρχηγούς της επανάστασης δεν είχαν καταφέρει να ξεφύγουν, θανατώθηκαν· και μια μακεδονική φρουρά τοποθετήθηκε στην Καδμεία. Ο Φίλιππος επίσης θεώρησε σκόπιμο να τοποθετήσει φρουρά στη Χαλκίδα και στην Κόρινθο. Η Αθήνα, από την άλλη μεριά, που του είχε αντιταχθεί με τη μεγαλύτερη συνέπεια, δέχτηκε αναπάντεχη εύνοια. [...] Με πρόσκλησή του τα διάφορα κράτη της κεντρικής και νότιας Ελλάδας έστειλαν αντιπροσώπους σε ένα συνέδριο στην Κόρινθο. Συμφωνήθηκε ότι τα κράτη θα είναι ανεξάρτητα και αυτοκυβέρνητα, απαγορεύτηκαν οι παράνομες εκτελέσεις ή εξορίες, κανένα κράτος δεν έπρεπε να δίνει καταφύγιο σε εξόριστους αγωνιστές και τα πλοία όλων των κρατών θα μπορούσαν να πλέουν ελεύθερα στις θάλασσες· με λίγα λόγια όλα τα κράτη έπρεπε να διατηρήσουν την ειρήνη.

Botsford & Robinson, *Αρχαία Ελληνική Ιστορία*, μτφρ. Σ.Ι.Τσιτσώνη, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1985, σσ. 350-351.

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **14422** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Στις ακόλουθες προτάσεις να συμπληρώσετε τα κενά με τη λέξη που λείπει στη σωστή πτώση:

1. Το 478/7 π.Χ. ιδρύθηκε η Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία που είχε αρχικά ως έδρα το νησί της
2. Εμπνευστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας
3. Το 337 π.Χ. στο συνέδριο της συνομολογήθηκε πανελλήνια συμμαχία.
4. Μετά την κλασική ακολουθεί η εποχή.
5. Το 133 π.Χ. προτάθηκε στη Ρώμη η ψήφιση του νόμου.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. άνακτας	α. Υπεύθυνος για τις τελετές στα αιγυπτιακά ιερά.
2. λααγέτας	β. Πηγή κάθε εξουσίας στα μυκηναϊκά βασίλεια.
3. τελεστής	γ. Επικεφαλής οποιασδήποτε ομάδας στα μυκηναϊκά βασίλεια.
4. φαραώ	δ. Διοικητής περιφέρειας στα μυκηναϊκά βασίλεια.
5. βασιλεύς	ε. Πηγή κάθε εξουσίας στην αρχαία Ρώμη.
	στ. Μέλος της περιφερειακής διοίκησης στα μυκηναϊκά βασίλεια.
	ζ. Πηγή κάθε εξουσίας στην αρχαία Αίγυπτο.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *ισηγορία, πληθείοι*.

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τους Αιγυπτίους στην ανάπτυξη της γεωμετρίας και της ιατρικής;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος της απόλυτης μοναρχίας που συναντούμε στα ελληνιστικά βασίλεια;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους σε χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από την αρχαιότερη):

- α. κλασική
- β. ρωμαϊκή
- γ. αρχαϊκή
- δ. ελληνιστική
- ε. μυκηναϊκή

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο Θουκυδίδης αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο του Νείλου.
2. Η γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογραφήθηκε το 1874.
3. Το Πανιώνιο ήταν θρησκευτική ένωση πόλεων με κέντρο τη Μυκάλη.
4. Κύριος εκφραστής της Πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας Λυσίας.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής αντιπαθούσε κάθε τι ελληνικό, επειδή δεν διέθετε καθόλου ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Καλλίειος ειρήνη, θεωρικά*

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα συστατικά της πόλεως-κράτους από γεωγραφική άποψη;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η κοινωνική συγκρότηση της ρωμαϊκής κοινωνίας κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Θεοκρατικό σύστημα	α. Αυγούστεια Ρώμη
2. Κληρονομική βασιλεία	β. Ελληνιστικά βασίλεια
3. Τιμοκρατικό σύστημα	γ. Αίγυπτος
4. Απόλυτη μοναρχία	δ. δημοκρατική Ρώμη
5. Principatus	ε. δημοκρατική Αθήνα
	στ. πλαisiώση από βουλή των γερόντων
	ζ. αρχαϊκή εποχή

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Γύρω από την πόλη-κράτος υπήρχαν:

- α. το λιμάνι και τα συνοριακά οχυρά
- β. το άστυ
- γ. το άστυ και η ύπαιθρος χώρα
- δ. οι κώμες

2. Κάθε πόλη-κράτος επεδίωκε την ελευθερία, την αυτονομία και την:

- α. αυτάρκεια
- β. ανεξαρτησία
- γ. αυτοδιάθεση
- δ. κοινωνική δικαιοσύνη

3. Μια από τις αιτίες που οδήγησαν στον αποικισμό ήταν:

- α. η μετανάστευση
- β. άφιξη προσφύγων
- γ. η μεγάλη προσφορά πρώτων υλών.
- δ. η μεγάλη ζήτηση πρώτων υλών

4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η ολιγαρχία διαδέχτηκε:

- α. την αριστοκρατία
- β. τη βασιλεία.
- γ. τη δημοκρατία
- δ. τη μοναρχία

5. Μια από τις λειτουργίες ήταν στην κλασική Αθήνα

- α. τα θεωρικά
- β. η τριηραρχία
- γ. η κρυπτεία
- δ. ο εξοστρακισμός

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Κορινθιακός πόλεμος, τρεις εκκλησίες του Ρωμαϊκού κράτους.*

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του Ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η κατώτερη από τις τρεις τάξεις της ρωμαϊκής κοινωνίας στα χρόνια της βασιλείας και ποια τα χαρακτηριστικά της;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα πολιτεύματα με τη χρονολογική σειρά που εμφανίστηκαν στον ελληνικό κόσμο (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. Δημοκρατία
- β. Ολιγαρχία
- γ. Αριστοκρατία
- δ. Τυραννίδα
- ε. Βασιλεία

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Οι Αιγύπτιοι μάζευαν στις όχθες του Νείλου παπύρους και λωτούς.
- 2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο λααγέτας.
- 3. Η αρχαϊκή εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως ελληνικός Μεσαίωνας.
- 4. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός έλαβε χώρα μεταξύ 11^{ου} και 9^{ου} π.Χ. αιώνα.
- 5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε αξιόλογη ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Ανταλκίδειος ειρήνη*, *εκκλησία του δήμου*.

(μονάδες 10 + 5 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.;

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη ο αγροτικός νόμος;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα με τη χρονολογική σειρά που έζησαν (ξεκινώντας από το παλαιότερο):

- α. Αύγουστος
- β. Περικλής
- γ. Τιβέριος Γράκχος
- δ. Ισοκράτης
- ε. Σόλων

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Η Ηρόδοτος ονομάζει την Αίγυπτο δώρο του Νείλου.
- 2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο βασιλεύς.
- 3. Η αρχαϊκή εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως ελληνικός χρυσός αιώνας.
- 4. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός έλαβε χώρα μεταξύ 11^{ου} και 9^{ου} π.Χ. αιώνα.
- 5. Ο Κάτων ο Τιμητής δεν διέθετε ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Ανταλκίδειος ειρήνη*, *Principatus*.

(μονάδες 10 + 5 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια εξωτερική πολιτική ακολούθησε ο Φίλιππος Β΄;

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη ο Αγροτικός νόμος;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Στις ακόλουθες προτάσεις να συμπληρώσετε τα κενά με τη λέξη που λείπει:

1. Ο Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο του
2. Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες έγιναν το 1876 από τον Ερρίκο
3. Στην κλασική Αθήνα η χορηγία ήταν μια από τις
4. Μετά το 509 π.Χ. το πολίτευμα της Ρώμης ονομάστηκε Res publica δηλαδή
5. Το 133 π.Χ. εκλέχτηκε δήμαρχος της Ρώμης ο Τιβέριος

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε κάθε στοιχείο της στήλης Α΄ με ένα στοιχείο της στήλης Β΄. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β΄ περισσεύουν:

A	B
1. Σόλων	α. μεταρρυθμίσεις προς τη δημοκρατική ιδέα
2. Κλεισθένης	β. δημοκρατική παράταξη
3. Πεισίστρατος	γ. τιμοκρατικό σύστημα
4. Κίμων	δ. κληρονομική μοναρχία
5. Εφιάλτης	ε. αριστοκρατική παράταξη
	στ. απόλυτη μοναρχία
	ζ. τυραννίδα

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των όρων: *ισονομία, πελάτες*.

(μονάδες 5 + 10 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο οργάνωσε τον μακεδονικό στρατό ο Φίλιππος Β΄;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πληβείοι;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Στις ακόλουθες προτάσεις να συμπληρώσετε τα κενά με τη λέξη που λείπει στη σωστή πτώση:

1. Την Αίγυπτο διαρρέει από άκρη σε άκρη ο ποταμός
2. Ο φαράώ Αμένοφισ Δ΄, ο επονομαζόμενος και, προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
3. Η αποκρυπτογράφηση της έγινε το 1952 από τους Ventris και Chadwick.
4. Στα αρχαϊκά χρόνια την ολιγαρχία διαδέχτηκε η
5. Την εποχή του Αυγούστου εγκαθιδρύθηκε ένα μοναρχικό πολίτευμα που ονομάστηκε Principatus, δηλαδή

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε κάθε στοιχείο της στήλης Α με ένα στοιχείο της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β΄ περισσεύουν.

A	B
1. Πεισίστρατος	α. αγροτικός νόμος
2. Κίμων	β. δημοκρατική παράταξη
3. Φίλιππος Β΄	γ. συνέδριο της Κορίνθου
4. Ισοκράτης	δ. τυραννίδα
5. Γράκχοι	ε. αριστοκρατική παράταξη
	στ. απόλυτη μοναρχία
	ζ. πανελλήνια ιδέα

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *ισηγορία, πατρίκιοι*

(μονάδες 5 + 10 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο ενίσχυσε ο Φίλιππος Β΄ την οικονομία του κράτους του;

(μονάδες 10)

2.β. Πού αποσκοπούσε η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των αδελφών Γράκων και ποια ήταν τα αποτελέσματα της προσπάθειάς τους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

α. δεύτερος ελληνικός αποικισμός

β. μάχη στα Λεύκτρα

γ. αποικισμός των Θουρίων

δ. άνοδος του Φιλίππου Β΄

ε. μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο φαραώ Αμένοφισ Δ΄ έμεινε γνωστός στην ιστορία ως Ρα.

2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο άνακτας.

3. Η αρχαϊκή εποχή ονομάζεται αλλιώς και ομηρική.

4. Τη δημοκρατία κατά την κλασική εποχή ακολούθησε η τυραννίδα.

5. Η περίοδος του Αυγούστου εκτείνεται από το 27 π.Χ. ως το 14 μ.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *ισηγορία, θεωρικά, Δωδεκάδελτος*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι συνομολογήθηκε από όλες σχεδόν τις ελληνικές πόλεις στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.;

(μονάδες 15)

2.β. Τι εκπροσωπούσε στην αρχαία Ρώμη η σύγκλητος κατά την περίοδο της δημοκρατίας και ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα σε χρονολογική σειρά ξεκινώντας από το αρχαιότερο:

- α. εξέγερση των ειλώντων της Μεσσηνίας (Γ΄ Μεσσηνιακός πόλεμος)
- β. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- γ. έναρξη του πελοποννησιακού πολέμου
- δ. μάχη στα Λεύκτρα
- ε. θάνατος του Κίμωνα

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Είναι άστοχο να υποστηριχθεί ότι το αιγυπτιακό κράτος ήταν θεοκρατικό.
- 2. Η Αντιόχεια ιδρύθηκε το 331 π.Χ. από τον Μ. Αλέξανδρο.
- 3. Οι πρώτοι φιλόλογοι των ελληνιστικών χρόνων ονομάστηκαν *Γραμματικοί*.
- 4. Στην αρχαία Ρώμη οι *πελάτες* συγχωνεύτηκαν σταδιακά με τους *πληβείους*.
- 5. Ο Κάτων πρότεινε την ψήφιση του αγροτικού νόμου το 133 π.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *μετοίκιο, διάταγμα του Καρακάλλα*.

(μονάδες 7+8=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες κοινωνικές ομάδες συγκροτούσαν την κοινωνική ιεραρχία των μυκηναϊκών βασιλείων;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο πολίτευμα διαδέχτηκε τη βασιλεία στην αρχαία Ρώμη και ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τους ιστορικούς όρους της στήλης Α με τις περιγραφές της στήλης Β.

Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Πλήθος	α. ισχυροί κάτοχοι γης
2. Δούλοι	β. ζούσαν κοντά στους ευγενείς στο πλαίσιο του οίκου
3. Δημιουργοί	γ. φυλετικοί αρχηγοί
4. Άριστοι	δ. ανήκαν στην περιουσία του οίκου
5. Κληρονομικοί βασιλείς	ε. πλούσιοι έμποροι και βιοτέχνες
	στ. τεχνίτες με κάποια εξειδίκευση
	ζ. αιχμάλωτοι πολέμου

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Γύρω από την πόλη-κράτος υπήρχαν οι κώμες, δηλαδή η ύπαιθρος χώρα.
2. Κάθε πόλη-κράτος επιδίωκε την ελευθερία, την αυτονομία και την αυτάρκεια.
3. Μια από τις αιτίες που οδήγησαν στον αποικισμό ήταν η μεγάλη προσφορά πρώτων υλών.
4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η ολιγαρχία διαδέχτηκε τη βασιλεία.
5. Περιοχές όπως η Ήπειρος και η Μακεδονία διατήρησαν τον φυλετικό τρόπο οργάνωσης.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: στενοχωρία, πατρίκιοι.

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς ήταν χωρισμένη γεωγραφικά η αρχαία Αίγυπτος και πώς εξασφαλιζόταν η επαφή με τους άλλους λαούς της εγγύς Ανατολής;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια τα κύρια χαρακτηριστικά της γραμμικής γραφής Β' και πώς συνέβαλε η ανάγνωσή της στην κατανόηση του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Β΄

1^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας, να αναφερθείτε (α) στα χαρακτηριστικά της γραμμικής Β΄ γραφής (μονάδες 15) και (β) στο περιεχόμενο των κειμένων που σώζονται στις μυκηναϊκές πινακίδες γραμμένα σε αυτή τη γραφή. (μονάδες 10)

(μονάδες 15+10=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Όλο αυτό το γραφικό σύστημα είναι δύσκαμπτο, αλλά αρκετά εξυπηρετικό για το είδος του υλικού που περιέχουν τα αρχεία. Κύρια ονόματα και τρέχουσες λέξεις γράφονται με συλλαβογράμματα, που έχει καθιερωθεί συμβατικά να τα αποδίδουμε με συλλαβές χωρισμένες με παύλες. Αυτές οι μεταγραφές μας δίνουν μόνο ένα πρώτο νήμα, για να αναζητήσουμε τις δυνατές ερμηνείες των λέξεων [...] Σε πινακίδα της Κνωσού γίνεται λόγος για 237 άνδρες: Πρόκειται για κάτι σαν απογραφή του δυναμικού ενηλίκων ανδρών. Υπάρχει επίσης κατάλογος οικοδόμων τεσσάρων διαφορετικών περιοχών, αλλά οι ομάδες είναι ολιγάριθμες, και δεχόμαστε ότι αυτοί είναι οι τεχνίτες, όχι οι απλοί εργάτες. Στο άλλο μισό μέρος της ίδιας πινακίδας φαίνεται ότι καταγράφεται μια εμπορική πράξη για αγορά αλατιού με ανταλλαγή σε είδος. Πιο συχνά βρίσκουμε πινακίδες με καταστάσεις πληρωμής διαφόρων επαγγελματικών ομάδων σε κριθάρι, αλλά ο αριθμός των μελών τους δεν προσδιορίζεται ...

Chadwick, J., *Ο Μυκηναϊκός κόσμος*, μτφρ. Κ. Ν. Πετρόπουλος, Gutenberg, Αθήνα 1997, σσ. 59 και 151.

2^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας, να αναφερθείτε (α) στη στάση του Οκταβιανού στο ζήτημα της οργάνωσης του πολιτεύματος (μονάδες 10) και (β) στα αξιώματα που συγκέντρωσε ο ίδιος στο πρόσωπό του. (μονάδες 15)

(μονάδες 10+15=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Ο Αύγουστος, παρά το ότι θεωρούσε τη στρατιωτική ισχύ το θεμέλιο της εξουσίας, την απέρριπτε ως το πιο απεχθές μέσο επιβολής της. Στο χαρακτήρα του αλλά και στην πολιτική που επέλεξε άρμοζαν καλύτερα τα πλέον αξιοσέβαστα αξιώματα της παλαιάς ρωμαϊκής δημοκρατίας, τα οποία κατάφερε να συγκεντρώσει στο πρόσωπό του. Με την προσεκτική τακτική του επέτρεψε στη Σύγκλητο να του αναθέσει εφ' όρου ζωής το αξίωμα του υπάτου, πρακτική η οποία υιοθετήθηκε και για όλους τους διαδόχους του [...] Στα αξιώματα αυτά ο Αύγουστος προσέθεσε με την επιδέξια πολιτική του τους αξιοσέβαστους και μεγαλοπρεπείς τίτλους του ανώτατου ποντίφηκος και του κήνσορος (τιμητή). Με τον πρώτο πέτυχε να ασκεί έλεγχο στα θρησκευτικά ζητήματα , ενώ με τον δεύτερο τα ήθη και τις περιουσίες του Ρωμαϊκού λαού.

Gibbon, E., *Η παρακμή και πτώση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας*, μτφρ. Αργύρης Παπαβασιλείου, Ελεύθερη Σκέψις, Αθήνα 2003, σσ. 107-109.

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **11970** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από τον αρχαιότερο):

- α. γραμματικοί
- β. συγκλητικοί
- γ. τελεστές
- δ. ιερείς της Αιγύπτου
- ε. αισυμνήτες

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Ο Φαραώ Αμένοφισ Δ΄ εισήγαγε στην Αίγυπτο την πολυθεΐα.
- 2. Στα μυκηναϊκά βασίλεια ο λαογέτας ήταν η πηγή κάθε εξουσίας.
- 3. Η αρχαϊκή εποχή ονομάζεται αλλιώς και ομηρική.
- 4. Η τριακονταετής ειρήνη είναι γνωστή και ως Ανταλκίδειος.
- 5. Στην αρχαία Ρώμη οι πληβείοι δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *χορηγία, τρεις εκκλησίες του Ρωμαϊκού κράτους (δημοκρατική περίοδος).*

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το φορολογικό σύστημα στην Αθήνα του Περικλή;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση του ρωμαϊκού κράτους κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

α. έναρξη πελοποννησιακού πολέμου

β. εξοστρακισμός του Κίμωνα

γ. μάχη στη Χαιρώνεια

δ. ίδρυση αποικίας των Θουρίων

ε. διατύπωση Πανελλήνιας Ιδέας

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Στην αρχαία Αίγυπτο ξεχωριστή τάξη αποτελούσαν οι επαγγελματίες στρατιωτικοί.

2. Τη γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογράφησε ο Champollion.

3. Η αρχαϊκή εποχή ονομάζεται αλλιώς και γεωμετρική.

4. Ο Φίλιππος Β΄ προέδρευσε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.

5. Στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι λέγονταν αλλιώς και πελάτες.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Βοιωτικός πόλεμος*, *Res publica*.

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το σύστημα διακυβέρνησης στον ελληνιστικό κόσμο και ποια τα κυριότερα χαρακτηριστικά του;

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι δήμαρχοι;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. Κλεισθένης
- β. Περικλής
- γ. Σόλων
- δ. Κάτων ο Τιμητής
- ε. Φίλιππος Β΄

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Στην αρχαία Αίγυπτο πηγή κάθε εξουσίας ήταν ο Φαραώ.
- 2. Ο Ventrís αποκρυπτογράφησε τα ιερογλυφικά.
- 3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και τα θεωρικά.
- 4. Ο Μέγας Αλέξανδρος προέδρευσε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.
- 5. Στην αρχαία Ρώμη η τάξη των πατρικίων συγχωνεύτηκε κάποια στιγμή με εκείνη των πελατών.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *τριακοντούται σπονδαί, δήμαρχοι*.

(μονάδες 5 + 10 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ελληνική πόλη ανέλαβε την ηγεμονία μετά τη Σπάρτη και ποια γεγονότα έκριναν την άνοδο και πτώση της;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια σώματα ήλεγχαν τις βασιλικές δικαιοδοσίες στην αρχαία Ρώμη και ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του καθενός;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

α. Τριακοντούτεις σπονδαί

β. Μάχη στη Μαντίνεια

γ. Ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

δ. Συνέδριο των ελληνικών πόλεων πλην της Σπάρτης στην Κόρινθο.

ε. Τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Είναι υπερβολή να υποστηριχθεί ότι το αρχαίο αιγυπτιακό κράτος ήταν θεοκρατικό.

2. Ο Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική γραφή Β΄.

3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η εστίαση.

4. Στα ελληνιστικά χρόνια ο ελλαδικός χώρος κυβερνήθηκε κατά τα πρότυπα της μακεδονικής βασιλείας.

5. Ο Αύγουστος ασκούσε μόνος του και απολυταρχικά όλες τις εξουσίες.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Πανιώνιο, άριστοι*.

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα κύρια γνωρίσματα της πολιτικής δράσης του Μεγάλου Αλεξάνδρου;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι τιμητές και ποια ήταν η αποστολή τους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με τις περιόδους της στήλης Β.

Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Εφιάλτης	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Κάτων ο Τιμητής	β. Μυκηναϊκή περίοδος
3. Σόλων	γ. Αρχαϊκή περίοδος
4. Σέλευκος	δ. Μινωική περίοδος
5. Οκταβιανός	ε. Αυγούστεια Ρώμη
	στ. Κλασική περίοδος
	ζ. Ελληνιστική περίοδος

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Γύρω από την πόλη-κράτος υπήρχε το άστυ και οι κώμες.
2. Η περιοχή απέναντι από την Τένεδο και τη Λέσβο ονομάστηκε Αιολίς.
3. Ο Λυκούργος και ο Δράκων ήταν νομοθέτες ή αйсυμνήτες.
4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η βασιλεία διαδέχτηκε τη δημοκρατία.
5. Το Συνέδριο της Κορίνθου έλαβε χώρα το 431 π.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *μετοίκιο, δικτάτορας*.

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι κύριες αιτίες της αντιπαράθεσης ανάμεσα στην Αθήνα και τη Σπάρτη;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες ήταν οι τρεις εκκλησίες που λειτούργησαν στο Ρωμαϊκό κράτος κατά τη δημοκρατική περίοδο και ποια τα γνωρίσματα της κάθε μιας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά γεγονότα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Εξοστρακισμός του Κίμωνα	α. Ήττα της Αθήνας
2. Τέλος Πελοποννησιακού πολέμου	β. Θηβαϊκή ηγεμονία
3. Μάχη στα Λεύκτρα	γ. Ψήφιση Αγροτικού νόμου
4. Συνέδριο της Κορίνθου	δ. Ήττα των Θηβαίων
5. Εκλογή Τιβέριου Γράκχου	ε. Επικράτηση της αριστοκρατικής παράταξης
	στ. Άνοδος της δημοκρατικής παράταξης
	ζ. Απόφαση για πανελλήνια εκστρατεία

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Η ζωή στην αρχαία Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τις πλημμύρες του Νείλου.
2. Στους Μυκηναίους ο βασιλεύς ήταν κατώτερος από τον άνακτα.
3. Μια από τις αιτίες του Β΄ αποικισμού ήταν η υπερπροσφορά πρώτων υλών.
4. Τη Σπαρτιατική ηγεμονία ακολούθησε η Θηβαϊκή.
5. Ο Ιούλιος Καίσαρας έμεινε γνωστός στην ιστορία ως Αύγουστος.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *μετοίκιο, Δωδεκάδελτος (δημοκρατική περίοδος)*.

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιους τρόπους οργάνωσε ο Φίλιππος Β΄ τον μακεδονικό στρατό;

(μονάδες 10)

2.β. Τι ήταν η Σύγκλητος και ποιος ο ρόλος της στα χρόνια κατά την περίοδο της δημοκρατίας αλλά και τους αυτοκρατορικούς χρόνους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά γεγονότα της στήλης Α με τις περιόδους της στήλης Β.

Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Εξοστρακισμός του Κίμωνα	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Ίδρυση της Res publica	β. Ελληνιστική εποχή
3. Μεταρρυθμίσεις Κλεισθένη	γ. Αυγούστεια Ρώμη
4. Α΄ αποικισμός	δ. Κλασική περίοδος
5. Χρήση της Γραμμικής γραφής Β΄	ε. Αρχαϊκή περίοδος
	στ. Ομηρική εποχή
	ζ. Μυκηναϊκή περίοδος

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Στην αρχαία Αίγυπτο πηγή κάθε εξουσίας ήταν ο Ρα.
2. Η Γραμμική γραφή Β΄ δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.
3. Μια από τις αιτίες του Β΄ αποικισμού ήταν η έλλειψη πρώτων υλών.
4. Τη Θηβαϊκή ηγεμονία ακολούθησε η Σπαρτιατική.
5. Η εποχή του Αυγούστου ξεκινά για τη Ρώμη το 146 π.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *γυμνασιαρχία, πελάτες*.

(μονάδες 5+10 =15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η διοικητική οργάνωση των μυκηναϊκών κρατών;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι ύπατοι;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. άνακτας	α. πρόσωπο κοινής αποδοχής με αριστοκρατική καταγωγή
2. δήμαρχος	β. αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης
3. νομοθέτης	γ. συγκέντρωνε τις εξουσίες που είχε πριν ο βασιλιάς
4. χορηγός	δ. εκλεγόταν στη δημοκρατική Ρώμη για έναν χρόνο
5. ύπατος	ε. βασιλιάς της ελληνιστικής περιόδου
	στ. πηγή κάθε εξουσίας στα μυκηναϊκά κράτη
	ζ. χρηματοδοτούσε το ανέβασμα θεατρικών έργων

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα αναφέρονται στα κατορθώματα:

- α. του φαράω
- β. του Ρα
- γ. των θεών
- δ. των πολεμιστών

2. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες οργανώθηκαν με κριτήρια:

- α. φυλετικά
- β. οικονομικά
- γ. πολιτικά
- δ. γεωγραφικά

3. Οικονομικά εξαρτώμενοι από διαφορετικούς «οίκους» της Ομηρικής εποχής ήταν:

- α. οι άριστοι

- β. το πλήθος
- γ. οι δημιουργοί
- ε. οι δούλοι

4. Η Βασίλειος ειρήνη είναι γνωστή και ως:

- α. Νικεΐος
- β. τριακοντούταις σπονδαί
- γ. Ανταλκίδειος
- δ. Αρχιδάμειος

5. Η μακεδονική φάλαγγα του Φιλίππου Β' αποτελούταν από:

- α. εταίρους
- β. ιππείς
- γ. οπλίτες
- δ. πεζέταιρους

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Κορινθιακός πόλεμος, λοχίτιδα εκκλησία (περίοδος ρωμαϊκής πολιτείας-Res publica).*

(μονάδες 8 + 7 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο συνέβαλε στην κρίση της αριστοκρατικής δομής των κοινωνιών του 7ου αι. π.Χ. ο στρατιωτικός σχηματισμός της οπλιτικής φάλαγγας;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η πρόταση του Τιβέριου Γράγχου για τη διάθεση των θησαυρών του βασιλιά της Περγάμου Αττάλου Γ' ;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά γεγονότα της στήλης Α με τις περιόδους της στήλης Β.

Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ίδρυση αποικίας Θουρίων	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Θέσπιση του Αγροτικού νόμου	β. Ελληνιστική εποχή
3. Πρώτος ελληνικός αποικισμός	γ. Αρχαϊκή εποχή
4. Εξάπλωση του Ελληνισμού στην Ανατολή	δ. Αυγούστεια Ρώμη
5. Δεύτερος ελληνικός αποικισμός	ε. Κλασική εποχή
	στ. Ομηρική εποχή
	ζ. Μυκηναϊκή εποχή

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

1. Η Αίγυπτος είναι δώρο του Νείλου, σύμφωνα με τον:

α. Πλάτωνα

β. Θουκυδίδη

γ. Ξενοφώντα

δ. Ηρόδοτο

2. Η Γραμμική γραφή Β΄ είναι:

α. σφηνοειδής

β. συλλαβική

γ. φωνητική

δ. ιδεογραμματική

3. Το Πανιώνιο στη Μικρά Ασία είχε ως κέντρο τον ναό:

α. της Αρτέμιδος

β. του Απόλλωνα

- γ. του Δία
- δ. του Ποσειδώνα

4. Κύριος εκφραστής της Πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας:

- α. Ισοκράτης
- β. Δημοσθένης
- γ. Λυσίας
- δ. Κανέννας από τους παραπάνω

5. Κατά τα ελληνιστικά χρόνια ο θεσμός της δουλείας:

- α. καταργήθηκε
- β. περιορίστηκε
- γ. ενισχύθηκε
- δ. δεν άλλαξε

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *νομοθέτες ή αισυμνήτες, διάταγμα του Καρακάλλα.*

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιους τρόπους μετέτρεψε σταδιακά η Αθήνα την Α' Αθηναϊκή συμμαχία σε ηγεμονία;

(μονάδες 10)

2.β. Τι ήταν στη δημοκρατική Ρώμη η Σύγκλητος και ποιος ο ρόλος της κατά τη δημοκρατική περίοδο;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. Α΄ αποικισμός
- β. Πελοποννησιακός πόλεμος
- γ. Συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Αλέξανδρο
- δ. Τέλος της περιόδου της βασιλείας στη Ρώμη
- ε. Κορινθιακός πόλεμος

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Στην αρχαία Αίγυπτο ο Φαραώ είχε απόλυτη εξουσία αλλά όχι θρησκευτικό ρόλο
- 2. Τα ιερογλυφικά δεν έχουν ως σήμερα αποκρυπτογραφηθεί.
- 3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η αρχιτεωρία.
- 4. Ο Μέγας Αλέξανδρος προήδρευσε στο συνέδριο της Κορίνθου το 336 π.Χ.
- 5. Στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι ήταν προστατευόμενοι των πελατών.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *πόλις ή άστυ, στενοχωρία, Συμβούλιο του αυτοκράτορα.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο είναι το περιεχόμενο των περισσότερων Αιγυπτιακών κειμένων;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα οικονομικά και κοινωνικά αποτελέσματα της εφεύρεσης του νομίσματος κατά την αρχαϊκή εποχή;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός αναπτύχθηκε στην ηπειρωτική Ελλάδα κατά την ύστερη εποχή του χαλκού (1600-1100 π.Χ.).
2. Αιολίς ονομάστηκε η περιοχή του βορειανατολικού Αιγαίου στην οποία εγκαταστάθηκαν ελληνικά φύλα από τη βορειανατολική Πελοπόννησο.
3. Ο ιστορικός βίος του θεσμού της πόλης-κράτους ξεκίνησε με την εγκαθίδρυση δημοκρατικών πολιτευμάτων.
4. Η Πέργαμος ήταν πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών στη Μ. Ασία.
5. Η φυλετική εκκλησία ήταν αρχικά η συνέλευση των πληβείων, μετά όμως από την εξίσωση των τάξεων την αποτέλεσαν όλοι οι Ρωμαίοι.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός Πόλεμος
- β. Ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός Πόλεμος
- δ. Μάχη του Μαραθώνα
- ε. Ιωνική Επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δούλοι (ομηρικού οίκου), μακεδονική φάλαγγα, περγαμηνή.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Η τέχνη της αρχαίας Αιγύπτου χαρακτηρίζεται από καλλιτεχνικά επιτεύγματα μνημειακού χαρακτήρα. Να τεκμηριώσετε την παραπάνω διατύπωση αναφέροντας ένα παράδειγμα αιγυπτιακής μνημειακής τέχνης και να εξηγήσετε τον σκοπό τον οποίο εξυπηρετούσε.

(μονάδες 10)

2.β. Από τον θάνατο του Αυγούστου (14 μ.Χ.) μέχρι τα τέλη του 2^{ου} αι. μ.Χ. παρατηρούνται αλλαγές στον τρόπο διοίκησης του ρωμαϊκού κράτους. Τι αλλάζει, ειδικότερα, ως προς τον ρόλο της Ρώμης στο διοικητικό τομέα έναντι των κατακτημένων περιοχών και ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στη μεταβολή αυτή;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1.Γάιος Γράκχος	α. έλαβε τον τίτλο του μέγιστου αρχιερέα (pontifex maximus)
2.Περικλής	β. ίδρυσε πανελλήνια συμμαχία υπό την αρχηγία του
3.Σέλευκος	γ. επιδίωξε να περιορίσει τη δράση της συγκλήτου
4.Μ.Αλέξανδρος	δ. ίδρυσε την Αντιόχεια
5.Φίλιππος Β΄	ε. διατήρησε το θεσμό των σατραπειών αναθέτοντας τη
6.Οκταβιανός	διοίκησή τους σε Έλληνες ή Πέρσες ηγεμόνες

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μέγαρο* (μυκηναϊκής εποχής), *αυτάρκεια* (πόλης-κράτους).

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι η κοινωνική διάρθρωση των πρώιμων ελληνικών κοινωνιών, στις οποίες λειτούργησε ο «οίκος» ως μονάδα κοινωνικής συγκρότησης;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο σύστημα πολιτικής διακυβέρνησης καθιερώνεται στα ελληνιστικά βασίλεια και ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να συμπληρώσετε τις φράσεις τις στήλης Α με τις σωστές φράσεις από τη στήλη Β.

A	B
1. Στα Μυκηναϊκά κράτη χρησιμοποιήθηκε	α. τον βωμό του Διός
2. Μεταξύ των οικοδομημάτων που κοσμούσαν την Αλεξάνδρεια ξεχώριζε	β. την ιερογλυφική γραφή
3. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε συμβατικά από τους ερευνητές	γ. η αλφαβητική γραφή
4. Οι αιγύπτιοι επινόησαν	δ. η γραμμική Β΄ γραφή
5. Η Πέργαμος έγινε περισσότερο γνωστή για	ε. τον μεγάλο ιππόδρομο και τον ναό του Διός στο λόφο του Καπιτωλίου
6. Η Αντιόχεια μεταβλήθηκε βαθμιαία σε	στ. το Μουσείο και η Βιβλιοθήκη
7. Στα τέλη του 9 ^{ου} –αρχές 8 ^{ου} αιώνα εμφανίζεται στον ελλαδικό χώρο	ζ. η Κοινή Ελληνική
8. Στα ελληνιστικά κράτη διαδίδεται	η. την οικοδόμηση σπουδαίων έργων στην Ακρόπολη
9. Η Ρώμη φημιζόταν για	θ. πολυπολιτισμικό κέντρο
10. Ο 5 ^{ος} αι. π.Χ. για την Αθήνα ταυτίζεται με	ι. γεωμετρική

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι*, *πραιτωριανοί*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αλλαγές επέφερε η καταγραφή των νόμων στις πόλεις-κράτη στα τέλη του 7^{ου} - αρχές 6^{ου} π.Χ. αιώνα;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην ιεραρχημένη αιγυπτιακή κοινωνία δεν υπάρχει δυνατότητα κοινωνικής ευελιξίας, καθώς το σύστημα των κοινωνικών τάξεων είναι αυστηρά κλειστό.
2. Ανώτατος άρχοντας κάθε μυκηναϊκού κράτους ήταν ο άνακτας.
3. Με τη διαμόρφωση της πόλης-κράτους καταργείται η κληρονομική βασιλεία και εγκαθιδρύονται αριστοκρατικά πολιτεύματα.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος κατήργησε τον θεσμό των σατραπειών και ανέθεσε τη διοίκηση σε Έλληνες ηγεμόνες.
5. Την Αλεξάνδρεια κατοικούσαν, κατά την ελληνιστική περίοδο, Έλληνες, Αιγύπτιοι και Εβραίοι.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Αρχιδάμειος Πόλεμος
- β. Περσικοί Πόλεμοι
- γ. Δεκελεικός ή Ιωνικός Πόλεμος
- δ. Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία
- ε. Σικελική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ενιαίο οικονομικό σύστημα (ελληνιστικού κόσμου), στρατιωτική αναρχία (κρίση αυτοκρατορικού θεσμού).*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις δημιουργίας της πόλης-κράτους και ποια τα συστατικά της στοιχεία από γεωγραφική άποψη;

(μονάδες 15)

2.β. Σε τι στόχευε η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκχων και ποιο ήταν το αποτέλεσμα της;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. (Ενδέχεται κάθε στοιχείο της στήλης Α να αντιστοιχίζεται με περισσότερα του ενός στοιχεία της στήλης Β)

A	B
1. Αιολείς	α. Θήρα
2. Ίωνες	β. μετακινήθηκαν από τη Θεσσαλία
3. Δωριείς	γ. Χίος
	δ. Ιαλυσός
	ε. μετακινήθηκαν από τη βορειοανατολική Πελοπόννησο
	στ. Αλικαρνασός
	ζ. Λέσβος
	η. Μυκάλη
	θ. Τένεδος
	ι. Σάμος

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

1. Εκπρόσωπος της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας Δημοσθένης.
2. Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο.
3. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας εκπροσωπούσαν οι δύο ύπατοι.
4. Οι τιμητές αναλάμβαναν για έξι μήνες την εξουσία, όταν η Ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε οι θησαυροί της Περγάμου να δοθούν στους ακτήμονες, για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματά τους.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *ιερογλυφικά, πληθείοι*.
(μονάδες 6+9=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Αρχαϊκή τέχνη: από πού επηρεάστηκε και ποιοι βασικοί ρυθμοί δημιουργήθηκαν στον τομέα της αρχιτεκτονικής και της κεραμικής;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια νέα κοινωνική τάξη διαμορφώνεται κατά τον 3^ο αι. μ.Χ. και σε ποιες κοινωνικές διεργασίες οφείλεται η δημιουργία της;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Ομηρική Εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως Ελληνικός Μεσαίωνας.
2. Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου είχε τον χαρακτήρα ένοπλης εξερεύνησης.
3. Στο τιμοκρατικό πολίτευμα κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν το εισόδημα.
4. Ο Οκταβιανός συγκέντρωσε στο πρόσωπό του όλα τα αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας και αναγορεύτηκε δικτάτορας.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε να διατεθούν στους ακτήμονες του Ρωμαϊκού Κράτους οι θησαυροί του βασιλιά της Περγάμου.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. Ρωμαϊκή Βασιλεία
- γ. Ρωμαϊκή Ηγεμονία (Principatus)
- δ. ίδρυση της Ρώμης
- ε. Ρωμαϊκή Δημοκρατία (Res Publica)

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *λααγέτας*, *πανελλήνια ιδέα*.

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες επιστήμες αναπτύχθηκαν στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιοι λόγοι συνέβαλαν στη διαμόρφωση νέων θρησκευτικών πεποιθήσεων κατά τους ελληνιστικούς χρόνους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να τοποθετήσετε στη σωστή σειρά την πορεία μεταβολής των πολιτευμάτων:

- α. ολιγαρχία
- β. δημοκρατία
- γ. αριστοκρατία
- δ. βασιλεία
- ε. τυραννίδα

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι γραφείς στην αρχαία Αίγυπτο:

- α. ήταν μέλη του ιερατείου
- β. ανήκαν στην τάξη των δούλων
- γ. συμπεριλαμβάνονταν στην τάξη των ισχυρών
- δ. ανήκαν στον οικογενειακό-συγγενικό κύκλο των φαραώ

2. Η κύρια πηγή πλούτου και ανάπτυξης των Μυκηναίων ήταν:

- α. η γεωργία
- β. το εμπόριο
- γ. η κτηνοτροφία
- δ. η βιοτεχνία

3. Κατά την κλασική εποχή η ιστοριογραφία εκπροσωπήθηκε κυρίως από τον:

- α. Δημοσθένη
- β. Αριστοφάνη
- γ. Πολύβιο
- δ. Θουκυδίδη

4. Ο Περικλής καθιέρωσε τη χρηματική αποζημίωση για τους:

α. δούλους

β. μετοίκους

γ. κληρωτούς άρχοντες

δ. τεχνίτες

5. Οι νομοδιδάσκαλοι ήταν ειδικοί πνευματικοί άνθρωποι που:

α. ερμήνευαν το ρωμαϊκό δίκαιο

β. ασχολήθηκαν με την καταγραφή και το σχολιασμό των κειμένων των αρχαίων συγγραφέων, κατά τους ελληνιστικούς χρόνους

γ. δίδασκαν τη σοφιστική στην Αθήνα κατά τους κλασικούς χρόνους

δ. ασχολήθηκαν με την καταγραφή των νόμων κατά τους αρχαϊκούς χρόνους

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα, πελάτες.*

(μονάδες 10+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σχέση των λαών της θάλασσας με την παρακμή των Μυκηναίων κατά τον 12° αι. π.Χ.;

(μονάδες 10)

2.β. Πότε συγκροτήθηκε η Α' Αθηναϊκή Συμμαχία, πώς χρησιμοποιήθηκε από την πλευρά των Αθηναίων και ποιο γεγονός σηματοδοτεί τη μεταστροφή της σε Ηγεμονία;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Μ. Αλέξανδρος	α. πολιτική συνεργασίας με τη Σπάρτη
2. Περικλής	β. πολιτική ενοποίησης των Ελλήνων
3. Φίλιππος Β΄	γ. πολιτική συμβιβασμού στην κατανομή της εξουσίας
4. Κίμων	δ. πολιτική αποδυνάμωσης της συγκλήτου
5. Οκταβιανός	ε. πολιτική ανάμειξης του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο στ. πολιτική ενίσχυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή η στενοχωρία προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
3. Οι «άριστοι» αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
4. Οι νέες κοινωνικές ομάδες που αναδύθηκαν από την ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας κατά την αρχαϊκή εποχή άμβλυαν τον κοινωνικό ανταγωνισμό.
5. Σε πόλεις-κράτη όπου επικράτησαν οι «ολίγοι», τα προβλήματα του πλήθους και οι αντιθέσεις μηδενίστηκαν.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *σκοτεινοί χρόνοι, τυραννίδα*.

(μονάδες 5+ 10=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις του Πελοποννησιακού πολέμου (431-404 π.Χ.) για τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια είναι τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του ελληνοιστικού κόσμου;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο μεγαλύτερος θεός της Αιγύπτου ήταν ο Ρα, ο θεός Ήλιος, τον οποίο εκπροσωπούσε ο φαραώ στη γη.
2. Με τις μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη στην Αθήνα ενισχύθηκαν οι αριστοκρατικοί.
3. Η φιλοσοφική σκέψη από τα μέσα του 5^{ου} αι. π.Χ. προσπάθησε να ερμηνεύσει τα φαινόμενα με βάση τον ορθολογισμό.
4. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκχων στόχευε στην αποδυνάμωση των συγκλητικών, την οποία και πέτυχε.
5. Η Αλεξάνδρεια ήταν διαιρεμένη σε τέσσερις συνοικισμούς, γι' αυτό ονομαζόταν και Τετράπολις.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη στη Χαιρώνεια
- β. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
- γ. μάχη στα Λεύκτρα
- δ. μάχη στο Μαραθώνα
- ε. μάχη στη Μαντίνεια

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βασιλιάς (ομηρικών κοινωνιών), τιμοκρατικό πολίτευμα, εστίαση.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια η σχέση της πολιτικής οργάνωσης της αρχαίας Αιγύπτου με τη θρησκεία;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιος ήταν ο ρόλος των δύο υπάτων κατά την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η στήλη της Ροζέτας περιλάμβανε κείμενο που υμνούσε τον:

- α. Χέοπα
- β. Ακενατών
- γ. Μ. Αλέξανδρο
- δ. Πτολεμαίο Ε΄

2. Οι μυκηναϊκές τοιχογραφίες και οι αγγειογραφικές παραστάσεις απεικονίζουν κυρίως σκηνές εμπνευσμένες από:

- α. τη φύση
- β. την καθημερινή ζωή στα ανάκτορα
- γ. τον πόλεμο και το κυνήγι
- δ. τις θρησκευτικές αντιλήψεις της εποχής

3. Οι μικροί ή μεσαίοι καλλιεργητές καθώς και οι ακτήμονες που κατοικούσαν στις πόλεις-κράτη ήταν γνωστοί και με το όνομα:

- α. εσθλοί
- β. πλήθος
- γ. αγαθοί
- δ. δούλοι

4. Με τη μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών (454 π.Χ.) πραγματοποιείται:

- α. η μεταβολή της Αθηναϊκής συμμαχίας σε Αθηναϊκή ηγεμονία
- β. η σύναψη συνθήκης ειρήνης ανάμεσα στους Αθηναίους και στους Πέρσες
- γ. η κατάργηση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. η έναρξη του Πελοποννησιακού Πολέμου

5. Το πολιτικό σύστημα διακυβέρνησης των ελληνιστικών κρατών ήταν:

- α. η δημοκρατία
- β. η αριστοκρατία
- γ. η απόλυτη μοναρχία
- δ. η τυραννία

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. ο Οκταβιανός παίρνει τον τίτλο του πρώτου πολίτη (princeps)
- γ. συγκρότηση της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica)
- δ. μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των Γράκχων
- ε. ίδρυση της Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *νομοθέτες (αρχαϊκής εποχής), πεζέταιροι.*

(μονάδες 10+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες μεταβολές πραγματοποιούνται κατά τη μετάβαση των ελληνικών κοινωνιών από τη φυλετική στην πολιτική οργάνωση;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιες ήταν οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης που εκδηλώθηκε κατά τον 3^ο αι. μ.Χ.;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το μεγαλύτερο μέρος της αιγυπτιακής κοινωνίας αποτελούσαν οι:

- α. δούλοι
- β. επαγγελματίες στρατιωτικοί
- γ. ελεύθεροι πολίτες
- δ. ιερείς

2. Ανώτατος άρχοντας στο μυκηναϊκό κράτος ήταν:

- α. ο άνακτας
- β. ο λααγέτας
- γ. ο βασιλεύς
- δ. ο επέτης

3. Στην οπλιτική φάλαγγα ανήκαν:

- α. οι αριστοκράτες
- β. όσοι πολίτες μπορούσαν να εξοπλίζονται με δικά τους έξοδα
- γ. όλοι οι ελεύθεροι πολίτες
- δ. όλοι οι πολίτες, οι μέτοικοι και οι δούλοι

4. Οι Σπαρτιάτες συμφώνησαν με τον Μεγάλο Βασιλιά να επιβάλουν τους όρους τερματισμού του Βοιωτικού πολέμου με:

- α. την Καλλίειο ή Κιμώνειο ειρήνη
- β. τις τριακοντούτειες σπονδές
- γ. τη Βασίλειο ή Ανταλκίδειο ειρήνη
- δ. το συνέδριο στην Κόρινθο

5. Με το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες:

α. όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της Ρώμης

β. όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της Ιταλίας

γ. όλοι οι κάτοικοι (ελεύθεροι και δούλοι) της Ρώμης

δ. όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της αυτοκρατορίας

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *φαραώ*, *στενοχωρία*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφερθείτε στα χαρακτηριστικά και τη δομή των θολωτών τάφων της μυκηναϊκής περιόδου.

(μονάδες 13)

2.β. Να αναφερθείτε στην παρουσία της Αντιόχειας ως ελληνιστικού πνευματικού κέντρου.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τις πρώτες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο είχαμε από:

- α. τις πινακίδες της γραμμικής Β΄ γραφής
- β. τα ομηρικά έπη
- γ. τη στήλη της Ροζέτας
- δ. την ιστορία του Ηροδότου

2. Η ίδρυση αποικιών στην αρχαϊκή εποχή ήταν επιχείρηση οργανωμένη εξ ολοκλήρου από:

- α. τους αποίκους
- β. την εκκλησία του δήμου
- γ. τη μητέρα-πόλη (μητρόπολη)
- δ. τους αρίστους

3. Έδρα της Α΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας ορίστηκε η:

- α. Δήλος
- β. Αθήνα
- γ. Ακρόπολη
- δ. Κόρινθος

4. Αντίθετος στην πανελλήνια ιδέα και πιστός στον πρωταγωνιστικό ρόλο της Αθήνας ήταν ο:

- α. ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης
- β. ιστορικός Θουκυδίδης
- γ. Φίλιππος Β΄ της Μακεδονίας
- δ. ρήτορας Δημοσθένης

5. Η Δωδεκάδελτος, που συγκροτήθηκε μετά από αγώνες των πληβείων στην αρχαία Ρώμη, περιείχε για πρώτη φορά την καταγραφή:

- α. του εθιμικού δικαίου
- β. του γραπτού δικαίου
- γ. των αρχόντων της Ρώμης
- δ. της ιστορίας της Ρώμης

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *βασιλεύς (μυκηναϊκή περίοδος), ελληνικός μεσαίωνας (σκοτεινοί χρόνοι), γραμματικοί.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση της αρχαίας Αιγύπτου;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια πολιτική ακολούθησαν οι διάδοχοι του Αυγούστου, επαρχιώτες αυτοκράτορες, και ποια ήταν η κατάληξή της;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ταρίχευση των νεκρών βοήθησε τους αρχαίους Αιγύπτιους να αποκτήσουν γνώσεις ανατομίας και ιατρικής.
2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός έχει ονομαστεί έτσι γιατί το σπουδαιότερο κέντρο του ήταν η «πολύχρυσος Μυκήνη».
3. Κατά την ομηρική περίοδο το συμβούλιο των ευγενών (βουλή των γερόντων) βαθμιαία ενίσχυσε τη βασιλική εξουσία.
4. Προς τα τέλη του 9^{ου} αι. π.Χ. οι ομηρικές κοινότητες παρουσίαζαν σταδιακή μείωση πληθυσμού.
5. Κατά την ελληνιστική περίοδο το κέντρο βάρους μετατοπίστηκε από τη μητροπολιτική Ελλάδα στις μεγαλουπόλεις της Ανατολής.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Ιπποκράτης	α. αρχιτεκτονική
2. Πλάτων	β. ρητορική
3. Θουκυδίδης	γ. ιατρική
4. Σοφοκλής	δ. τραγωδία
5. Λυσίας	ε. φιλοσοφία
	στ. ιστορία
	ζ. κωμωδία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *λααγέτας, λειτουργία, πελάτες*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες συνέπειες είχε στην οικονομία η κοπή και χρήση του νομίσματος κατά την αρχαϊκή εποχή;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιος ήταν ο στόχος της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας των Γράκων και ποια η κατάληξή της;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Αιγύπτιοι δεν πίστευαν ότι η ζωή συνεχίζεται και μετά τον θάνατο.
2. Η έννοια της πόλης-κράτους δηλώνει τόσο την έννοια του χώρου, όσο και της οργανωμένης κοινότητας ανθρώπων υπό μια εξουσία.
3. Την εποχή του Περικλή υπήρχε άμεση φορολογία στην Αθήνα.
4. Η έλλειψη παπύρου οδήγησε τους κατοίκους της Περγάμου στην ανακάλυψη νέας γραφικής ύλης.
5. Την περίοδο της δημοκρατίας στο ρωμαϊκό κράτος (Res publica) την εξουσία ασκούσαν οι άρχοντες, η σύγκλητος και οι εκκλησίες.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. αυτάρκεια	α. γεωγραφικό συστατικό στοιχείο της πόλης-κράτους
2. στενοχωρία	β. επιβολή προσωπικής εξουσίας
3. τυραννίδα	γ. χαρακτηριστικό του δημοκρατικού πολιτεύματος
4. ισονομία	δ. επιβολή ολιγαρχικής εξουσίας
5. υπαιθρος χώρα	ε. οργανικό συστατικό στοιχείο της πόλης-κράτους
	στ. επιδίωξη της πόλης-κράτους
	ζ. αιτία του δεύτερου αποικισμού

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *Πανιώνιο*, *νομοδιδάσκαλοι*, *κολωνοί* (*coloni*).

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να κάνετε μια συνοπτική περιγραφή του μυκηναϊκού μεγάρου.

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το έργο του Μεγάλου Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα αναφέρονται στη δράση και τα κατορθώματα:

- α. των ιερέων
- β. των γραφείων
- γ. των στρατιωτικών
- δ. των φαραώ

2. Σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση των μυκηναϊκών κρατών ήταν:

- α. οι λααγέτες
- β. οι επέτες
- γ. οι τελεστές
- δ. οι άνακτες

3. Η πόλη – κράτος διαμορφωνόταν συνήθως σε ένα χώρο, κέντρο άσκησης της εξουσίας, τειχισμένο τις περισσότερες φορές, που ονομαζόταν:

- α. ύπαιθρος χώρα
- β. πόλις ή άστυ
- γ. πολίτευμα
- δ. μέγαρον

4. Η Πέργαμος έγινε περισσότερο γνωστή για:

- α. τον βωμό του Δία
- β. τον φάρο της
- γ. την Τετράπολιν
- δ. το Μουσείο

5. Ο αγροτικός νόμος ήταν πρόταση που εισηγήθηκε ο:

- α. Κάτων ο Τιμητής
- β. Οκταβιανός Αύγουστος
- γ. Τιβέριος Γράκχος
- δ. Καρακάλλας

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *άριστοι (ευγενείς), χορηγία, φυλετική εκκλησία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια προβλήματα αντιμετώπισαν οι ελληνικές πόλεις τον 4ο αι. π.Χ. και ποια ξένη δύναμη επωφελήθηκε από την παρακμή τους;

(μονάδες 12)

2.β. Να αναφερθείτε στο φαινόμενο της «προστασίας» στο Ρωμαϊκό κράτος κατά τον 3^ο αι. μ.Χ..

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. ιερογλυφική γραφή	α. προέκυψε με προσθήκη φωνηέντων στο φοινικικό αλφάβητο
2. γραμμική Β΄ γραφή	β. καταγραφή του εθιμικού δικαίου των Ρωμαίων
3. αλφαβητική γραφή	γ. γλώσσα που μιλούσαν οι νομικοί στην αρχαία Ρώμη
4. Κοινή Ελληνική	δ. η εκμάθησή της προϋπέθετε ειδίκευση και συνεχή ενασχόληση
5. Δωδεκάδελτος	ε. προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους στ. εμφανίζεται σε πινακίδες που βρέθηκαν στα μυκηναϊκά ανάκτορα

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από την αρχαιότερη:

- α. ομηρική εποχή
- β. δυναστεία των Αντωνίνων
- γ. ύστερη εποχή του χαλκού
- δ. περίοδος των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών των Γράκχων
- ε. «χρυσούς αιών του Περικλέους»

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *πλήθος (ομηρική εποχή), Καλλίειος συνθήκη, ενιαίο οικονομικό σύστημα (ελληνιστική περίοδος).*

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι ονομάζουμε «δεύτερο αποικισμό» και πώς οργανωνόταν η ίδρυση αποικιών στην αρχαϊκή περίοδο;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση του ρωμαϊκού κράτους κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ιστορική επιστήμη θεωρεί ότι ο μυκηναϊκός πολιτισμός αποτελεί την ελληνική πρωτο-ιστορία.

2. Τα ελληνικά φύλα που μετανάστευσαν στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου και στις μικρασιατικές ακτές δεν εγκαταστάθηκαν μόνιμα στους νέους τόπους.

3. Ό,τι αποτελεί επίτευγμα του ελληνικού πολιτισμού γεννήθηκε μέσα από τη λειτουργία του θεσμού της πόλης-κράτους.

4. Κύριος συντελεστής της Καλλίειου συνθήκης ήταν ο Κίμων, με τις νίκες του εναντίον των Περσών.

5. Ο Γάιος Γράκχος οργάνωσε εξέγερση εναντίον της συγκλήτου με επιτυχία.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

α. μάχη της Χαιρώνειας

β. ναυμαχία της Σαλαμίνας

γ. Πελοποννησιακός πόλεμος

δ. μάχη του Μαραθώνα

ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *θησαυρός του Ατρέως*, *τιμοκρατικό πολίτευμα*, *βασιλείο της Παλμύρας*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια επίδραση είχε στις αντιλήψεις και στις ταφικές συνήθειες των αρχαίων Αιγυπτίων ο κοπιώδης τρόπος ζωής τους και οι κακουχίες;

(μονάδες 13)

2.β. Πώς χρησιμοποίησαν την Α' Αθηναϊκή συμμαχία οι Αθηναίοι και πώς αντιμετώπισαν οι υπόλοιποι Έλληνες -ειδικότερα οι Σπαρτιάτες- την αύξηση της δύναμης της Αθήνας;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Καθοριστική για τη γνώση της ιστορίας της Αιγύπτου ήταν η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών.
2. Οι τοιχογραφίες που διακοσμούσαν τα μυκηναϊκά ανάκτορα δεν υποδηλώνουν εργασία έμπειρων καλλιτεχνών.
3. Η αρχαϊκή εποχή ξεκίνησε με τους αγώνες των Ελλήνων εναντίον των «βαρβάρων».
4. Το μεγαλύτερο μέρος των γηγενών στα ελληνιστικά κράτη ήταν εργάτες και μικροκαλλιεργητές που συγκεντρώθηκαν στις μεγαλουπόλεις.
5. Με τον αγροτικό νόμο του Τιβέριου Γράκχου προβλεπόταν αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Κίμων	α. ιδρύει την Αλεξάνδρεια
2. Περικλής	β. εδραιώνει τη δημοκρατία στην Αθήνα
3. Φίλιππος Β΄	γ. επιδιώκει αγαθές σχέσεις με τη Σπάρτη
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. εδραιώνει την ολιγαρχία στη Σπάρτη
5. Σέλευκος	ε. ιδρύει την Πέργαμο
	στ. ιδρύει την Αντιόχεια
	ζ. επιτυγχάνει την ένωση των Ελλήνων υπό την αρχηγία του

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *επέτες, δούλοι (ομηρική περίοδος), φρατρική εκκλησία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς έγινε η μετάβαση από την τυραννίδα στη δημοκρατία στην περίπτωση της Αθήνας και ποιο είναι το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο στο νέο πολίτευμα;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιο ρόλο έπαιξε ο στρατός στη συγκυβέρνηση του αυτοκράτορα και της συγκλήτου, κατά τον 3° αι. μ.Χ., και σε ποια κατάσταση οδήγησε η ανάμειξη του στρατού στην πολιτική;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η βάση της οικονομίας στην Αίγυπτο ήταν:

- α. η γεωργία
- β. το εμπόριο
- γ. η κτηνοτροφία
- δ. η βιοτεχνία

2. Στη βάση της μυκηναϊκής κοινωνικής πυραμίδας βρίσκονταν:

- α. οι ιερείς
- β. οι ελεύθεροι πολίτες
- γ. οι δούλοι
- δ. οι επέτες

3. Πρότυπο διαμόρφωσης του λατινικού αλφαβήτου ήταν το:

- α. ιωνικό αλφάβητο
- β. χαλκιδικό αλφάβητο
- γ. αθηναϊκό αλφάβητο
- δ. αιολικό αλφάβητο

4. Ο Κάτων απέδιδε την ευθύνη της αλλοίωσης των ρωμαϊκών ηθών στην υιοθέτηση του πολιτισμού των:

- α. Αιγυπτίων
- β. Γαλατών
- γ. Καρχηδονίων
- δ. Ελλήνων

5. Οι αυτοκράτορες κατέγραφαν όσους ασχολούνταν με το εμπόριο και τη βιοτεχνία σε ιδιαίτερες επαγγελματικές ομάδες που ονομάζονταν:

- α. συνδικάτα
- β. κολωνοί
- γ. συντεχνίες
- δ. εκκλησίες

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *δημιουργοί, Φάρος (της Αλεξάνδρειας)*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος κυριάρχησε στην πολιτική ζωή της Αθήνας μετά τον θάνατο του Κίμωνα και ποια είναι τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την προσωπικότητα του πολιτικού αυτού προσώπου ως ηγέτη;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια αξιώματα συγκέντρωσε στο πρόσωπό του ο Οκταβιανός και ποια τακτική ακολούθησε ως προς την κατανομή της εξουσίας;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Με την Τρωική εκστρατεία οι Αχαιοί επιδίωκαν:

- α. τη μόνιμη εγκατάσταση στην Τροία
- β. τον έλεγχο των στενών του Ελλησπόντου
- γ. τον έλεγχο του εμπορίου στην Ανατολική Μεσόγειο
- δ. τον έλεγχο των πρώτων υλών στη Μικρά Ασία

2. Η έλλειψη ίσως οργανωμένου στρατού την περίοδο της κρίσης του ομηρικού κόσμου έδωσε τη δυνατότητα στους ευγενείς να αμφισβητήσουν την εξουσία:

- α. των αρίστων
- β. του λαού
- γ. των ιερέων
- δ. του βασιλιά

3. Ο Φίλιππος αντιμετώπισε νικηφόρα τις συνασπισμένες δυνάμεις των Θηβαίων και Αθηναίων στη(ν):

- α. Χαϊρώνεια
- β. Μαντίνεια
- γ. Κόρινθο
- δ. Χαλκιδική

4. Οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες ονομάζονταν:

- α. πληβείοι
- β. πελάτες
- γ. πατρίκιοι
- δ. τιμητές

5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε ο θησαυρός της Περγάμου να δοθεί στους:

α. πατρικίους

β. κατοίκους της Περγάμου

γ. ακτήμονες

δ. συγκλητικούς

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *οίκος (ομηρική κοινωνία), διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.).*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς εξελίχθηκε η ανάπτυξη των μαθηματικών και της ιατρικής στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 12)

2.β. Πού μετατοπίστηκε το κέντρο βάρους κατά την ελληνιστική περίοδο και πώς κυβερνήθηκε ο ελλαδικός χώρος;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Οι ευγενείς κατά την Αρχαϊκή εποχή αποκαλούνταν και:

- α. εσθλοί
- β. τύραννοι
- γ. δυνατοί
- δ. τιμητές

2. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο απέκτησε:

- α. η Αθήνα
- β. η Θήβα
- γ. η Σπάρτη
- δ. η Κόρινθος

3. Οι Μακεδόνες επιβλήθηκαν στρατιωτικά στις πόλεις της νοτίου Ελλάδας:

- α. με το Συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.)
- β. με τη μάχη της Χαϊρώνειας (338 π.Χ.)
- γ. με τη μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.)
- δ. με τη μάχη των Λεύκτρων (371 π.Χ.)

4. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδίδεται:

- α. στους Αιγύπτιους
- β. στους Έλληνες αποίκους
- γ. στους Δωριείς
- δ. στους Ετρούσκους

5. Η συνέλευση των στρατευμένων πολιτών της Ρώμης ονομαζόταν:

- α. φρατρική εκκλησία

β. φυλετική εκκλησία

γ. λοχίτιδα εκκλησία

δ. σύγκλητος

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως προς την ορθότητά τους με την ένδειξη *Σωστό* ή *Λάθος*:

1. Η πολιτική οργάνωση στην αρχαία Αίγυπτο βασίστηκε στην ιδέα της θεοποίησης του φαραώ.
2. Η Γραμμική Β΄ ήταν η γραφή που χρησιμοποιήθηκε από ειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.
3. Ανώτατος άρχοντας ενός μυκηναϊκού ανακτόρου ήταν ο βασιλεύς.
4. Τα θεωρικά ήταν τα έξοδα μιας επίσημης αποστολή σε πανελλήνιες εορτές.
5. Η μάχη της Μαντίνειας (362 π. Χ.) σηματοδότησε το τέλος της Θηβαϊκής Ηγεμονίας.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *γραμματικοί, τιμητές*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα βασικά συστατικά της πόλης-κράτους από οργανωτική άποψη;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν οι στόχοι της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας των Γράκχων και γιατί απέτυχε το μεταρρυθμιστικό τους έργο;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο Κίμων ήταν:

- α. τύραννος της Αθήνας
- β. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- γ. ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνας
- δ. βασιλιάς της Σπάρτης

2. Ο Πειραιάς χτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια:

- α. του Μέτωνα
- β. του Ιπποκράτη
- γ. του Αρχιμήδη
- δ. του Ιππόδαμου

3. Ένα από τα συμπτώματα της παρακμής της αρχαίας ελληνικής πόλης-κράτους κατά την Κλασική εποχή ήταν:

- α. η οργάνωση μεγάλου κύματος αποικισμού
- β. η υποχώρηση της Πανελλήνιας Ιδέας
- γ. ο παρεμβατικός ρόλος των Περσών
- δ. η εφαρμογή της Πανελλήνιας Ιδέας από τον Φίλιππο Β΄

4. Την ηγεμονία των Ελλήνων μετά τους Σπαρτιάτες διεκδίκησαν:

- α. οι Κορίνθιοι
- β. οι Θηβαίοι
- γ. οι Μακεδόνες
- δ. οι Αθηναίοι

5. Την περίοδο της βασιλείας στην Ρώμη την εξουσία του βασιλιά περιόριζαν:

- α. η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού

β. οι δήμαρχοι

γ. οι ύπατοι

δ. οι ύπατοι και οι δήμαρχοι

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β' γραφής πραγματοποιήθηκε από τον J. Champollion.
2. Η τέχνη των Ομηρικών χρόνων συμβατικά ονομάστηκε γεωμετρική.
3. Τυμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
4. Μετά τους Περσικούς πολέμους και για πενήντα περίπου χρόνια η Σπάρτη εξελίχθηκε σε ηγεμονική δύναμη.
5. Κύριος εκφραστής της Πανελλήνιας Ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *δημιουργοί, τιμητές*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια μορφή απέκτησε η ελληνική γλώσσα κατά την Ελληνιστική εποχή και ποιοι παράγοντες συνετέλεσαν σε αυτό;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιοι ήταν οι πληβείοι κατά την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας και τι πέτυχαν με τους κοινωνικούς αγώνες τους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει:

A	B
1. θεωρικά	α. επίσημη αποστολή σε πανελλήνιες γιορτές
2. τριηραρχία	β. δείπνο μιας φυλής σε θρησκευτικές γιορτές
3. γυμνασιαρχία	γ. συντήρηση και εξοπλισμός μιας τριήρους
4. χορηγία	δ. τέλεση λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
5. αρχιθεωρία	ε. διδασκαλία ενός θεατρικού έργου
6. εστίαση	

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο άνακτας της Μυκηναϊκής εποχής ήταν:

- α. διοικητής περιφέρειας
- β. κύριος του ανακτόρου
- γ. ευγενής σε ρόλο ακολούθου
- δ. αρχιτεχνίτης των μυκηναϊκών ανακτόρων

2. Στο δημοκρατικό πολίτευμα η *ισηγορία* έδινε σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα:

- α. να εκφράζει τα παράπονά του
- β. να διατυπώνει ελεύθερα τη γνώμη του
- γ. να συμμετέχει στη διαμόρφωση των νόμων
- δ. να υπερασπίζεται την ελευθερία της πόλης του

3. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων:

- α. στην Πελοπόννησο
- β. στην Κύπρο

- γ. στη Δύση
- δ. στην Αίγυπτο

4. Ένα από τα συμπτώματα της παρακμής της αρχαίας ελληνικής πόλης-κράτους κατά την κλασική περίοδο ήταν:

- α. η οργάνωση μεγάλου κύματος αποικισμού
- β. η υποχώρηση της Πανελλήνιας Ιδέας
- γ. ο παρεμβατικός ρόλος των Περσών στις ελληνικές υποθέσεις
- δ. η εφαρμογή της Πανελλήνιας Ιδέας από τον Φίλιππο Β΄

5. Ο σημαντικότερος ιστοριογράφος της Ελληνιστικής εποχής ήταν:

- α. ο Ξενοφών
- β. ο Ηρόδοτος
- γ. ο Πολύβιος
- δ. ο Θουκυδίδης

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *Σκοτεινοί χρόνοι, Θηβαϊκή Ηγεμονία.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς ήταν οικονομικά οργανωμένος ένας «οίκος» κατά την Ομηρική εποχή;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες φιλοσοφικές σχολές αναπτύχθηκαν στην Αθήνα κατά την Ελληνιστική εποχή και σε ποια θέματα εστίασε το ενδιαφέρον της η φιλοσοφική σκέψη;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

- α. ολιγαρχικό
- β. η απόλυτη μοναρχία
- γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
- δ. η τυραννίδα

2. Το σπουδαιότερο εμπορικό και πνευματικό κέντρο της Ελληνιστικής εποχής ήταν :

- α. η Αντιόχεια
- β. η Αλεξάνδρεια
- γ. η Πέργαμος
- δ. η Αθήνα

3. Οι γραμματικοί στην ελληνιστική Αίγυπτο ασχολούνταν με την:

- α. καταγραφή και σχολιασμό κειμένων αρχαίων συγγραφέων
- β. καταγραφή σε παπύρους των έργων των φαραώ
- γ. καταγραφή του εθνικού δικαίου
- δ. κατάρτιση του προϋπολογισμού του κράτους

4. Στωική φιλοσοφία ονομάστηκε η φιλοσοφική σκέψη:

- α. του Αριστοτέλη
- β. του Πλάτωνα
- γ. του Ζήνωνα
- δ. του Επίκουρου

5. Η συνέλευση των πατρικίων, που έχασε τη δύναμή της στην περίοδο τη δημοκρατίας, ονομαζόταν:

- α. λοχίτιδα εκκλησία

- β. φρατρική εκκλησία
- γ. φυλετική εκκλησία
- δ. σύγκλητος

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις, που ακολουθούν, ως προς την ορθότητά τους με την ένδειξη *Σωστό* ή *Λάθος*:

- 1.Ο πρώτος μεγάλος ελληνικός πολιτισμός κατά την ύστερη εποχή του χαλκού ονομάστηκε συμβατικά Μυκηναϊκός.
- 2.Οι δημιουργοί αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του «οίκου».
- 3.Αφορμή για τους Περσικούς Πολέμους στάθηκε η ατυχής εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας.
- 4.Ο περσικός παράγοντας δημιούργησε αντισπαρτιατικό συνασπισμό και υποκίνησε μια σειρά συγκρούσεων που είναι γνωστές ως *Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος*.
- 5.Η ποίηση της ελληνιστικής εποχής παρουσίασε σημαντικά έργα πρωτοτυπίας και έμπνευσης.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *γυμνασιαρχία, νομοδιδάσκαλοι*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς αντιμετωπίστηκε η οικονομική κρίση κατά την Ομηρική εποχή;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει:

A	B
1. Ζήνων	α. αγροτικός νόμος
2. Αρίσταρχος ο Σάμιος	β. στωική φιλοσοφία
3. Τιβέριος Γράκχος	γ. σφαιρικότητα της γης
4. Ερατοσθένης	δ. παράπλους ακτών Ινδικού ωκεανού
5. Νέαρχος	ε. παγκόσμιος χάρτης
6. Επίκουρος	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς το περιεχόμενό τους γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

- Κατά την Ομηρική εποχή, όλες οι παραγωγικές εργασίες συντελούνταν έξω από το πλαίσιο του «οίκου».
- Οι Δελφοί, η Ολυμπία και η Δήλος κατά την Αρχαϊκή εποχή εξελίσσονται σε πανελλήνια ιερά.
- Η εργασία στα ορυχεία της Αττικής εκτελούνταν κυρίως από τους μετοίκους.
- Η διάλεκτος που μιλούσαν οι Έλληνες της Κλασικής εποχής ήταν η Κοινή Ελληνική.
- Οι πληβείοι κατά την περίοδο της βασιλείας στην Αρχαία Ρώμη δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *οπλιτική φάλαγγα*, *γραμματικοί*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να συνοψίσετε την πολιτιστική ανάπτυξη, όπως προσδιορίζετε από τα στοιχεία της καθημερινής ζωής, στις ελληνικές πόλεις κατά την κλασική εποχή.

(μονάδες 10)

2.β. Τι γνωρίζετε για τον αγροτικό νόμο του Τιβέριου Γράκχου και ποιες αντιδράσεις προκάλεσε;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει:

A	B
1. τιμοκρατία	α. κληρονομικός άρχοντας
2. βασιλεία	β. ευγενείς που επιβλήθηκαν δια της βίας
3. ηγεμονία	γ. το εισόδημα ως κριτήριο διάκρισης των πολιτών
4. δημοκρατία	δ. αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
5. τυραννίδα	ε. κυριαρχία των ελεύθερων πολιτών
6. αριστοκρατία	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους με τη λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί κάθε πρόταση:

1. Οι δούλοι κατά την Ομηρική εποχή αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του «οίκου».
2. Η λέξη τύραννος είναι μάλλον αιγυπτιακής προέλευσης.
3. Τα θεωρικά ήταν μια από τις λειτουργίες που θεσπίστηκαν στην Αθήνα κατά την κλασική εποχή.
4. Κατά την ελληνιστική εποχή παρατηρείται μαζική παραγωγή βιβλίων εξαιτίας της ευρείας διάδοσης της γραφικής ύλης και της ίδρυσης βιβλιοθηκών σε μεγάλα πνευματικά κέντρα.
5. Στο ρωμαϊκό κράτος, κατά την περίοδο της βασιλείας, η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού έλεγχαν τον βασιλιά.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: νομοθέτες (αισυμνήτες), δήμαρχοι.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που οδήγησαν τις πόλεις-κράτη στον Β΄ Αποικισμό;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα τακτικά έσοδα του Αθηναϊκού κράτους κατά την κλασική εποχή;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Μια πρώιμη μορφή γραφής της ελληνικής γλώσσας είναι:

α. η ιερογλυφική γραφή

β. η ελληνική αλφαβητική γραφή

γ. η Γραμμική Β΄ γραφή

δ. το φοινικικό αλφάβητο

2. Η βουλή των γερόντων κατά την Ομηρική εποχή:

α. δεν επηρέασε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας

β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία

γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία

δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

3. Ως Κλασική εποχή ορίζουν οι ιστορικοί:

α. την περίοδο από το τέλος του Μυκηναϊκού πολιτισμού μέχρι το τέλος των Περσικών πολέμων

β. την περίοδο από το τέλος των Περσικών πολέμων έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου

γ. τον «Χρυσούν αιώνα του Περικλέους»

δ. την εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου

4. Η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις του Ελληνικού Κόσμου ήταν συνέπεια :

α. του Πελοποννησιακού πολέμου

β. των Περσικών Πολέμων

γ. του Κορινθιακού πολέμου

δ. της Θηβαϊκής Ηγεμονίας

5. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

- α. ολιγαρχικό
- β. η απόλυτη μοναρχία
- γ. η τυραννίδα
- δ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις, που ακολουθούν, ως προς την ορθότητά τους με την ένδειξη *Σωστό* ή *Λάθος*:

- 1.Ορισμένοι από τους τυράννους της Αρχαϊκής εποχής αναδείχθηκαν σε καλούς ηγέτες που φρόντισαν για την ανάπτυξη της πόλης τους.
- 2.Η Σπαρτιατική Ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των Περσικών πολέμων.
- 3.Ο Ευαγόρας, βασιλιάς της Σαλαμίνας της Κύπρου, ήταν μία από τις προσωπικότητες που, σύμφωνα με τον Ισοκράτη, θα μπορούσε να ενώσει τους Έλληνες εναντίον των Περσών.
- 4.Κατά την Ελληνιστική εποχή, για διευκόλυνση των συναλλαγών, χρησιμοποιήθηκαν μόνο τα περσικά νομίσματα.
- 5.Ο Οκταβιανός Αύγουστος συγκέντρωσε στο πρόσωπό του τα σημαντικότερα αξιώματα της Ρωμαϊκής πολιτείας, εκτός από αυτό του δικτάτορα.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *Χρυσούς αιών του Περικλέους, πελάτες (Ρωμαϊκή εποχή)*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του Ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών στη συγκρότηση της Ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος στις ελληνικές πόλεις-κράτη ήταν:

- α. η εκκλησία του δήμου
- β. η συνέλευση των γερόντων
- γ. η συνέλευση των πολεμιστών
- δ. η γερουσία

2. Στην κλασική Αθήνα τα *θεωρικά* ήταν:

- α. τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές εορτές
- β. το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο
- γ. τα έξοδα εξοπλισμού μιας τριήρους
- δ. τα έξοδα μιας επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές

3. Η αποικία των Θουρίων ιδρύθηκε:

- α. κατά τον Πρώτο Ελληνικό Αποικισμό
- β. κατά τον Δεύτερο Ελληνικό Αποικισμό
- γ. κατά την εποχή του Περικλή
- δ. κατά την ελληνιστική εποχή

4. Στωική φιλοσοφία ονομάστηκε η φιλοσοφική σκέψη:

- α. του Αριστοτέλη
- β. του Πλάτωνα
- γ. του Ζήνωνα
- δ. του Επίκουρου

5. Η λοχίτιδα εκκλησία στην αρχαία Ρώμη εκπροσωπούσε:

- α. τους πατρικούς

β. τους πληβείους

γ. το σύνολο των Ρωμαίων

δ. όσους Ρωμαίους πολίτες στρατεύονταν

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως προς την ορθότητά τους με την ένδειξη *Σωστό* ή *Λάθος*:

1. Η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β' γραφής επικύρωσε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
2. Κατά την Ομηρική εποχή δημιουργούνται τα πρώτα ιερά που απέκτησαν σταδιακά πανελλήνιο χαρακτήρα.
3. Η Σπαρτιατική Ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των Περσικών πολέμων.
4. Ο ιστορικός Πολύβιος Μεγαλοπολίτης ήταν σημαντικός ιστορικός της κλασικής εποχής.
5. Ο τίτλος του Αυγούστου (σεβαστού) αναγνώριζε στον Οκταβιανό θεϊκές ιδιότητες.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *Σκοτεινοί χρόνοι, Principatus*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι ενέργειες του Φιλίππου του Β' προκειμένου να ισχυροποιήσει τη Μακεδονία;

(μονάδες 10)

2.β. Πώς διαμορφώθηκε η ελληνική γλώσσα κατά την ελληνιστική εποχή και σε ποιους παράγοντες οφείλεται η διαμόρφωση αυτή;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει:

A	B
1. Ζήνων	α. αγροτικός νόμος
2. Αρίσταρχος ο Σάμιος	β. στωική φιλοσοφία
3. Τιβέριος Γράκχος	γ. σφαιρικότητα της γης
4. Ερατοσθένης	δ. παράπλους ακτών Ινδικού ωκεανού
5. Νέαρχος	ε. παγκόσμιος χάρτης
6. Επίκουρος	

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο άνακτας (άναξ) της Μυκηναϊκής εποχής ήταν:

- α. διοικητής περιφέρειας
- β. κύριος του ανακτόρου
- γ. ευγενής σε ρόλο ακολούθου
- δ. αρχιτεχνίτης των μυκηναϊκών ανακτόρων

2. Οικονομικά εξαρτώμενοι από διαφορετικούς «οίκους» της Ομηρικής εποχής ήταν:

- α. οι άριστοι
- β. το πλήθος
- γ. οι δημιουργοί
- δ. οι δούλοι

3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν:

- α. η ελευθερία, η αυτονομία και η ισονομία
- β. η ισηγορία, η ισονομία και η ελευθερία
- γ. η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια
- δ. η ελευθερία, η αυτονομία και το δημοκρατικό πολίτευμα

4. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων:

- α. στην Πελοπόννησο
- β. στην Κύπρο
- γ. στη Δύση
- δ. στην Αίγυπτο

5. Η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις του Ελληνικού Κόσμου ήταν συνέπεια:

- α. του Πελοποννησιακού πολέμου
- β. των Περσικών Πολέμων
- γ. του Κορινθιακού πολέμου
- δ. της Θηβαϊκής Ηγεμονίας

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *Λαοί της θάλασσας, Θηβαϊκή Ηγεμονία.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τις δύο μεγάλες συμμαχίες, την Αθηναϊκή και την Πελοποννησιακή, σε ρήξη και, εν τέλει, στον Πελοποννησιακό πόλεμο;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα οικονομικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι ασχολίες των Αιγυπτίων βοήθησαν στην ανάπτυξη:

- α. της συλλαβικής γραφής
- β. της διάδοσης της γραφής σε όλο το εύρος της αιγυπτιακής κοινωνίας
- γ. των εμπειρικών αστρονομικών γνώσεων
- δ. του μονοθεϊσμού

2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό στη Ρόδο εγκαταστάθηκαν:

- α. Ίωνες
- β. Αιολείς
- γ. Αιολείς και Ίωνες
- δ. Δωριείς

3. Ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην αντιπαράθεση της Αθηναϊκής και της Πελοποννησιακής συμμαχίας κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο ήταν:

- α. η επεκτατική πολιτική του Φιλίππου Β΄
- β. η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων
- γ. οι ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας
- δ. η ηγετική φυσιογνωμία του Περικλή

4. Στην ελληνιστική εποχή διοικητικά, οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα του ελληνισμού αποτέλεσαν οι πόλεις:

- α. της Ανατολής
- β. της Μακεδονίας
- γ. της Πελοποννήσου
- δ. των νησιών του Αιγαίου

5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού Αύγουστου ονομάστηκε:

α. δημοκρατία (Res publica)

β. Ηγεμονία (Principatus)

γ. απόλυτη μοναρχία

δ. βασιλεία

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις, που ακολουθούν, ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Αρχηγός-επικεφαλής του κράτους της Αιγύπτου ήταν ο φαραώ.

2. Οι ελεύθεροι πολίτες στην αρχαία Ελλάδα αντιμετώπιζαν με περιφρόνηση τη χειρωνακτική εργασία.

3. Οι σύμμαχοι των Αθηναίων στο πλαίσιο της Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας κατέβαλλαν φόρο μόνο σε πλοία.

4. Ο Κίμων ήταν εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης.

5. Οι τιμητές, ανάμεσα στα άλλα καθήκοντά τους, είχαν και την κατάρτιση του προϋπολογισμού του ρωμαϊκού κράτους.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *λααγέτας, ιωνική επανάσταση, φρατρική εκκλησία (περιόδου δημοκρατίας-Res publica)*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς αντιμετώπισαν οι Έλληνες τη δεύτερη συστηματικά οργανωμένη εκστρατεία των Περσών εναντίον τους τον 5^ο αιώνα π.Χ.;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Αρχιδάμειος ή Δεκαετής πόλεμος
- β. η εκλογή του Γάιου Γράκχου στο αξίωμα του δημάρχου
- γ. διάταγμα Καρακάλλα
- δ. μάχη στα Λεύκτρα - άνοδος της Θηβαϊκής ηγεμονίας
- ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *γλώσσα, οικουμενικότητα, Βίβλος, Κοινή, συγχώνευση, αττική, Ελληνική*:

Η.....(α) του ελληνισμού στους ελληνιστικούς χρόνους φαίνεται από τη χρήση της γλώσσας μεταξύ των Ελλήνων και μεταξύ των εξελληνισμένων γηγενών. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους Ελληνιστικούς χρόνους είναι γνωστή ως Κοινή Ελληνική ή απλώς.....(β). Η διαμόρφωσή της οφείλεται στη(ν).....(γ) των ελληνικών διαλέκτων - έχοντας ως βάση την.....(δ) διάλεκτο - στον χώρο της Ανατολής. Η Κοινή Ελληνική αποτέλεσε το όργανο των κηρυγμάτων του χριστιανισμού. Η.....(ε) είναι γραμμένη σ' αυτή τη γλώσσα.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *εστίαση, δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σημασία της αποκρυπτογράφησης της Γραμμικής Β΄ γραφής;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιες ήταν οι βασικές αιτίες που οδήγησαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Ο ιστορικός Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο του Νείλου.
- β. Οι θολωτοί τάφοι ήταν τα αποκλειστικά δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.
- γ. Ο Φίλιππος Β΄ αντιμετώπισε αναποτελεσματικά τους Ιλλυριούς και τους Παίονες στα βόρεια σύνορα του κράτους του.
- δ. Ο ελληνιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, δε λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
- ε. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) οργανώθηκε πολιτικά με τις ακόλουθες εξουσίες: τους άρχοντες, τη σύγκλητο και τις εκκλησίες.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. εκλογή Τιβέριου Γράκχου στο αξίωμα του δημάρχου
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος Ειρήνη
- γ. Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία
- δ. μάχη στις Πλαταιές
- ε. ίδρυση Αντιόχειας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: πόλις-άστυ, στρατιωτική αναρχία.

(μονάδες 6+9=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά του μεγάρου της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.

(μονάδες 12)

2.β. Σε ποιες περιοχές μετακινήθηκαν και με ποιο τρόπο οργανώθηκαν κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό οι Ίωνες;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι σπουδαιότερες μεγαλουπόλεις και πνευματικά κέντρα της ελληνιστικής περιόδου ήταν:

- α. η Αθήνα, η Αντιόχεια και η Πέργαμος
- β. η Αλεξάνδρεια, η Θήβα και η Αντιόχεια
- γ. η Αλεξάνδρεια, η Αντιόχεια και η Πέργαμος
- δ. η Αθήνα, η Θήβα και η Αντιόχεια

2. Για τον βωμό του Διός γνωστή ήταν η πόλη της:

- α. Αθήνας
- β. Αλεξάνδρειας
- γ. Αντιόχειας
- δ. Περγάμου

3. Την ελληνιστική περίοδο οι συγγραφείς των βιβλίων:

- α. συνέγραφαν πρωτότυπα έργα
- β. στην πλειοψηφία τους ήταν μιμητές έργων της κλασικής εποχής
- γ. ασχολούνταν κυρίως με πρωτότυπα έργα ποίησης
- δ. εργάζονταν στην Αθήνα

4. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών:

- α. στις διαρκείς πολεμικές αναμετρήσεις
- β. στη διείσδυση των ελληνικών ηθών και στην υιοθέτηση του πολιτισμού των Ελλήνων
- γ. στην επικράτηση της αριστοκρατίας, που απεχθανόταν τις χειρωνακτικές εργασίες
- δ. στις διαρκείς αντιπαλότητες ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις της ρωμαϊκής κοινωνίας

5. Οι πραιτωριανοί:

- α. σταδιακά απέκτησαν μεγάλη δύναμη κι έγιναν επικίνδυνοι για το κράτος

β. ήταν οι φρουροί των συνόρων της αυτοκρατορίας

γ. δεν απέκτησαν μεγάλη δύναμη

δ. ήταν φρουροί των υπάτων

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *βασιλεύς (μυκηναϊκός πολιτισμός), γεωμετρική τέχνη.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιο τρόπο ενισχύθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα την εποχή του Περικλή;

(μονάδες 13)

2.β. Πώς ρύθμιζε τη διοίκηση των επαρχιών και πώς άσκησε την εκτελεστική εξουσία ο Οκταβιανός;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Φαραώ Αμένοφισ Δ΄, ο επονομαζόμενος και Ακενατών, έμεινε γνωστός για την κατασκευή των πυραμίδων.
2. Δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής είναι μόνο οι οχυρωμένες ακροπόλεις με τα ανάκτορα.
3. Οι βασιλείς του ελληνιστικού κόσμου ήταν κάτοχοι όλης της γης και του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής.
4. Η ρωμαϊκή παράδοση δεν έχει ασχοληθεί με την ίδρυση της Ρώμης.
5. Ο Γάιος Γράκχος μείωσε τα χρόνια της στράτευσης και αύξησε τον στρατιωτικό μισθό.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση Αλεξάνδρειας
- β. η εποχή του Αυγούστου
- γ. μάχη του Μαραθώνα
- δ. συνέδριο της Κορίνθου με τη συμμετοχή του Φιλίππου Β΄
- ε. ίδρυση της Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *θεωρικά, τριηραρχία, Αύγουστος (τίτλος)*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στην κρίση της αριστοκρατικής κοινωνίας κατά την αρχαϊκή εποχή;

(μονάδες 15)

2.β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά της πόλης της Αντιόχειας κατά τη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η γραμμική Β΄ είναι μία γραφή:

- α. ιερογλυφική
- β. μη αποκρυπτογραφημένη ιερογλυφική
- γ. αλφαβητική
- δ. συλλαβική

2. Οι νομοθέτες κατά την αρχαϊκή εποχή αποκαλούνται και:

- α. αισυμνήτες
- β. φαραώ
- γ. τιμητές
- δ. βασιλείς

3. Ηγεμονική θέση ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις-κράτη αμέσως μετά το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου είχε:

- α. η Σπάρτη
- β. η Αθήνα
- γ. η Θήβα
- δ. η Ρόδος

4. Από τις τρεις (3) εκκλησίες που λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος αυτή που έχασε τη δύναμή της στην περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) ήταν:

- α. η φυλετική
- β. η λοχίτιδα
- γ. η εκκλησία του δήμου
- δ. η φρατρική

5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού ονομάστηκε:

α. δημοκρατία (Res publica)

β. Ηγεμονία (Principatus)

γ. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των Ανατολικών λαών

δ. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των ελληνιστικών χρόνων

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *γραμματικοί, δικτάτορας*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι εξελίξεις στις αστρονομικές γνώσεις και στα μαθηματικά κατά την ελληνιστική εποχή;

(μονάδες 12)

2.β. Σε ποιες στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις προέβη ο Αύγουστος;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Τρία (3) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. αρχαϊκή εποχή	α. 480 π.Χ.
2. ίδρυση της Ρώμης	β. νομοθέτης ή αισυμνήτης
3. μάχη στον Μαραθώνα	γ. 750-480 π.Χ.
4. Τιβέριος Γράκχος	δ. 753 π.Χ.
5. Λυκούργος	ε. 853 π.Χ.
	στ. δήμαρχος
	ζ. 490 π.Χ.
	η. 750-490 π.Χ.

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή η στενοχωρία προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
3. Οι «άριστοι» αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
4. Οι νέες κοινωνικές ομάδες που αναδύθηκαν από την ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας κατά την αρχαϊκή εποχή άμβλυαν τον κοινωνικό ανταγωνισμό.
5. Σε πόλεις-κράτη όπου επικράτησαν οι «ολίγοι», τα προβλήματα του πλήθους και οι αντιθέσεις μηδενίστηκαν.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός, στρατιωτική αναρχία (3^{ος} αι. μ.Χ.).*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις του Πελοποννησιακού πολέμου;

(μονάδες 15)

2.β. Να περιγράψετε την κοινωνική τάξη των πατρικίων, κατά την περίοδο της ρωμαϊκής βασιλείας (ως το 509 π.Χ.).

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι πρώτοι αργυρώνητοι, δηλαδή αγορασμένοι δούλοι, χρησιμοποιήθηκαν:

- α. την ομηρική εποχή
- β. την κλασική εποχή
- γ. την αρχαϊκή εποχή
- δ. την ελληνιστική εποχή

2. Η χορηγία ήταν μια μορφή λειτουργίας:

- α. για την κάλυψη των εξόδων των δείπνων μιας φυλής της Αθήνας
- β. για τα έξοδα της επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
- γ. για την τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
- δ. για τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου

3. Η οικονομική πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου αποσκοπούσε:

- α. στην απόλυτη επικράτηση του ελληνικού οικονομικού συστήματος
- β. στην απόλυτη διάκριση πλουσίων Ελλήνων και πλουσίων γηγενών των κατακτημένων περιοχών
- γ. στην επικράτηση ενός ενιαίου νομισματικού συστήματος και στη μετατροπή των θησαυρών σε χρυσό νόμισμα
- δ. στην αποθησαύριση όλου του πλούτου στο αυτοκρατορικό θησαυροφυλάκιο

4. Ο αυτοκρατορικός θεσμός του ρωμαϊκού κράτους στην περίοδο της ακμής του:

- α. διέφερε από τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών
- β. ήταν όμοιος με τον αντίστοιχο θεσμό των Ανατολικών λαών
- γ. ήταν όμοιος με τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών
- δ. ήταν ένα πολίτευμα στο οποίο ο στρατός και η σύγκλητος δεν εμπλέκονταν καθόλου

5. Το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) είχε ως αποτέλεσμα:

- α. την αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους ελεύθερους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- β. την αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- γ. την αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους δούλους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- δ. την αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους χριστιανούς της ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *πλήθος (αρχαϊκής εποχής), νομοδιδάσκαλοι.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς επιβλήθηκε το πολίτευμα της τυραννίδας στην αρχαϊκή εποχή;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιες είναι οι τρεις εκκλησίες που λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) και τι αρμοδιότητες είχαν;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η ομηρική εποχή ονομάζεται αλλιώς και:

α. χρυσός αιώνας

β. αρχαϊκή εποχή

γ. ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι

δ. κλασική εποχή

2. Οι γραμματικοί ήταν:

α. άνθρωποι με φιλολογική παιδεία που ασχολήθηκαν με τη συγγραφή πρωτότυπων έργων

β. άνθρωποι με φιλολογική παιδεία που ασχολήθηκαν με την καταγραφή και τον σχολιασμό αρχαίων συγγραφέων και με τη συγκέντρωση έργων παλιότερων εποχών

γ. άνθρωποι που δραστηριοποιήθηκαν επιστημονικά στην κλασική εποχή

δ. άνθρωποι που δραστηριοποιήθηκαν επιστημονικά στην αρχαϊκή εποχή

3. Η νέα κωμωδία στα ελληνιστικά χρόνια είχε ως κυριότερο εκπρόσωπο:

α. τον Πολύβιο τον Μεγαλοπολίτη

β. τον Ζήνωνα

γ. τον Επίκουρο

δ. τον Μένανδρο

4. Η εξέλιξη των αστρονομικών γνώσεων την ελληνιστική εποχή καταδεικνύεται από τις θεωρίες:

α. του Νέαρχου

β. του Αρίσταρχου του Σάμιου

γ. του Γαληνού

δ. του Ηρόφилου

5. Το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) συντέλεσε:

- α. στην αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους ελεύθερους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- β. στην αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
- γ. στην αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους δούλους της ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας
- δ. στην αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους χριστιανούς της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *στενοχωρία, φρατρική εκκλησία (την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη).*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι βασικές διαφορές της ελληνικής «πόλης-κράτους» από παλαιότερες αντίστοιχες οργανώσεις στη Μεσοποταμία;

(μονάδες 13)

2.β. Να καταγράψετε το μεταρρυθμιστικό έργο του Γάιου Γράκχου.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η ελληνική αλφαβητική γραφή προέκυψε από:

- α. την ιερογλυφική γραφή
- β. το φοινικικό αλφάβητο
- γ. τη γραμμική Β΄ γραφή
- δ. το λατινικό αλφάβητο

2. Όταν ήταν αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην αρχαία Αθήνα, ο Εφιάλτης:

- α. περιόρισε τις δραστηριότητες των αριστοκρατικών
- β. ακολούθησε φιλολακωνική πολιτική
- γ. έκανε μεταρρυθμίσεις
- δ. καθιέρωσε χρηματική αποζημίωση για τους κληρωτούς άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές

3. Κυριότερος εκπρόσωπος της νέας κωμωδίας στους ελληνιστικούς χρόνους ήταν:

- α. ο Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης
- β. ο Απολλώνιος ο Ρόδιος
- γ. ο Μένανδρος
- δ. ο Επίκουρος

4. Στη ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica) οι δύο ύπατοι:

- α. αναλάμβαναν όλες τις εξουσίες σε κρίσιμες καταστάσεις
- β. ήταν επιφορτισμένοι με την επίβλεψη των ηθών
- γ. προστάτευαν τους πληβείους από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων
- δ. συγκέντρωναν όλες τις εξουσίες που προηγουμένως είχε ο βασιλιάς

5. Τον 3ο αι. μ.Χ. πολλοί μικροί καλλιεργητές στράφηκαν για βιοποριστικούς λόγους:

- α. στο εμπόριο

- β. στον στρατό
- γ. στη βιοτεχνία
- δ. στη ναυτιλία

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ζάλευκος	α. σχεδίαση του Πειραιά
2. Σέλευκος	β. αισυμνήτης
3. Μ. Αλέξανδρος	γ. επέκταση βασιλείου της Παλμύρας
4. Ιππόδαμος	δ. ίδρυση της Αντιόχειας
5. Ζηνοβία	ε. Κήπος
6. Επίκουρος	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *τριακοντούτεις σπονδαί, στρατιωτική αναρχία (3ος αι. μ.Χ.).*

(μονάδες 5+10 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά του Μουσείου και της Βιβλιοθήκης της πόλης της Αλεξάνδρειας.

(μονάδες 10)

2.β. Ποια σώματα έλεγχαν τις βασιλικές δικαιοδοσίες κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη (ως το 509 π.Χ.) και ποιος ήταν ο ρόλος τους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στη χώρα της Αιγύπτου ο ποταμός Νείλος δημιουργεί στις εκβολές του ένα μεγάλο δέλτα.
2. Οι επιδρομές των λαών της θάλασσας στα μυκηναϊκά κέντρα της ηπειρωτικής Ελλάδας οδήγησαν στη διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου.
3. Στην αρχαία Ελλάδα, ταυτόχρονα με τις πόλεις-κράτη, υπήρχαν και φυλετικά κράτη.
4. Την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) το ρωμαϊκό κράτος οργανώθηκε με τις ακόλουθες εξουσίες: τους άρχοντες, τη σύγκλητο και τη φρατρική συνέλευση.
5. Τον 3^ο μ.Χ. αι. το ρωμαϊκό κράτος δημιούργησε συνθήκες άνεσης και ευημερίας σε μεγάλο μέρος των υπηκόων του.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. ο Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. οι περσικοί πόλεμοι (τα Μηδικά)
- γ. η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου
- δ. η Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία
- ε. η τρωική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *βουλή των γερόντων, πληθείοι (περίοδος της βασιλείας, ως το 509 π.Χ.).*

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 12)

2.β. Να αναφέρετε τους λόγους που συνέβαλαν στη διαμόρφωση νέων θρησκευτικών πεποιθήσεων κατά τους ελληνιστικούς χρόνους.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο:

- α. η βάση της οικονομίας ήταν το εμπόριο
- β. η βάση της οικονομίας ήταν η ναυτιλία
- γ. η βάση της οικονομίας ήταν η γεωργία
- δ. το νόμισμα ήταν το κύριο μέσο συναλλαγής

2. Στην κρίση της αριστοκρατικής δομής στην αρχαϊκή εποχή συνέβαλε/αν:

- α. η απουσία εργασιακής ειδίκευσης και η στενοχωρία
- β. η ενίσχυση της βασιλικής εξουσίας
- γ. η αύξηση του πληθυσμού
- δ. η ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας και η δημιουργία της οπλιτικής φάλαγγας

3. Στην ελληνιστική περίοδο η εύκολη παροχή γραφικής ύλης από την επεξεργασία του φυτού πάπυρος συνέβαλε στη μεγάλη παραγωγή χειρογράφων στη Βιβλιοθήκη:

- α. της Αθήνας
- β. της Αλεξάνδρειας
- γ. της Αντιόχειας
- δ. της Περγάμου

4. «Πατρίκιοι», την περίοδο της βασιλείας, ονομάζονταν οι Ρωμαίοι που:

- α. ανήκαν σε παλαιές μεγάλες οικογένειες
- β. ήταν οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών
- γ. δέχονταν την προστασία ανώτερων τάξεων
- δ. δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα

5. Ο αυτοκράτορας Σεπτίμιος Σεβήρος παραμέρισε τη σύγκλητο τον 3ο αι. μ.Χ. με τη βοήθεια:

- α. των πληβείων
- β. του στρατού
- γ. των δημάρχων
- δ. των μεγάλων γαιοκτημόνων

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *τριηραρχία, πραιτωριανοί.*

(μονάδες 5+10 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε πώς συνδέονται οι Μυκηναίοι με την τρωική εκστρατεία.

(μονάδες 15)

2.β. Να περιγράψετε το σύστημα διακυβέρνησης που εφαρμόστηκε στα ελληνιστικά βασίλεια και τις συνέπειες που αυτό είχε για τους πολίτες.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο το σύστημα των κοινωνικών τάξεων ήταν αυστηρά κλειστό.
2. Τα μυκηναϊκά κέντρα κτίζονταν συνήθως σε θέσεις που διευκόλυναν την εποπτεία μεγάλης σε έκταση περιοχής.
3. Η χορηγία, η τριηραρχία και τα θεωρικά ήταν λειτουργίες.
4. Με την Ανταλκίδειο (Βασίλειο) ειρήνη οι Αθηναίοι έγιναν όργανα της περσικής πολιτικής στην κυρίως Ελλάδα.
5. Στη φρατρική εκκλησία στην αρχαία Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας (ως το 509 π.Χ.), συμμετείχαν μόνο οι πατρίκιοι και οι πελάτες.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκχων
- β. απομάκρυνση των Ετρούσκων από τη Ρώμη
- γ. τρωική εκστρατεία
- δ. ίδρυση της Ρώμης
- ε. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus)

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *πλήθος (ομηρική εποχή)*, *ισηγορία*, *μετοίκιο*.

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιας παράταξης ήταν εκπρόσωπος ο Κίμων και ποια πολιτική ακολούθησε μετά τους περσικούς πολέμους μέχρι τον εξοστρακισμό του;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιος ήταν ο σημαντικότερος ιστορικός των ελληνιστικών χρόνων και ποιο ήταν το έργο του;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο υπήρχαν κρατικοί και ιδιωτικοί δούλοι.
2. Οι ιστορικοί θεωρούν ότι ο μυκηναϊκός πολιτισμός αποτελεί την ελληνική πρωτο-ιστορία.
3. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός (8ος-6ος αι. π.Χ.) μοιάζει ως διαδικασία με την εξάπλωση των ελληνικών φύλων στα μικρασιατικά παράλια (πρώτος ελληνικός αποικισμός, 11ος-9ος αι. π.Χ.).
4. Ένας λόγος της αντιπαράθεσης Αθήνας-Σπάρτης, που οδήγησε στον Πελοποννησιακό πόλεμο, ήταν οι ηγεμονικές τάσεις της Σπάρτης.
5. Στην αρχαία Ρώμη οι τιμητές εκλέγονταν για δεκαοκτώ μήνες.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Αρίσταρχος ο Σάμιος	α. στωική φιλοσοφία
2. Ηρόφιλος	β. αγροτικός νόμος
3. Τιβέριος Γράκχος	γ. ρητορικός λόγος
4. Κάτων ο Τιμητής	δ. σφαιρικότητα της γης
5. Ζήνων	ε. νευρικό σύστημα
6. Δημοσθένης	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *εκκλησία του δήμου (ομηρική εποχή)*, *αρχιθεωρία*, *συμβούλιο του αυτοκράτορα (εποχή του Αυγούστου)*.

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τις ομηρικές κοινωνίες των τελών του 9ου αι. π.Χ. σε κρίση;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες πληροφορίες αποκαλύπτει η αρχαιολογική έρευνα για την ίδρυση της Ρώμης;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην κορυφή της κοινωνίας στην αρχαία Αίγυπτο βρισκόταν το ιερατείο.
2. Οι Μυκηναίοι διαδέχτηκαν τους Κρήτες ως θαλασσοκράτορες στο Αιγαίο.
3. Τα πρώτα στάδια της ιστορικής πορείας των πόλεων-κρατών ήταν συνδεδεμένα με την ανάπτυξη της δουλείας.
4. Στους ελληνιστικούς χρόνους η πόλη-κράτος της Αθήνας έχασε την αυτονομία της.
5. Στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία το εμπόριο και η βιοτεχνία γνώρισαν σημαντική άνθηση κατά τον 3^ο αι. μ.Χ.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Τρία (3) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Ισοκράτης	α. ένοπλη εξερεύνηση
2. φαραώ	β. πανελλήνια ιδέα
3. Πτολεμαίος	γ. κωμωδία
4. Κίμων	δ. «Στοιχεία»
5. Μ. Αλέξανδρος	ε. λατρεία του θεού Σάραπη
6. Αριστοφάνης	
7. Ευκλείδης	
8. Πλάτων	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *δημιουργοί*, *φρατρική συνέλευση* (περίοδος της *Res publica*).

(μονάδες 9+6 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το περιεχόμενο της Καλλίειου ειρήνης και ποιο ρόλο έπαιξε ο Κίμων στην υπογραφή της;

(μονάδες 10)

2.β. Με ποια μέτρα επιχείρησε ο Γάιος Γράκχος να περιορίσει τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών και ποια αποτελέσματα είχαν οι προσπάθειές του;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ένα χαρακτηριστικό της οικονομίας της αρχαίας Αιγύπτου ήταν:

- α. η οργάνωση της γεωργίας ήταν κάτω από την άμεση επίβλεψη του φαραώ
- β. η απουσία εργασιακής ειδίκευσης
- γ. οι συναλλαγές στηρίζονταν στη χρήση του νομίσματος
- δ. η κύρια πηγή πλούτου ήταν το εμπόριο

2. Ένα πολιτιστικό επίτευγμα της ομηρικής εποχής ήταν:

- α. οι κούροι και οι κόρες
- β. οι θολωτοί τάφοι
- γ. η επική ποίηση
- δ. ο δωρικός και ο ιωνικός ρυθμός

3. Η μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.) αντιπροσωπεύει:

- α. την προσπάθεια της Θήβας, της Κορίνθου και της Αθήνας να περιορίσουν τη δύναμη της Σπάρτης
- β. τον αγώνα μεταξύ της ομοσπονδίας των Αχαιών και της ομοσπονδίας των Αιτωλών για επικράτηση στον ελλαδικό χώρο
- γ. την τελευταία προσπάθεια των συνασπισμένων Θηβαίων και Αθηναίων να περιορίσουν την επεκτατική πολιτική του Φιλίππου Β΄
- δ. την τελευταία προσπάθεια της Σπάρτης να επιβληθεί στον ελληνικό χώρο

4. Μία συνέπεια των κατακτήσεων των Ρωμαίων ήταν:

- α. η διαμόρφωση ενιαίου οικονομικού συστήματος
- β. η επιβολή απόλυτης μοναρχίας
- γ. η δημιουργία τραπεζών
- δ. η αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών και η απομάκρυνση από τις προγονικές αρετές

5. Στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία τον 3ο αι. μ.Χ. πολλοί μικροί καλλιεργητές στράφηκαν για βιοποριστικούς λόγους:

- α. στο εμπόριο
- β. στον στρατό
- γ. στη βιοτεχνία
- δ. στη ναυτιλία

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Γάιος Γράκχος	α. ακολούθησε συμβιβαστική τακτική στην κατανομή της εξουσίας
2. Περικλής	β. ίδρυσε πανελλήνια συμμαχία υπό την αρχηγία του
3. Σέλευκος	γ. επιδίωξε να περιορίσει τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. ίδρυσε την Αντιόχεια
5. Φίλιππος Β΄	ε. διατήρησε τον θεσμό των σατραπειών αναθέτοντας τη διοίκησή τους σε Έλληνες ή Πέρσες ηγεμόνες
6. Οκταβιανός	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *αυτονομία (πόλη-κράτος)*, *μετοίκιο*, *Δωδεκάδελτος (περίοδος της Res publica)*.

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε τα πολιτιστικά επιτεύγματα της πόλης της Περγάμου κατά την ελληνιστική περίοδο.

(μονάδες 15)

2.β. Να περιγράψετε τον τρόπο της διαδοχής του αυτοκράτορα στο πολίτευμα της Ηγεμονίας (Principatus) και τον ρόλο που διαδραμάτιζε η σύγκλητος.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο νόμος ήταν η θέληση του φαραώ.
2. Οι Μυκηναίοι εκτόπισαν τους Κρήτες από το Αιγαίο και επέβαλαν τη δική τους θαλασσοκρατορία.
3. Την ομηρική εποχή υπήρξε σημαντική βιοτεχνική ανάπτυξη.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος ανέθεσε τη διοίκηση των σατραπειών μόνο σε Έλληνες ηγεμόνες.
5. Τον 3ο μ.Χ. αι. ο αριθμός των δούλων στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία αυξήθηκε.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. αποτέλεσμα της εκλογής των δημάρχων στη Ρώμη	α. η κοπή και χρήση του νομίσματος
2. απόφαση του συνεδρίου της Κορίνθου (337 π.Χ.)	β. η προστασία από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων
3. αίτιο της τρωικής εκστρατείας	γ. η παρέμβαση των Περσών στα ελληνικά θέματα
4. συνέπεια του Πελοποννησιακού πολέμου	δ. ο έλεγχος των στενών του Ελλήσποντου
5. αποτέλεσμα του πρώτου ελληνικού αποικισμού	ε. η ίδρυση πανελλήνιας συμμαχίας, αμυντικής και επιθετικής, με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄
6. αποτέλεσμα του δεύτερου ελληνικού αποικισμού	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: η φιλοσοφία του Επικούρου, σύγκλητος (περίοδος βασιλείας στη Ρώμη, ως το 509 π.Χ.).

(μονάδες 5+10 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια στοιχεία της καθημερινής ζωής αποδεικνύουν την πολιτιστική ανάπτυξη των κλασικών χρόνων;

(μονάδες 10)

2.β. Τι προέβλεπε ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος, για να περιορίσει την κοινωνική ανισότητα στο ρωμαϊκό κράτος;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ομηρική εποχή θεωρείται από τη σύγχρονη ιστορική έρευνα ως περίοδος παρακμής.
2. Η αρχαϊκή εποχή ήταν η εποχή της προετοιμασίας και των απαρχών της εξέλιξης του ελληνικού κόσμου.
3. Η Α΄ Αθηναϊκή (Δηλιακή) συμμαχία συγκροτήθηκε με σκοπό την προώθηση του θαλάσσιου εμπορίου μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών.
4. Στα ελληνιστικά βασιλεία η άρχουσα - προνομιάχος - τάξη αποτελούνταν κυρίως από Έλληνες και λίγους ελληνίζοντες ντόπιους.
5. Οι πελάτες ήταν οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Τρία (3) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Γαληνός	α. πρώτη ταξινόμηση της γνώσης (4ος αι. π.Χ.)
2. Αριστοτέλης	β. τα «Στοιχεία»
3. Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης	γ. συστηματοποίηση των ιατρικών γνώσεων (2ος αι. μ.Χ.)
4. Αιγύπτιοι	δ. η ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου
5. Επίκουρος	ε. πρακτική γεωμετρία
6. Ευκλείδης	
7. Ξενοφών	
8. Αρίσταρχος ο Σάμιος	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *ανατολίζουσα φάση της ελληνικής τέχνης, Θηβαϊκή ηγεμονία, Αύγουστος (τίτλος).*

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η οικονομική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 15)

2.β. Να εξηγήσετε τον ρόλο των νομοδιδασκάλων στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Μυκηναίος συνέβαλαν στον εξελληνισμό της:

α. Κύπρου

β. Τροίας

γ. Αιγύπτου

δ. Παλαιστίνης

2. Ένα πολιτιστικό επίτευγμα της αρχαϊκής εποχής ήταν:

α. οι θολωτοί τάφοι

β. η επική ποίηση

γ. η κεραμική τέχνη με τον μελανόμορφο και ερυθρόμορφο ρυθμό

δ. η τραγωδία

3. Η πόλη της Αλεξάνδρειας ήταν γνωστή κατά την ελληνιστική εποχή και για:

α. τη Βιβλιοθήκη και τον περίφημο βωμό του Διός

β. την ειδυλλιακή περιοχή που ονομαζόταν Κήπος

γ. το νησάκι Φάρο και τη Βιβλιοθήκη

δ. την αγορά και τον μεγάλο ιππόδρομο

4. Μία συνέπεια των κατακτήσεων των Ρωμαίων ήταν η:

α. εξίσωση των πατρικών και των πληβείων

β. επιβολή απόλυτης μοναρχίας

γ. δημιουργία τραπεζών

δ. αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών και η απομάκρυνση από τις προγονικές αρετές

5. Η μεγαλύτερη προσφορά του ρωμαϊκού πνεύματος στους υπηκόους του ήταν η:

α. φιλοσοφία

β. νομοθεσία

γ. αστρονομία

δ. ιατρική

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισεύει.

A	B
1. Δωδεκάδελτος	α. Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
2. εμπορευματοχρηματικό εμπόριο	β. ομηρικός οίκος
3. γραμματικός	γ. κοπή και χρήση νομίσματος
4. λειτουργία	δ. επαγγελματική ομάδα
5. συντεχνία	ε. καταγραφή του εθνικού δικαίου
6. κλειστή αγροτική οικονομία	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *αυτάρκεια (πόλη-κράτος)*, *εστίαση*, «*δυνατοί*».

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να περιγράψετε τη θεοκρατική οργάνωση του κράτους των αρχαίων Αιγυπτίων.

(μονάδες 10)

2.β. Ποια χαρακτηριστικά είχε το αξίωμα του Ρωμαίου αυτοκράτορα μετά τις πολιτικές αλλαγές του Διοκλητιανού και πώς μεταβλήθηκε το πολιτικό σύστημα του Αυγούστου;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Αίγυπτο σκοπός των καλλιτεχνών ήταν να προβάλλουν τη ζωή και τη δράση των φαραώ.
2. Στο ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό πολίτευμα κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν το εισόδημα.
3. Η παράδοση αναφέρει πως ανάμεσα στους έξι βασιλείς της Ρώμης κανείς δεν ήταν Ετρούσκος.
4. Οι δήμαρχοι είχαν ως κύριο έργο την προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.
5. Ο Οκταβιανός, επειδή συγκέντρωσε στο πρόσωπό του όλα σχεδόν τα αξιώματα, δεν ακολούθησε συμβιβαστική τακτική στην κατανομή της εξουσίας.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. συνέδριο στην Κόρινθο με τη συμμετοχή του Φιλίππου Β΄
- β. ναυμαχία στη Σαλαμίνα
- γ. ιωνική επανάσταση
- δ. σικελική εκστρατεία
- ε. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *βουλή των γερόντων, τριηραρχία, πραιτωριανοί.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς ήταν οργανωμένος οικονομικά ο «οίκος» την ομηρική εποχή;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιες ήταν οι αρμοδιότητες των τιμητών στο ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Β΄

1° ΘΕΜΑ

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας (α) να παρουσιάσετε τις συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις που ενεπλάκησαν σε αυτόν. (μονάδες 10) (β) Να αναδείξετε τα βασικά σημεία και τις συνέπειες της Ανταλκιδείου ειρήνης (386 π.Χ.) (μονάδες 15).

(μονάδες 10+15 = 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου έκανε φανερή τη μεγάλη κρίση από την οποία χειμαζόταν ο ελληνικός κόσμος σε όλους τους τομείς της πολιτειακής, οικονομικής και της κοινωνικής του ζωής [...] Χιλιάδες άνθρωποι έμειναν χωρίς πόρους ζωής και όλοι αισθάνονταν σαν εφιάλτη την έλλειψη δικαιοσύνης [...] Τούτα όλα τα φαινόμενα δεν ήσαν παρά συμπτώματα της βαριάς νόσου που κατέτρυχε τον οργανισμό του ελληνικού κράτους, την πόλη [...] Για την ιστορία των Ελλήνων η ειρήνη του «Βασιλέως» αντιπροσωπεύει μια από τις πιο ταπεινές στιγμές της έσχατης παρακμής. Χρησιμοποιώντας η Περσία το αξίωμα εκείνο που αποτελούσε το Α και το Ω της πολιτειακής ζωής των Ελλήνων, το αξίωμα της αυτονομίας των διαφόρων μεμονωμένων πόλεων, για να κατακερματίσει την Ελλάδα σε αδύναμα κρατίδια, και επιβάλλοντας την παρουσία του μεγάλου βασιλέως ως εγγύηση της κατάστασης αυτής, η μεγάλη δύναμη της Ανατολής κατόρθωσε επί τέλους να θέσει το πόδι της πάνω στον αυχένα του Ελληνισμού [...]

Bengtson, H., *Ιστορία της αρχαίας Ελλάδος*, μτφρ. Ανδρέα Γαβρίλη, Μέλισσα, Αθήνα 1991, σσ. 218, 231.

2° ΘΕΜΑ

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας (α) να παρουσιάσετε τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου πολιτεύματος που εγκαθιδρύθηκε στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία και ονομάστηκε *Principatus*. (μονάδες 10) (β) Να εξηγήσετε τη σημασία του τίτλου *Αύγουστος* που έλαβε τελικά ο Οκταβιανός. (μονάδες 15)

(μονάδες 10+15 = 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] σε μια συνεδρίαση της Συγκλήτου το 27 π.Χ. [ενν. ο Οκταβιανός] δήλωσε πως παραιτείται από τις έκτακτες εξουσίες του και κήρυξε επίσημα την παλινόρθωση του παλαιού πολιτεύματος. Στην ίδια συνεδρία όμως η Σύγκλητος επέμεινε ότι ο Οκταβιανός έπρεπε να δεχθεί νέες εξουσίες, στρατιωτικές και διοικητικές, για τις οποίες θα γίνει λόγος εκτενέστερα παρακάτω. Αυτές οι εξουσίες εδραίωσαν τη θέση που είχε ως προϊστάμενος της Συγκλήτου και Πρώτος Πολίτης ή *princeps*^{*} εκείνη την ημέρα (13 Ιανουαρίου του 27 π.Χ.) γεννήθηκε η νέα μορφή διακυβέρνησης, την οποία όπως οι Ρωμαίοι, ονομάζουμε κι εμείς «*principatus*»[...] Στα ονόματα που έφερε ως τότε (*Imperator, Caesar, Divi filius*), η Σύγκλητος πρόσθεσε τον τίτλο Αύγουστος. Παλαιότερα το επίθετο αυτό αποδιδόταν μόνο σε ορισμένους θεούς, για να δηλωθεί πως μπορούσαν να φέρνουν «αύξηση» και να δημιουργούν κάθε τι νέο και καλύτερο[...]

Rostovtzeff, M., *Ρωμαϊκή Ιστορία*, μτφρ. Βασιλική Κάλφογλου, Παπαζήση, Αθήνα 1984, σσ. 192-193.

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **12929** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Πεισίστρατος	α. κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας
2. Περικλής	β. αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή
3. Κίμων	γ. τύραννος της Αθήνας
4. Ερίκος Σλήμαν	δ. αρχηγός των δημοκρατικών που έκλεισε ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούταις σπονδαί)
5. Ισοκράτης	ε. έκανε τις πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες στ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης που εξοστρακίστηκε

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. τρωική εκστρατεία
- β. πανελλήνια ένωση σε συνέδριο στην Κόρινθο
- γ. ίδρυση Ρώμης
- δ. ίδρυση Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας
- ε. έναρξη Πελοποννησιακού Πολέμου

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δικτάτορας, Διάταγμα των Μεδιολάνων.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Γιατί η οργάνωση του κράτους των αρχαίων Αιγυπτίων είχε χαρακτήρα θεοκρατικό;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια είναι η σπουδαιότερη σε σημασία πλευρά της εσωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Φίλιππος Β'	α. μάχη Μαραθώνα
2. Σόλων	β. διάδοση ελληνικής γλώσσας και ελληνικού πολιτισμού
3. Εφιάλτης	γ. μάχη Χαιρώνειας
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. αρχηγός των δημοκρατικών που δολοφονήθηκε
5. Μιλτιάδης	ε. νομοθέτης ή αισυμνήτης
	στ. Καλλίειος συνθήκη

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ειρήνη μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών για τριάντα χρόνια (*τριακοντούτεις σπονδαί*)
- β. αποκρυπτογράφηση γραμμικής Β' γραφής
- γ. δημιουργία του θεσμού της δουλοπαροικίας
- δ. εκλογή Τιβέριου Γράκχου ως δημάρχου
- ε. ανασκαφές στις Μυκήνες από τον Ερίκο Σλήμαν

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *γεωμετρική τέχνη, λειτουργία*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τη σημασία της αποκρυπτογράφησης της γραμμικής Β' γραφής για τον μυκηναϊκό πολιτισμό.

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιες πολιτικές επιλογές ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ιπποκράτης	α. αυτοκράτορας
2. Δημοσθένης	β. αγροτικός νόμος
3. Ζήνωνας	γ. ρητορική
4. Οκταβιανός	δ. στωική φιλοσοφία
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. νομοθέτης ή αισυμνήτης
	στ. ιατρική

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη στη Χαιρώνεια
- β. εκλογή του Ρωμαίου Κάτωνα στο αξίωμα του Τιμητή
- γ. διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. λήξη Πελοποννησιακού Πολέμου
- ε. λήξη της περιόδου βασιλείας του ρωμαϊκού κράτους

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *οπλιτική φάλαγγα, χριστόγραμμα*.

(μονάδες 9+6 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε τη διάρθρωση της κοινωνίας της αρχαίας Αιγύπτου.

(μονάδες 13)

2.β. Να εξηγήσετε γιατί ο θεσμός της πόλης-κράτους αποτέλεσε σημαντική καινοτομία για την εξέλιξη του πολιτισμού.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Καρακάλλας	α. ιστοριογραφία
2. Λυσίας	β. μέτρα που βελτίωναν τη θέση των ακτημόνων
3. Κίμων	γ. ρητορική
4. Θουκυδίδης	δ. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
5. Γάιος Γράκχος	ε. στωική φιλοσοφία
	στ. Καλλίειος συνθήκη

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση αποικίας των Θουρίων
- β. μάχη στη Μαντίνεια
- γ. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικών
- δ. έναρξη ιωνικής επανάστασης
- ε. αναγνώριση Σπαρτιατικής ηγεμονίας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *μέγαρο* (μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής), *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(μονάδες 9+6 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι γνωρίζετε για το έργο των γραφένων της αρχαίας Αιγύπτου;

(μονάδες 13)

2.β. Να παρουσιάσετε τα συστατικά στοιχεία του θεσμού της πόλης-κράτους από γεωγραφική άποψη.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Αριστοφάνης	α. ιστοριογραφία
2. Οκταβιανός	β. νομοθέτης ή αйсυμνήτης
3. Αριστοτέλης	γ. ρήτορας
4. Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης	δ. κωμωδία
5. Δράκων	ε. φιλοσοφική σκέψη
	στ. Ηγεμονία (Principatus)

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

α. τρωική εκστρατεία

β. μάχη στα Λεύκτρα

γ. εκλογή Γάιου Γράκχου ως δημάρχου

δ. λήξη ιωνικής επανάστασης

ε. μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *νομοθέτες ή αйсυμνήτες, πατρίκιοι.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι γνωρίζετε για την αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών;

(μονάδες 13)

2.β. Να αναφέρετε τους παράγοντες που οδήγησαν σε αντιπαράθεση την Αθηναϊκή και την Πελοποννησιακή Συμμαχία κατά τον 5^ο αι. π.Χ.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Τιβέριος Γράκχος	α. στωική φιλοσοφία
2. Κίμων	β. αγροτικός νόμος
3. Ισοκράτης	γ. ιατρική
4. Πεισίστρατος	δ. Καλλίειος συνθήκη
5. Ζήνωνας	ε. τύραννος της Αθήνας
	στ. ρήτορας

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. εκλογή του Ρωμαίου Κάτωνα στο αξίωμα του Τιμητή
- β. μάχη Μαραθώνα
- γ. διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. έναρξη Πελοποννησιακού Πολέμου
- ε. ίδρυση Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *αλφαθητική γραφή (ελληνική), σύγκλητος (της περιόδου της βασιλείας).*

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών κατά τον δεύτερο αποικισμό (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.);

(μονάδες 13)

2.β. Να παρουσιάσετε δύο ενέργειες με τις οποίες πέτυχε ο Φίλιππος ο Β' την ισχυροποίηση της Μακεδονίας.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Περικλής	α. ρήτορας
2. Μιλτιάδης	β. ηγέτης της Αθήνας του 5 ^{ου} αι. π.Χ.
3. Σόλων	γ. ιατρική
4. Ιπποκράτης	δ. μάχη Μαραθώνα
5. Δημοσθένης	ε. τύραννος της Κορίνθου
	στ. νομοθέτης ή αισυμνήτης

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. αποκρυπτογράφηση γραμμικής Β' γραφής
- β. ίδρυση Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας
- γ. δημιουργία του θεσμού της δουλοπαροικίας
- δ. πανελλήνια ένωση σε συνέδριο στην Κόρινθο
- ε. λήξη της περιόδου βασιλείας του ρωμαϊκού κράτους

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *δεύτερος αποικισμός (8ος-6ος αι. π.Χ.), πελάτες.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι γνωρίζετε για τους θολωτούς τάφους του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 13)

2.β. Να παρουσιάσετε τρεις από τις σπουδαιότερες λειτουργίες της κλασικής εποχής (480-323 π.Χ.).

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Οκταβιανός	α. κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας
2. Μ. Αλέξανδρος	β. αναγόρευση σε Αύγουστο από τη σύγκλητο
3. Καρακάλλας	γ. ιστοριογραφία
4. Θουκυδίδης	δ. διάδοση ελληνικής γλώσσας και ελληνικού πολιτισμού
5. Ισοκράτης	ε. τύραννος της Αθήνας
	στ. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

α. εκλογή Τιβέριου Γράκχου ως δημάρχου

β. μάχη στη Χαιρώνεια

γ. λήξη Πελοποννησιακού Πολέμου

δ. ειρήνη μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών για τριάντα χρόνια (τριακοντούτεις σπονδαί)

ε. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικών

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *θεωρικά, εκκλησία του λαού (του ρωμαϊκού κράτους).*

(μονάδες 6+9 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι γνωρίζετε για τη Βασίλειο ή Ανταλκίδειο Ειρήνη;

(μονάδες 10)

2.β. Να παρουσιάσετε τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια του Κάτωνα του Τιμητή για την αντιμετώπιση της κοινωνικής και πολιτικής διαφθοράς του ρωμαϊκού κράτους.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ερίκος Σλήμαν	α. κυριότερος εκπρόσωπος της νέας κωμωδίας
2. Φίλιππος Β'	β. πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες
3. Εφιάλτης	γ. μέτρα που βελτίωναν τη θέση των ακτημόνων
4. Γάιος Γράκχος	δ. ισχυροποίηση Μακεδονίας
5. Μένανδρος	ε. τύραννος της Αθήνας
	στ. αρχηγός των δημοκρατικών που δολοφονήθηκε

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. αναγνώριση σπαρτιατικής ηγεμονίας
- β. διάταγμα του Καρακάλλα
- γ. εκλογή του Γάιου Γράκχου ως δημάρχου
- δ. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
- ε. μάχη στα Λεύκτρα

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *άνακτας, δήμαρχοι*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε τη δομή του μυκηναϊκού ανακτόρου.

(μονάδες 13)

2.β. Τι γνωρίζετε για την πολιτική δράση του Μ. Αλεξάνδρου;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Πλάτων	α. ιστοριογραφία
2. Περικλής	β. φιλοσοφική σκέψη
3. Περίανδρος	γ. προσπάθεια αντιμετώπισης της κοινωνικής και
4. Κάτων ο Τιμητής	πολιτικής διαφθοράς
5. Ηρόδοτος	δ. ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούταις σπονδαί)
	ε. τύραννος της Κορίνθου
	στ. Καλλίειος συνθήκη

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

α. μάχη στη Μαντίνεια

β. διάταγμα του Καρακάλλα

γ. μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών

δ. ανασκαφές στις Μυκήνες από τον Ερίκο Σλήμαν

ε. ίδρυση Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *πόλη-κράτος, πληθείοι*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα.

(μονάδες 13)

2.β. Τι γνωρίζετε για το έργο των τιμητών;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον M. Ventris.
2. Μετά το τέλος των περσικών πολέμων, για μισό περίπου αιώνα, η Αθήνα εξελίχθηκε σε ηγεμονική δύναμη ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις-κράτη.
3. Η Ανταλκίδειος Ειρήνη ήταν αντίθετη προς τα συμφέροντα των Περσών.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος οργάνωσε τη μακεδονική φάλαγγα.
5. Το πολίτευμα του Principatus ήταν ουσιαστικά μια δυαρχία εξουσιών.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. σικελική εκστρατεία
- β. μάχη της Ιμέρας
- γ. τρωική εκστρατεία
- δ. δεύτερος αποικισμός
- ε. εκλογή του Γάιου Γράκχου ως δημάρχου

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *Πανιώνιο, θεωρικά*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια στοιχεία αποδεικνύουν την πολιτιστική ενότητα του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 15)

2.β. Πού οφείλεται η ανάπτυξη των γραμμάτων και ποια χαρακτηριστικά είχε η παραγωγή βιβλίων κατά την ελληνιστική περίοδο;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ανώτατος άρχοντας των μυκηναϊκών ανακτόρων ήταν ο άνακτας.
2. Ο Αθηναίος στρατηγός Κίμων υπήρξε αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα.
3. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού Πολέμου ήταν η ήττα των Σπαρτιατών.
4. Ο Ιπποκράτης υποστήριζε ότι όλες οι ασθένειες έχουν φυσικά αίτια.
5. Το νέο πολιτειακό καθεστώς που διαμόρφωσε ο Αύγουστος έδινε το δικαίωμα στον πρώτο πολίτη (princeps) να δρα ως βασιλιάς.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. εξοστρακισμός Κίμωνα
- β. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
- γ. βασιλεία του Μ. Αλεξάνδρου
- δ. ίδρυση της Ρώμης
- ε. Δεκελεικός ή Ιωνικός πόλεμος

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *χαλκιδικό αλφάβητο, πατρίκιοι*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο αποκρυπτογραφήθηκαν τα ιερογλυφικά και ποιες πληροφορίες προέκυψαν από την αποκρυπτογράφησή τους;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια από τα μέτρα που πρότεινε ο Γάιος Γράκχος μπορούσαν να προσφέρουν άμεση βοήθεια στα κατώτερα στρώματα του Ρωμαϊκού κράτους;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Χαρακτηριστικό της αιγυπτιακής θρησκείας ήταν:

- α. ο μονοθεϊσμός
- β. η πολυθεΐα
- γ. η απουσία γυναικείων θεοτήτων
- δ. η συνύπαρξη μιας γυναικείας και μιας ανδρικής θεότητας

2. Στο δημοκρατικό πολίτευμα στην αρχαϊκή εποχή, κυρίαρχο πολιτειακό όργανο αναδεικνύεται:

- α. η εκκλησία του δήμου
- β. ο Άρειος Πάγος
- γ. το άστυ
- δ. η βουλή των γερόντων

3. Η *γυμνασιαρχία* ήταν η κάλυψη των εξόδων για:

- α. τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου
- β. τη συντήρηση και τον εξοπλισμό μιας τριήρους
- γ. μια επίσημη αποστολή
- δ. την τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια

4. Η *Κοινή Ελληνική* είχε ως βάση:

- α. την ιωνική διάλεκτο
- β. την αττική διάλεκτο
- γ. τη δωρική διάλεκτο
- δ. όλες τις παραπάνω

5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος κυβέρνησε το ρωμαϊκό κράτος:

- α. με απολυταρχικό τρόπο
- β. ακολουθώντας συμβιβαστική τακτική στην κατανομή της εξουσίας

γ. βασιζόμενος στη δύναμη του στρατού

δ. με μοναρχικό τρόπο, ανάλογο των μοναρχιών της Ανατολής

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *τιμητές*, *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(μονάδες 9+6=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τη σημασία που είχε η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής.

(μονάδες 15)

2.β. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I). Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η γραμμική Β΄ χρησιμοποιήθηκε από εξειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.
2. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες οργανώθηκαν με μη φυλετικά κριτήρια.
3. Η ιστοριογραφία στα τέλη των ελληνιστικών χρόνων δεν παρουσιάζει έναν ιστορικό εφάμιλλο των κλασικών χρόνων.
4. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε να δοθεί ο θησαυρός της Περγάμου στους ακτήμονες για αγορά εργαλείων.
5. Ως στρατιωτική αναρχία ορίζεται η κατάσταση κατά την οποία οι ανακτορικοί υπάλληλοι της Ρώμης κατά τον 3^ο αιώνα μ.Χ. προέρχονταν από τις τάξεις του στρατού.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση της Αντιόχειας
- β. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- γ. μάχη στη Χαιρώνεια
- δ. διάταγμα του Καρακάλλα
- ε. αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *αλφαθητική γραφή (ελληνική), τιμητές.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο καλύπτονταν οι ανάγκες της διοίκησης στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα βασικά συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους από οργανωτικής άποψης και ποιες οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
α. τραγική ποίηση	1. Αριστοτέλης
β. φιλοσοφική σκέψη	2. Δημοσθένης
γ. ρητορικός λόγος	3. Ηρόδοτος
δ. ιστοριογραφία	4. Αρχιμήδης
ε. ιατρική	5. Σοφοκλής
	6. Ιπποκράτης
	7. Φίλιππος

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *δημιουργοί, θρησκευτικός συγκρητισμός*.

(μονάδες 6+9=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το περιεχόμενο της Ανταλκιδείου Ειρήνης;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική τακτική που ακολούθησε ο Κάτων ο Τιμητής για τη λύση των προβλημάτων της ρωμαϊκής κοινωνίας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Βασιλεύς ονομαζόταν ο επικεφαλής μιας οποιασδήποτε επαγγελματικής ομάδας στη Μυκηναϊκή Εποχή.
2. Η φάλαγγα των οπλιτών οδήγησε στην ανάπτυξη της ιδέας της ισότητας.
3. Στους ελληνιστικούς χρόνους οι πολίτες διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην άσκηση της εξουσίας.
4. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.
5. Ο Οκταβιανός μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με τη σύγκλητο.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ιωνική επανάσταση
- β. ίδρυση αποικίας των Θουρίων
- γ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- δ. αποκρυπτογράφηση γραμμικής Β΄ γραφής
- ε. ίδρυση της Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *αρχιθεωρία, φρατρική εκκλησία.*

(μονάδες 6+9 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς συνδέεται η τρωική εκστρατεία με τους Μυκηναίους;

(μονάδες 13)

2.β. Τι όριζε ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος, μετά την εκλογή του ως δημάρχου;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η μάχη της Χαιρώνειας επέβαλε τον Φίλιππο Β΄ ως αδιαφιλονίκητο ηγέτη των Ελλήνων.
2. Στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας εργάζονταν οι γραμματιστές.
3. Η πόλη-κράτος συγκροτήθηκε γεωγραφικά από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
4. Οι βασικοί αρχιτεκτονικοί ρυθμοί της μυκηναϊκής εποχής ήταν ο δωρικός και ο ιωνικός.
5. Ο Γάιος Γράκχος πρότεινε να δοθεί στους ακτήμονες ο θησαυρός της Περγάμου.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη της Ιμέρας
- β. εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης
- γ. θάνατος του Αυγούστου
- δ. πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες
- ε. ίδρυση της Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *μέγαρο* (μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής), *πελάτες*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναπτύξετε δύο ενέργειες που έκανε ο Φίλιππος για να πετύχει την ισχυροποίηση της Μακεδονίας.

(μονάδες 13)

2.β. Τι γνωρίζετε για τις τρεις εκκλησίες που λειτούργησαν στο ρωμαϊκό κράτος κατά την διάρκεια της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Σλήμαν	α. ρήτορας
2. Δημοσθένης	β. Πλαταιές
3. Χαρώνδας	γ. τραγικός ποιητής
4. Πausανίας	δ. ανασκαφές στις Μυκήνες
5. Αισχύλος	ε. αστρονόμος
	στ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής β΄ γραφής
	ζ. νομοθέτης ή αισυμνήτης

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *βουλή των γερόντων, γραμματικοί.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η διάρθρωση της κοινωνίας στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια η πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
α. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής	1. Champollion
β. θεωρία για τα φυσικά αίτια των ασθενειών	2. Chadwick
γ. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικών	3. Θουκυδίδης
δ. χωροταξική οργάνωση των πόλεων	4. Ηρόδοτος
ε. συγγραφή Πελοποννησιακού πολέμου	5. Πολύβιος
	6. Ιπποκράτης
	7. Ιππόδαμος

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *άνακτας, πατρίκιοι*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών κατά τον δεύτερο αποικισμό (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.);

(μονάδες 15)

2.β. Τι γνωρίζετε για τη Βιβλιοθήκη, το Μουσείο και το βωμό του Διός στην Πέργαμο;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Μένανδρος	α. αγροτικός νόμος
2. Ζήνων	β. εγκαθίδρυση της μοναρχίας
3. Τιβέριος Γράκχος	γ. Ποικίλη Στοά
4. Διάταγμα του Καρακάλλα	δ. νέα κωμωδία
5. Μένων	ε. αναγνώριση των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
	στ. αστρονομία
	ζ. Κήπος

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *ισηγορία, εστίαση, λοχίτιδα (εκκλησία).*

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναπτύξετε τον ρόλο των δημιουργών στο πλαίσιο λειτουργίας του ομηρικού «οίκου».

(μονάδες 10)

2.β. Ποιος ήταν ο τρόπος λειτουργίας της οικονομίας στον ελληνιστικό κόσμο;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. Αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
- β. Αγροτικός νόμος
- γ. Ίδρυση αποικίας Θουρίων
- δ. Εμφάνιση της οπλιτικής φάλαγγας
- ε. Συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Οι Αιγύπτιοι εφηύραν τη σφηνοειδή γραφή.
- 2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο στρατηγός-αυτοκράτωρ.
- 3. Η αρχαϊκή εποχή έπεται χρονικά της κλασικής.
- 4. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τη νότια Ιταλία και Σικελία.
- 5. Ο Ιούλιος Καίσαρας πήρε την ονομασία «Αύγουστος».

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *άνακτας, μετοίκιο*.

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι κυριότερες αιτίες του Πελοποννησιακού πολέμου;

(μονάδες 10)

2.β. Τι ήταν στη δημοκρατική Ρώμη η Δωδεκάδελτος;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. οπλιτική φάλαγγα	α. μυκηναϊκή περίοδος
2. αγροτικός νόμος	β. ελληνιστικά βασίλεια
3. γραμμική Β΄ γραφή	γ. φαραωνική Αίγυπτος
4. ακμή Αντιόχειας και Αλεξάνδρειας	δ. δημοκρατική Ρώμη
5. λειτουργίες	ε. Κλασική εποχή
	στ. Ομηρική εποχή
	ζ. Αρχαϊκή εποχή

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1.Ο Α΄ αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς:

- α. τα μικρασιατικά παράλια
- β. την Ιταλία
- γ. τη Σικελία
- δ. την Κύπρο και την Αίγυπτο

2. Η δημοκρατική ιδέα υλοποιείται ουσιαστικά το 508 π.Χ. με τις μεταρρυθμίσεις του:

- α. Σόλωνα
- β. Δράκοντα
- γ. Λυκούργου
- δ. Κλεισθένη

3.Μια από τις λειτουργίες ήταν:

- α. τα θεωρικά

- β. η αρχιθεωρία
- γ. ο εξοστρακισμός
- δ. η δοκιμασία

4. Η Βασίλειος ειρήνη είναι γνωστή και ως:

- α. Ανταλκίδειος
- β. Τριακονταετής
- γ. Νικίειος
- δ. Αρχιδάμειος

5. Την ονομασία «Αύγουστος» έλαβε:

- α. ο Ιούλιος Καίσαρας
- β. ο Λέπιδος
- γ. ο Οκταβιανός
- δ. ο Μάρκος Αντώνιος

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *ισηγορία, γραμματικοί*

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν οι νομοδιδάσκαλοι στην εποχή των Αντωνίνων και ποια ανάγκη έκανε το έργο τους απαραίτητο;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. Ανταλκίδειος ειρήνη
- β. Συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Αλέξανδρο
- γ. Σύμβαση ομηρικών επών
- δ. Μάχη της Χαιρώνειας
- ε. Κατάργηση της βασιλείας στη Ρώμη

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Ο φαράώ Αμένοφισ Δ΄ έμεινε γνωστός στην ιστορία ως Ακενατών.
- 2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο τελεστής.
- 3. Η ομηρική εποχή ονομάζεται αλλιώς και γεωμετρική.
- 4. Κατά τον 5^ο π.Χ. αιώνα οι Αθηναίοι ίδρυσαν την αποικία των Θουρίων.
- 5. Ο αγροτικός νόμος συγκαταλέγεται στα σπουδαιότερα έργα του Αυγούστου.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Θηβαϊκή ηγεμονία, ύπατοι (δύο)*.

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο είναι κυρίως το περιεχόμενο των σωζόμενων αρχαίων αιγυπτιακών κειμένων;

(μονάδες 10)

2.β. Τι ήταν η οπλιτική φάλαγγα και πώς συνέτεινε στην κρίση της αριστοκρατικής δομής της αρχαϊκής κοινωνίας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με τις ιστορικές περιόδους της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Γάιος Γράκχος	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Κλεισθένης	β. Μυκηναϊκή περίοδος
3. Κίμων	γ. Αρχαϊκή περίοδος
4. Άτταλος Α΄	δ. Μινωική περίοδος
5. Οκταβιανός	ε. Αυγούστεια Ρώμη
	στ. Κλασική περίοδος
	ζ. Ελληνιστική περίοδος

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τη νότια Ιταλία και τη Σικελία.
2. Η περιοχή απέναντι από την Κύπρο ονομάστηκε Αιολίς.
3. Ο Σόλων και ο Λυκούργος ήταν νομοθέτες.
4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η αριστοκρατία διαδέχθηκε τη βασιλεία.
5. Το συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο έλαβε χώρα μετά τη μάχη της Χαिरώνειας.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *εστίαση, νομοδιδάσκαλοι (Ρώμη)*.

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιες περιόδους διακρίνονται τα γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου και ποια η συνολική του διάρκεια;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες δυναστείες κυβέρνησαν το ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο από τον θάνατο του Αυγούστου (14 μ.Χ.) ως τα τέλη του 2^{ου} αι. μ.Χ. και με ποια κριτήρια τις διακρίνουμε;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά γεγονότα της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. πρώτος ελληνικός αποικισμός	α. αθηναϊκός φόρος
2. μετοίκιο	β. Φιλίππος Β΄
3. μάχη στη Χαιρώνεια	γ. Αλέξανδρος
4. ίδρυση της Ρώμης	δ. Ετρούσκοι
5. ίδρυση συμβουλίου του αυτοκράτορα	ε. ίδρυση Πανιωνίου στ. Σαμνίτες ζ. Οκταβιανός

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Το πολιτικό σύστημα στην αρχαία Αίγυπτο μπορεί να θεωρηθεί θεοκρατικό.
2. Στους Μυκηναίους συναντούμε για πρώτη φορά μια μορφή πρώιμης δημοκρατίας.
3. Μια από τις αιτίες του πρώτου ελληνικού αποικισμού ήταν οι επιδρομές των λαών της θάλασσας.
4. Τη θηβαϊκή ηγεμονία ακολούθησε η μακεδονική.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής, λόγω της βαθιάς ελληνικής παιδείας του, ευνοούσε την επιρροή του ελληνικού πνεύματος στη ζωή των Ρωμαίων.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *θεωρικά, δήμαρχοι*.

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση των μυκηναϊκών κρατών;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιες αποφάσεις ελήφθησαν στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

α. Περικλής

β. Μέγας Αλέξανδρος

γ. Κλεισθένης

δ. Γάιος Γράκχος

ε. Οκταβιανός Αύγουστος

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Στην αρχαία Αίγυπτο χρησιμοποιούσαν τη σφηνοειδή γραφή.

2. Η γραμμική Β΄ γραφή, σε αντίθεση με τη γραμμική Α΄, δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.

3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η τριηραρχία.

4. Ο Μ. Αλέξανδρος προέδρευσε στο συνέδριο της Κορίνθου το 336 π.Χ.

5. Ο Οκταβιανός διακρινόταν για τον αυταρχισμό του, γι' αυτό επιδίωξε να συγκεντρώσει στο πρόσωπό του όλες τις εξουσίες.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *στήλη της Ροζέτας*, *γυμνασιαρχία*.

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η κοινωνική διαστρωμάτωση των μυκηναϊκών βασιλείων;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποιον τρόπο κυβερνήθηκε ο ελλαδικός χώρος κατά την ελληνιστική περίοδο;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

- (I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με τα γεγονότα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Σόλων	α. δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις
2. Εφιάλτης	β. απόδοση της ιδιότητας του πολίτη σε όλους τους ελεύθερους κατοίκους
3. Φίλιππος Β΄	γ. ψήφιση αγροτικού νόμου
4. Οκταβιανός Αύγουστος	δ. καθιέρωση τιμοκρατικού συστήματος
5. Καρακάλλας	ε. ενοποίηση των Ελλήνων
	στ. ίδρυση οπλιτικής φάλαγγας
	ζ. αναγέννηση της γεωργίας

(μονάδες 5)

- (II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Στην αρχαία Αίγυπτο χρησιμοποιούσαν τα ιερογλυφικά.
2. Το Πανιώνιο ήταν ένωση ιωνικών πόλεων στη Μεγάλη Ελλάδα.
3. Αντίπαλος του Περικλή ήταν ο αριστοκρατικός Μεγακλής.
4. Η μάχη στα Λεύκτρα ήταν μεγάλη νίκη των Σπαρτιατών.
5. Κατά τα ελληνιστικά χρόνια ο θεσμός της δουλείας ενισχύθηκε.

(μονάδες 5)

- 1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Ανταλκίδειος ειρήνη, πραιτωριανοί.*

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

- 2.α. Τι ήταν η «πανελλήνια ιδέα» και ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της;

(μονάδες 15)

- 2.β. Με ποιον τρόπο οργάνωσε ο Αύγουστος τη διοίκηση των επαρχιών;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με τις περιόδους της στήλης Β.
Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Κίμων	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Γάιος Γράκχος	β. Ελληνιστική εποχή
3. Οκταβιανός	γ. Αυγούστεια Ρώμη
4. Δράκων	δ. Κλασική περίοδος
5. Άτταλος Α΄	ε. Αρχαϊκή περίοδος
	στ. Ομηρική εποχή
	ζ. Μυκηναϊκή περίοδος

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Πρώτος ο Φαραώ Αμένοφισ Δ΄ καθιέρωσε στην Αίγυπτο την πολυθεΐα.
2. Η γραμμική Β΄ γραφή είναι συλλαβογραφική.
3. Ο Εφιάλτης ήταν αριστοκρατικός πολιτικός, αντίπαλος του Περικλή.
4. Η αποικία των Θουρίων ιδρύθηκε από τους Αθηναίους στον πρώτο ελληνικό αποικισμό.
5. Η Αντιόχεια αναδείχθηκε σε σημαντικό πολιτισμικό κέντρο κατά την ελληνιστική εποχή.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *χαλκιδικό αλφάβητο, πατρίκιοι*.

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς ονομαζόταν η μορφή της προσωπικής εξουσίας που επέβαλαν κάποιοι ευγενείς στις πόλεις-κράτη κατά την αρχαϊκή εποχή και ποια ήταν συνήθως τα χαρακτηριστικά αυτής της εξουσίας;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποιον τρόπο αντιμετώπισαν οι συγκλητικοί τον Γάιο Γράκχο;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από την αρχαιότερη):

α. Δημοκρατική Ρώμη

β. Ομηρική εποχή

γ. Αυγούστεια Ρώμη

δ. Ελληνιστική εποχή

ε. Μυκηναϊκή εποχή

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Η γραμμική Β΄ γραφή είναι ιερογλυφική.

2. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε προς τη Μικρά Ασία.

3. Οι μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη συνέβαλαν στον εκδημοκρατισμό της κλασικής Αθήνας.

4. Οι πεζέταιροι αποτελούσαν το βαρύ πεζικό των Μακεδόνων.

5. Με το διάταγμα του Καρακάλλα περιορίστηκε αριθμητικά το σώμα των Ρωμαίων πολιτών.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *πόλις ή άστυ, ύπατοι, δικτάτορας*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα κυριότερα αίτια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά γεγονότα της στήλης Α με τα πρόσωπα της στήλης Β. Δύο

(2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Αγροτικός νόμος	α. Ventris
2. Αποκρυπτογράφηση Γραμμικής Β΄	β. Ιππόδαμος
3. Ανταλκίδειος ειρήνη	γ. Champollion
4. Διαμόρφωση λιμανιού του Πειραιά	δ. Φειδίας
5. Εγκαθίδρυση πολιτεύματος της Ηγεμονίας (Principatus)	ε. Τιβέριος Γράκχος
	στ. Αύγουστος
	ζ. Μεγάλος βασιλιάς των Περσών

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το Πανιώνιο ιδρύθηκε στο πλαίσιο:

- α. του πρώτου ελληνικού αποικισμού
- β. του δεύτερου ελληνικού αποικισμού
- γ. της καθόδου των Ιώνων
- δ. της επέκτασης των Αθηναίων προς τη Δύση

2. Οι δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις του Περικλή ακολούθησαν εκείνες:

- α. του Σόλωνα
- β. του Δράκοντα
- γ. του Εφιάλτη
- δ. του Νικία

3. Δεν ήταν μια από τις λειτουργίες:

- α. η αρχιθεωρία

- β. το μετοίκιο
- γ. η εστίαση
- δ. η τριηραρχία

4. Επί των ημερών του Περικλή οι Αθηναίοι ίδρυσαν την αποικία:

- α. του Κρότωνα
- β. των Λοκρών
- γ. του Σελινούντα
- δ. των Θουρίων

5. Κατά τα ελληνιστικά χρόνια αναδείχτηκε ως σημαντικό πνευματικό κέντρο:

- α. η Θήβα
- β. η Ναύκρατις
- γ. η Αντιόχεια
- δ. η Πέλλα

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *τιμοκρατικό πολίτευμα, φρατρική εκκλησία*

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες λύσεις οδήγησαν στην εκτόνωση της κρίσης που προέκυψε κατά τα πρώτα στάδια της οργάνωσης των πόλεων-κρατών;

(μονάδες 15)

2.β. Πότε τελείωσε η περίοδος της βασιλείας στη Ρώμη, ποιο ήταν το διάδοχο πολίτευμα και ποια τα χαρακτηριστικά του;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. άνακτας	α. επικεφαλής οποιασδήποτε κοινωνικής ομάδας, αρχιτεχνίτης
2. λααγέτας	β. ευγενής, ακόλουθος
3. επέτες	γ. σημαντικό πρόσωπο στην περιφερειακή διοίκηση
4. τελεστές	δ. τοπικός άρχοντας, διοικητής περιφέρειας
5. βασιλεύς	ε. ανώτατος άρχοντας, κύριος του ανακτόρου, κάτοχος όλων των εξουσιών
	στ. ασκούσε εργασία για την κάλυψη των αναγκών της κοινότητας

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα, ένοπλη εξερεύνηση.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα οικονομικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια σημαντικά γεγονότα επισφράγισαν την επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου και την ανάδειξή του ως μονοκράτορα;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι οργανωμένες πόλεις-κράτη αντιμετώπισαν την οικονομική και κοινωνική κρίση στα τέλη της ομηρικής εποχής με την ίδρυση αποικιών.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή, οι πολίτες δεν συμμετείχαν στη διαχείριση των κοινών και δεν έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων.
3. Οι τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών (ελευθερία, αυτονομία και αυτάρκεια) αποτέλεσαν τροχοπέδη για την οργάνωση των Ελλήνων σε ενιαίο κράτος.
4. Οι ομηρικές κοινότητες μετεξελίχθηκαν σταδιακά σε πόλεις-κράτη.
5. Οι περιορισμένες εκτάσεις καλλιεργήσιμης γης και τα περιορισμένα μέσα εκμετάλλευσης οδήγησαν τις ομηρικές κοινότητες σε παρακμή.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- β. μάχη των Θερμοπυλών
- γ. μάχη του Μαραθώνα
- δ. ιωνική επανάσταση
- ε. ναυμαχία στη Μυκάλη

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τιμοκρατικό πολίτευμα*, *Τετταρχία*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η συμβολή του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 10)

2.β. Με ποιον τρόπο διαμορφώθηκε ο θεσμός της δουλοπαροικίας τον 3^ο αι. μ. Χ;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Μια πρώιμη γραφή της ελληνικής γλώσσας είναι:

- α. η ιερογλυφική γραφή
- β. η ελληνική αλφαβητική γραφή
- γ. η γραμμική Β΄ γραφή
- δ. το φοινικικό αλφάβητο

2. Η βουλή των γερόντων κατά την Ομηρική εποχή:

- α. δεν επηρέασε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
- β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
- γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία
- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

3. Στο δημοκρατικό πολίτευμα η ισηγορία έδινε σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα:

- α. να εκφράζει τα παράπονά του
- β. να διατυπώνει ελεύθερα την άποψή του
- γ. να συμμετέχει στη διαμόρφωση των νόμων
- δ. να υπερασπίζεται την ελευθερία της πόλης του

4. Ο Περικλής ήταν:

- α. τύραννος της Αθήνας
- β. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- γ. ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- δ. βασιλιάς της Αθήνας

5. Την ηγεμονία των Ελλήνων μετά τους Σπαρτιάτες διεκδίκησαν:

- α. οι Κορίνθιοι
- β. οι Μακεδόνες

γ. οι Αθηναίοι

δ. οι Θηβαίοι

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

α. μάχη της Ιμέρας (Σικελία)

β. μάχη του Μαραθώνα

γ. μάχη της Μαντινείας

δ. μάχη των Λεύκτρων

ε. μάχη της Χαιρώνειας

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *γραμματικοί, Πανδιδακτήριο.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος ήταν ο ρόλος της συγκλήτου την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

(μονάδες 13)

2.β. Ποια σημαντικά γεγονότα επισφράγισαν την επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας εξέφραζε απόλυτα τις επιδιώξεις της Σπάρτης, η οποία στόχευε στην ηγεμονία της Ελλάδας.
2. Στην Αθήνα αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης ήταν ο Περικλής και τον διαδέχθηκε ο Εφιάλτης.
3. Η Αθήνα τον 5^ο αιώνα έφθασε στο απόγειο της πολιτικής και πολιτισμικής της ανάπτυξης.
4. Το επίνειο της Αθήνας κτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου από τη Μίλητο.
5. Οι «λειτουργίες», δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυναν εξ ίσου όλους τους Αθηναίους πολίτες.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. ίδρυση της Ρώμης
- γ. Principatus (δυαρχία εξουσιών)
- δ. Res publica (ρωμαϊκή πολιτεία)
- ε. ψήφιση του αγροτικού νόμου

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: νομοθέτες (αισυμνήτες), δικτάτορας.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιες αιτίες είχε τις ρίζες της η αντιπαράθεση Αθήνας και Σπάρτης;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών κατά την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ζήνων	α. ιστοριογραφία
2. Λυκούργος	β. εκφραστής της Πανελλήνιας Ιδέας
3. Ισοκράτης	γ. νέα κωμωδία
4. Πολύβιος	δ. στωική φιλοσοφία
5. Μένανδρος	ε. νομοθέτης (αισυμνήτης)
6. Επίκουρος	

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *στενοχωρία, χορηγία*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση του ρωμαϊκού κράτους την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 12)

2.β. Με ποια νομοθετικά μέτρα ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Νέαρχος	α. ασχολήθηκε με τους μοχλούς και τα κάτοπτρα
2. Πυθέας ο Μασσαλιώτης	β. διατύπωσε τη θεωρία για τη σφαιρικότητα της γης.
3. Ερατοσθένης	γ. παρέπλευσε τον Ινδικό ωκεανό
4. Αρίσταρχος ο Σάμιος	δ. κατασκεύασε παγκόσμιο χάρτη
5. Αρχιμήδης	ε. έφθασε μέχρι το βορειότερο άκρο της Αγγλίας
6. Ευκλείδης	

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *Λαοί της θάλασσας, ισονομία.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι συνομολογήθηκε από όλες τις ελληνικές πόλεις, πλην της Σπάρτης, στο συνέδριο της Κορίνθου, που συγκάλεσε ο Φίλιππος Β΄ το 337 π.Χ.;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποιες παρεμβάσεις του Αυγούστου διαμορφώθηκε το νέο πολιτειακό καθεστώς της Ρώμης, γνωστό και ως Principatus;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
2. Η επεκτατική πολιτική του Φιλίππου Β΄ είχε ως στόχο την εξασφάλιση νέων εκτάσεων γης για τους άνδρες του μακεδονικού στρατού.
3. Ο Φίλιππος Β΄ επεχείρησε με ειρηνικά μέσα και την πειθώ να ηγηθεί των Ελλήνων κατά των Περσών.
4. Η οικουμενική ανάπτυξη του ελληνισμού έγινε πραγματικότητα με την κατάκτηση της Ανατολής που πέτυχε ο Μ. Αλέξανδρος.
5. Ο Μ. Αλέξανδρος διατήρησε το αυτοκρατορικό θησαυροφυλάκιο και τη συλλογή φόρων από τους σατράπες.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. Στάση του Νίκα
- γ. Απόλυτη Μοναρχία (Dominatus)
- δ. Διάταγμα των Μεδιολάνων
- ε. Ηγεμονία (Principatus)

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Κοινή Ελληνική, φρατρική εκκλησία.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι λόγοι οδήγησαν στον δεύτερο ελληνικό αποικισμό (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.);

(μονάδες 12)

2.β. Ποιες ήταν οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις που επέβαλε ο Οκταβιανός και ποιο αποτέλεσμα είχαν;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τον 12^ο π. Χ. αιώνα οι «λαοί της θάλασσας» υποχρέωσαν τους Αιγυπτίους:

- α. να εγκαταλείψουν τις ασιατικές τους κτήσεις
- β. να καταφύγουν στις ασιατικές τους κτήσεις
- γ. να επεκταθούν στην Ασία
- δ. να επεκταθούν στην ανατολική Μεσόγειο

2. Η αύξηση της δύναμης των ευγενών κατά την Ομηρική εποχή οφείλεται:

- α. μόνο στην κατοχή γης
- β. στην κατοχή γης και στην καταγωγή τους
- γ. στις στρατιωτικές τους ικανότητες
- δ. στον σεβασμό που απολάμβαναν από το πλήθος

3. Την Ελληνιστική εποχή καταφεύγουν στις μεγαλουπόλεις για καλύτερη τύχη:

- α. οι δούλοι
- β. οι έμποροι και οι βιοτέχνες
- γ. οι γηγενείς εργάτες και μικροκαλλιεργητές
- δ. οι δουλοπάροικοι

4. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των Συγκλητικών ήταν:

- α. οι δήμαρχοι
- β. οι ύπατοι
- γ. οι τιμητές
- δ. οι πραίτορες

5. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την ευθύνη της αλλοίωσης των ρωμαϊκών ηθών:

- α. στους πληβείους
- β. στους Γράκχους

γ. στους Αιγυπτίους

δ. στους Έλληνες

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

α. ίδρυση Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας

β. μάχη του Μαραθώνα

γ. ίδρυση Αλεξάνδρειας

δ. συνέδριο της Κορίνθου

ε. τριακοντούται σπονδαί

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δήμαρχοι, Διάταγμα των Μεδιολάνων*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σημασία του νικηφόρου αποτελέσματος των Περσικών πολέμων για την ιστορική πορεία των Ελλήνων;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιο ήταν το μεταρρυθμιστικό έργο του Τιβέριου Γράκχου και ποιες αντιδράσεις προκάλεσε;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες προτάσεις:

1. Η παρακμή των μυκηναϊκών κέντρων τον 12^ο αιώνα οφειλόταν:

- α. στους Χετταίους
- β. στους λαούς της θάλασσας
- γ. στους Αιγύπτιους
- δ. στους Κρήτες

2. Οικονομικά εξαρτώμενοι από διαφορετικούς «οίκους» της Ομηρικής εποχής ήταν:

- α. οι άριστοι
- β. το πλήθος
- γ. οι δημιουργοί
- δ. οι δούλοι

3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν:

- α. η ελευθερία, η αυτονομία και η ισονομία
- β. η ισηγορία, η ισονομία και η ελευθερία
- γ. η ελευθερία, η αυτονομία και το δημοκρατικό πολίτευμα
- δ. η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια

4. Ο Φίλιππος Β΄ στα βόρεια σύνορα του κράτους του αντιμετώπισε:

- α. τους Θηβαίους και τους Κορίνθιους
- β. τους Αθηναίους και τους Κορίνθιους
- γ. τους Ιλλυριούς και τους Παίονες
- δ. τους Πέρσες

5. Ο Μ. Αλέξανδρος επιδίωξε:

- α. τη δημιουργία ενιαίου νομισματικού συστήματος για την αυτοκρατορία
- β. τον διαχωρισμό του ελληνικού από τον ασιατικό κόσμο

γ. τη διατήρηση του θεσμού των σατραπειών μόνο υπό ελληνική διοίκηση

δ. τη διατήρηση του θεσμού των σατραπειών μόνο υπό περσική δύναμη

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. άνακτας	α. επικεφαλής οποιασδήποτε κοινωνικής ομάδας, αρχιτεχνίτης
2. λααγέτας	β. ευγενής, ακόλουθος
3. επέτες	γ. σημαντικό πρόσωπο στην περιφερειακή διοίκηση
4. τελεστές	δ. τοπικός άρχοντας, διοικητής περιφέρειας
5. βασιλεύς	ε. ανώτατος άρχοντας, κύριος του ανακτόρου, κάτοχος όλων των εξουσιών
	στ. ασκούσε εργασία για την κάλυψη των αναγκών της κοινότητας

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *σκοτεινοί χρόνοι, μετοίκιο*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αντιλήψεις εξέφραζαν οι φιλοσοφικές σχολές του Ζήνωνα και του Επίκουρου στην Αθήνα κατά την ελληνιστική εποχή;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν η λειτουργία των τριών εκκλησιών κατά την περίοδο της Ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή η στενοχωρία προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
3. Οι «άριστοι» αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
4. Οι νέες κοινωνικές ομάδες που αναδύθηκαν από την ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας κατά την αρχαϊκή εποχή άμβλυναν τον κοινωνικό ανταγωνισμό.
5. Σε πόλεις-κράτη όπου επικράτησαν οι «ολίγοι», τα προβλήματα του πλήθους και οι αντιθέσεις μηδενίστηκαν.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. μάχη του Μαραθώνα
- ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τυραννίδα*, *φυλετική εκκλησία*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση του ρωμαϊκού κόσμου κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι Αιγύπτιοι παρουσίαζαν τους θεούς τους:

α. σαν ανθρώπους

β. σαν ζώα

γ. με ανθρώπινο κεφάλι και σώμα κάποιου ζώου

δ. με ανθρώπινο σώμα και κεφάλι κάποιου ζώου

2. Η γραμμική Β΄ είναι μία γραφή:

α. ιερογλυφική

β. συλλαβική

γ. μη αποκρυπτογραφημένη ιερογλυφική

δ. αλφαβητική

3. Οι δεσμοί των ελληνικών αποικιών - που σχηματίσθηκαν κατά τη διάρκεια του δεύτερου αποικισμού - με τις μητροπόλεις ήταν:

α. στενοί

β. χαλαροί

γ. ανύπαρκτοι

δ. χαλαροί, σε μερικές περιπτώσεις ανύπαρκτοι, ενώ σε σπάνιες περιπτώσεις οι σχέσεις ήταν εχθρικές

4. Η βασίλισσα Ζηνοβία, στο εφήμερο βασίλειο της Παλμύρας, φιλοδόξησε:

α. να αποκτήσει αμύθητα πλούτη

β. να καταλάβει το κράτος των Σελευκιδών

γ. να καταλάβει τη Ρώμη

δ. να ανασυστήσει το κράτος των Σελευκιδών

5. Ο αυτοκρατορικός θεσμός στο ρωμαϊκό κράτος:

- α. διέφερε από τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών και έμοιαζε με εκείνο των λαών της Ανατολής
- β. διέφερε από τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών και πολύ περισσότερο από εκείνο των λαών της Ανατολής
- γ. θεμελιώθηκε από το διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. ήταν συνέχεια του θεσμού της βασιλείας

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *ισηγορία, μετοίκιο, συντεχνίες*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε τους λόγους που προκάλεσαν τον Πελοποννησιακό πόλεμο.

(μονάδες 12)

2.β. Να αναφέρετε τα βασικά χαρακτηριστικά της φιλοσοφικής σκέψης των Ζήνωνα και Επικούρου.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. γραφείς	α. κατέγραψαν νόμους στην αρχαϊκή εποχή
2. νομοθέτες (ή αισυμνήτες)	β. ευγενείς που η δύναμή τους στηριζόταν στη γη γ. εξειδικευμένοι υπάλληλοι που κατέγραφαν τα έργα και τη δράση των φαραώ
3. νομοδιδάσκαλοι	δ. ερμηνευτές του πολύπλοκου ρωμαϊκού νόμου
4. γραμματικοί	ε. αντιγραφείς και σχολιαστές κειμένων στα ελληνιστικά χρόνια
5. πραιτωριανοί	στ. μέλη της φρουράς του Ρωμαίου αυτοκράτορα ζ. μέλη της συγκλήτου

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο:

- α. Ισοκράτης
- β. Πλάτωνας
- γ. Δημοσθένης
- δ. Περικλής

2. Στο συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.) συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις πλην της:

- α. Θήβας
- β. Μήλου
- γ. Αθήνας
- δ. Σπάρτης

3. Τετράπολις ονομαζόταν η:

α. Αλεξάνδρεια

β. Ρώμη

γ. Αντιόχεια

δ. Πέργαμος

4. Η ανώτερη κοινωνική τάξη στη Ρώμη την περίοδο της βασιλείας ήταν:

α. οι πληβείοι

β. οι πατρίκιοι

γ. οι πελάτες

δ. οι δήμαρχοι

5. Το πολίτευμα της Ηγεμονίας (Principatus) ήταν στην ουσία:

α. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των ελληνιστικών χρόνων

β. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των λαών της Ανατολής

γ. δημοκρατία

δ. δυαρχία εξουσιών μεταξύ του πρώτου πολίτη και της συγκλήτου

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω εννοιών: *εστίαση, λοχίτιδα εκκλησία.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι εξελίξεις στους τομείς της πρακτικής γεωμετρίας, των μαθηματικών και της ιατρικής στην Αίγυπτο;

(μονάδες 12)

2.β. Να καταγράψετε τα τρία ιστορικά γεγονότα που σφράγισαν το χρονικό διάστημα μέχρι την πλήρη επικράτηση (μονοκρατορία) του Κωνσταντίνου.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β΄ γραφή.
2. Ο Ισοκράτης ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας.
3. Ο ιστορικός Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης έζησε και συνέγραψε στα κλασικά χρόνια.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρικίους, τους πελάτες και τους πληβείους.
5. Ο Σεπτίμιος Σεβήρος ανακηρύχθηκε αυτοκράτορας από τη σύγκλητο.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- γ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- δ. ίδρυση Αλεξάνδρειας
- ε. εκλογή Κάτωνα στο αξίωμα του τιμητή

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *φρατρική εκκλησία* (περίοδος δημοκρατίας-*Res publica*), *θεσμός της δουλοπαροικίας*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε τις ενέργειες στις οποίες προέβη ο Περικλής για την ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος της Αθήνας.

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες ήταν οι αρμοδιότητες της συγκλήτου και της εκκλησίας του λαού κατά τη διάρκεια της βασιλείας στο ρωμαϊκό κράτος;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Ρα στην Αίγυπτο ήταν:

- α. ιερέας
- β. φαραώ
- γ. νομοθέτης
- δ. θεός

2. Η Γραμμική Β΄ είναι μία γραφή που αποδίδει:

- α. λέξεις μια πρώιμης μορφής της ελληνικής γλώσσας
- β. το τοπικό ιδιόλεκτο των Μυκηνών
- γ. λέξεις της Κοινής
- δ. την ομηρική γλώσσα

3. Ηγεμονική θέση ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις-κράτη αμέσως μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο είχε η:

- α. Σπάρτη
- β. Αθήνα
- β. Θήβα
- δ. Μήλος

4. Η μορφή του πολιτεύματος στη Ρώμη το διάστημα 753 π.Χ. ως και 509 π.Χ. ήταν:

- α. δημοκρατία (Res publica)
- β. Ηγεμονία (Principatus)
- γ. αυτοκρατορία
- δ. βασιλεία

5. Από τις τρεις (3) εκκλησίες που λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος, αυτή που έχασε τη δύναμή της στην περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) ήταν:

α. η φυλετική

β. η λοχίτιδα

γ. η εκκλησία του δήμου

δ. η φρατρική

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *λειτουργία, στρατιωτική αναρχία.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τους λόγους για τους οποίους ιδρύθηκαν αποικίες κατά την αρχαϊκή εποχή.

(μονάδες 15)

2.β. Ποιες ήταν οι αρμοδιότητες και τα χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής συγκλήτου κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το περιεχόμενο των πινακίδων της γραμμικής Β΄ γραφής ήταν:

- α. φιλοσοφικό
- β. λογιστικό
- γ. αστρονομικό
- δ. πολεμικό

2. Η μάχη που έκρινε την άνοδο της Θηβαϊκής ηγεμονίας έγινε:

- α. στη Μαντίνεια
- β. στη Χαϊρώνεια
- γ. στην Ιμέρα
- δ. στα Λεύκτρα

3. Ο Ιππόδαμος από τη Μίλητο διέπρεψε κατά την κλασική εποχή:

- α. στην ιατρική
- β. στην ιστοριογραφία
- γ. στην ποιητική τέχνη, ειδικότερα στην τραγωδία
- δ. στη χωροταξική οργάνωση των πόλεων

4. Με τον τίτλο «Αύγουστος» η σύγκλητος αναγόρευσε:

- α. τον Σεπτίμιο Σεβήρο
- β. τον Οκταβιανό
- γ. τον Καρακάλλα
- δ. τον ιδρυτή της Ρώμης

5. Οι αυτοκράτορες της δυναστείας των Φλαβίων ονομάζονται:

- α. αστοί
- β. επαρχιώτες

γ. ευγενείς

δ. ευπατρίδες

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *άνακτας, οπλιτική φάλαγγα.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το βασικό περιεχόμενο (μήνυμα) του επιτυχούς για τους Έλληνες αποτελέσματος των περσικών πολέμων;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια πολιτική εφάρμοσε ο Κάτων ο Τιμητής στη διάρκεια της θητείας του και ποια τα αποτελέσματά της;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Περικλής αναδείχθηκε αρχηγός των δημοκρατικών στην Αθήνα μετά τη δολοφονία του Εφιάλτη.
2. Το μετοίκιο ήταν φόρος που πλήρωναν οι πλούσιοι Αθηναίοι πολίτες.
3. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρικούς, τους πελάτες και τους πληβείους.
4. Ο Οκταβιανός δε θέλησε να ενοχλήσει τα δημοκρατικά αισθήματα των Ρωμαίων.
5. Οι συντεχνίες ήταν κλειστές επαγγελματικές ενώσεις επιστημόνων στη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση Αντιόχειας
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- γ. Καλλίειος ειρήνη
- δ. εκλογή Γάιου Γράκχου ως δημάρχου
- ε. εκλογή Κάτωνα στο αξίωμα του τιμητή

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *δημιουργοί, πραιτωριανοί*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η εξέλιξη του ηρωικού έπους και της κωμωδίας στη διάρκεια των ελληνιστικών χρόνων;

(μονάδες 10)

2.β. Να καταγράψετε τα βασικά χαρακτηριστικά του αγροτικού νόμου, όπως τον πρότεινε για ψήφιση ο Τιβέριος Γράκχος.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο ιστορικός Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο του Νείλου.
2. Η αποκλειστική πηγή πληροφοριών για την Ομηρική εποχή είναι τα ομηρικά έπη.
3. Ο Βοιωτικός ή Κορινθιακός Πόλεμος τελείωσε με τη σύναψη της ειρήνης του Καλλία.
4. Ο ελληνιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
5. Η εκλογή του βασιλιά της Ρώμης ήταν αρμοδιότητα της εκκλησίας του λαού, που ονομαζόταν και φρατρική την περίοδο της βασιλείας.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. ίδρυση Ρώμης
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- γ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- δ. μάχη στη Χαιρώνεια
- ε. εκλογή Κάτωνα στο αξίωμα του τιμητή

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *βασιλεύς (μυκηναϊκή εποχή), αυτάρκεια (πόλη-κράτος).*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς ήταν οργανωμένος οικονομικά ο ομηρικός «οίκος» και ποιο το πεδίο των οικονομικών δραστηριοτήτων του;

(μονάδες 15)

2.β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής συγκλήτου κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica).

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η γραφή στην Αίγυπτο ήταν:

- α. ιερογλυφική
- β. συλλαβική
- γ. αλφαβητική
- δ. αποκρυπτογραφημένη συλλαβική

2. Ο τίτλος «λααγέτας» αναφερόταν σε:

- α. ιερείς
- β. φαραώ
- γ. τιμητές
- δ. τοπικούς άρχοντες

3. Για πρώτη φορά οργάνωση πόλης, έστω και με διαφορετικά ποιοτικά χαρακτηριστικά από αυτά της αρχαϊκής και κλασικής εποχής, εντοπίζουμε:

- α. στη Μεσοποταμία (Σουμέριοι)
- β. στην Αθήνα
- γ. στη Μακεδονία
- δ. στην Αίγυπτο

4. Ο Φίλιππος Β΄ ως κύριο στρατιωτικό σώμα είχε:

- α. τους ακοντιστές
- β. τους πελταστές
- γ. τη μακεδονική φάλαγγα
- δ. το ιππικό

5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού ονομάστηκε:

- α. δημοκρατία (Res publica)

β. βασιλεία

γ. αυτοκρατορία

δ. Ηγεμονία (Principatus)

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *ιππείς (αρχαϊκή εποχή)*, *θρησκευτικός συγκρητισμός*.

(μονάδες 10+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Με ποια μέτρα επιχείρησε ο Γάιος Γράκχος να περιορίσει τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών και ποια ήταν τα αποτελέσματά τους;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιοι λόγοι επέβαλαν τη μεταφορά της πρωτεύουσας από τον Μ. Κωνσταντίνο;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Αίγυπτο η γνώση της γραφής ήταν διαδεδομένη σε όλες τις κοινωνικές τάξεις.
2. Ο Φίλιππος Β΄ δεν ακολούθησε επεκτατική εξωτερική πολιτική.
3. Ο ελληνιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρικίους, τους ιερείς και τους τιμητές.
5. Οι συντεχνίες ήταν κλειστές επαγγελματικές ενώσεις χωρίς κληρονομικό χαρακτήρα.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- γ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- δ. μάχη στη Χαιρώνεια
- ε. διάταγμα του Καρακάλλα

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *ισηγορία, θεωρικά, Αύγουστος (τίτλος)*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά των θολωτών τάφων της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.

(μονάδες 12)

2.β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά του Μουσείου και της Βιβλιοθήκης της πόλης της Αλεξάνδρειας.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Αίγυπτο σκοπός των καλλιτεχνών ήταν να προβάλλουν την καθημερινή ζωή όλων των κοινωνικών τάξεων.
2. Κυρίαρχη μονάδα κοινωνικής συγκρότησης στα ομηρικά χρόνια ήταν ο οίκος.
3. Το έργο και η δράση του Μ. Αλεξάνδρου περιορίστηκε στον στρατιωτικό τομέα.
4. Η παράδοση αναφέρει πως ανάμεσα στους έξι βασιλείς της Ρώμης κάποιοι ήταν Ετρούσκοι.
5. Οι τιμητές στη διάρκεια της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) ήταν δύο (2) στο πλήθος.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. μάχη στον Μαραθώνα
- γ. ιωνική επανάσταση
- δ. αποκρυπτογράφηση της αιγυπτιακής ιερογλυφικής γραφής
- ε. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *άνακτας, πραιτωριανοί*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιες περιοχές μετακινήθηκαν και πώς οργανώθηκαν οι Ίωνες κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 15)

2.β. Να περιγράψετε τα χαρακτηριστικά του πολιτεύματος, όταν ήταν αυτοκράτορας ο Ιουστινιανός.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το μεγαλύτερο μέρος της αιγυπτιακής κοινωνίας αποτελούσαν οι:

- α. ιερείς
- β. ανώτατοι κρατικοί υπάλληλοι
- γ. ελεύθεροι πολίτες
- δ. δούλοι

2. Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες (1876) πραγματοποιήθηκαν από τον:

- α. J. Champollion
- β. Heinrich Schliemann (Ερίκο Σλήμαν)
- γ. M. Ventris
- δ. J. Chadwick

3. Ο «οίκος» αποτέλεσε μονάδα κοινωνικής συγκρότησης κατά την:

- α. ομηρική εποχή
- β. αρχαϊκή εποχή
- γ. κλασική εποχή
- δ. ελληνιστική εποχή

4. Η μεταβολή των πολιτευμάτων στην αρχαϊκή εποχή μπορεί να αποτυπωθεί με το ακόλουθο θεωρητικό σχήμα:

- α. βασιλεία → ολιγαρχία → αριστοκρατία → τυραννίδα → δημοκρατία
- β. βασιλεία → τυραννίδα → αριστοκρατία → ολιγαρχία → δημοκρατία
- γ. βασιλεία → ολιγαρχία → τυραννίδα → αριστοκρατία → δημοκρατία
- δ. βασιλεία → αριστοκρατία → ολιγαρχία → τυραννίδα → δημοκρατία

5. Η περίοδος της βασιλείας στη Ρώμη τελείωσε το 509 π.Χ. με την εξέγερση:

- α. των πατρικίων

β. των πληβείων

γ. των πελατών

δ. των πελατών και των πληβείων

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *ισονομία*, *Απόλυτη Μοναρχία* (*Dominatus*), «δυνατοί».

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να περιγράψετε την κοινωνική διάρθρωση του ελληνιστικού κόσμου.

(μονάδες 15)

2.β. Ποιες ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου αποδεικνύουν ότι είχε συνειδητά αποδεχτεί τον χριστιανισμό;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η πιο πρώιμη μορφή της ελληνικής γλώσσας είναι η γλώσσα των ομηρικών επών.
2. Ένα από τα αίτια της κρίσης του ομηρικού κόσμου ήταν η σταδιακή αύξηση του πληθυσμού.
3. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης στους υπόλοιπους Έλληνες με τη μάχη στη Μαντίνεια.
4. Η ιδέα της δημιουργίας Μουσείου, οικοδομήματος δηλαδή που είχε την ίδια λειτουργία με τα σύγχρονα μουσεία, αποδίδεται στους Περγαμηνούς.
5. Το διάταγμα του Καρακάλλα (212 μ.Χ.) αναγνώρισε όλους τους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ως ρωμαίους πολίτες.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- γ. ίδρυση της Ρώμης
- δ. εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας (ιωνική επανάσταση)
- ε. τρωική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *άριστοι (ομηρική εποχή), αντιγερμανική-αντιγοτθική κίνηση.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς η οπλιτική φάλαγγα συνέβαλε στην κρίση της αριστοκρατικής δομής της κοινωνίας την αρχαϊκή περίοδο;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια είναι τα γνωρίσματα του νομοθετικού έργου του Ιουστινιανού και ποια η σημασία του;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ένα χαρακτηριστικό της κοινωνίας στην αρχαία Αίγυπτο ήταν ότι:

- α. οι δούλοι εργάζονταν αποκλειστικά για τον φαραώ
- β. ο φαραώ παραχωρούσε εκτάσεις γης στους ανώτατους κρατικούς υπαλλήλους
- γ. υπήρχε η δυνατότητα μεταπήδησης από τη μία κοινωνική τάξη στην άλλη
- δ. η τάξη των ισχυρών αποτελούνταν μόνο από τους ιερείς και τους γραφείς

2. Τα σπουδαιότερα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου ήταν:

- α. η κοινή γλώσσα, οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες, η ομοιομορφία σε όλες τις πτυχές του υλικού βίου
- β. η κοινή νομοθεσία, η κοινή γλώσσα, οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες
- γ. η κοινή γλώσσα, οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες, η ενιαία πολιτική οργάνωση
- δ. η κοινή γλώσσα, οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες, το κοινό νόμισμα

3. Η πρώτη οργανωμένη περσική εκστρατεία εναντίον των Ελλήνων τελείωσε με τη μάχη:

- α. της Χαϊρώνειας
- β. του Μαραθώνα
- γ. των Θερμοπυλών
- δ. των Λεύκτρων

4. Την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη, η φρατρική εκκλησία:

- α. έχασε σταδιακά τη δύναμή της
- β. εξέλεγε τους υπάτους, τους τιμητές και τους πραίτωρες
- γ. εξέλεγε τους κατώτερους άρχοντες
- δ. εξέλεγε τον βασιλιά

5. Ο Οκταβιανός:

- α. συγκέντρωσε στο πρόσωπό του όλες τις εξουσίες, εγκαθιδρύοντας απόλυτη μοναρχία

- β. ανέλαβε ο ίδιος τη διοίκηση όλων των επαρχιών του ρωμαϊκού κράτους
γ. παραμέρισε τη σύγκλητο με την υποστήριξη του στρατού
δ. διατήρησε την υψηλή εποπτεία της διοίκησης του κράτους, της εξωτερικής πολιτικής και των στρατιωτικών ζητημάτων.

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους: *πολίτευμα (πόλη-κράτος)*, *θεωρικά, οριστικός χωρισμός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας (395 μ.Χ.)*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε τις εξελίξεις που συντελέστηκαν στις γεωγραφικές γνώσεις κατά τους ελληνιστικούς χρόνους.

(μονάδες 12)

2.β. Ποιοι λόγοι επέβαλαν τη μεταφορά της πρωτεύουσας του ρωμαϊκού κράτους από τον Μ. Κωνσταντίνο;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Σκοπός των καλλιτεχνών στην αρχαία Αίγυπτο ήταν να προβάλουν τη ζωή και τη δράση των φαραώ.
2. Στο συνέδριο της Κορίνθου του 481 π.Χ. ιδρύθηκε πανελλήνια συμμαχία, αμυντική και επιθετική, με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
3. Ο Ισοκράτης αντιτάχθηκε στην πανελλήνια ιδέα.
4. Την ελληνιστική περίοδο οι βασιλείς ήταν κάτοχοι όλης της γης.
5. Ο Οκταβιανός συγκέντρωσε στο πρόσωπό του τα σπουδαιότερα αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας, εκτός από το αξίωμα του δικτάτορα.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. τρωική εκστρατεία
- γ. εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου
- δ. μάχη της Ιμέρας
- ε. μάχη στη Χαϊρώνεια

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *θολωτοί τάφοι, πελάτες*.

(μονάδες 9+6=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες συνέπειες προκάλεσε ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός στην οικονομία των πόλεων-κρατών;

(μονάδες 10)

2.β. Με ποια διοικητικά μέτρα απέτρεψε ο Ιουστινιανός τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο μυκηναϊκός κόσμος ήταν οργανωμένος σε ένα ενιαίο κράτος.
2. Κατά την ομηρική εποχή η βουλή των γερόντων περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία.
3. Στο ολιγαρχικό (ή τιμοκρατικό) πολίτευμα κριτήριο της διάκρισης των πολιτών ήταν η καταγωγή και η κατοχή γης.
4. Ο Φίλιππος Β΄ οργάνωσε ισχυρό στρατό και δημιούργησε ισχυρή οικονομία.
5. Ο αγροτικός νόμος του Τιβέριου Γράκχου προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την εγκατάσταση ακτημόνων σε αποικίες που είχαν ιδρύσει οι Ρωμαίοι.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Τρία (3) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Αίγυπτος	α. Βιβλιοθήκη
2. Μυκήνες	β. Κήπος
3. Ρώμη	γ. ναοί στο Λούξορ και το Καρνάκ
4. Αθήνα	δ. θησαυρός του Ατρέως
5. Αιολίς	ε. πανελλήνιο ιερό
6. Αλεξάνδρεια	
7. Δελφοί	
8. Σπάρτη	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *νέα κωμωδία*, *δυαρχία εξουσιών*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι υπέγραψαν την Ανταλκίδειο (Βασίλειο) ειρήνη, με ποιους όρους και τι σήμαιναν αυτοί οι όροι;

(μονάδες 10)

2.β. Να καταγράψετε τα γεγονότα του 476 μ.Χ., που οδήγησαν στο τέλος του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους, συμβατική αρχή του Μεσαίωνα για τη Δύση.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Επίκεντρο των οικονομικών δραστηριοτήτων στα μυκηναϊκά κράτη ήταν τα μέγαρα.
2. Ο ομηρικός οίκος περιελάμβανε τους άριστους, το πλήθος και τους δημιουργούς.
3. Η Αθήνα ξεπέρασε την οικονομική κρίση των ομηρικών χρόνων με την ίδρυση αποικιών.
4. Κατά την ελληνιστική περίοδο η Αντιόχεια αποτέλεσε πολυπολιτισμικό κέντρο.
5. Όταν η ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica) βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση, ο λαός εξέλεγε έναν άρχοντα, για να του παραχωρήσει όλες τις εξουσίες.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Τρία (3) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Ζάλευκος	α. στωική φιλοσοφία
2. Μένανδρος	β. βουκολική ποίηση
3. Επίκουρος	γ. κωμωδία
4. Θεόκριτος	δ. νέα κωμωδία
5. Σέλευκος	ε. νομοθεσία
6. Αριστοφάνης	
7. Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης	
8. Ζήνων	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *Θηβαϊκή ηγεμονία, απόλυτη μοναρχία (ελληνιστική περίοδος).*

(μονάδες 6+9 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να καταγράψετε τους στόχους της εξωτερικής πολιτικής του Φιλίππου καθώς και τα στάδια υλοποίησής της μέχρι το συνέδριο στην Κόρινθο το 337 π.Χ.

(μονάδες 15)

2.β. Ποια γεγονότα οδήγησαν στην επικράτηση του Κωνσταντίνου έναντι των αντιπάλων του;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Μυκηναίος συνέβαλαν στον εξελληνισμό της:

α. Κύπρου

β. Τροίας

γ. Αιγύπτου

δ. Παλαιστίνης

2. Ένα πολιτιστικό επίτευγμα της αρχαϊκής εποχής ήταν:

α. οι θολωτοί τάφοι

β. η επική ποίηση

γ. η κεραμική τέχνη με τον μελανόμορφο και ερυθρόμορφο ρυθμό

δ. η τραγωδία

3. Η πόλη της Αλεξάνδρειας ήταν γνωστή κατά την ελληνιστική εποχή και για:

α. τη Βιβλιοθήκη και τον περίφημο Βωμό του Διός

β. την ειδυλλιακή περιοχή που ονομαζόταν Κήπος

γ. το νησάκι Φάρο και τη Βιβλιοθήκη

δ. την αγορά και τον μεγάλο ιππόδρομο

4. Μία συνέπεια των κατακτήσεων των Ρωμαίων ήταν:

α. η εξίσωση των πατρικίων και των πληβείων

β. η επιβολή απόλυτης μοναρχίας

γ. η δημιουργία τραπεζών

δ. η αλλοίωση των ρωμαϊκών ηθών και η απομάκρυνση από τις προγονικές αρετές

5. Η μεγαλύτερη προσφορά του ρωμαϊκού πνεύματος στους υπηκόους του ήταν:

α. η φιλοσοφία

β. η νομοθεσία

γ. η αστρονομία

δ. η ιατρική

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *αυτάρκεια (πόλη-κράτος), εστίαση, «δυνατοί».*

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να περιγράψετε τη θεοκρατική οργάνωση του κράτους των αρχαίων Αιγυπτίων.

(μονάδες 13)

2.β. Ποια χαρακτηριστικά είχε το αξίωμα του Ρωμαίου αυτοκράτορα μετά τις πολιτειακές αλλαγές του Διοκλητιανού;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα αναφέρονται στη δράση και τα κατορθώματα των φαραώ.
2. Στη βάση της κοινωνικής πυραμίδας στα μυκηναϊκά κέντρα βρίσκονταν οι δούλοι.
3. Ο Κίμων στην αρχαία Αθήνα ήταν αντίθετος στη συνεργασία με τη Σπάρτη.
4. Η Κοινή Ελληνική (ή απλώς Κοινή) ήταν η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους κλασικούς χρόνους, στον χώρο της Ανατολής.
5. Όταν ήταν βασίλισσα η Ζηνοβία, το κράτος της Παλμύρας έχασε τη δύναμή του.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. μυκηναϊκά κέντρα	α. περιορισμένο ανταλλακτικό εμπόριο
2. ομηρική εποχή	β. μέτρα για την αναγέννηση της γεωργίας
3. αρχαϊκή εποχή	γ. ενιαίο οικονομικό σύστημα
4. Res publica	δ. το εμπόριο αποκτά
5. κλασική εποχή	εμπορευματοχρηματικό χαρακτήρα
6. ελληνιστική περίοδος	ε. επίκεντρο των οικονομικών
7. Οκταβιανός Αύγουστος	δραστηριοτήτων είναι το μέγαρο

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *στωική φιλοσοφία, πελάτες*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες εξελίξεις σημειώθηκαν στον χώρο της επιστήμης κατά την κλασική εποχή;

(μονάδες 15)

2.β. Πώς εφαρμόστηκε η αρχή «Μία θρησκεία και ένα δόγμα» από τον Ιουστινιανό;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η γραμμική Β΄ γραφή είναι η γλώσσα των ομηρικών επών.
2. Οι πρώτες πνευματικές και καλλιτεχνικές ανησυχίες κατά την αρχαϊκή περίοδο εμφανίζονται κυρίως στην Ιωνία.
3. Μετά την απόκρουση του περσικού κινδύνου η Σπάρτη τέθηκε επικεφαλής μεγάλου μέρους των ελληνικών πόλεων.
4. Σύμφωνα με τα αρχαιολογικά δεδομένα η δημιουργία της Ρώμης πιθανόν να οφείλεται στους Ετρούσκους.
5. Η βασίλισσα της Παλμύρας, Ζηνοβία, φιλοδόξησε να ανασυστήσει το κράτος του Μ. Αλεξάνδρου.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Τρία (3) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. νομοθέτες ή αισυμνήτες 2. συνέδριο στην Κόρινθο 481 π.Χ. 3. Καλλίειος συνθήκη 4. Ανταλκίδειος (Βασίλειος) ειρήνη 5. νομοδιδάσκαλοι 6. συνέδριο στην Κόρινθο 337 π.Χ. 7. ναυμαχία στο Άκτιο 8. διάταγμα του Καρακάλλα	α. ερμηνεία του ρωμαϊκού δικαίου β. Οκταβιανός γ. συγκρότηση αμυντικής συμμαχίας κατά των Περσών δ. παράδοση των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας και της Κύπρου στους Πέρσες ε. αναγνώριση της ανεξαρτησίας των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας από τους Πέρσες

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *Μουσείο της Αλεξάνδρειας, διάταγμα των Μεδιολάνων (ή της Ανεξιθρησκίας) 313 μ.Χ.*

(μονάδες 5+10 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τον ρόλο που διαδραμάτισε ο θεσμός της δουλείας στα πρώτα στάδια των πόλεων-κρατών καθώς και τους λόγους αύξησης του αριθμού των δούλων σε διαφορετικές πόλεις-κράτη.

(μονάδες 10)

2.β. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στον εξελληνισμό του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους μετά τη μεταφορά της πρωτεύουσας από τον Μ. Κωνσταντίνο;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η καθιέρωση του ημερολογίου των 365 ημερών αποδίδεται στους αρχαίους Έλληνες.
2. Η κύρια πηγή πλούτου του μυκηναϊκού κόσμου ήταν η γεωργία.
3. Οι ενέργειες του Μ. Αλεξάνδρου αποσκοπούσαν στην ανάμειξη του ελληνικού με τον ασιατικό κόσμο κάτω από μια ισχυρή διοίκηση.
4. Την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) καταργήθηκε ο νόμος που απαγόρευε τους γάμους μεταξύ πατρικών και πληβείων.
5. Η απόδοση του τίτλου «Αύγουστος» στον Οκταβιανό σήμαινε και την αναγνώριση θεϊκών ιδιοτήτων στο πρόσωπό του.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. επιβολή ολιγαρχικών (τιμοκρατικών) πολιτευμάτων στις ελληνικές πόλεις-κράτη
- β. εγκαθίδρυση αριστοκρατικών πολιτευμάτων
- γ. οι φυλετικοί αρχηγοί γίνονται κληρονομικοί βασιλείς
- δ. πτώση των τυραννικών καθεστώτων στις περισσότερες ελληνικές πόλεις-κράτη
- ε. καταγραφή των νόμων από τους νομοθέτες ή αισυμνήτες

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *μέγαρο, φρατρική εκκλησία* (περίοδος βασιλείας, ως το 509 π.Χ.).

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες κατηγορίες πολιτών κάλυπταν τις ανάγκες της διοίκησης στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 10)

2.β. Να εξηγήσετε τους λόγους καθιέρωσης της Τετραρχίας από τον Διοκλητιανό.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Δωριείς, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στις νοτιοδυτικές ακτές της Μ. Ασίας, μετακινήθηκαν ως προσφυγικές ομάδες πιεζόμενες από άλλα φύλα.
2. Με την εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας (ιωνική επανάσταση, 499-494 π.Χ.) ξέσπασε ο Πελοποννησιακός πόλεμος.
3. Ο Μέγας Αλέξανδρος διατήρησε τον θεσμό των σατραπειών αναθέτοντας τη διοίκησή τους σε Έλληνες ή Πέρσες ηγεμόνες.
4. Ανάμεσα στα αξιώματα που συγκέντρωσε στο πρόσωπό του ο Οκταβιανός ήταν και εκείνο του «μεγίστου αρχιερέως» (pontifex maximus).
5. Οι κολωνοί (coloni) ήταν εξαρτημένοι καλλιεργητές ξένου κλήρου και όχι δούλοι.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ρωμαϊκή βασιλεία
- β. Pax Romana
- γ. Ηγεμονία (Principatus)
- δ. ρωμαϊκή πολιτεία (Res Publica)
- ε. ίδρυση Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *άνακτας, νομοθέτες ή αισυμνήτες.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ο ιστορικός Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου». Δικαιολογείται, κατά την άποψή σας, ο χαρακτηρισμός αυτός; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αναφέροντας δύο τουλάχιστον λόγους που επιβεβαιώνουν τη σπουδαιότητα του ποταμού Νείλου για τη χώρα και τον λαό της Αιγύπτου.

(μονάδες 12)

2.β. Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των Γράκχων περιλάμβαναν μια σειρά από τολμηρά μέτρα με κύριο στόχο την αποκατάσταση μεγάλου μέρους των ακτημόνων. Αφού αναφερθείτε σε ένα από τα μέτρα που πήρε για τον σκοπό αυτό ο Τιβέριος Γράκχος, να επιβεβαιώσετε τον «τολμηρό» χαρακτήρα των μεταρρυθμίσεων, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τις αντιδράσεις που προκάλεσαν.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Περίανδρος	α. περιόρισε τη δύναμη των αριστοκρατικών στην Αθήνα
2. Μιλτιάδης	β. θέσπισε τα θεωρικά
3. Κίμων	γ. αντιμετώπισε νικηφόρα τους Πέρσες στις εκβολές του
4. Εφιάλτης	Ευρυμέδοντα ποταμού
5. Ισοκράτης	δ. υποστήριξε την Πανελλήνια Ιδέα
	ε. εγκαθίδρυσε τυραννίδα στην Κόρινθο
	στ. νίκησε τους Πέρσες στη μάχη του Μαραθώνα

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δούλοι (Αιγύπτου)*, *δημιουργοί (ομηρικής εποχής)*, *στωική φιλοσοφία*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η κοινωνική θέση των πληβείων στη Ρώμη κατά την περίοδο της βασιλείας που διαρκεί ως το 509 π.Χ;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιες αλλαγές επέφεραν στη μορφή του πολιτεύματος του ρωμαϊκού κράτους οι μεταρρυθμίσεις του Διοκλητιανού;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η οργάνωση του κράτους της αρχαίας Αιγύπτου είχε χαρακτήρα:

- α. δημοκρατικό
- β. θεοκρατικό
- γ. τυραννικό
- δ. ολιγαρχικό

2. Ανώτατος άρχοντας των μυκηναϊκών κρατών ήταν ο:

- α. βασιλιάς
- β. φαραώ
- γ. ιερέας
- δ. άνακτας

3. Εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης και υποστηρικτής της ιδέας για συνεργασία με τη Σπάρτη ήταν ο:

- α. Περικλής
- β. Εφιάλτης
- γ. Κίμων
- δ. Μιλτιάδης

4. Κυριότερος εκπρόσωπος της νέας κωμωδίας ήταν ο:

- α. Μένανδρος
- β. Ευριπίδης
- γ. Πολύβιος
- δ. Ζήνων

5. Το μεταρρυθμιστικό έργο του Κάτωνα στόχευε στην:

- α. αποδυνάμωση των συγκλητικών

- β. ενίσχυση των ακτημόνων
- γ. κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των υπέων
- δ. κατάργηση της τάξης των υπέων

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. Θηβαϊκή ηγεμονία
- γ. περσικοί πόλεμοι
- δ. Σπαρτιατική ηγεμονία
- ε. Αθηναϊκή ηγεμονία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ιερογλυφική γραφή, Τετραρχία.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Κατά την ελληνιστική περίοδο ορισμένες πόλεις απέκτησαν τα χαρακτηριστικά μεγαλουπόλεων και εξελίχθηκαν σε σπουδαία πνευματικά κέντρα. Να αναφέρετε ένα παράδειγμα τέτοιας πόλης και να περιγράψετε τα χαρακτηριστικά εκείνα που, κατά τη γνώμη σας, την καθιστούν σημαντικό πνευματικό κέντρο.

(μονάδες 13)

2.β. Αφού αναφερθείτε στο νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού να τεκμηριώσετε την άποψη ότι αυτό αποτελεί το σπουδαιότερο έργο του στον τομέα της εσωτερικής πολιτικής.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας στην Αίγυπτο ήταν η γεωργία.
2. Οι Έλληνες είχαν συνειδητοποιήσει ήδη από την αρχαιότητα τον πανελλήνιο χαρακτήρα της τρωικής εκστρατείας.
3. Οι δούλοι αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του ομηρικού οίκου.
4. Στην οπλιτική φάλαγγα μπορούσαν να ενταχθούν όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτως της οικονομικής θέσης τους.
5. Η δύναμη των αριστοκρατικών στην Αθήνα ενισχύθηκε με τις μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α αντιστοιχίζεται με δύο (2) της στήλης Β.

A	B
1. Αιγυπτιακή Τέχνη	α. κούροι και κόρες
2. Μυκηναϊκή Τέχνη	β. βωμός του Διός
3. Αρχαϊκή Τέχνη	γ. ναοί στο Λούξορ και Καρνάκ
4. Ελληνιστική Τέχνη	δ. θολωτοί τάφοι
	ε. δωρικός ρυθμός

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τελεστές, στενοχωρία, θεωρικά*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια μορφή είχε το πολίτευμα που εγκαθίδρυσε ο Αύγουστος (27π.Χ-14μ.Χ), πώς ονομάστηκε και ποιος ήταν ο ρόλος της συγκλήτου στο νέο αυτό πολιτειακό καθεστώς;

(μονάδες 12)

2.β. «Νέα Ρώμη»: ποια πόλη προσέλαβε αρχικά αυτήν την ονομασία και γιατί;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. μάχη των Πλαταιών
2. Λεωνίδα	β. μάχη του Μαραθώνα
3. Θεμιστοκλής	γ. μάχη των Θερμοπυλών
4. Πausanίας	δ. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
5. Κίμων	ε. ναυμαχία της Σαλαμίνας

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στην απόκτηση γνώσεων ανατομίας και ιατρικής στην Αίγυπτο συνέβαλε:

- α. η ανάπτυξη του εμπορίου που επέτρεψε την επαφή με άλλους λαούς
- β. η ανάπτυξη της γραφής που επέτρεψε την κατανόηση ιατρικών συγγραμμάτων
- γ. η ταρίχευση των νεκρών ως συνέπεια των πεποιθήσεων για τη μεταθανάτια ζωή
- δ. η μετοίκηση ενός μεγάλου αριθμού Ελλήνων ιατρών στη χώρα της Αιγύπτου

2. Ο «θησαυρός του Ατρέως»:

- α. θεωρείται το σπουδαιότερο δείγμα θολωτού τάφου στις Μυκήνες
- β. φυλασσόταν στο ανάκτορο των Μυκηνών
- γ. αφιερώθηκε από τους Αθηναίους στο πανελλήνιο ιερό των Δελφών
- δ. ταυτίζεται με το «μέγαρο», στο οποίο κατοικούσε ο μυκηναίος άνακτας

3. Οι φυλετικοί αρχηγοί της εποχής των μετακινήσεων εξελίχθηκαν σε:

- α. τυράννους
- β. αισυμνήτες
- γ. πολίτες
- δ. κληρονομικούς βασιλείς

4. Η μεταβολή της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας σε ηγεμονία έγινε:

α. μετά το τέλος των Ελληνοπερσικών πολέμων (480-479 π.Χ.)

β. μετά τη νίκη του Κίμωνα κατά των Περσών στον Ευρυμέδοντα ποταμό (467 π.Χ.)

γ. με τη μεταφορά του συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών (454 π.Χ.)

δ. με την υπογραφή των τριακονταετών σπονδών (445 π.Χ.)

5. Η λατρεία των ηγεμόνων από τους υπηκόους τους καθιερώθηκε κατά τη(ν):

α. μυκηναϊκή εποχή

β. αρχαϊκή εποχή

γ. κλασική εποχή

δ. ελληνιστική εποχή

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη, Πανδιδακτήριο.*

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

(μονάδες 10)

2.β. Να συγκρίνετε την πολιτική του Μ. Θεοδοσίου και του Ζήνωνα ως προς τον τρόπο που αντιμετώπισαν τους Οστρογότθους και ως προς τις συνέπειες των ενεργειών τους.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι γραφείς στην αρχαία Αίγυπτο αποτελούσαν μια ειδική κατηγορία δούλων που ανήκαν στον φαραώ.
2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής από τον Ερίκο Σλήμαν συνέβαλε καθοριστικά στη διεύρυνση των γνώσεών μας για τον μυκηναϊκό πολιτισμό.
3. Θρησκευτικό κέντρο της δωρικής εξάπολης ήταν το ιερό του Απόλλωνα στο Τριόπιο ακρωτήριο της Κνίδου.
4. Από γεωγραφική άποψη η πόλη-κράτος περιλάμβανε αποκλειστικά τον χώρο που ονομαζόταν πόλις ή άστυ.
5. Ο Φίλιππος Β΄ αντιμετώπισε αποτελεσματικά τις επιδρομές των Ιλλυριών και των Παιόνων στα βόρεια σύνορα.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Σικελική εκστρατεία
- β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- γ. Περσικοί πόλεμοι
- δ. Δεκελεικός ή Ιωνικός πόλεμος
- ε. Αρχιδάμειος ή Δεκαετής πόλεμος

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *φυσιογνωστικές επιστήμες (ελληνιστική εποχή), αντιγερμανική-αντιγοτθική κίνηση.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιους τρόπους προσπάθησαν οι ελληνικές πόλεις-κράτη να αντιμετωπίσουν την οικονομική κρίση που εμφανίζεται από τα τέλη του 9^{ου} αι. π.Χ.;

(μονάδες 10)

2.β. Να συγκρίνετε την πολιτική του Οκταβιανού και του Μ. Κωνσταντίνου ως προς το θέμα της αυτοκρατορικής λατρείας. Ποια πολιτική σκοπιμότητα εξυπηρετούσε η στάση του καθενός από τους δύο αυτοκράτορες απέναντι στο ζήτημα αυτό;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Νέαρχος	α. κατασκεύασε έναν παγκόσμιο χάρτη
2. Αρίσταρχος ο Σάμιος	β. συνέβαλε στην πρόοδο της βιολογίας
3. Ερατοσθένης	γ. συστηματοποίησε τις ιατρικές γνώσεις
4. Αρχιμήδης ο Συρακούσιος	δ. διατύπωσε τη θεωρία για τη σφαιρικότητα της γης
5. Γαληνός	ε. πραγματοποίησε και περιέγραψε τον παράπλου των ακτών του Ινδικού ωκεανού
6. Ηρόφιλος	

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά στο παρακάτω απόσπασμα επιλέγοντας τα κατάλληλα στοιχεία από αυτά που δίνονται στην παρένθεση. Δύο (2) στοιχεία περισσεύουν: (ακρόπολη, αυτάρκεια, οργανωτική, εξωτερική, γεωγραφική, ύπαιθρος, άστυ)

«Η πόλη-κράτος παρουσιάζει τα ακόλουθα συστατικά στοιχεία: Από άποψη _____(1)_____, διαμορφωνόταν συνήθως σε ένα χώρο, κέντρο άσκησης της εξουσίας, που ονομαζόταν πόλις ή _____(2)_____ και σε μια ευρύτερη περιοχή γύρω από αυτόν, καλλιεργήσιμη με διάσπαρτους οικισμούς, τις κώμες, που ήταν η _____(3)_____ χώρα. Από άποψη _____(4)_____, οι πολίτες συμμετείχαν στη διαχείριση των κοινών και έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων. Ανεξάρτητα από τον τρόπο λειτουργίας του πολιτεύματος, οι πολίτες είχαν τρεις βασικές επιδιώξεις που παράλληλα αποτελούσαν και προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους: την ελευθερία, την αυτονομία και την _____(5)_____.»

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *φαραώ, στρατιωτική αναρχία (κρίση του αυτοκρατορικού θεσμού)*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες δυνάμεις συγκρούστηκαν μεταξύ τους στη μάχη της Χαιρώνειας (338π.Χ.), ποιο ήταν το αποτέλεσμα και ποια η σημασία του τόσο από πλευράς νικητών και ηττημένων, όσο και ως παράγοντα ιστορικής εξέλιξης; Για την απάντησή σας, να αξιοποιήσετε τους όρους που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του Συνεδρίου της Κορίνθου (337π.Χ.).

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιες ενέργειες ο Μ. Κωνσταντίνος προέβαλε και ευνόησε τον Χριστιανισμό;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Αίγυπτος	α. ιδρύθηκε από τον Σέλευκο Α΄ στον Ορόντη ποταμό
2. Πειραιάς	β. έγινε περισσότερο γνωστή για τον περίφημο βωμό του Διός
3. Αλεξάνδρεια	γ. χτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου
4. Αντιόχεια	του Μιλησίου
5. Πέργαμος	δ. ονομάστηκε «δώρο του Νείλου»
	ε. ιδρύθηκε από τον Φίλιππο Β΄
	στ. κατοικήθηκε από Έλληνες, Αιγυπτίους και Εβραίους

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά στο παρακάτω απόσπασμα επιλέγοντας τα κατάλληλα στοιχεία από αυτά που δίνονται στην παρένθεση. Τρία (3) στοιχεία περισσεύουν:

(ιππέων, Αύγουστο, πληθείων, ιμπεράτορα, Δικτάτορα, φρατρική εκκλησία, σύγκλητο, υπάτου)

«Στο πρόσωπο του Οκταβιανού συγκεντρώθηκαν τα σπουδαιότερα αξιώματα της ρωμαϊκής πολιτείας, όπως του _____(1)_____, του ανθυπάτου, του δημάρχου, του _____(2)_____, δηλαδή του ανώτατου στρατιωτικού αρχηγού. Ο Οκταβιανός ανέθεσε τη διαχείριση των επιμέρους θεμάτων σε δημόσιους άνδρες από τις τάξεις των συγκλητικών και των _____(3)_____. Τη διοίκηση των επαρχιών τη μοιράστηκε με τη _____(4)_____, η οποία τον αναγόρευσε _____(5)_____».

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι, δυνατοί* (ύστερης αρχαιότητας)

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποια μέτρα επιχείρησε ο Περικλής να ενισχύσει το δημοκρατικό πολίτευμα στην Αθήνα;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τον Μ. Κωνσταντίνο στη μεταφορά της πρωτεύουσας του Ρωμαϊκού κράτους και ποιον χαρακτήρα απέκτησε προοδευτικά η αυτοκρατορία ως συνέπεια της απόφασης αυτής;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η στήλη της Ροζέτας είχε χαραγμένο ένα κείμενο που υμνούσε τον Πτολεμαίο Ε΄, βασιλιά της Αιγύπτου.
2. «Επέτες» ονομάζονταν οι ευγενείς κατά την Αρχαϊκή εποχή.
3. Η ελευθερία και η αυτονομία ήταν οι μόνες προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους.
4. Η πανελλήνια ιδέα διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5^{ου} αι. π.Χ. από τον σοφιστή Γοργία.
5. Κατά την ελληνιστική περίοδο το κέντρο βάρους μετατοπίστηκε από τη μητροπολιτική Ελλάδα στις μεγαλουπόλεις της Ανατολής.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. αγροτικός νόμος
- β. θεσμός δουλοπαροικίας
- γ. διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. Κοινή Ελληνική
- ε. Δωδεκάδελτος

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), συμβούλιο του αυτοκράτορα (εποχή Αυγούστου).*

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Από τα μέσα του 8^{ου} αι. π.Χ. μέχρι τα μέσα του 6^{ου} αι. π.Χ. οι Έλληνες εξαπλώθηκαν στη Μεσόγειο και στον Εύξεινο Πόντο, γεγονός που είχε σημαντικές επιπτώσεις στην πολιτισμική εξέλιξη αυτής της περιόδου. Να τεκμηριώσετε την παραπάνω διαπίστωση αναφέροντας ένα παράδειγμα πολιτισμικής εξέλιξης που σημειώθηκε κατά την περίοδο του δεύτερου αποικισμού (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.).

(μονάδες 13)

2.β. Τι χαρακτήρα έδωσε ο Κωνσταντίνος στο πολίτευμα του ρωμαϊκού κράτους όταν έμεινε μονοκράτορας και ποια στάση κράτησε απέναντι στους υπηκόους του και στη σύγκλητο;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα:

- α. περιλάμβαναν λαϊκές διηγήσεις
- β. αναφέρονταν στη δράση και τα κατορθώματα των φαραώ
- γ. περιλάμβαναν εμπορικούς καταλόγους
- δ. είχαν λογοτεχνικό περιεχόμενο

2. Η γραμμική Β΄ γραφή:

- α. είναι συλλαβική
- β. είναι ιερογλυφική
- γ. είναι αλφαβητική
- δ. δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί ακόμα

3. Γνωστοί και με το όνομα «εσθλοί» κατά την περίοδο της ομηρικής εποχής ήταν οι:

- α. βασιλείς
- β. άριστοι
- γ. ακτήμονες
- δ. δούλοι

4. Ο Περικλής συνέβαλε στη(ν):

- α. εξέλιξη του Πειραιά σε μεγάλο εμπορικό λιμάνι
- β. απόφαση για τη Σικελική εκστρατεία
- γ. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
- δ. διαμόρφωση της πανελλήνιας ιδέας

5. Ο Επίκουρος είχε την έδρα της σχολής του:

- α. στην Ακαδημία
- β. στο Λύκειο

γ. στην Ποικίλη Στοά

δ. στον Κήπο

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

α. μάχη του Μαραθώνα

β. μάχη της Χαιρώνειας

γ. ίδρυση της Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας

δ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας

ε. Ανταλκίδειος ειρήνη

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι, Διάταγμα των Μεδιολάνων*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο κατόρθωσαν οι Μυκηναίοι να επιβάλουν τη δική τους θαλασσοκρατία στο Αιγαίο και στη δυτική Μεσόγειο και ποια στοιχεία-πηγές το επιβεβαιώνουν;

(μονάδες 13)

2.β. Το έτος 476 μ.Χ. θεωρείται το τέλος του Δυτικού Ρωμαϊκού Κράτους και συγχρόνως η συμβατική αρχή του Μεσαίωνα για τη Δύση. Σε ποια γεγονότα στηρίζεται η παραπάνω ιστορική πληροφορία;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός ήταν δημιούργημα ελληνικών φύλων.
2. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες (της ομηρικής εποχής) δεν οργανώθηκαν με φυλετικά κριτήρια.
3. Κατά τον δεύτερο αποικισμό οι Έλληνες μετέφεραν στις νέες τους πατρίδες όλα τα στοιχεία που καθορίζουν τον ελληνικό πολιτισμό.
4. Η ιστοριογραφία, προς τα τέλη των ελληνιστικών χρόνων, δεν έχει να παρουσιάσει έναν ιστορικό εφάμιλλο εκείνων των κλασικών χρόνων.
5. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκχων στόχευε, μεταξύ άλλων, και στον έλεγχο της κοινωνικής ανισότητας.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. Θηβαϊκή ηγεμονία
- γ. η εποχή του Αυγούστου
- δ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- ε. μυκηναϊκός πολιτισμός

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, Διάταγμα των Μεδιολάνων*.

(μονάδες 6+9=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφερθείτε στον ρόλο των υπάτων και του δικτάτορα κατά την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica).

(μονάδες 10)

2.β. Ποια στάση κράτησε ο Μ. Κωνσταντίνος ως προς το θέμα της αυτοκρατορικής λατρείας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αιγυπτιακή τέχνη, εκτός από τα μεγάλα σε διαστάσεις αγάλματα, δεν κατόρθωσε να κατασκευάσει μικρότερα κομψοτεχνήματα.
2. Στον μυκηναϊκό κόσμο δεν υπάρχει καμία ένδειξη που να υπονοεί την ύπαρξη θεοκρατικής οργάνωσης και ισχυρού ιερατείου.
3. Οι Δωριείς μετακινήθηκαν ως προσφυγικές ομάδες πιεζόμενες από άλλα φύλα.
4. Η Πέργαμος ήταν πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών στη Μ. Ασία.
5. Ο Κάτων είχε φτάσει στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί το ελληνικό.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Μένανδρος	α. θεωρία για κίνηση της Γης γύρω από τον Ήλιο
2. Πυθέας ο Μασσαλιώτης	β. φιλόσοφος του οποίου η σχολή ονομαζόταν «Κήπος»
3. Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης	γ. έφτασε ως το βορειότερο άκρο της Αγγλίας
4. Επίκουρος	δ. ιστορικός εφάμιλλος εκείνων των κλασικών χρόνων
5. Αρίσταρχος ο Σάμιος	ε. εκπρόσωπος της νέας κωμωδίας
	στ. καλλιέργεια των φυσικών επιστημών

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: πόλις ή άστυ, πεζέταιροι, *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η επίδραση του Μ. Αλεξάνδρου και του έργου του στους επόμενους αιώνες;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική του Ιουστινιανού ως προς τη μορφή του πολιτεύματος στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αρχιτεκτονική, η γλυπτική αλλά και η ζωγραφική στην αρχαία Αίγυπτο βρίσκονταν στην υπηρεσία των φαραώ.
2. Ο ηγεμόνας κάθε ανακτόρου, στον μυκηναϊκό κόσμο, ήταν μόνο πολιτικός αρχηγός.
3. Οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών, ελευθερία, αυτονομία και αυτάρκεια, δεν αποτέλεσαν συγχρόνως προϋποθέσεις για την ύπαρξη της πόλης-κράτους.
4. Οι ηγεμόνες των ελληνιστικών κρατών συγκέντρωσαν στο πρόσωπό τους όλες τις εξουσίες.
5. Είναι πολύ πιθανό η δημιουργία της Ρώμης να οφείλεται στους Ετρούσκους.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Αριστοτέλης	α. κωμωδία
2. Θουκυδίδης	β. ρητορικός λόγος
3. Αριστοφάνης	γ. ιατρική
4. Λυσίας	δ. τραγωδία
5. Ιπποκράτης	ε. φιλοσοφία
	στ. ιστοριογραφία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Αιολίς, σύγκλητος* (εποχή ρωμαϊκής βασιλείας).

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ρόλο έπαιξαν οι δύο μεγάλες συμμαχίες, με επικεφαλής την Αθήνα και τη Σπάρτη αντίστοιχα, στην έναρξη του Πελοποννησιακού πολέμου και ποιοι άλλοι παράγοντες τροφοδοτούσαν την αντιπαράθεσή τους;

(μονάδες 13)

2.β. Πώς προέκυψε η απόφαση της μεταφοράς της πρωτεύουσας της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τον Μ. Κωνσταντίνο και τι σηματοδοτούσε;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η επινόηση και η χρησιμοποίηση της γραφής είναι ένα από τα στοιχεία που δηλώνουν το πολιτιστικό επίπεδο των αρχαίων Αιγυπτίων.
2. Οι Μυκηναίοι δεν κατάφεραν να επεκταθούν προς τη Δυτική Μεσόγειο.
3. Κατά την ομηρική εποχή δημιουργήθηκαν τα πρώτα ιερά, τα οποία σταδιακά απέκτησαν πανελλήνιο χαρακτήρα.
4. Κατά τον δεύτερο αποικισμό οι Έλληνες δεν μετέφεραν στις νέες πατρίδες τους τα στοιχεία που καθορίζουν τον ελληνικό πολιτισμό.
5. Η εξάπλωση του ελληνισμού και η ανάμειξή του με τους λαούς της Ανατολής δεν είχε συνέπειες στη θρησκεία.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Θάνατος Μ. Αλεξάνδρου
- β. Αθηναϊκή συμμαχία
- γ. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- δ. συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο
- ε. Πελοποννησιακός πόλεμος

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ισηγορία* (αρχαϊκή εποχή), *μετοίκιο*, *corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφερθείτε στη δημιουργία του πρώτου πραγματικού αλφαβήτου από τους Έλληνες στα τέλη του 9^{ου} – αρχές του 8^{ου} αι. π. Χ..

(μονάδες 12)

2.β. Πώς σχετίζεται η ίδρυση της Νέας Ρώμης με την τύχη της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας της Ανατολής (Βυζαντινή αυτοκρατορία);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Μυκηναίοι, την περίοδο της μεγάλης τους ακμής, δεν κατάφεραν να διαπεράσουν τα όρια του Αιγαίου.
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό, οι Ίωνες μετακινήθηκαν προς τη Σάμο, τη Χίο και τις απέναντι ακτές της Μ. Ασίας.
3. Η συγκρότηση των πόλεων – κρατών συνδέεται άμεσα με τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που επικρατούσαν στις ομηρικές κοινωνίες.
4. Στην ελληνιστική εποχή οι έμποροι, οι τραπεζίτες και οι βασιλικοί υπάλληλοι διαμόρφωσαν μια προνομιούχο αστική τάξη που αποτελούνταν κυρίως από ντόπιους.
5. Πληθείοι στην αρχαία Ρώμη ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών.

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *επαγγελματίες στρατιωτικοί (Αίγυπτος), αρχιθεωρία, θεσμός της δουλοπαροικίας (Ρώμη).*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι ήταν η «πανελλήνια ιδέα» και ποιος υπήρξε ο κύριος εκφραστής της;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο χαρακτήρα έλαβε το πολίτευμα του ρωμαϊκού κράτους όταν ο Μ. Κωνσταντίνος έμεινε μονοκράτορας και ποιος ήταν ειδικότερα ο ρόλος σε αυτό των ανακτορικών υπαλλήλων και της συγκλήτου;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η ίδρυση ισχυρών κέντρων στη μυκηναϊκή εποχή συνδυαζόταν, στις περισσότερες περιπτώσεις, με την κατασκευή:

- α. ναών
- β. ανακτόρου και οχύρωσης
- γ. ταφικών μνημείων
- δ. λιμανιών

2. Τα πρώτα στάδια της ιστορικής πορείας των πόλεων – κρατών ήταν συνδεδεμένα με την ανάπτυξη:

- α. του εμπορίου
- β. της οικονομίας
- γ. της δημοκρατίας
- δ. της δουλείας

3. Κυριότερος εκπρόσωπος των Μαθηματικών κατά την ελληνιστική περίοδο ήταν ο:

- α. Αρχιμήδης
- β. Αρίσταρχος
- γ. Ευκλείδης
- δ. Γαληνός

4. Ο Οκταβιανός Αύγουστος δημιούργησε ένα συμβουλευτικό σώμα που ονομάστηκε:

- α. συμβούλιο του αυτοκράτορα
- β. πραιτωριανοί
- γ. νομοδιδάσκαλοι
- δ. σύγκλητος

5. Τον 3^ο αι. μ. Χ. στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία παρατηρείται το φαινόμενο της αναζήτησης:

- α. δουλοπαροικίας

β. καλλιεργητών

γ. προστασίας

δ. συντεχνιών

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *στήλη της Ροζέτας, μάχη της Χαιρώνειας (338 π. Χ.).*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια στοιχεία φανερώνουν το πολιτιστικό επίπεδο των Ελλήνων κατά την κλασική περίοδο;

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιο ζήτημα συνδέεται η έκδοση του Διατάγματος των Μεδιολάνων και ποιες ήταν οι ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου ως προς το ίδιο θέμα;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η οργάνωση του κράτους στην αρχαία Αίγυπτο είχε χαρακτήρα:

- α. στρατοκρατικό
- β. δημοκρατικό
- γ. ολιγαρχικό
- δ. θεοκρατικό

2. Στη μυκηναϊκή ζωγραφική κυριαρχούν παραστάσεις:

- α. πολεμικές
- β. πολιτικές
- γ. ναυτικές
- δ. οικιακές

3. Οι εγκατεστημένοι από άλλες πόλεις στην Αθήνα πλήρωναν φόρο που ονομαζόταν:

- α. θεωρικά
- β. μετοίκιο
- γ. χορηγία
- δ. αποζημίωση

4. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους είναι γνωστή ως:

- α. γραμμική Α΄ γραφή
- β. γραμμική Β΄ γραφή
- γ. Κοινή Ελληνική
- δ. ιερογλυφικά

5. Πρωταγωνιστικό ρόλο στην προσπάθεια αντιμετώπισης της κοινωνικής και πολιτικής διαφθοράς στη Ρώμη ανέλαβε ο:

- α. Κάτων

β. Τιβέριος Γράκχος

γ. Γάιος Γράκχος

δ. Αύγουστος

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ύπαιθρος χώρα* (αρχαϊκή εποχή), *ύπατοι* (*res publica*), *Απόλυτη Μοναρχία* (*Dominatus*).

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς λειτούργησε ο οίκος στη συγκρότηση των ομηρικών κοινωνιών και ποια ήταν η κοινωνική θέση των μελών εκείνων που είχαν μεταξύ τους συγγενικούς δεσμούς;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν η κατάσταση στην οποία βρέθηκαν οι κάτοικοι των πόλεων που ασχολήθηκαν με τη βιοτεχνία και το εμπόριο κατά την περίοδο της κοινωνικής κρίσης του ρωμαϊκού κράτους τον 3^ο αι. μ. Χ.;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Αποδείχθηκε ότι τα σύμβολα της γραμμικής Β΄ γραφής αποδίδουν λέξεις της:

- α. μυκηναϊκής γλώσσας
- β. ελληνικής γλώσσας
- γ. μινωικής γλώσσας
- δ. αιγυπτιακής γλώσσας

2. Οι φυλετικοί αρχηγοί της εποχής των μετακινήσεων, αφότου τα φύλα απέκτησαν μόνιμες εγκαταστάσεις, εξελίχθηκαν σε:

- α. κληρονομικούς βασιλείς
- β. ευγενείς
- γ. πλήθος
- δ. τελεστές

3. Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου έλαβε διάσταση:

- α. κατακτητικού πολέμου
- β. εκπαιδευτικής αποστολής
- γ. εμφυλίου πολέμου
- δ. ένοπλης εξερεύνησης

4. Στις αρχές του 5^{ου} αι. π. Χ. οι πληβείοι κατόρθωσαν να αναδείξουν μια νέα εξουσία που εκπροσωπούσαν οι:

- α. ύπατοι
- β. τιμητές
- γ. δήμαρχοι
- δ. δικτάτορες

5. Τολμηρή θεωρείται η πρόταση του Τιβέριου Γράκχου για τη διάθεση των θησαυρών:

- α. της συγκλήτου

- β. του βασιλιά της Αιγύπτου
- γ. του βασιλιά της Περγάμου
- δ. των πλουσίων

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βωμός του Διός (Πέργαμος), συμβούλιο του αυτοκράτορα.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ιδέα πρόβαλε από το επιτυχές αποτέλεσμα των περσικών πολέμων;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια πολιτική ακολούθησε ο Ιουστινιανός σχετικά με τη θρησκεία;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι Έλληνες από την αρχαιότητα ήδη είχαν συνειδητοποιήσει ότι η τρωική εκστρατεία είχε χαρακτήρα:

- α. επεκτατικό
- β. αμυντικό
- γ. πανελλήνιο
- δ. εκδικητικό

2. Στις πρώιμες ομηρικές κοινωνίες ως μονάδα κοινωνικής συγκρότησης φαίνεται ότι λειτούργησε:

- α. το ανάκτορο
- β. ο οίκος
- γ. η φυλή
- δ. το πλήθος

3. Μετά την καταγραφή των νόμων στις πόλεις, το πολίτευμα μεταβλήθηκε σε ολιγαρχικό ή, όπως ονομάστηκε αλλιώς:

- α. δημοκρατικό
- β. αριστοκρατικό
- γ. τυραννικό
- δ. τιμοκρατικό

4. Η φιλοσοφική σκέψη από τα μέσα του 5^{ου} αι. π. Χ. τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντος:

- α. τον άνθρωπο
- β. τους θεούς
- γ. τη φύση
- δ. την κοινωνία

5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση:

α. νέων φόρων

β. του αγροτικού νόμου

γ. φοροαπαλλαγών για τους στρατιωτικούς

δ. νέου πολιτεύματος

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τριακοντούταις σπονδαί, Μουσείο (Αλεξάνδρεια), δυαρχία εξουσιών (Principatus).*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια νέα εξουσία κατόρθωσαν να αναδείξουν οι πληβείοι τον 5^ο αι. π. Χ. και ποιο ήταν το έργο των αρχόντων που την εκπροσωπούσαν;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το έργο του Ιουστινιανού όσον αφορά τον τομέα του Δικαίου;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β.

A	B
1. επαγγελματίες στρατιωτικοί	α. ποιητές των ομηρικών χρόνων
2. τελεστές	β. λάμβαναν χρηματική αποζημίωση στην
3. βασιλείς ελληνιστικών κρατών	Αθήνα του Περικλή
4. πραιτωριανοί	γ. απαραίτητοι για την ερμηνεία του δικαίου
5. ραψωδοί	στη Ρώμη
6. πεζέταιροι	δ. έτρεφαν άλογα και βρίσκονταν σε συνεχή
7. νομοδιδάσκαλοι	πολεμική ετοιμότητα
8. πελάτες	ε. ο φαραώ τούς παραχωρούσε εκτάσεις για
9. κληρωτοί άρχοντες	καλλιέργεια
10. ιππείς	στ. ζούσαν κοντά στους πατρικούς και
	δέχονταν την προστασία τους
	ζ. αρχικά ήταν πιστοί στον αυτοκράτορα,
	σταδιακά, όμως, έγιναν επικίνδυνοι για το
	κράτος
	η. κάτοχοι όλης της γης και του μεγαλύτερου
	μέρους της παραγωγής
	θ. αποτελούσαν τη μακεδονική φάλαγγα
	ι. σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή
	διοίκηση των μυκηναϊκών κρατών

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *συνοικισμός (αρχαϊκή εποχή)*, *εστίαση*, *Νέα Ρώμη*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.) και πώς εξελίχθηκε η συμφωνία αυτή μετά τον θάνατο του Φιλίππου;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιες συνέπειες είχε η μεταφορά της πρωτεύουσας της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από το Μ. Κωνσταντίνο προς τα ανατολικά;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. J. Chadwick	α. πρωταγωνιστικός ρόλος Αθήνας
2. Σόλων	β. πολεοδομικά σχέδια Πειραιά
3. Εφιάλτης	γ. συνέδριο Κορίνθου 336 π.Χ.
4. Ιππόδαμος	δ. ιστορία Πελοποννησιακού πολέμου
5. Ξενοφώντας	ε. πανελλήνια ιδέα
6. Γοργίας	στ. χορηγία
7. Δημοσθένης	ζ. μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)
8. Μ. Αλέξανδρος	η. αστρονομία και μαθηματικά
9. Μέτων	θ. αρχηγός δημοκρατικών
10. Τιβέριος Γράκχος	ι. γραμμική Β΄ γραφή
	ια. διάθεση θησαυρών βασιλιά Περγάμου
	ιβ. νομοθέτης

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός, γεωμετρική τέχνη.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τρεις εξελίξεις στον τομέα του πολιτισμού στην αρχαϊκή εποχή.

(μονάδες 12)

2.β. Πότε και από ποιους ιδρύθηκε η Ρώμη σύμφωνα με τη ρωμαϊκή παράδοση και πώς δημιουργήθηκε, με βάση την αρχαιολογική έρευνα;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην κορυφή της κοινωνικής ιεραρχίας της αρχαίας Αιγύπτου βρίσκονταν οι ιερείς.
2. Οι προϋποθέσεις για την ύπαρξη πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια.
3. Στον ελληνιστικό κόσμο υπήρχε ενιαίο οικονομικό σύστημα.
4. Πατρίκιοι ήταν οι Ετρούσκοι που ζούσαν κοντά στους Λίγουρες.
5. Ο Γάιος Γράκχος έθεσε σε εφαρμογή τον αγροτικό νόμο.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. Πελοποννησιακός πόλεμος
- γ. μάχη στον Μαραθώνα
- δ. αναγόρευση Οκταβιανού σε Αύγουστο
- ε. συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο Β΄

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *άνакτας, πληβείοι*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σχέση της αποικίας με τη μητέρα – πόλη κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 13)

2.β. Πότε, από ποιον ιδρύθηκε η Αντιόχεια και ποια τα κύρια χαρακτηριστικά της;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο, κατά τη διάρκεια του Νέου Βασιλείου, οι γραφείς:

- α. επινόησαν τα ιερογλυφικά
- β. φιλοτέχνησαν με ιερογλυφικά τους τάφους των φαραώ
- γ. ήταν δημόσιοι υπάλληλοι με κοινωνικό κύρος
- δ. ήταν χαμηλά στην κοινωνική ιεραρχία

2. Στην μυκηναϊκή εποχή ο τίτλος «βασιλεύς»:

- α. ήταν τιμητικός και δήλωνε τον ανώτατο άρχοντα
- β. δήλωνε τον επικεφαλής οποιασδήποτε ομάδας, ακόμα και των χαλκουργών
- γ. δήλωνε τον επικεφαλής μιας ομάδας ευγενών
- δ. δήλωνε τον επικεφαλής των τοπικών αρχόντων και των διοικητών περιφερειών

3. Την αρχαϊκή εποχή, ένας παράγοντας που συνέβαλε στην κρίση της αριστοκρατίας ήταν:

- α. οι τύραννοι
- β. οι νομοθέτες
- γ. οι αισυμνήτες
- δ. η οπλιτική φάλαγγα

4. Στον ελληνιστικό κόσμο της Ανατολής:

- α. χρησιμοποιήθηκαν ελληνικά νομίσματα
- β. χρησιμοποιήθηκαν τα περσικά νομίσματα
- γ. δεν υπήρχε ενιαίο οικονομικό σύστημα
- δ. δεν υπήρχε κοινό τραπεζικό σύστημα

5. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τις εξής τάξεις:

- α. τους συγκλητικούς, τους εσθλούς και τους πατρικίους
- β. τους πατρικίους, τους πληβείους και τους πελάτες
- γ. τους συγκλητικούς, τους εσθλούς και τους πελάτες
- δ. τους πατρικίους, τους πληβείους και τους εσθλούς

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ίδρυση Αλεξάνδρειας Αιγύπτου
- β. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- γ. κρίση αυτοκρατορικού θεσμού
- δ. συνέδριο Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄
- ε. θάνατος Κίμωνα

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μετοίκιο, θεσμός της δουλοπαροικίας.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τρεις από τους παράγοντες που κατά τη γνώμη σας οδήγησαν την Αθήνα και τη Σπάρτη στον Πελοποννησιακό πόλεμο.

(μονάδες 13)

2.β. Να αναφέρετε τρία παραδείγματα που τεκμηριώνουν την υιοθέτηση από τον Διοκλητιανό του πρωτοκόλλου της αυλής των βασιλέων της Περσίας.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η γραφή των Αιγυπτίων ήταν η Γραμμική Α΄.
2. Το σημαντικότερο επίτευγμα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής αποτελούν οι θολωτοί τάφοι.
3. Η ελληνική αλφαβητική γραφή προέκυψε από το φοινικικό αλφάβητο.
4. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε γεωμετρική.
5. Στο συνέδριο της Κορίνθου (481 π.Χ.) αποφασίστηκε αμυντική συμμαχία εναντίον των Πελοποννησίων.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη της Χαιρώνειας
- β. δολοφονία Τιβέριου Γράκχου
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- ε. μάχη του Μαραθώνα

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Πανιώνιο, τριηραρχία*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους από γεωγραφική άποψη;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν η σχέση του Κάτωνα του Τιμητή με τον ελληνικό πολιτισμό;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο η οργάνωση του κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Στις πόλεις-κράτη οι ακτήμονες ονομάζοντας όχλος ή κακοί.
3. Την εποχή του Περικλή επιβλήθηκε στην Αθήνα άμεση φορολογία.
4. Τα σημαντικότερα βασίλεια της Ανατολής στην ελληνιστική εποχή ήταν της Αιγύπτου και της Συρίας.
5. Πληβείοι ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες της Ρώμης.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Ανταλκίδειος ειρήνη
- β. ρωμαϊκή ειρήνη (Pax Romana)
- γ. ίδρυση συμμαχίας της Δήλου
- δ. τριακοντούταις σπονδαί
- ε. Θηβαϊκή ηγεμονία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα, δικτάτορας*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες κοινωνικές ομάδες ζούσαν στο πλαίσιο του οίκου κατά την ομηρική εποχή και ποιες δραστηριότητες επιτελούσαν;

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιες ενέργειες στον στρατό και την οικονομία ο Φίλιππος Β΄ πέτυχε να ισχυροποιήσει τη Μακεδονία;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το Πανιώνιο ήταν θρησκευτική ένωση.
2. Στις πόλεις-κράτη οι ακτήμονες ονομάζοντας πληβείοι.
3. Η Αντιόχεια ιδρύθηκε από τον Σέλευκο.
4. Πελάτες ήταν οι Ρωμαίοι που ζούσαν κοντά στους πληβείους.
5. Ο Γάιος Γράκχος ήταν δήμαρχος της Ρώμης.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. βασίλειο της Παλμύρας
- β. Σπαρτιατική ηγεμονία
- γ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο
- δ. ίδρυση της Ρώμης
- ε. Θηβαϊκή ηγεμονία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δημιουργοί, χριστόγραμμα*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς η αρχαιολογική έρευνα συνέβαλε στη γνώση του μηκυναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών οφείλεται στον Γάλλο J. Champollion.
2. Η γραμμική Β΄ γραφή ήταν η γραφή των Ελλήνων κατά την Ομηρική εποχή.
3. Οι περσικοί πόλεμοι ήταν οι πρώτοι «εθνικοί» πόλεμοι των Ελλήνων.
4. Ο Φίλιππος ηττήθηκε από τους Θηβαίους και τους Αθηναίους στη Χαιρώνεια το 338 π.Χ..
5. Οι μεταρρυθμίσεις των αδερφών Γράκχων απέτυχαν.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ερρίκος Σλήμαν	α. Πειραιάς, 5 ^{ος} π.Χ. αι.
2. Κίμων	β. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων
3. Περικλής	γ. θησαυρός της Περγάμου
4. Ιππόδαμος ο Μιλήσιος	δ. χρυσοί στατήρες
5. Φίλιππος Β΄	ε. φιλολακωνική πολιτική
6. Τιβέριος Γράκχος	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *λειτουργίες, φυλετική εκκλησία*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς χρησιμοποίησαν οι Αθηναίοι τη συμμαχία της Δήλου και πώς αντέδρασαν οι υπόλοιποι Έλληνες και, ειδικότερα, οι Σπαρτιάτες;

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιον τρόπο ισχυροποιήθηκε η απόλυτη μοναρχία στα χρόνια του Ιουστινιανού;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. στήλη της Ροζέτας	α. φόρος στην Αθήνα του 5 ^{ου} π.Χ. αι.
2. Πανιώνιο	β. συνέλευση του ρωμαϊκού κράτους
3. οπλιτική φάλαγγα	γ. ανάπτυξη της ιδέας της ισότητας
4. μετοίκιο	δ. ιερογλυφική γραφή
5. γυμνασιαρχία	ε. ακρωτήριο της Μυκάλης
6. φρατρική εκκλησία	

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. κρίση της πόλης-κράτους
- β. παρακμή μυκηναϊκού πολιτισμού
- γ. κρίση του ομηρικού κόσμου
- δ. κρίση του αυτοκρατορικού θεσμού
- ε. αγώνες των πληβείων

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι*, *σύγκλητος*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική δράση του Μ. Αλεξάνδρου;

(μονάδες 12)

2.β. Τι αποτέλεσμα είχε για την αυτοκρατορία ο χωρισμός του Ρωμαϊκού κράτους σε Ανατολικό και Δυτικό τμήμα από τον Μ. Θεοδόσιο;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Δράκων	α. Μυτιλήνη
2. Λυκούργος	β. Ρώμη
3. Πιπτακός	γ. Αθήνα
4. Ζάλευκος	δ. αποικίες της Δύσης
5. Κάτων	ε. Σπάρτη
6. Ζηνοβία	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο το καθεστώς ήταν θεοκρατικό.
2. Η στενοχωρία ήταν μία από τις αιτίες του Πελοποννησιακού πολέμου.
3. Το μετοίκιο ήταν φόρος που πλήρωναν στην Αθήνα οι εγκαταστημένοι από άλλες πόλεις.
4. Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Σέλευκο.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής διέθετε ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *γεωμετρική τέχνη, τριηραρχία, λοχίτιδα εκκλησία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιους τρόπους επιτεύχθηκε η ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος στην Αθήνα του Περικλή;

(μονάδες 12)

2.β. Τι όριζε το Διάταγμα των Μεδιολάνων και ποια η σημασία του;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. τελεστές	α. κοινωνική τάξη στην Αρχαϊκή εποχή
2. μέγαρο	β. αρχιτεκτονικός τύπος στη Μυκηναϊκή εποχή
3. αυτάρκεια	γ. λειτουργία στην Αθήνα του 5 ^{ου} αι. π.Χ.
4. ιππείς	δ. σημαντικά πρόσωπα της διοίκησης στον
5. οίκος	μυκηναϊκό κόσμο
6. εστίαση	ε. προϋπόθεση ύπαρξης της πόλης- κράτους

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ελληνιστικοί χρόνοι
- β. Κλασική εποχή
- γ. Ομηρική εποχή
- δ. μυκηναϊκός πολιτισμός
- ε. Αρχαϊκή εποχή

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μετοίκιο, χορηγία, πραιτωριανοί*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα συμπτώματα της παρακμής των ελληνικών πόλεων-κρατών τον 4^ο αι. π.Χ.;

(μονάδες 13)

2.β. Να καταγράψετε τρία σημαντικά γεγονότα που σφράγισαν το χρονικό διάστημα ως την απόλυτη επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η Αρχαία Αίγυπτος ήταν χωρισμένη γεωγραφικά στα εξής τμήματα:

α. την Άνω Αίγυπτο στο βόρειο τμήμα και την Κάτω Αίγυπτο στο νότιο

β. τη βόρεια Αίγυπτο στα βουνά και τη νότια Αίγυπτο στη θάλασσα

γ. την Άνω Αίγυπτο στη Μεσόγειο Θάλασσα και την Κάτω Αίγυπτο στο ορεινό τμήμα

δ. την Άνω Αίγυπτο στον Νότο και την Κάτω Αίγυπτο στο Δέλτα του Νείλου

2. Τις πρώτες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο είχαμε αρχικά από:

α. τα ομηρικά έπη

β. την ανασκαφή του Ερίκου Σλήμαν

γ. την ανασκαφή του M. Ventris

δ. την αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Α΄ γραφής

3. Κλασική εποχή ονομάζεται η:

α. περίοδος από το τέλος των περσικών πολέμων μέχρι τον θάνατο του Περικλή

β. περίοδος από το τέλος των περσικών πολέμων μέχρι τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου

γ. περίοδος από το τέλος της Σπαρτιατικής μέχρι το τέλος της Αθηναϊκής ηγεμονίας

δ. περίοδος από το τέλος της Σπαρτιατικής μέχρι το τέλος της Θηβαϊκής ηγεμονίας

4. Το διάταγμα του Καρακάλλα (212μ.Χ.) αφορούσε:

α. την ανεξιθρησκία

β. τη ρωμαϊκή ειρήνη (Pax Romana)

γ. την αναγνώριση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτη

δ. την ανεξαρτησία των ελληνικών πόλεων της Ιωνίας

5. Την κρίση του ρωμαϊκού αυτοκρατορικού θεσμού ενίσχυσε:

α. η σύγκλητος

β. ο Σεπτίμιος Σεβήρος

γ. η ανάμειξη του στρατού στην πολιτική

δ. η βασίλισσα Ζηνοβία

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

α. ίδρυση Αθηναϊκής συμμαχίας

β. Ανταλκίδειος ειρήνη

γ. Καλλίειος ή Κιμώνειος ειρήνη

δ. μάχη του Μαραθώνα

ε. μάχη στα Λεύκτρα

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *άστυ, στενοχωρία, χορηγία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Για ποιον λόγο ήταν φημισμένη η Πέργαμος στους ελληνιστικούς χρόνους και ποιο υλικό χρησιμοποιούσαν οι Περγαμηνοί ως γραφική ύλη;

(μονάδες 13)

2.β. Τι όριζε το Διάταγμα των Μεδιολάνων, ποιοι το υπέγραψαν και ποια τα αποτελέσματά του;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ακενατών	α. πολεοδομικά σχέδια Πειραιά
2. Μ. Ventris	β. αριστοκρατική παράταξη
3. Ζάλευκος	γ. εκστρατεία κατά της Ελλάδας
4. Ξέρξης	δ. αγροτικός νόμος
5. Κίμων	ε. αποικία Θουρίων
6. Περικλής	στ. μονοθεϊσμός
7. Ιππόδαμος	ζ. μάχη στη Χαιρώνεια
8. Τιβέριος Γράκχος	η. βασίλειο της Παλμύρας
9. Οκταβιανός	θ. γραμμική Β΄
10. Ζηνοβία	ι. ένοπλη εξερεύνηση
	ια. πραιτωριανή φρουρά
	ιβ. νομοθέτης

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: πόλη-κράτος, πατρίκιοι.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό.

(μονάδες 15)

2.β. Ποιες ήταν οι εξελίξεις που οδήγησαν στο τέλος του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους το 476 μ.Χ.;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τους όρους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. άνακτας	α. οπλιτική φάλαγγα
2. Πανιώνιον	β. ανώτατος άρχοντας στη Μυκηναϊκή Εποχή
3. θεωρικά	γ. αυτονομία ελληνικών πόλεων
4. Ανταλκίδειος ειρήνη	δ. θρησκευτική ένωση Ιώνων
5. συνέδριο Κορίνθου (337π.Χ.)	ε. αποικία των Θουρίων
	στ. πανελλήνια ένωση
	ζ. αντίτιμο ελεύθερης εισόδου στο θέατρο

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και συνεχίζοντας προς το νεότερο:

- α. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- β. Πελοποννησιακός πόλεμος
- γ. μυκηναϊκά ανάκτορα
- δ. αγροτική μεταρρύθμιση Τιβέριου Γράκχου
- ε. περσικοί πόλεμοι

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: γραμμική Β΄ γραφή, δικτάτορας.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2. α. Ποια είναι τα συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Τα ιερογλυφικά:

- α. ήταν απλά στην απόδοση και την εκμάθησή τους
- β. δεν έχουν αποκρυπτογραφηθεί ακόμη
- γ. δείχνουν χαμηλό πολιτιστικό επίπεδο
- δ. αποκρυπτογραφήθηκαν χάρη σε μία τρίγλωσση επιγραφή

2. Ο πολιτισμός της ύστερης εποχής του χαλκού στην ηπειρωτική Ελλάδα ονομάστηκε μυκηναϊκός γιατί:

- α. είχε πρωτεύουσα τις Μυκήνες
- β. σπουδαιότερο κέντρο του ήταν η «πολύχρυση» Μυκήνη
- γ. έτσι ήταν το όνομα που του έδωσαν τότε οι Έλληνες
- δ. περιοριζόταν γεωγραφικά στο βασίλειο των Μυκηνών

3. Η στενοχωρία:

- α. ήταν ένα πρόβλημα που παρουσιάστηκε στους μυκηναϊκούς χρόνους
- β. ήταν ένα πρόβλημα που προέκυψε από τις κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου
- γ. αφορούσε την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες εκτάσεις καλλιεργήσιμης γης
- δ. αφορούσε τη στενότητα του χώρου στην αρχαία Ρώμη

4. Στους περσικούς πολέμους:

- α. συγκρούστηκαν δύο συστήματα αξιών, δύο πολιτισμοί
- β. Έλληνες και Πέρσες έλυσαν ειρηνικά τις διαφορές τους
- γ. συγκρούστηκαν δύο παρόμοια πολιτικά συστήματα
- δ. δεν δημιουργήθηκε στους Έλληνες κοινή ιστορική μνήμη

5. Η ρωμαϊκή πολιτεία την περίοδο της βασιλείας αποτελούνταν από τρεις τάξεις:

- α. τους συγκλητικούς, τους υπάτους και τους πληβείους

β. τους τιμητές, τους πραιτωριανούς και τους δημάρχους

γ. τους πατρίκιους, τους πελάτες και τους πληβείους

δ. τους πατρίκιους, τους συγκλητικούς και τους πελάτες

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *λειτουργίες, αγροτικός νόμος*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι ήταν η συμμαχία της Δήλου και πώς λειτουργούσε πριν τη μετατροπή της σε Αθηναϊκή ηγεμονία;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο και τις πλημμύρες του.
2. Στον μυκηναϊκό πολιτισμό η γραφή ήταν άγνωστη.
3. Η τέχνη της αρχαϊκής εποχής ονομάστηκε γεωμετρική.
4. Ο Κίμων πέθανε κατά την εξέγερση των ειλώντων της Μεσσηνίας.
5. Κατά τον 3^ο αι. μ.Χ., η ύπαιθρος στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία είχε μοιραστεί σε μεγάλες ιδιοκτησίες (latifundia).

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τις παρακάτω ιστορικές περιόδους στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από την αρχαιότερη και καταλήγοντας στη νεότερη:

- α. Ελληνιστική Εποχή
- β. Κλασική Εποχή
- γ. Μυκηναϊκός Πολιτισμός
- δ. Ομηρικοί χρόνοι
- ε. Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα*, *διάταγμα του Καρακάλλα*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον στρατιωτικό τομέα;

(μονάδες 15)

2.β. Για ποιους λόγους έγινε η μεταφορά της πρωτεύουσας του ρωμαϊκού κράτους από τη Ρώμη στο Βυζάντιο;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Heinrich Schliemann (Ερίκος Σλήμαν)	α. μάχη στις Πλαταιές
2. Πιπτακός	β. μάχη στον Μαραθώνα (490 π.Χ.)
3. Μιλτιάδης	γ. Βοιωτικός πόλεμος
4. Πausanίας	δ. ιστορία Πελοποννησιακού πολέμου
5. Κίμων	ε. πανελλήνια ιδέα
6. Περικλής	στ. Θηβαϊκή ηγεμονία
7. Θουκυδίδης	ζ. μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)
8. Ισοκράτης	η. Ηγεμονία (principatus)
9. Φίλιππος Β΄	θ. αρχηγός δημοκρατικών
10. Οκταβιανός	ι. μυκηναϊκός κόσμος
	ια. πολιορκία Κιτίου (450 π.Χ.)
	ιβ. νομοθέτης

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι, διάταγμα του Καρακάλλα.*

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τα αίτια που οδήγησαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο.

(μονάδες 15)

2.β. Με ποιες ενέργειες προέβαλε και ευνόησε τον Χριστιανισμό ο Μ. Κωνσταντίνος;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο μυκηναϊκός είναι ένας μεγάλος ελληνικός πολιτισμός.
2. Το αλφάβητο επινοήθηκε την Κλασική Εποχή.
3. Η πανελλήνια ένωση έγινε πραγματικότητα σε συνέδριο στην Κόρινθο το 337 π.Χ..
4. Ο Αλέξανδρος διατήρησε τον θεσμό των σατραπειών.
5. Ο Γάιος Γράκχος κατάργησε τον αγροτικό νόμο τού αδερφού του, Τιβέριου.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από την αρχαιότερη και καταλήγοντας στη νεότερη:

- α. ρωμαϊκή ειρήνη (Pax Romana)
- β. αμυντική συμμαχία κατά Περσών (συνέδριο Κορίνθου 481 π.Χ.)
- γ. Καλλίειος ή Κιμώνειος ειρήνη
- δ. ειρήνη για τριάντα χρόνια μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης (Τριακοντούταις σπονδαί)
- ε. Ανταλκίδειος ειρήνη

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *Αιολίς, ύπαιθρος χώρα, λοχίτιδα εκκλησία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού Πολέμου για τις ελληνικές πόλεις-κράτη;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

(μονάδες 10)

πρΟΜΑΔΑ Α΄

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του κράτους στην αρχαία Αίγυπτο είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Η Τίρυνθα στην Αργολίδα ήταν σπουδαίο κέντρο του ελληνιστικού κόσμου.
3. Η δωρική εξάπολη ήταν θρησκευτική ένωση.
4. Ο Κίμων ήταν αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης.
5. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των αδερφών Γράκχων απέτυχε.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τις παρακάτω ιστορικές περιόδους στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από την αρχαιότερη και καταλήγοντας στη νεότερη:

- α. Ελληνιστική εποχή
- β. Κλασική εποχή
- γ. Αρχαϊκή εποχή
- δ. εποχή του χαλκού
- ε. Ομηρική εποχή

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *πλήθος, χορηγία, δικτάτορας*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι ήταν η οπλιτική φάλαγγα και πώς αυτή συνέβαλε στην κρίση της αριστοκρατικής δομής της κοινωνίας κατά την Αρχαϊκή εποχή;

(μονάδες 13)

2.β. Πότε, από ποιον, με ποιον τρόπο έγινε ο οριστικός χωρισμός της αυτοκρατορίας σε ανατολικό και δυτικό κράτος και ποια η τύχη των δύο τμημάτων;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. J. Chadwick	α. πρωταγωνιστικός ρόλος Αθήνας
2. Σόλων	β. πολεοδομικά σχέδια Πειραιά
3. Εφιάλτης	γ. συνέδριο Κορίνθου 336 π.Χ.
4. Ιππόδαμος	δ. ιστορία Πελοποννησιακού πολέμου
5. Ξενοφώντας	ε. πανελλήνια ιδέα
6. Γοργίας	στ. χορηγία
7. Δημοσθένης	ζ. μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)
8. Μ. Αλέξανδρος	η. αστρονομία και μαθηματικά
9. Μέτων	θ. αρχηγός δημοκρατικών
10. Τιβέριος Γράκχος	ι. γραμμική Β΄ γραφή
	ια. διάθεση θησαυρών βασιλιά Περγάμου
	ιβ. νομοθέτης

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός, γεωμετρική τέχνη.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τρεις εξελίξεις στον τομέα του πολιτισμού στην αρχαϊκή εποχή.

(μονάδες 12)

2.β. Πότε και από ποιους ιδρύθηκε η Ρώμη σύμφωνα με τη ρωμαϊκή παράδοση και πώς δημιουργήθηκε, με βάση την αρχαιολογική έρευνα;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε κατά την:

- α. νεολιθική εποχή
- β. πρώιμη εποχή του χαλκού
- γ. ύστερη εποχή του χαλκού
- δ. ομηρική εποχή

2. Στα πολιτιστικά επιτεύγματα της ομηρικής περιόδου περιλαμβάνονται:

- α. ο ερυθρόμορφος και μελανόμορφος ρυθμός
- β. τραγούδια με ηρωικό περιεχόμενο
- γ. ο ιωνικός και ο δωρικός ρυθμός
- δ. οι κούροι και οι κόρες

3. Αφορμή των περσικών πολέμων ήταν:

- α. η ατυχής εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας (ιωνική επανάσταση, 499-494 π.Χ.)
- β. η νίκη του Κίμωνα στο Κίτιο της Κύπρου
- γ. η Καλλίειος ειρήνη
- δ. οι ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας

4. Την πανελλήνια ιδέα διατύπωσε πρώτη φορά:

- α. ο Ιάσωνας, τύραννος των Φερών της Μαγνησίας
- β. ο σοφιστής Γοργίας
- γ. ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης
- δ. ο Φίλιππος Β΄, βασιλιάς της Μακεδονίας

5. Η Ρώμη:

- α. ιδρύθηκε από τον Αινεία
- β. δημιουργήθηκε από Έλληνες αποίκους
- γ. ιδρύθηκε από τους Λίγουρες

δ. είναι πολύ πιθανό να δημιουργήθηκε από τους Ετρούσκους

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *τυραννίδα, Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη.*

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση της αρχαίας Αιγύπτου;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιες ήταν οι τρεις εκκλησίες που λειτουργούσαν στο ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica) και ποιες οι αρμοδιότητες της καθεμιάς;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) όνομα της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μ. Ventris	α. μάχη της Χαιρώνειας 338 π.Χ.
2. Λυκούργος	β. αριστοκρατική παράταξη
3. Μιλτιάδης	γ. νομοθέτης
4. Κίμων	δ. συμβούλιο αυτοκράτορα
5. Περικλής	ε. βασιλιάς Σαλαμίνας Κύπρου
6. Ισοκράτης	στ. μάχη στον Μαραθώνα
7. Ευαγόρας	ζ. αστρονομία και μαθηματικά
8. Φίλιππος Β΄	η. αντιμετώπιση της πολιτικής διαφθοράς
9. Αθηναίος Μέτων	θ. γραμμική Β΄
10. Κάτων ο Τιμητής	ι. πανελλήνια ιδέα
11. Οκταβιανός	

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δημιουργοί, πελάτες*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε τις τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών σε μία αρχαία ελληνική πόλη-κράτος.

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν το Διάταγμα των Μεδιολάνων και από ποιους υπογράφηκε;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο μυκηναϊκός κόσμος οργανώθηκε:

- α. σε «ομοσπονδιακά» κράτη, αντίστοιχα προς τα μεγάλα ανάκτορα
- β. σε μεγάλη ναυτική αυτοκρατορία
- γ. σε πόλεις-κράτη
- δ. σε φυλές

2. Ελληνικά φύλα που μιλούσαν την αιολική διάλεκτο μετακινήθηκαν κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό:

- α. στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας
- β. στη Σάμο, Χίο και τις απέναντι μικρασιατικές ακτές
- γ. στη Μήλο, Κρήτη, Ρόδο, Κω και στις απέναντι μικρασιατικές ακτές
- δ. στον Εύξεινο Πόντο

3. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών μετά το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου κατέλαβε η:

- α. Αθήνα
- β. Θήβα
- γ. Κόρινθος
- δ. Σπάρτη

4. Ο Μ. Αλέξανδρος επιδίωξε:

- α. τη δημιουργία ενιαίου νομισματικού συστήματος για την αυτοκρατορία του
- β. τον διαχωρισμό του ελληνικού από τον ασιατικό κόσμο
- γ. τη διατήρηση του θεσμού των σατραπειών μόνο υπό ελληνική διοίκηση
- δ. τη διατήρηση του θεσμού των σατραπειών μόνο υπό περσική διοίκηση

5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος:

- α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας
- β. απέφυγε τις αυταρχικές μεθόδους και εφάρμοσε συμβιβαστική τακτική στην κατανομή της εξουσίας
- γ. συγκέντρωσε τη διοίκηση όλων των επαρχιών του κράτους στα χέρια του
- δ. ανέθεσε όλες τις εξουσίες του σε ένα συμβούλιο

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *στωική φιλοσοφία, δήμαρχοι.*

(μονάδες 6+9 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε τις βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους.

(μονάδες 10)

2.β. Πώς οργάνωσε ο Φίλιππος Β΄ τον στρατό και την οικονομία του μακεδονικού κράτους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Αίγυπτο, η συστηματική οργάνωση της γεωργίας ήταν υπό την επίβλεψη του ιερατείου.
2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής επικύρωσε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
3. Το σπουδαιότερο δείγμα θολωτού τάφου είναι ο «θησαυρός του Ατρέως» στις Μυκήνες.
4. Η ομηρική εποχή χαρακτηρίστηκε από τους ερευνητές ως «ελληνικός μεσαίωνας», γιατί αποτελούσε περίοδο παρακμής.
5. Το αθηναϊκό κράτος εκμίσθωνε σε ιδιώτες, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, τα ορυχεία προς εκμετάλλευση.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη του Μαραθώνα
- β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- γ. ίδρυση Δηλιακής ή Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. μάχη της Χαιρώνειας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *νομοθέτες (αισυμνήτες), γραμματικοί.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι παράγοντες οδήγησαν Αθήνα και Σπάρτη στον Πελοποννησιακό πόλεμο;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση στο Ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο φαραώ Αμένοφισ ο Δ΄ ο επονομαζόμενος Ακενατών:

- α. προσπάθησε να επιβάλει τη μονοθεΐα στην αρχαία Αίγυπτο
- β. ανέπτυξε στενές εμπορικές σχέσεις με ελληνικές πόλεις
- γ. επέκτεινε τα βόρεια σύνορα στην Ασία μέχρι τη Συρία
- δ. αντιμετώπισε πολλούς εξωτερικούς εχθρούς

2. Ο άνακτας (άναξ) της Μυκηναϊκής εποχής ήταν:

- α. διοικητής περιφέρειας
- β. κύριος του ανακτόρου
- γ. ευγενής σε ρόλο ακολούθου
- δ. αρχιτεχνίτης των μυκηναϊκών ανακτόρων

3. Οικονομικά εξαρτώμενοι από διαφορετικούς «οίκους» της Ομηρικής εποχής ήταν:

- α. οι άριστοι
- β. το πλήθος
- γ. οι δημιουργοί
- δ. οι δούλοι

4. Η ανάμειξη των Περσών στα εσωτερικές υποθέσεις του ελληνικού κόσμου ήταν συνέπεια:

- α. του Πελοποννησιακού πολέμου
- β. των Περσικών πολέμων
- γ. του Κορινθιακού πολέμου
- δ. της Θηβαϊκής ηγεμονίας

5. Τη μακεδονική φάλαγγα συγκροτούσαν οι:

- α. ακοντιστές

- β. υπεῖς
- γ. πεζέταιροι
- δ. τοξότες

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη του Μαραθώνα
- β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- γ. ίδρυση Δηλιακής ή Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. μάχη της Χαιρώνειας

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *χορηγία, ειρήνη στο ρωμαϊκό κράτος (Pax Romana)*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το περιεχόμενο της πανελλήνιας ιδέας και ποιος ο κύριος εκφραστής της;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια της Ανατολής;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Νέαρχος	α. αγροτικός νόμος
2. Πυθέας ο Μασσαλιώτης	β. Νεαρές
3. Τιβέριος Γράκχος	γ. παράπλους των ακτών του Ινδικού
4. Ισοκράτης	Ωκεανού
5. Ιουστινιανός	δ. πανελλήνια ιδέα
6. Ζήνων	ε. βορειότερο άκρο της Αγγλίας

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
2. Η επεκτατική πολιτική του Φιλίππου Β΄ είχε ως στόχο την εξασφάλιση νέων εκτάσεων για τους άνδρες του μακεδονικού στρατού.
3. Ο Φίλιππος Β΄ επιχείρησε με ειρηνικά μέσα και την πειθώ να ηγηθεί των Ελλήνων κατά των Περσών.
4. Η οικουμενική ανάπτυξη του ελληνισμού έγινε πραγματικότητα με την κατάκτηση της Ανατολής που πέτυχε ο Μ. Αλέξανδρος.
5. Ο Μ. Αλέξανδρος διατήρησε το αυτοκρατορικό θησαυροφυλάκιο και τη συλλογή φόρων από τους σατράπες.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *στενοχωρία, διάταγμα του Καρακάλλα*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της χρήσης του νομίσματος στις πόλεις-κράτη κατά την αρχαϊκή εποχή;

(μονάδες 10)

2.β. Σε ποιες στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις προχώρησε ο Αύγουστος;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. φαραώ 2. βασιλικοί υπάλληλοι 3. δούλοι 4. γραφείς 5. ιερείς	α. προέρχονταν από τους πολέμους β. ενσαρκώνει τον επίγειο θεό και το κράτος γ. κατέγραφαν τα έργα και τη δράση των φαραώ δ. ήταν στην κοινωνική ιεραρχία κάτω από τον φαραώ ε. επέδιδαν τα ποσοστά της συγκομιδής που αναλογούσαν στον φαραώ στ. εργάζονταν παράλληλα στην κατασκευή μεγάλων έργων και μνημειακών κατασκευών.

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας εξέφραζε απόλυτα τις επιδιώξεις της Σπάρτης, η οποία στόχευε στην ηγεμονία της Ελλάδας.
2. Στην Αθήνα αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης ήταν ο Περικλής και τον διαδέχθηκε ο Εφιάλτης.
3. Η Αθήνα τον 5^ο αιώνα έφθασε στο απόγειο της πολιτικής και πολιτισμικής της ανάπτυξης.
4. Το επίνειο της Αθήνας κτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου από τη Μίλητο.
5. Οι «λειτουργίες», δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυναν εξίσου όλους τους Αθηναίους πολίτες.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *πατρίκιοι*, *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι λόγοι οδήγησαν στον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιες επιλογές ασκήθηκε η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι περιορισμένες εκτάσεις καλλιεργήσιμης γης και τα περιορισμένα μέσα εκμετάλλευσης οδήγησαν τις Ομηρικές κοινότητες σε παρακμή.
2. Σε όποιες πόλεις-κράτη επικράτησαν οι «ολίγοι» τα προβλήματα του πλήθους και οι αντιθέσεις εξομαλύνθηκαν.
3. Οι Πέρσες υποδούλισαν τον ανταγωνισμό των ελληνικών πόλεων-κρατών με την παροχή χρημάτων.
4. Ο Φίλιππος ο Β΄ υιοθέτησε τους «δαρειακούς» ως νόμισμα του κράτους του.
5. Η πανελλήνια συμμαχία που καθιέρωσε το Συνέδριο της Κορίνθου είχε αμυντικό και επιθετικό χαρακτήρα.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Κιμώνειος ειρήνη
- β. συνέδριο της Κορίνθου
- γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- δ. τρωική εκστρατεία
- ε. μάχη της Χαιρώνειας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ένοπλη εξερεύνηση*, *Πανδιδακτήριο*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιον χαρακτήρα είχαν οι επεκτατικές βλέψεις των Μυκηναίων προς βορρά και πώς αυτές εξελίχθηκαν;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιος ήταν ο ρόλος των τιμητών κατά την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. τιμοκρατία	α. επικράτηση των «ολίγων»
2. βασιλεία	β. ευγενείς που επιβλήθηκαν δια της βίας
3. ηγεμονία	γ. κριτήριο διάκρισης των πολιτών είναι το εισόδημα
4. τυραννίδα	δ. κυρίαρχο πολιτικό όργανο η εκκλησία του δήμου
5. δημοκρατία	ε. κληρονομικός άρχοντας
6. ολιγαρχία	

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- β. μάχη του Μαραθώνα
- γ. ίδρυση Αλεξάνδρειας
- δ. συνέδριο της Κορίνθου
- ε. τριακοντούταις σπονδαί

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μετοίκιο, φρατρική εκκλησία*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα οικονομικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο γεγονός οδήγησε στην ισχυροποίηση της απόλυτης μοναρχίας στα χρόνια της βασιλείας του Ιουστινιανού;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- β. διάταγμα του Καρακάλλα
- γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Αλέξανδρο
- δ. αρχή της αυτοκρατορικής περιόδου στη Ρώμη
- ε. τέλος Περσικών πολέμων

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Στην αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής συνέβαλε σημαντικά η ανάγνωση της στήλης της Ροζέτας.
- 2. Οι μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη χρονολογούνται το 508 π.Χ., δηλαδή τον 5^ο αιώνα π.Χ.
- 3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η τριηραρχία.
- 4. Ο Φίλιππος Β΄ προέδρευσε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.
- 5. Οι πατρίκιοι αποτελούσαν τη «μεσαία» κοινωνική τάξη της αρχαίας Ρώμης.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *πόλις ή άστυ, μητρόπολη, Θηβαϊκή ηγεμονία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο σύστημα διακυβέρνησης επικράτησε στα ελληνιστικά βασίλεια της Ανατολής και ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του;

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, η *εκκλησία του λαού* ή *φρατρική εκκλησία* και ποιες ήταν οι αρμοδιότητές της;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα τοπωνύμια της στήλης Α με γεωγραφικούς χώρους της στήλης Β.

Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Θούριοι	α. Συρία
2. Αιολίς	β. Κύπρος
3. Τίρυνθα	γ. Ιταλία
4. Αντιόχεια	δ. Εύξεινος Πόντος
5. Κίτιον	ε. Αργολίδα
	στ. Μικρά Ασία
	ζ. Αίγυπτος

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

1. Ανώτατη αρχή στην αρχαία Αίγυπτο ήταν:

- α. το ιερατείο
- β. ο Φαραώ
- γ. οι γραφείς
- δ. οι πολεμιστές

2. Η γραμμική Β΄ γραφή ήταν:

- α. ιδεογραμματική
- β. σφηνοειδής
- γ. συλλαβογραφική
- δ. φωνητική

3. Οι Έλληνες εγκαταστάθηκαν στα παράλια της Μικράς Ασίας με:

- α. τον πρώτο ελληνικό αποικισμό
- β. τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό

γ. την ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

δ. τις επιτυχημένες εκστρατείες του Κίμωνα κατά των Περσών

4. Το μετοίκιο ήταν στην κλασική Αθήνα μια μορφή:

α. χρηματικής ποινής

β. αποζημίωσης

γ. έκτακτης εισφοράς

δ. φόρου

5. Οι εταίροι ήταν το ιππικό των:

α. Αθηναίων

β. Θηβαίων

γ. Μακεδόνων

δ. Ρωμαίων

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *λααγέτας, θεωρικά, χορηγία*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο κυβερνήθηκε ο ελλαδικός χώρος κατά τα ελληνιστικά χρόνια;

(μονάδες 10)

2.β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη ο αγροτικός νόμος;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
- β. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- γ. συνέδριο της Κορίνθου
- δ. μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη
- ε. κατάργηση της βασιλείας στη Ρώμη

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Ο φαράώ Αμένοφισ Δ΄ επιχείρησε να εισαγάγει στην αρχαία Αίγυπτο την πολυθεΐα.
- 2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο λααγέτας.
- 3. Η ομηρική εποχή ονομάζεται αλλιώς και γεωμετρική.
- 4. Κατά τα ελληνιστικά χρόνια ο θεσμός της δουλείας υποχώρησε.
- 5. Η περίοδος της Αυγούστειας Ρώμης ξεκινά το 27 π.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *ισονομία, λοχίτιδα εκκλησία*.

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος αποκρυπτογράφησε τα αιγυπτιακά ιερογλυφικά και με ποιον τρόπο;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποια οικονομικά μέτρα ενισχύθηκε επί Περικλή το δημοκρατικό πολίτευμα;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με πόλεις της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Εφιάλτης	α. Ρώμη
2. Λυκούργος	β. Πέργαμος
3. Σέλευκος	γ. Σπάρτη
4. Άτταλος Α΄	δ. Αθήνα
5. Γάιος Γράκχος	ε. Θήβα
	στ. Αλεξάνδρεια
	ζ. Αντιόχεια

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο φαραώ Αμένοφισ Δ΄ προσπάθησε να επιβάλει τον Ρα ως μοναδικό θεό.
2. Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες έγιναν τον 20^ο αιώνα από τον Ερίκο Σλήμαν.
3. Βασικές επιδιώξεις της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια.
4. Η *σάρισα* ήταν μακεδονικό δόρυ μήκους 6 μέτρων.
5. Στην αρχαία Ρώμη η άνοδος της βασιλείας συμπίπτει με την απομάκρυνση των Ετρούσκων.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *βασιλεύς (στα μυκηναϊκά βασιλεια), Καλλίειος ειρήνη.*

(μονάδες 5+10=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο ισχυροποίησε ο Φίλιππος Β΄ τον μακεδονικό στρατό;

(μονάδες 10)

2.β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι τιμητές και ποιο το έργο τους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

α. Εφιάλτης

β. Περικλής

γ. Σόλων

δ. Αλέξανδρος Γ΄

ε. Άτταλος Α΄

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο Θουκυδίδης ονομάζει την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου».

2. Η γραμμική Β΄ γραφή είναι μια παραλλαγή σφηνοειδούς γραφής.

3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η αρχιθεωρία.

4. Η Αλεξάνδρεια και η Αντιόχεια ήταν σημαντικά πολιτισμικά κέντρα κατά την κλασική εποχή.

5. Στην αρχαία Ρώμη η τάξη των πατρικίων συγχωνεύτηκε κάποια στιγμή με εκείνη των πληβείων.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *τριακοντούται σπονδαί, πελάτες*.

(μονάδες 5 + 10 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια συστατικά στοιχεία παρουσιάζει η πόλη-κράτος από γεωγραφική άποψη;

(μονάδες 15)

2.β. Κάτω από ποιες πολιτικές συνθήκες έγινε η αναγόρευση του Οκταβιανού σε Αύγουστο;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με γεγονότα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β΄ περισσεύουν.

A	B
1. Εφιάλτης	α. ίδρυση της Αντιόχειας
2. Φίλιππος Β΄	β. κάθαρση της τάξης των Συγκλητικών
3. Σέλευκος	γ. καθιέρωση του θεσμού της λειτουργίας
4. Κάτων ο Τιμητής	δ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
5. Οκταβιανός	ε. δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις
	στ. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus)
	ζ. συνέδριο της Κορίνθου

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

1. Η γραφή των αρχαίων Αιγυπτίων ήταν κυρίως:

- α. σφηνοειδής
- β. ιερογλυφική
- γ. γραμμική Α΄
- δ. ιδεογραμματική, όπως αυτή που υπάρχει στον δίσκο της Φαιστού

2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός εντάσσεται στη(ν):

- α. ομηρική περίοδο
- β. αρχαϊκή περίοδο
- γ. νεολιθική εποχή
- δ. ελληνική πρωτο-ιστορία

3. Μετά τη βασιλεία ακολουθεί στον ελληνικό χώρο η:

- α. δημοκρατία
- β. τυραννία
- γ. ολιγαρχία
- δ. αριστοκρατία

4. Καταλυτική για την ένωση των Ελλήνων υπήρξε η νίκη του Φιλίππου Β΄:

- α. στη Χαιρώνεια
- β. στο Δήλιο
- γ. στην Ιψό
- δ. στα Λεύκτρα

5. Στην αρχαία Ρώμη τα μέλη των παλαιών, μεγάλων οικογενειών ονομάζονταν:

- α. πληβείοι
- β. πελάτες
- γ. πατρίκιοι
- δ. τιμητές

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Ανταλκίδειος ειρήνη, πραιτωριανοί.*

(μονάδες 10 + 5 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο ενίσχυσε ο Φίλιππος Β΄ την οικονομία του μακεδονικού κράτους;

(μονάδες 10)

2.β. Με ποιον τρόπο διαχειρίστηκε ο Οκταβιανός το ζήτημα της διοίκησης των επαρχιών και πώς άσκησε την εκτελεστική εξουσία;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από την αρχαιότερη):

- α. Αυγούστεια Ρώμη
- β. Ομηρική εποχή
- γ. Ελληνιστική εποχή
- δ. Δημοκρατική Ρώμη
- ε. Μυκηναϊκή εποχή

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Η γραφή των Μυκηναίων ήταν η γραμμική Α΄.
- 2. Το Πανιώνιο ιδρύθηκε στο πλαίσιο του πρώτου ελληνικού αποικισμού.
- 3. Ο ρήτορας Ισοκράτης είναι ο εισηγητής της πανελλήνιας ιδέας.
- 4. Η σάρισα ήταν το δόρυ της θηβαϊκής «λοξής» φάλαγγας.
- 5. Στην Ηγεμονία (Principatus) όλες οι εξουσίες ήταν απόλυτα συγκεντρωμένες στο πρόσωπο του Αυγούστου.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *άριστοι (Ομηρική εποχή), μετοίκιο.*

(μονάδες 5 + 10 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τρεις «λειτουργίες» και να εξηγήσετε τι ήταν η καθεμιά από αυτές.

(μονάδες 15)

2.β. Ποιος ήταν ο στόχος της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας των αδελφών Γράκχων και ποιο ήταν το αποτέλεσμα της;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με ιστορικές περιόδους της στήλης Β. Δύο(2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Κλεισθένης	α. Ελληνιστική εποχή
2. Κίμων	β. Μυκηναϊκή εποχή
3. Σέλευκος	γ. Δημοκρατική Ρώμη
4. Γάιος Γράκχος	δ. Κλασική εποχή
5. Οκταβιανός	ε. Ομηρική εποχή
	στ. Αυγούστεια Ρώμη
	ζ. Αρχαϊκή εποχή

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

1. Πηγή κάθε εξουσίας στην Αίγυπτο ήταν:

- α. ο Νείλος
- β. ο Φαραώ
- γ. οι ιερείς
- δ. οι γραφείς

2. Οι Μυκηναϊκές πόλεις:

- α. ήταν ανοχύρωτες
- β. ήταν οχυρωμένες
- γ. διέθεταν άστυ και ύπαιθρο χώρα
- δ. διέθεταν οχυρωμένο λιμάνι

3. Η δημοκρατία ακολούθησε τη(ν):

- α. τυραννίδα
- β. αριστοκρατία

γ. ολιγαρχία

δ. βασιλεία

4. Από τα σημαντικότερα ελληνιστικά κέντρα υπήρξε η:

α. Θήβα

β. Μασσαλία

γ. Αντιόχεια

δ. Δαμασκός

5. Στην αρχαία Ρώμη οι πραιτωριανοί ήταν:

α. προσωπικό των ανακτόρων

β. σωματοφύλακες του αυτοκράτορα

γ. ιερείς των ανακτόρων

δ. άλλη ονομασία για τους συγκλητικούς

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Κορινθιακός πόλεμος, διάταγμα του Καρακάλλα.*

(μονάδες 10 + 5 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τι ήταν στην κλασική Αθήνα οι λειτουργίες και να αναφέρετε ονομαστικά τις σπουδαιότερες από αυτές.

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν στη δημοκρατική Ρώμη οι δύο ύπατοι και τι ρόλο επιτελούσαν;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. λααγέτας	α. είχε δεκαοκτάμηνη θητεία
2. αισυμνήτης	β. διέθετε φιλολογική παιδεία
3. γραμματικός	γ. αρχηγός της πλειοψηφίας
4. τιμητής	δ. αξιωματούχος στον μυκηναϊκό κόσμο
5. συγκλητικός	ε. ήταν ισόβιος
	στ. νομοθέτης
	ζ. συντάκτης γραμματικών εγχειριδίων

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τον Εύξεινο Πόντο και την Κύπρο.
2. Ο Εφιάλτης ήταν αρχηγός της αριστοκρατικής παράταξης.
3. Εισηγητής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
4. Η λοξή φάλαγγα ήταν ο σχηματισμός μάχης των Μακεδόνων.
5. Η δυναστεία των Αντωνίνων συνδέεται με την παρακμή της Ρώμης.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: βασιλεύς (μυκηναϊκός κόσμος), εστίαση.

(μονάδες 10 + 5 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε τι αναφέρονται ως επί το πλείστον τα αιγυπτιακά κείμενα;

(μονάδες 10)

2.β. Πού βρίσκονταν οι ρίζες της αντιπαράθεσης ανάμεσα στην Αθηναϊκή και την Πελοποννησιακή συμμαχία;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. Κορινθιακός πόλεμος
- β. μάχη στα Λεύκτρα
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄
- ε. τέλος Περσικών πολέμων

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Ο φαράώ Αμένοφισ Δ΄ επιχείρησε να επιβάλει τη μονοθεΐα.
- 2. Τη γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογράφησε ο J. Champollion.
- 3. Η ομηρική εποχή προηγείται της γεωμετρικής.
- 4. Ο Κίμων ήταν προκάτοχος του Περικλή στην ηγεσία της δημοκρατικής παράταξης.
- 5. Η Πέργαμος αναδείχτηκε σε σημαντικό κέντρο του ελληνιστικού κόσμου.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *λααγέτας, δήμαρχοι*.

(μονάδες 5 + 10 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά της θρησκείας στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πελάτες και ποιο πολιτικό ρόλο επιτελούσαν;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Αμένοφισ Δ΄ (Ακενατών) ήταν ο φαραώ που:

- α. προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα στην αρχαία Αίγυπτο
- β. προσπάθησε να επιβάλει τη λατρεία του θεού Ώρου στην αρχαία Αίγυπτο
- γ. ενίσχυσε με ευνοϊκά μέτρα το ιερατείο
- δ. κατασκεύασε τις μεγάλες πυραμίδες στην Γκίζα

2. Οικονομικά εξαρτώμενοι από τους «οίκους» μιας ευρύτερης περιοχής κατά την ομηρική εποχή ήταν:

- α. οι άριστοι
- β. το πλήθος
- γ. οι δημιουργοί
- δ. οι δούλοι

3. Οι ευγενείς κατά την αρχαϊκή εποχή αποκαλούνταν και:

- α. εσθλοί
- β. τύραννοι
- γ. δυνατοί
- δ. τιμητές

4. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών μετά το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου κατέλαβε η:

- α. Αθήνα
- β. Σπάρτη
- γ. Κόρινθος
- δ. Θήβα

5. Ο Φίλιππος Β' επιβλήθηκε στρατιωτικά στις συνασπισμένες δυνάμεις των Θηβαίων και των Αθηναίων με:

α. το συνέδριο στην Κόρινθο το 337 π.Χ.

β. την επανάληψη του συνεδρίου της Κορίνθου το 336 π.Χ.

γ. τη μάχη στη Χαιρώνεια

δ. τη μάχη στα Λεύκτρα

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *δημιουργοί (ομηρική εποχή), γραμματικοί (ελληνιστική εποχή).*

(μονάδες 10+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος της Αθήνας;

(μονάδες 10)

2.β. Το Διάταγμα των Μεδιολάνων (πρωταγωνιστές, τόπος, χρόνος, περιεχόμενο) και η σημασία του.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Πεισίστρατος	α. κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας
2. Περικλής	β. αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή
3. Κίμων	γ. τύραννος της Αθήνας
4. Ερίκος Σλήμαν	δ. αρχηγός των δημοκρατικών που έκλεισε ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούταις σπονδαί)
5. Ισοκράτης	ε. έκανε τις πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες στ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης που εξοστρακίστηκε

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η γραμμική Β' γραφή μάς έχει δώσει συνεχή κείμενα με λογοτεχνικό περιεχόμενο.
2. Η ελληνική αλφαβητική γραφή πρόεκυψε από το φοινικικό αλφάβητο.
3. Οι ιστορικοί Θουκυδίδης και Ξενοφών κατέγραψαν τα γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου.
4. Η έδρα της σχολής του φιλοσόφου Επίκουρου ήταν στην Πέργαμο.
5. Το μεταρρυθμιστικό έργο των Γράκχων απέτυχε.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *ισηγορία*, *θεωρικά*, *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η κοινωνική διάρθρωση στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 13)

2.β. Να παρουσιάσετε το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στη στήλη της Ροζέτας είναι χαραγμένο κείμενο που υμνεί τον:

- α. Χέοπα
- β. Πτολεμαίο Ε΄
- γ. Ρα
- δ. Ακενατών

2. Οι τοιχογραφίες στα μυκηναϊκά ανάκτορα και οι αγγειογραφικές παραστάσεις απεικονίζουν σκηνές εμπνευσμένες κυρίως από:

- α. τη φύση
- β. την καθημερινή ζωή στα ανάκτορα
- γ. τον πόλεμο και το κυνήγι
- δ. τις θρησκευτικές αντιλήψεις της εποχής

3. Ο Κίμων ήταν:

- α. τύραννος της Αθήνας
- β. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- γ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- δ. βασιλιάς της Αθήνας

4. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε στρατιωτικά στις συνασπισμένες δυνάμεις των Θηβαίων και των Αθηναίων με:

- α. το συνέδριο της Κορίνθου του 337 π. Χ.
- β. την επανάληψη του συνεδρίου της Κορίνθου το 336 π. Χ.
- γ. τη μάχη στη Χαιρώνεια
- δ. τη μάχη στα Λεύκτρα

5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός - Αύγουστος:

- α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας

- β. δεν εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας
- γ. μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με την εκκλησία του δήμου
- δ. δημιούργησε το συμβούλιο του αυτοκράτορα που τον βοηθούσε στην άσκηση της εξουσίας

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δημιουργοί (ομηρικού οίκου), χορηγία, περγαμηνή.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών της πόλης-κράτους, που αποτελούσαν παράλληλα και προϋποθέσεις ύπαρξής της;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιες ήταν οι τρεις εκκλησίες που λειτούργησαν προσδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον Μ. Ventris.
2. Ανώτατος άρχοντας των μυκηναϊκών ανακτόρων ήταν ο βασιλεύς.
3. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ήττα των Σπαρτιατών.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος οργάνωσε τη μακεδονική φάλαγγα.
5. Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια των Γράκχων στόχευε στον έλεγχο της κοινωνικής ανισότητας.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη της Ιμέρας
- β. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. διάταγμα του Καρακάλλα
- ε. ίδρυση της Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βουλή των γερόντων, τριακοντούταις σπονδαί, νομοδιδάσκαλοι.*

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου, που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική του συνοχή;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια ήταν η έδρα της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας και με ποιους όρους συμμετείχαν τα μέλη της;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. σύγκρουση Αθηναϊκής και Πελοποννησιακής συμμαχίας	1. μάχη της Χαιρώνειας
β. συνθήκη ειρήνης Αθηναίων-Περσών	2. ιωνική επανάσταση
γ. αφορμή για τους Περσικούς πολέμους	3. Πελοποννησιακός πόλεμος
δ. συμφωνία Σπαρτιατών-Περσών	4. μάχη του Μαραθώνα
ε. νίκη του Φιλίππου Β΄	5. Καλλίειος συνθήκη
	6. Ανταλκίδειος ειρήνη
	7. μάχη της Ιμέρας

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον Champollion.
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
3. Η αρχαϊκή εποχή τελειώνει με τους περσικούς πολέμους.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος κατά την άσκηση της πολιτικής του αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία από την παράδοση των λαών της Ανατολής.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: νομοθέτες ή αйсυμνήτες, φυλετική εκκλησία.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

(μονάδες 10)

2.β. Τι προέβλεπε το διάταγμα των Μεδιολάνων και ποια η σημασία του;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. τραγική ποίηση	1. Ηρόδοτος
β. πανελλήνια ιδέα	2. Σοφοκλής
γ. ρητορική	3. Ιπποκράτης
δ. ιστοριογραφία	4. Κίμων
ε. ιατρική	5. Εφιάλτης
	6. Ισοκράτης
	7. Δημοσθένης

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον M. Ventris.
2. Ανώτατος άρχοντας των μυκηναϊκών ανακτόρων ήταν ο άναξ.
3. Ο αθηναίος στρατηγός Κίμων υπήρξε αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα.
4. Η μακεδονική φάλαγγα αποτελούνταν από πεζέταιρους.
5. Οι πληβείοι ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι, δωδεκάδελτος*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια αίτια συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών κατά τον δεύτερο αποικισμό (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.);

(μονάδες 12)

2.β. Τι προέβλεπε ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας στην Αίγυπτο ήταν η γεωργία.
2. Αφορμή για τους περσικούς πολέμους στάθηκε η ατυχής εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας.
3. Το κέντρο βάρους, κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, μετατοπίστηκε από τη μητροπολιτική Ελλάδα στις μεγαλουπόλεις της Ανατολής.
4. Η φρατρική εκκλησία στην αρχαία Ρώμη ήταν η συνέλευση των πατρικών που έχασε τη δύναμή της την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica).
5. Η σύγκλητος, όταν αναγόρευσε τον Οκταβιανό σε Αύγουστο, του αναγνώρισε θεϊκές ιδιότητες.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικής γραφής
- β. αποκρυπτογράφηση γραμμικής Β΄ γραφής
- γ. ίδρυση Αντιόχειας
- δ. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός, πατρίκιοι.*

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς επηρέασε η κρίση του ομηρικού κόσμου, στα τέλη του 9ου αι. π.Χ., τον ρόλο του βασιλιά και των ευγενών;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα έσοδα που είχε το αθηναϊκό κράτος την εποχή του Περικλή από τη φορολογία και τις εισφορές των συμμάχων;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. αγροτικός νόμος	1. Chadwick
β. στωική φιλοσοφία	2. Champollion
γ. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικής γραφής	3. Τιβέριος Γράκχος
δ. παράπλους ακτών Ινδικού ωκεανού	4. Ισοκράτης
ε. πανελλήνια ιδέα	5. Νέαρχος
	6. Πυθέας ο Μασσαλιώτης
	7. Ζήνων

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα αναφέρονται στα κατορθώματα των φαραώ.
2. Τις πρώτες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο τις έχουμε από τα έπη του Ησιόδου.
3. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε από τους ερευνητές γεωμετρική.
4. Εμπνευστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Φίλιππος Β΄.
5. Η Δωδεκάδελτος συνέβαλε στην ισχυροποίηση των πατρικίων.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *χαλκιδικό αλφάβητο, γυμνασιαρχία, κολωνοί.*

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα σημαντικότερα επιτεύγματα του πολιτισμού της ομηρικής εποχής, όσον αφορά στη γραφή;

(μονάδες 12)

2.β. Πώς λειτούργησε η οικονομία του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα ελληνικά φύλα κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό εξαπλώθηκαν στη νότια Ιταλία.
2. Η λέξη τύραννος ήταν πιθανόν λυδικής προέλευσης.
3. Η αρχαία φιλοσοφική σκέψη, ιδίως από τα μέσα του 5^{ου} αιώνα π.Χ., τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντός της τον άνθρωπο.
4. Ο ελληνιστικός κόσμος λειτούργησε μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
5. Οι πληβείοι κατόρθωσαν να αναδείξουν μια νέα εξουσία στις αρχές του 5^{ου} αι. π.Χ. που εκπροσωπούσαν οι τιμητές.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μεταφορά συμμαχικού ταμείου από τη Δήλο στην Ακρόπολη των Αθηνών
- β. μάχη της Χαιρώνειας
- γ. ανασκαφές του Σλήμαν στις Μυκήνες
- δ. μάχη της Ιμέρας
- ε. εκλογή του Κάτωνα στο αξίωμα του Τιμητή

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: στενοχωρία, ρωμαϊκή δημοκρατία (*Res publica*).

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σημασία της αποκρυπτογράφησης της γραμμικής Β΄ γραφής;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια εξωτερική πολιτική ακολούθησε ο Φίλιππος Β΄ για την ένωση των Ελλήνων μέχρι το συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.);

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Χαρώνδας	α. ρητορική
2. Δημοσθένης	β. Πλαταιές
3. Σλήμαν	γ. τραγική ποίηση
4. Πausανίας	δ. ανασκαφές στις Μυκήνες
5. Αισχύλος	ε. αστρονομία
	στ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
	ζ. νομοθέτης ή αισυμνήτης

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του αιγυπτιακού κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Οι Αχαιοί με την τρωική εκστρατεία πιθανόν επιδίωκαν τον έλεγχο των στενών του Ελλησπόντου.
3. Γυμνασιαρχία ονομαζόταν η λειτουργία κατά την οποία κάποιος πλούσιος Αθηναίος αναλάμβανε τα έξοδα για τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος οργάνωσε τη μακεδονική φάλαγγα.
5. Ο τίτλος του Αυγούστου αναγνώριζε στον Οκταβιανό θεϊκές ιδιότητες.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θεωρικά, φυλετική εκκλησία.*

(μονάδες 5+10 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιες περιοχές εξαπλώθηκαν οι Έλληνες κατά τον δεύτερο αποικισμό και ποιες ήταν οι συνέπειες της εξαπλώσής τους στον τομέα του πολιτισμού;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο της Ανταλκιδείου ειρήνης;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν:

A	B
1. Ηρόδοτος	α. χωροταξική οργάνωση των πόλεων
2. Chadwick	β. θεωρία για τα φυσικά αίτια των ασθενειών
3. Θουκυδίδης	γ. αποκρυπτογράφηση ιερογλυφικών
4. Champollion	δ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
5. Πολύβιος	ε. συγγραφή Πελοποννησιακού πολέμου
6. Ιπποκράτης	
7. Ιππόδαμος	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες οργανώθηκαν με φυλετικά κριτήρια.
2. Την εποχή του Περικλή θεσπίστηκε χρηματική αποζημίωση για τους κληρωτούς άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές.
3. Στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ. συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις πλην της Αθήνας.
4. Ο ελληνιστικός κόσμος δεν λειτούργησε μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
5. Οι πελάτες ζούσαν κοντά στους πατρικούς ως υπήκοοι και δέχονταν την προστασία τους.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *γραμμική Β΄ γραφή, ισηγορία.*

(μονάδες 10+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος ήταν ο ρόλος του βασιλιά στην ομηρική εποχή και από ποια όργανα περιορίζονταν οι εξουσίες του;

(μονάδες 12)

2.β. Το Μουσείο και η Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας κατά τους ελληνιστικούς χρόνους.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ισοκράτης	α. σφαιρικότητα της γης
2. Πεισίστρατος	β. αγροτικός νόμος
3. Περικλής	γ. πανελλήνια ιδέα
4. Οκταβιανός	δ. τύραννος της Αθήνας
5. Αρίσταρχος ο Σάμιος	ε. απόδοση του τίτλου του Αυγούστου στ. ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούταις σπονδαί)

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής πραγματοποιήθηκε από τον J. Champollion.
2. Οι περισσότεροι δούλοι κατά την ομηρική εποχή είχαν αποκτηθεί από τους πολέμους ή την πειρατεία.
3. Στα αριστοκρατικά πολιτεύματα μειώνεται η δύναμη των ευγενών.
4. Οι Δελφοί, η Ολυμπία και η Δήλος κατά την αρχαϊκή εποχή εξελίσσονται σε πανελλήνια ιερά.
5. Η κύρια αιτία του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *οπλιτική φάλαγγα, χριστόγραμμα*.

(μονάδες 9+6 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια έσοδα είχε το αθηναϊκό κράτος την εποχή του Περικλή από τη φορολογία και τις εισφορές των συμμάχων;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών στα χρόνια της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Περικλής σύναψε ειρήνη με τη Σπάρτη για τριάντα χρόνια (τριακοντούτεις σπονδαί).
2. Εκπρόσωπος της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο ρήτορας Δημοσθένης.
3. Η Αλεξάνδρεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο.
4. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας εκπροσωπούσαν οι δύο ύπατοι.
5. Οι τιμητές αναλάμβαναν για έξι μήνες την εξουσία, όταν η ρωμαϊκή πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. γραμματικοί	α. μέλη της φρουράς των Ρωμαίων αυτοκρατόρων
2. νομοδιδάσκαλοι	β. άρχοντες που είχαν ως κύριο έργο την
3. γραφείς	προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των
4. νομοθέτες ή αισυμνήτες	πατρικίων
5. δήμαρχοι	γ. ειδικοί ερμηνευτές του πολύπλοκου ρωμαϊκού
	δικαίου
	δ. αντιγραφείς και σχολιαστές κειμένων κλασικών
	συγγραφέων κατά την ελληνιστική εποχή
	ε. πρόσωπα κοινής αποδοχής που κατέγραψαν
	νόμους κατά την αρχαϊκή εποχή
	στ. εξειδικευμένοι δημόσιοι υπάλληλοι που
	κατέγραφαν τα έργα των φαραώ

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός, πατρίκιοι*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών και η σημασία της για τη γνώση της αιγυπτιακής ιστορίας.

(μονάδες 12)

2.β. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο 5^{ος} αι. π.Χ. ονομάζεται «χρυσούς αιών» του:

α. Θεμιστοκλέους

β. Φιλίππου Β΄

γ. Περικλέους

δ. Μ. Αλεξάνδρου

2. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, γνωστής ως Κοινής Ελληνικής, οφείλεται στη(ν):

α. συγχώνευση της ιωνικής και της αττικής διαλέκτου

β. επικράτηση της δωρικής διαλέκτου

γ. επικράτηση της αττικής διαλέκτου

δ. συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων με βάση την αττική διάλεκτο

3. Οι ύπατοι κατά την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica):

α. εκπροσωπούσαν την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας

β. είχαν αναλάβει τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών

γ. ήταν εκλεγμένοι εκπρόσωποι των πληβείων

δ. είχαν την επίβλεψη των ηθών

4. Ο Οκταβιανός Αύγουστος:

α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας

β. απέφυγε τις αυταρχικές μεθόδους και εφάρμοσε συμβιβαστική τακτική στην κατανομή της εξουσίας

γ. συγκέντρωσε τη διοίκηση όλων των επαρχιών του κράτους στα χέρια του

δ. ανέθεσε όλες τις εξουσίες του σε ένα συμβούλιο

5. Με τον αγροτικό νόμο του Τιβέριου Γράκχου:

- α. προβλεπόταν η αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες
- β. ολοκληρώθηκε η κωδικοποίηση του ρωμαϊκού εθιμικού δικαίου
- γ. θεμελιώθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα της Ρώμης
- δ. οργανώθηκε η εγκατάσταση αγροτών στις κατακτημένες από τους Ρωμαίους περιοχές

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *αλφαριθμητική γραφή (ελληνική), διάταγμα του Καρακάλλα.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ. ανάμεσα στον Φίλιππο Β' και στις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια είναι η σπουδαιότερη σε σημασία πλευρά της εσωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Κατά την ελληνιστική περίοδο σε πνευματικά κέντρα εξελίχθηκαν οι παρακάτω μεγαλουπόλεις:

- α. Πύλος, Ορχομενός, Τίρυνθα
- β. Κωνσταντινούπολη, Ρώμη, Νικομήδεια
- γ. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος
- δ. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος

2. Ο Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης στο ιστορικό του έργο ασχολήθηκε με τους λόγους:

- α. που οδήγησαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο
- β. που οδήγησαν στους περσικούς πολέμους
- γ. της επικράτησης των Ρωμαίων
- δ. της επικράτησης των Μακεδόνων

3. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών ήταν οι:

- α. δήμαρχοι
- β. ύπατοι
- γ. τιμητές
- δ. πραίτωρες

4. Η Δωδεκάδελτος αποτελεί καταγραφή του εθιμικού δικαίου των:

- α. Αθηναίων
- β. Ρωμαίων
- γ. Σπαρτιατών
- δ. Βυζαντινών

5. Με τον αγροτικό νόμο του Τιβέριου Γράκχου:

- α. προβλεπόταν η αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες

β. ολοκληρώθηκε η κωδικοποίηση του ρωμαϊκού εθιμικού δικαίου

γ. θεμελιώθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα της Ρώμης

δ. οργανώθηκε η εγκατάσταση αγροτών στις κατακτημένες από τους Ρωμαίους περιοχές

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *βασιλεύς (μυκηναϊκής εποχής), Κοινή Ελληνική ή Κοινή.*

(μονάδες 6+9 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Γιατί η οργάνωση του κράτους των αρχαίων Αιγυπτίων είχε χαρακτήρα θεοκρατικό;

(μονάδες 12)

2.β. Με ποιες πολιτικές επιλογές ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες
2. Φίλιππος Β'	β. αγροτικός νόμος
3. Περικλής	γ. μάχη Μαραθώνα
4. Καρακάλλας	δ. μάχη Χαϊρώνειας
5. Ερίκος Σλήμαν	ε. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών στ. ειρήνη για τριάντα χρόνια με τους Σπαρτιάτες (τριακοντούτεις σπονδαί)

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η μάχη της Μαντίνειας έκρινε την πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας.
2. Ο Ισοκράτης ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας.
3. Τα μεγάλα πολιτιστικά κέντρα της ελληνιστικής εποχής δημιουργήθηκαν στον ελλαδικό χώρο.
4. Η Αντιόχεια έγινε ιδιαίτερα γνωστή κατά τους ελληνιστικούς χρόνους για τον μεγάλο βωμό του Διός.
5. Η ρωμαϊκή παράδοση αναφέρει ως ιδρυτή της Ρώμης τον Ρωμύλο.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *μέγαρο* (μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής), *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(μονάδες 9+6 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε τις βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους.

(μονάδες 13)

2.β. Να αναφέρετε τρεις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου με τις οποίες προέβαλε και ευνόησε τον Χριστιανισμό.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στο ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό πολίτευμα κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν:

- α. το εισόδημα
- β. η καταγωγή και η κατοχή γης
- γ. η στρατιωτική ικανότητα
- δ. η οικογένεια

2. Η Βίβλος είναι γραμμένη στη(ν):

- α. ιωνική διάλεκτο
- β. Κοινή Ελληνική
- γ. δωρική διάλεκτο
- δ. αττική διάλεκτο

3. Η ανώτερη κοινωνική τάξη στη Ρώμη την περίοδο της βασιλείας ήταν οι:

- α. δημιουργοί
- β. πληβείοι
- γ. πελάτες
- δ. πατρίκιοι

4. Ο Ρωμαίος δικτάτορας προερχόταν από τους:

- α. υπάτους
- β. τιμητές
- γ. δημάρχους
- δ. πραίτωρες

5. Έφθασε στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί ελληνικό:

- α. ο Κάτων ο Τιμητής
- β. ο Γάιος Γράκχος

γ. ο Οκταβιανός

δ. ο Τιβέριος Γράκχος

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος (395-386 π.Χ), πελάτες.*

(μονάδες 8+7 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς επιβλήθηκε το πολίτευμα της τυραννίδας στις πόλεις-κράτη της αρχαϊκής εποχής;

(μονάδες 13)

2.β. Να παρουσιάσετε το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ταρίχευση των νεκρών των αρχαίων Αιγυπτίων βοήθησε στην απόκτηση γνώσεων ανατομίας και ιατρικής.
2. Ελληνικά φύλα που μιλούσαν την αιολική διάλεκτο μετακινήθηκαν στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας.
3. Διάδοχος του Εφιάλτη στην ηγεσία των δημοκρατικών στην Αθήνα ήταν ο Κίμων.
4. Το μετοίκιο ήταν φόρος που πλήρωναν όλοι οι Αθηναίοι έμποροι.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε οι θησαυροί της Περγάμου να δοθούν στους ακτήμονες για να αγοράσουν εργαλεία και να καλλιεργήσουν τα κτήματα που θα αποκτούσαν.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Καρακάλλας	α. ιστοριογραφία
2. Λυσίας	β. μέτρα που βελτίωναν τη θέση των ακτημόνων
3. Κίμων	γ. ρητορική
4. Θουκυδίδης	δ. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
5. Γάιος Γράκχος	ε. στωική φιλοσοφία στ. Καλλίειος συνθήκη

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *γεωμετρική τέχνη*, *δημοκρατία* (*Res publica*).

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τη σημασία της αποκρυπτογράφησης της γραμμικής Β' γραφής για τον μυκηναϊκό πολιτισμό.

(μονάδες 15)

2.β. Να παρουσιάσετε την πολιτική δράση του Μ. Αλεξάνδρου.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
α. αγροτικός νόμος	1. Ζήνων
β. στωική φιλοσοφία	2. Αρίσταρχος ο Σάμιος
γ. σφαιρικότητα της γης	3. Επίκουρος
δ. νομοθέτης ή αισυμνήτης	4. Ισοκράτης
ε. πανελλήνια ιδέα	5. Ζάλευκος
	6. Τιβέριος Γράκχος
	7. Κίμων

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η στήλη της Ροζέτας είχε χαραγμένο ένα κείμενο που υμνούσε τον Μ. Αλέξανδρο.
2. Ο Κίμων, εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης, ήταν υπέρ της συνεργασίας με τη Σπάρτη.
3. Ο Ευαγόρας ήταν μια από τις προσωπικότητες που, σύμφωνα με τον Ισοκράτη, θα μπορούσε να ενώσει τους Έλληνες εναντίον των Περσών.
4. Ο Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης υπήρξε σημαντικός ιστοριογράφος της ελληνιστικής περιόδου.
5. Η μορφή του πολιτεύματος που καθιέρωσε ο Αύγουστος διατηρήθηκε για περίπου πενήντα χρόνια.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *Πανιώνιο, δωδεκάδελτος*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τους οικονομικούς λόγους που οδήγησαν σε κρίση τις ομηρικές κοινότητες στα τέλη του 9ου π. Χ. αι.

(μονάδες 12)

2.β. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ερίκος Σλήμαν	α. ένωση Ελλήνων
2. Όμηρος	β. πολιορκία Κιτίου (450 π.Χ.)
3. Λυκούργος	γ. μάχη στον Μαραθώνα
4. Μιλτιάδης	δ. ρωμαϊκή παράδοση
5. Κίμων	ε. αρχηγός δημοκρατικών
6. Περικλής	στ. τραγικός ποιητής
7. Φίλιππος Β΄	ζ. αρχηγός αριστοκρατικών
8. Ρωμύλος	η. δικαίωμα Ρωμαίου πολίτη
9. Οκταβιανός	θ. επική ποίηση
10. Καρακάλλας	ι. ανασκαφές στις Μυκήνες
	ια. συμβούλιο αυτοκράτορα
	ιβ. νομοθέτης

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *ύπαιθρος χώρα, θεωρικά, εκκλησία του λαού.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι μπορούσαν να γίνουν γραφείς στην αρχαία Αίγυπτο και ποιο ήταν το έργο τους;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιοι παράγοντες αποτελούσαν τη ρίζα της αντιπαράθεσης μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης και οδήγησαν σε ανοιχτή ρήξη με τον Πελοποννησιακό πόλεμο (431-404 π.Χ.);

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Μυκηναϊκός πολιτισμός	α. Κοινή Ελληνική
2. Ομηρική εποχή	β. Θολωτοί τάφοι
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
4. Κλασική εποχή	δ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
5. Ελληνιστικοί χρόνοι	ε. ιερογλυφικά
	στ. διάταγμα του Καρακάλλα
	ζ. Περσικοί πόλεμοι

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και συνεχίζοντας προς το νεότερο:

- α. Καλλίειος συνθήκη
- β. εποχή του Αυγούστου
- γ. δολοφονία Τιβέριου Γράκχου
- δ. ομηρικά έπη
- ε. δεύτερος ελληνικός αποικισμός

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δημιουργοί, λειτουργίες*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2. α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια στοιχεία επέδρασαν στη μετεξέλιξη της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σε Ανατολικό Ρωμαϊκό κράτος τον 4^ο αι. π.Χ.;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο:

- α. επικεφαλής του κράτους ήταν ο άνακτας
- β. χρησιμοποιούσαν τη γραμμική Α΄ γραφή
- γ. η ζωή ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο
- δ. ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ήταν οι πληβείοι

2. Ο μυκηναϊκός κόσμος:

- α. ήταν διασπασμένος αλλά είχε πολιτιστική συνοχή ως προς τη γλώσσα και τη θρησκεία
- β. ήταν διασπασμένος χωρίς καμία απολύτως συνοχή σε κανέναν τομέα
- γ. ονομάστηκε έτσι από τους ίδιους τους Μυκηναίους
- δ. περιοριζόταν γεωγραφικά στο βασίλειο των Μυκηνών

3. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός έγινε:

- α. την ύστερη εποχή του χαλκού (1600-1100 π.Χ.)
- β. την Κλασική εποχή (480-323 π.Χ.)
- γ. την Αρχαϊκή εποχή (750-480 π.Χ.)
- δ. την Ομηρική εποχή (1100-750 π.Χ.)

4. Συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους από άποψη γεωγραφική ήταν:

- α. η ακρόπολη και η πόλις
- β. το μέγαρο και η ύπαιθρος χώρα
- γ. η πόλις ή άστυ και η ύπαιθρος χώρα
- δ. η πόλις ή άστυ και το λιμάνι

5. Ο Τιβέριος Γράκχος:

- α. υποστήριξε τα δικαιώματα των συγκλητικών και των πατρικίων
- β. ήταν δήμαρχος της Ρώμης και υποστήριξε τους ακτήμονες
- γ. έπεισε τους συγκλητικούς για την ορθότητα των μέτρων που έλαβε

δ. ήταν τιμητής και άσκησε κριτική στους συγκλητικούς

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θεωρικά, φυλετική εκκλησία.*

(μονάδες 6+9=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου στον στρατιωτικό τομέα;

(μονάδες 13)

2.β. Τι ήταν η Κοινή Ελληνική γλώσσα, πώς δημιουργήθηκε και πώς χρησιμοποιήθηκε;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του κράτους της αρχαίας Αιγύπτου είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Η γραμμική Β΄ γραφή δεν έχει ακόμη αποκρυπτογραφηθεί.
3. Ο δωρικός ρυθμός αφορά την κεραμική τέχνη.
4. Ο Κίμων πέθανε κατά την πολιορκία του Κιτίου στην Κύπρο.
5. Κύριο έργο των δημάρχων στη Ρώμη ήταν η προστασία των πληβείων.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο νεότερο:

- α. διαμόρφωση της Κοινής Ελληνικής γλώσσας
- β. συγκέντρωση σχεδόν όλων των εξουσιών από τον Οκταβιανό
- γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. δολοφονία Εφιάλτη

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός*, *τριοιραρχία*, *δικτάτορας*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Γιατί η Ομηρική εποχή (1100-750 π.Χ.) έχει χαρακτηριστεί ελληνικός μεσαίωνας και σκοτεινοί χρόνοι; Να αναφέρετε ονομαστικά δύο επιτεύγματα της εποχής με βάση τα οποία σήμερα η ιστορική έρευνα μιλάει πλέον για μία περίοδο ανασυγκρότησης και οργανωτικής δημιουργίας.

(μονάδες 10)

2.β. Να αναφέρετε επιγραμματικά τρία από τα κύρια σημεία της εσωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του αρχαίου αιγυπτιακού κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Ανώτατος άρχοντας στον μυκηναϊκό κόσμο ήταν ο άνακτας.
3. Στις ομηρικές κοινωνίες ο κληρονομικός βασιλιάς δεν είχε δικαστική εξουσία.
4. Ο Εφιάλτης ήταν αρχηγός των αριστοκρατικών στην αρχαία Αθήνα.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος ήταν δήμαρχος στην αρχαία Ρώμη.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Κίμων	α. αστρονομία και μαθηματικά
2. Ισοκράτης	β. θεωρικά
3. Μέτων	γ. εξοστρακισμός
4. Σέλευκος	δ. πραιτωριανοί
5. Οκταβιανός	ε. αποικία των Θουρίων
	στ. πανελλήνια ιδέα
	ζ. ίδρυση Αντιόχειας

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *ιερογλυφικά, μετοίκιο*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών τον 8ο-6ο αι. π.Χ.;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών στην αρχαία Ρώμη;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Βάση της οικονομίας στην αρχαία Αίγυπτο ήταν η ναυτιλία.
2. Η Ομηρική εποχή διαρκεί από το 1100 έως το 750 π.Χ..
3. Ο δεύτερος αποικισμός συνέβη μεταξύ 8^{ου} και 6^{ου} αι. π.Χ.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος διατήρησε την ιδέα του αυτοκρατορικού θησαυροφυλακίου.
5. Ο Γάιος Γράκχος έθεσε σε εφαρμογή τον αγροτικό νόμο τού αδερφού του, Τιβέριου.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο νεότερο:

- α. μάχη στα Λεύκτρα
- β. μάχη στη Χαιρώνεια
- γ. ναυμαχία στη Σαλαμίνα της Κύπρου
- δ. θάνατος Μεγάλου Αλεξάνδρου
- ε. μάχη στον Μαραθώνα

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *συνοικισμός*, *δήμαρχος* (*περίοδος ρωμαϊκής πολιτείας – Res publica*).

(μονάδες 6+9=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε ονομαστικά τους σημαντικότερους εκπροσώπους της φιλοσοφικής σκέψης και της ιστοριογραφίας τον 5^ο και 4^ο αι. π.Χ. (Κλασική εποχή).

(μονάδες 12)

2.β. Πώς συντελέστηκε ο οριστικός χωρισμός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας τον 4^ο αι. μ.Χ. και ποια ήταν η τύχη των δύο τμημάτων της;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. J. Champollion	α. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
2. M. Ventris	β. ρητορική
3. Κίμων	γ. γραμμική Β΄ γραφή
4. Περικλής	δ. ιστορία Πελοποννησιακού πολέμου
5. Θουκυδίδης	ε. Ηγεμονία (Principatus)
6. Γοργίας	στ. αγροτικός νόμος
7. Λυσίας	ζ. μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.)
8. Σέλευκος	η. αστρονομία και μαθηματικά
9. Οκταβιανός	θ. αρχηγός δημοκρατικών
10. Τιβέριος Γράκχος	ι. ιερογλυφικά
	ια. πανελλήνια ιδέα
	ιβ. Αντιόχεια

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θολωτός τάφος*, *βασίλειο της Παλμύρας*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πότε και με ποιον τρόπο δημιουργήθηκε η ελληνική αλφαβητική γραφή;

(μονάδες 12)

2.β. Πώς προέκυψε η απόφαση για τη μεταφορά της πρωτεύουσας της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στο Βυζάντιο; Ποια ήταν τα πλεονεκτήματα της νέας πρωτεύουσας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα γεωγραφικά στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Νείλος	α. Κίμων
2. ακρωτήριο Μυκάλης	β. Ανταλκίδειος ειρήνη
3. Ευρυμέδοντας ποταμός	γ. πλημμύρες
4. Σαλαμίνα της Κύπρου	δ. ναός του Διός
5. Λήμνος	ε. Ευαγόρας
6. λόφος Καπιτωλίου	

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τις παρακάτω ιστορικές περιόδους στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από την αρχαιότερη και συνεχίζοντας προς τη νεότερη:

- α. Ελληνιστικοί χρόνοι
- β. εποχή του Αυγούστου
- γ. Ύστερη εποχή του χαλκού
- δ. Ομηρική εποχή
- ε. Αρχαϊκή εποχή

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος (395-386 π.Χ.), θεσμός της δουλοπαροικίας.*

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2. α. Ποιας εποχής η τέχνη ονομάστηκε γεωμετρική και γιατί;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο του αγροτικού νόμου που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο:

- α. η εκμάθηση των ιερογλυφικών δεν απαιτούσε κάποια ιδιαίτερη ειδικευση
- β. αποκλειστικά και μόνο οι γεωργοί παρακολουθούσαν τις γεωργικές εργασίες
- γ. οι απλοί πολίτες αποκλείονταν από το επάγγελμα του γραφέα
- δ. η ζωή ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο και τις πλημμύρες του

2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός διήρκεσε από το:

- α. 2200 ως το 1600 π.Χ.
- β. 1600 ως το 1100 π.Χ.
- γ. 1600 ως το 1300 π.Χ.
- δ. 1100 ως το 750 π.Χ.

3. Ποιο από τα παρακάτω δεν ήταν αίτιο του δεύτερου αποικισμού;

- α. η στενοχωρία
- β. η έλλειψη πρώτων υλών
- γ. η φυλετική διαφορά μεταξύ Ιώνων και Δωριέων
- δ. οι εσωτερικές πολιτικές κρίσεις

4. Στα επιτεύγματα του πολιτισμού της Αρχαϊκής εποχής περιλαμβάνονται:

- α. οι κούροι και οι κόρες
- β. οι θολωτοί τάφοι
- γ. η ανάπτυξη της ιστοριογραφίας και της ρητορικής τέχνης
- δ. η αλφαβητική γραφή και τα ομηρικά έπη

5. Στη Ρώμη, την περίοδο της βασιλείας, υπήρχε:

- α. ο θεσμός του δημάρχου
- β. ο θεσμός των δύο υπάτων
- γ. ο θεσμός της συγκλήτου

δ. το αξίωμα του τιμητή

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θεωρικά, Κοινή Ελληνική (γλώσσα), πραιτώριο.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι ήταν η συμμαχία της Δήλου και πώς λειτουργούσε πριν τη μετατροπή της σε αθηναϊκή ηγεμονία;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Κάτω Αίγυπτος βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της χώρας με το Δέλτα του Νείλου.
2. Τη γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογράφησε ο J. Champollion.
3. Το Πανιώνιο ήταν θρησκευτική ένωση.
4. Την εποχή του Περικλή υπήρχε βαριά άμεση φορολογία στην Αθήνα.
5. Στη ρωμαϊκή πολιτεία – Res publica, σπουδαιότεροι άρχοντες ήταν οι ύπατοι.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με τα χρονολογικά όρια της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ύστερη εποχή του χαλκού	α. 750-404 π.Χ.
2. Ομηρική εποχή	β. 323-30 π.Χ.
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. 1900-1600 π.Χ.
4. Κλασική εποχή	δ. 1600-1100 π.Χ.
5. Ελληνιστικοί χρόνοι	ε. 750-480 π.Χ.
	στ. 1100-750 π.Χ.
	ζ. 480-323 π.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *λααγέτας, χορηγία, διάταγμα του Καρακάλλα*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2. α. Με ποιον τρόπο η οπλιτική φάλαγγα συνέβαλε στην κρίση της αριστοκρατικής δομής της κοινωνίας κατά την αρχαϊκή εποχή;

(μονάδες 12)

2.β. Με ποιο νέο διοικητικό σύστημα απέτρεψε ο Ιουστινιανός τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Αποκάλεσε την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου» ο:

- α. φαραώ Ακενατών
- β. ιστορικός Ηρόδοτος
- γ. Γάλλος αιγυπτιολόγος J. Champollion
- δ. βασιλιάς Πτολεμαίος Ε΄

2. Ο/Η μεγαλύτερος/η θεός/ά στο αιγυπτιακό πάνθεο ήταν:

- α. ο Όσιρις
- β. ο Ρα
- γ. η Ίσις
- δ. ο Ώρος

3. Οι ευγενείς στην αρχαϊκή εποχή ονομάζονταν και:

- α. τιμητές
- β. ιππείς
- γ. κακοί
- δ. αισυμνήτες

4. Ηγεμονική θέση ανάμεσα στις ελληνικές πόλεις - κράτη μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο κατέλαβε η:

- α. Αθήνα
- β. Θήβα
- γ. Σπάρτη
- δ. Κόρινθος

5. Οι Μακεδόνες και ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκαν στρατιωτικά στις πόλεις της Νότιας Ελλάδας με τη:

- α. μάχη των Πλαταιών
- β. μάχη στις Θερμοπύλες
- γ. μάχη στη Χαϊρώνεια
- δ. μάχη στα Λεύκτρα

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *Θουκυδίδης, σπονδές, σύμμαχος, Ισοκράτης, άποικος, κληρωτός, Αθήνα.*

«Ο Περικλής συνομολόγησε με τους Σπαρτιάτες (445 π.Χ.) ειρήνη για τριάντα χρόνια με τις τριακοντούρεις(1). Η περίοδος της τριακονταετούς ειρήνης, που στην πραγματικότητα κράτησε μόνο δεκαπέντε χρόνια, ταυτίζεται με την ανάπτυξη της(2) στο εσωτερικό της και την απόλυτη κυριαρχία επί των(3) της. Κύριος συντελεστής της κατάστασης ήταν αναμφισβήτητα ο Περικλής, ο οποίος καθιέρωσε τη χρηματική αποζημίωση για τους(4) άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές. Ο(5) μάς εξιστορεί με ακρίβεια το πολιτικό καθεστώς που επικρατούσε στην Αθήνα εκείνη την εποχή.»

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *δημιουργοί (ομηρική εποχή), γραμματικοί.*

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος της Αθήνας;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο και ποια η σημασία του Διατάγματος των Μεδιολάνων;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο 5ος π.Χ. αιώνας ονομάζεται «χρυσούς αιών» του:

α. Περικλέους

β. Ισοκράτη

γ. Μ. Αλεξάνδρου

δ. Φίλιππου Β΄

2. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους οφείλεται στη(ν):

α. συγχώνευση της ιωνικής και της αττικής διαλέκτου

β. επικράτηση της δωρικής διαλέκτου

γ. επικράτηση της αττικής διαλέκτου

δ. συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων με βάση την αττική διάλεκτο

3. Οι ύπατοι κατά την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας:

α. εκπροσωπούσαν την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας

β. είχαν αναλάβει τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών

γ. ήταν εκλεγμένοι εκπρόσωποι των πληβείων

δ. είχαν την επίβλεψη των ηθών

4. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός Αύγουστος:

α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας

β. εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας

γ. συγκέντρωσε τη διοίκηση όλων των επαρχιών του κράτους στα χέρια του

δ. ανέθεσε όλες τις εξουσίες του σε ένα συμβούλιο

5. Ο Σεπτίμιος Σεβήρος ανακηρύχθηκε αυτοκράτορας λόγω:

- α. της καταγωγής του από την οικογένεια των Γράκων
- β. της καταγωγής του από την οικογένεια του Κάτωνα του Τιμητή
- γ. της καταγωγής του από την οικογένεια του Οκταβιανού
- δ. της υποστήριξης του στρατού με την οποία παραμέρισε τη σύγκλητο

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *χορηγία, λαμπαδηδρομία, εστίαση, εισφορά, λειτουργία, θεωρία, υποδρομία.*

«Βασική πηγή εσόδων από έκτακτες εισφορές ήταν ο θεσμός της(1). Οι εισφορές αυτές ήταν υποχρεωτικές και είχαν τιμητικό συγχρόνως χαρακτήρα. Οι σπουδαιότερες ήταν: η(2), σύμφωνα με την οποία ένας πλούσιος Αθηναίος είχε την υποχρέωση να δώσει τα χρήματα για τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου· η τριηραρχία κατά την οποία ο τριήραρχος είχε την υποχρέωση της συντήρησης και του εξοπλισμού μιας τριήρους· η αρχιθεωρία για τα έξοδα της επίσημης αποστολής(3) σε πανελλήνιες γιορτές· η(4) για τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές γιορτές· η γυμνασιαρχία για την τέλεση αγώνων(5) στα Παναθήναια».

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα, γραμματικοί.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η οικονομική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 15)

2.β. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου, 337 π.Χ. ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και στις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *Πέρσης, μονάρχης, εχθρός, βασιλεία, ηγεμονία, Γοργίας, Ισοκράτης*.

«Η πανελλήνια ιδέα ήταν μια νέα πολιτική έκφραση που διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. από τον σοφιστή(1), σε λόγο του στον ιερό χώρο της Ολυμπίας. Κύριος εκφραστής αυτής της πολιτικής ήταν ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος(2). Σε πρώτο στάδιο, διατυπώνει την άποψη ότι τον κοινό αγώνα εναντίον των(3) θα μπορούσε να αναλάβει η Αθήνα με την ανασύσταση της(4) της. Αργότερα, διατύπωσε την άποψη ότι ένας ισχυρός(5) θα μπορούσε να ενώσει όλους τους Έλληνες.»

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Την ελληνιστική περίοδο ιδρύθηκαν και αναπτύχθηκαν οι παρακάτω πόλεις:

- α. Πύλος, Ορχομενός, Τίρυνθα
- β. Κωνσταντινούπολη, Ρώμη, Νικομήδεια
- γ. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος
- δ. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος

2. Ο Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης στο ιστορικό του έργο ασχολήθηκε με τους λόγους:

- α. που οδήγησαν στον Πελοποννησιακό πόλεμο
- β. που οδήγησαν στους περσικούς πολέμους
- γ. της επικράτησης των Ρωμαίων
- δ. της επικράτησης των Μακεδόνων

3. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών ήταν οι:

- α. δήμαρχοι
- β. ύπατοι
- γ. τιμητές

δ. πραίτωρες

4. Με τον αγροτικό νόμο που πρότεινε για ψήφιση ο Τιβέριος Γράκχος:

- α. προβλεπόταν η αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες
- β. ολοκληρώθηκε η κωδικοποίηση του ρωμαϊκού εθιμικού δικαίου
- γ. θεμελιώθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα της Ρώμης
- δ. οργανώθηκε η εγκατάσταση αγροτών στις κατακτημένες από τους Ρωμαίους περιοχές

5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού Αύγουστου ονομάστηκε:

- α. δημοκρατία (Res publica)
- β. Ηγεμονία (Principatus)
- γ. απόλυτη μοναρχία
- δ. βασιλεία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βασιλεύς (μυκηναϊκής εποχής), Κοινή Ελληνική ή Κοινή.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα σημαντικότερα επιτεύγματα του πολιτισμού της ομηρικής εποχής στον χώρο της ποίησης;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν τα κύρια γεγονότα της δεύτερης οργανωμένης εκστρατείας των Περσών κατά των Ελλήνων;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): Πλάτων, ορθολογισμός, άνθρωπος, Θουκυδίδης, Σοφοκλής, σοφιστής, Αριστοφάνης.

«Τον 5ο και 4ο αι. π.Χ. η ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών δημιούργησε έργα απaráμιλλα σε πνευματική και καλλιτεχνική λαμπρότητα. Η φιλοσοφική σκέψη από τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον(1) και προσπάθησε να ερμηνεύσει τα φαινόμενα με βάση τη λογική, δηλαδή τον(2). Η ιστοριογραφία εκπροσωπήθηκε από τον Ηρόδοτο αλλά κυρίως από τον(3), ο οποίος με το έργο του έθεσε τα θεμέλια της επιστημονικής ιστορικής συγγραφής. Η ποιητική τέχνη κυρίως με το έργο των τριών τραγικών του Αισχύλου, του(4) και του Ευριπίδη εξελίχθηκε σε θεατρικό λόγο υψηλών διανοημάτων, ενώ συγγραφέας κωμωδιών την ίδια περίοδο ήταν ο(5).»

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. ομηρική εποχή	α. 480 π.Χ.
2. ίδρυση της Ρώμης	β. νομοθέτης ή αισουμνήτης
3. ναυμαχία της Σαλαμίνας	γ. γεωμετρική τέχνη
4. Τιβέριος Γράκχος	δ. 753 π.Χ.
5 Σόλων	ε. 953 π.Χ.
	στ. αγροτικός νόμος
	ζ. 490 π.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: ισηγορία, δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε ποια ήταν τα σπουδαιότερα στοιχεία που αποδεικνύουν την πολιτιστική ενότητα του μυκηναϊκού κόσμου.

(μονάδες 15)

2.β. Ποια άποψη έχει διατυπωθεί για τις πολιτικές επιδιώξεις του Μ. Αλεξάνδρου και πώς η άποψη αυτή τεκμηριώνεται;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): λιμάνι, γραμματικός, σχολιασμός, εμπόριο, έλεγχος, πνευματικός, νησί.

«Η ανάπτυξη της Αλεξάνδρειας οφειλόταν κυρίως στο μεγάλο(1), γνωστό από το(2) Φάρο, που βρισκόταν στην είσοδό του και το προστάτευε. Το Μουσείο ήταν αφιερωμένο στις Μούσες, όπου συγκεντρώνονταν(3) άνθρωποι. Στη Βιβλιοθήκη εργάζονταν οι(4), άτομα με φιλολογική παιδεία, που ασχολήθηκαν με την καταγραφή και τον(5) των αρχαίων κειμένων.»

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. φαράώ	α. ηγέτης που καταλαμβάνει την εξουσία και με την υποστήριξη κατώτερων κοινωνικών ομάδων
2. λααγέτας	β. νομοθέτης της αρχαϊκής περιόδου
3. άνακτας	γ. ηγεμόνας των Αιγυπτίων
4. βασιλεύς	δ. ανώτατος άρχοντας των Μυκηναίων
5. αισυμνήτης	ε. τοπικός άρχοντας, διοικητής περιφερειών των Μυκηναίων
6. τύραννος	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: στενοχωρία, χαλκιδικό αλφάβητο, εστίαση.

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε ποιες ήταν οι βασικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη και την εξέλιξη της πόλης-κράτους.

(μονάδες 10)

2.β. Γιατί αναπτύχθηκαν τα γράμματα κατά την Ελληνιστική περίοδο και ποια χαρακτηριστικά είχε η παραγωγή βιβλίων;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *γλώσσα, Βίβλος, Κοινή, συγχώνευση, αττικός, καθημερινός, Ελληνική*.

«Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους είναι γνωστή ως Κοινή Ελληνική ή απλώς(1). Η διαμόρφωσή της οφείλεται στη(ν)(2) των ελληνικών διαλέκτων -έχοντας ως βάση την(3) διάλεκτο- στον χώρο της Ανατολής. Η Κοινή Ελληνική χρησιμοποιήθηκε στην(4) επικοινωνία από τον λαό αλλά και από συγγραφείς της εποχής. Αποτελέσε το όργανο των κηρυγμάτων του χριστιανισμού. Η(5) είναι γραμμένη σε αυτή τη γλώσσα.»

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Πausανίας	α. μάχη του Μαραθώνα
2. Θεμιστοκλής	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Κίμων	γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
4. Μιλτιάδης	δ. μάχη των Πλαταιών
5. Λεωνίδα	ε. μάχη στις εκβολές του Ευρυμέδοντα ποταμού
6. Φίλιππος Β΄	

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *τριηραρχία, Βοιωτικός ή Κορινθιακός Πόλεμος*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σχέση των Μυκηναίων με την τρωική εκστρατεία;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν οι στόχοι της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας των Γράκχων και ποια τα αποτελέσματά της;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *Ελευσίνιος, Σάραπης, Πλούτωνας, συγκρητισμός, διονυσιακός, συγχρονισμός, Πτολεμαίος.*

«Κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, εκτός από τις παραδοσιακές λατρείες, επικράτησαν κυρίως λατρείες με μυστηριακό χαρακτήρα, όπως τα(1) μυστήρια, οι(2) τελετές και τα μυστήρια της Ίσιδας, του Μίθρα και της Κυβέλης. Παράλληλα, δημιουργήθηκαν και καινούργιες, όπως συνέβη με τη λατρεία του(3). Τη λατρεία του επέβαλε στην Αίγυπτο ο(4) και αργότερα (3ος αι. π.Χ.) έγινε αποδεκτή σε πολλές πόλεις του ελλαδικού χώρου και σε νησιά του Αιγαίου. Η τεχνητή αυτή συνένωση ποικίλων θρησκευτικών δοξασιών και η διαμόρφωση νέων λατρειών είναι γνωστή με τον όρο θρησκευτικός(5).»

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Φυλετική οργάνωση διατήρησαν κατά την αρχαϊκή εποχή:

- α. όλες οι περιοχές του ελληνικού κόσμου
- β. ανάμεσα σε άλλους Έλληνες, οι Αθηναίοι
- γ. ανάμεσα σε άλλους Έλληνες και οι Μακεδόνες
- δ. καμία περιοχή του ελληνικού κόσμου

2. Την ελληνιστική εποχή τα μεγάλα διοικητικά, οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα του Ελληνισμού βρίσκονταν στη(ν):

- α. μητροπολιτική Ελλάδα
- β. Μακεδονία
- γ. νότια Ιταλία
- δ. Ανατολή

3. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών ήταν οι:

- α. δήμαρχοι

- β. ύπατοι
- γ. τιμητές
- δ. πραίτωρες

4. Την ψήφιση του αγροτικού νόμου πρότεινε ο:

- α. Οκταβιανός
- β. Τιβέριος Γράκχος
- γ. Γάιος Γράκχος
- δ. Σεπτίμιος Σεβήρος

5. Η Ζηνοβία ήταν βασίλισσα στη(ν):

- α. Παλμύρα
- β. Αντιόχεια
- γ. Αλεξάνδρεια
- δ. Πέργαμο

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω όρους: *εστίαση, Ηγεμονία (Principatus)*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι συνέπειες στην κοινωνία των πόλεων-κρατών από τις οικονομικές μεταβολές του δεύτερου ελληνικού αποικισμού;

(μονάδες 10)

2.β. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο στις Κορίνθου (337 π.Χ.) ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και στις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1.Ο φαραώ Αμένοφισ Δ΄, ο επονομαζόμενος και Ακενατών, ενίσχυσε την πολυθεΐα στην Αίγυπτο.
- 2.Δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής είναι μόνο οι οχυρωμένες ακροπόλεις.
- 3.Οι βασιλείς του ελληνιστικού κόσμου ήταν κάτοχοι όλης της γης και του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγής.
- 4.Η ρωμαϊκή παράδοση δεν ανάγει την ίδρυση της Ρώμης στον Ρωμύλο.
- 5.Ο Γάιος Γράκχος αύξησε τα χρόνια της στράτευσης και μείωσε τον στρατιωτικό μισθό.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε ως ο αδιαφιλονίκητος ηγέτης που θα ένωνε τους Έλληνες με τη(ν):

- α. μάχη στη Μαντίνεια
- β. επανάληψη του συνεδρίου της Κορίνθου το 336 π.Χ.
- γ. μάχη στη Χαιρώνεια
- δ. μάχη στα Λεύκτρα

2. Την ελληνιστική περίοδο ιδρύθηκαν και αναπτύχθηκαν οι παρακάτω πόλεις:

- α. Πύλος, Ορχομενός, Τίρυνθα
- β. Αθήνα, Ρώμη, Θήβα
- γ. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος.
- δ. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος

3. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους οφείλεται στη(ν):

- α. συγχώνευση της ιωνικής και της αττικής διαλέκτου

- β. επικράτηση της δωρικής διαλέκτου
- γ. επικράτηση της αττικής διαλέκτου
- δ. συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων με βάση την αττική διάλεκτο

4. Την περίοδο της βασιλείας στην Ρώμη τη δικαιοδοσία του βασιλιά έλεγχαν:

- α. η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού
- β. οι δήμαρχοι
- γ. οι ύπατοι
- δ. οι ύπατοι και οι δήμαρχοι

5. Έφθασε στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί ελληνικό ο:

- α. Γάιος Γράκχος
- β. Κάτων ο Τιμητής
- γ. Οκταβιανός
- δ. Τιβέριος Γράκχος

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω όρους: *μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), Δωδεκάδελτος (ρωμαϊκή δημοκρατία-Res publica).*

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι είναι οι λόγοι που οδήγησαν τους Έλληνες στον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 15)

2.β. Να αναφέρετε τα αίτια που προκάλεσαν τον Πελοποννησιακό πόλεμο.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

α. Σικελική εκστρατεία

β. πρώτος ελληνικός αποικισμός

γ. συνέδριο της Κορίνθου (αμυντικής συμμαχίας κατά των Περσών)

δ. διάταγμα του Καρακάλλα

ε. σχηματισμός του βασιλείου της Παλμύρας

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *πολυθεΐα, Ακενατών, Όσιρις, φαραώ, ιερατείο, Ρα, ταρίχευση.*

«Από την αρχή της αιγυπτιακής ιστορίας, όταν ακόμα δεν υπήρχε ενιαίο κράτος, η κάθε πόλη είχε τον δικό της θεό-προστάτη. Ο μεγαλύτερος θεός των Αιγυπτίων ήταν ο(1), ο θεός Ήλιος, τον οποίο εκπροσωπούσε ο(2) στη γη. Ο Αμένοφισ Δ', ο επονομαζόμενος και(3), προσπάθησε να εξαλείψει την(4) και στράφηκε εναντίον των ιερέων και της λατρείας του Άμμωνος. Η προσπάθειά του να επιβάλει τη λατρεία του Ρα ως μοναδικού θεού, συνάντησε την αντίδραση του(5) και κατέληξε σε αποτυχία.»

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *λααγέτας, χαλκιδικό αλφάβητο.*

(μονάδες 10+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σχέση των Μυκηναίων με την τρωική εκστρατεία;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιο ήταν το διοικητικό σύστημα που εφήρμοσε ο Ιουστινιανός και πού αποσκοπούσε;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο ιστορικός Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο των θεών.
2. Ο Φίλιππος Β΄ ακολούθησε επεκτατική εξωτερική πολιτική.
3. Ο ελληνιστικός κόσμος, Έλληνες και αλλοεθνείς, λειτούργησαν μέσα σε ένα ενιαίο οικονομικό σύστημα.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πατρικούς, τους ιερείς και τους πληβείους.
5. Οι συντεχνίες ήταν κλειστές επαγγελματικές ενώσεις χωρίς κληρονομικό χαρακτήρα.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. τρωική εκστρατεία
- β. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος Ειρήνη
- γ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- δ. μάχη στη Χαιρώνεια
- ε. εκλογή Γάιου Γράκχου ως δημάρχου

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *λααγέτας, νομοδιδάσκαλοι*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα έσοδα που είχε το Αθηναϊκό κράτος την εποχή του Περικλή από τα ορυχεία μετάλλου και την άμεση φορολογία;

(μονάδες 10)

2.β. Να επισημάνετε τα βασικά χαρακτηριστικά του Μουσείου και της Βιβλιοθήκης της πόλης της Αλεξάνδρειας.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Αποκάλεσε την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου» ο:

α. Γάλλος αιγυπτιολόγος J. Champollion

β. φαραώ Αμένοφισ Δ΄

γ. ιστορικός Ηρόδοτος

δ. βασιλιάς Πτολεμαίος Ε΄

2. Η πιο πρώιμη μορφή γραφής της ελληνικής γλώσσας είναι:

α. η γραμμική Β΄ γραφή

β. η ελληνική αλφαβητική γραφή

γ. η ιερογλυφική γραφή

δ. το φοινικικό αλφάβητο

3. Ο Καλλίας ήταν:

α. αρχηγός αθηναϊκής αποστολής για σύναψη συνθήκης ειρήνης στα Σούσα

β. στρατηγός των Αθηναίων που πολέμησε τους Πέρσες

γ. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα

δ. νομοθέτης της Αθήνας κατά την κλασική εποχή

4. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης των Ελλήνων στη μάχη:

α. της Ιμέρας

β. της Μαντίνειας

γ. των Λεύκτρων

δ. της Χαιρώνειας

5. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

α. ολιγαρχικό

β. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή

γ. η απόλυτη μοναρχία

δ. η τυραννίδα

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Αρχηγός-επικεφαλής του κράτους της Αιγύπτου ήταν ο φαραώ.
2. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η δημοκρατία, η ελευθερία και η επέκτασή της.
3. Οι σύμμαχοι των Αθηναίων στο πλαίσιο της Α΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας κατέβαλλαν φόρο σε πλοία ή χρήματα.
4. Στο συνέδριο της Κορίνθου, το 337 π.Χ., συμφωνήθηκε να ιδρυθεί πανελλήνια συμμαχία με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
5. Οι ελεύθεροι πολίτες στην αρχαία Ελλάδα αντιμετώπιζαν με περιφρόνηση τη χειρωνακτική εργασία.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ραψωδοί, αυτάρκεια, αρχιθωρία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα σπουδαιότερα στοιχεία που αποδεικνύουν την πολιτιστική ενότητα του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 15)

2.β. Να αναφέρετε τις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Φαραώ έλεγχε στην αρχαία Αίγυπτο τον κύριο όγκο της βιοτεχνίας και του εμπορίου.
2. Ελληνικά φύλα που μιλούσαν την αιολική διάλεκτο συγκρότησαν θρησκευτική ένωση, το Πανιώνιο, στο ακρωτήριο της Μυκάλης.
3. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε «γεωμετρική».
4. Η περίοδος της βασιλείας στην αρχαία Ρώμη τελειώνει μετά από εξέγερση των πληβείων.
5. Ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος προέβλεπε, μεταξύ άλλων, και την αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Πελοποννησιακός πόλεμος
- β. μάχη στη Μαντίνεια
- γ. μάχη της Χαιρώνειας
- δ. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- ε. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *θεωρικά, Ηγεμονία (Principatus)*.

(μονάδες 6+9=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος ήταν ο ρόλος του πλήθους, των δημιουργών και των δούλων στο πλαίσιο λειτουργίας του ομηρικού οίκου;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτισμό;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής πραγματοποιήθηκε από τον J. Champollion.
2. Η Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία είχε αρχικά ως έδρα της τη Δήλο.
3. Ο Περικλής εκλεγόταν κάθε χρόνο στρατηγός με δημοκρατικές διαδικασίες.
4. Το μετοίκιο ήταν ο φόρος που πλήρωναν οι Αθηναίοι πολίτες την κλασική εποχή.
5. Ο Πυθέας ο Μασσαλιώτης πραγματοποίησε τον παράπλου των ακτών του Ινδικού ωκεανού.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στα φυλετικά κράτη που δημιουργήθηκαν στον ελληνικό χώρο κατά τον 9ο αι. π.Χ. ο βασιλιάς:
 - α. εκλεγόταν από τη βουλή των γερόντων
 - β. εκλεγόταν από την εκκλησία του δήμου
 - γ. εκλεγόταν από τη συνέλευση των πολεμιστών
 - δ. ήταν κληρονομικός
2. Με τη μάχη στα Λεύκτρα:
 - α. οι Έλληνες αντιμετώπισαν νικηφόρα τους Πέρσες
 - β. επιβλήθηκε ο Φίλιππος ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης όλων των Ελλήνων
 - γ. άρχισε η Θηβαϊκή ηγεμονία
 - δ. έληξε η Θηβαϊκή ηγεμονία
3. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδίδεται:
 - α. στους Ίωνες
 - β. στους Φοίνικες

- γ. στους Ετρούσκους
- δ. στους Μυκηναίους

4. Η Δωδεκάδελτος αποτελεί καταγραφή του εθνικού δικαίου των:

- α. Αθηναίων
- β. Ρωμαίων
- γ. Σπαρτιατών
- δ. Θουρίων

5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός Αύγουστος:

- α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας
- β. εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας
- γ. αδιαφόρησε για την ειρήνη και ασφάλεια του ρωμαϊκού κράτους
- δ. αδιαφόρησε απολύτως για την ανάπτυξη της γεωργίας

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *εστίαση, δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι η συμβολή των ομηρικών επών και των αρχαιολογικών ερευνών στη μελέτη του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 12)

2.β. Πώς οργάνωσε ο Φίλιππος Β΄ τον στρατό και την οικονομία του μακεδονικού κράτους;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα αρχαία αιγυπτιακά κείμενα λογοτεχνικού περιεχομένου είναι ελάχιστα.
2. Ο Εφιάλτης ήταν ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα κατά την κλασική εποχή.
3. Η κλασική εποχή τελειώνει με τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου.
4. Πολλοί ποιητές της ελληνιστικής περιόδου ήταν πληρωμένοι κόλακες των ηγεμόνων.
5. Στην αρχαία Ρώμη, η άρνηση ψήφισης νόμου (veto) από τους δημάρχους ήταν ένα μέτρο που προστάτευε τα δικαιώματα των πληβείων.

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- γ. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. τριακοντούτεις σπονδαί
- ε. ίδρυση της Ρώμης

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *ελληνικός μεσαιώνας ή σκοτεινοί χρόνοι, πελάτες.*

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς τεκμηριώνεται επιστημονικά η ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας και πώς την εξέφρασε;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η ομηρική εποχή ονομάζεται επίσης:

- α. μυκηναϊκή εποχή
- β. ελληνιστική εποχή
- γ. «χρυσούς αιών»
- δ. σκοτεινοί χρόνοι

2. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός οργανώθηκε κατά:

- α. την αρχαϊκή εποχή
- β. την κλασική εποχή
- γ. τους ελληνιστικούς χρόνους
- δ. τη ρωμαϊκή περίοδο

3. Με την Καλλίειο συνθήκη:

- α. οι Πέρσες αναγνώρισαν την ανεξαρτησία των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας
- β. Αθηναίοι και Σπαρτιάτες συνθηκολόγησαν
- γ. Σπαρτιάτες και Πέρσες συνθηκολόγησαν
- δ. οι Σπαρτιάτες παρέδωσαν τις ελληνικές πόλεις των παραλίων της Μ. Ασίας στους Πέρσες

4. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων στη(ν):

- α. Πελοπόννησο
- β. Δύση
- γ. Κύπρο
- δ. Αίγυπτο

5. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την ευθύνη της αλλοίωσης των ρωμαϊκών ηθών στους:

- α. πληβείους
- β. Γράκχους

γ. Αιγυπτίους

δ. Έλληνες

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή.
2. Τα θεωρικά ήταν το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών της κλασικής Αθήνας στο θέατρο.
3. Ο σοφιστής Γοργίας πρώτος προέβαλε την πανελλήνια ιδέα.
4. Κατά την ελληνιστική περίοδο μερικές περιοχές του ελλαδικού χώρου οργανώθηκαν σε ομοσπονδίες.
5. Οι βασιλείς της ελληνιστικής περιόδου συχνά συνεργάζονταν με τα τοπικά ιερατεία και υιοθετούσαν τοπικές λατρείες και δοξασίες.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βουλή των γερόντων (ομηρικών κοινωνιών), πραιτωριανοί.*

(μονάδες 5+10=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η πολιτισμική πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κύριες πηγές πληροφόρησης για την ομηρική εποχή είναι τα ομηρικά έπη και τα αρχαιολογικά ευρήματα.
2. Ίωνες που μετανάστευσαν στη Μ. Ασία συγκρότησαν το Πανιώνιο, θρησκευτική ένωση με κέντρο το ιερό του Απόλλωνα στο Τριόπιο, ακρωτήριο της Κνίδου.
3. Στο τιμοκρατικό πολίτευμα κύριο κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν το εισόδημά τους.
4. Ο Εφιάλτης εκπροσωπούσε την αριστοκρατική παράταξη και υποστήριζε τη συνεργασία με τη Σπάρτη.
5. Η εκμετάλλευση των μεταλλείων αποτελούσε μία από τις βασικές πηγές εσόδων για την Αθήνα της εποχής του Περικλή.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. «τριάκοντούτεις σπονδαί»	α. Φίλιππος Β'
2. χωροταξικός σχεδιασμός Πειραιά	β. Ιππόδαμος
3. αντιμετώπιση των Περσών στον ποταμό Ευρυμέδοντα	γ. Περικλής
4. «Πανηγυρικός» λόγος	δ. Ισοκράτης
5. μάχη της Χαιρώνειας	ε. Κίμων
	στ. Εφιάλτης

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός, νομοθέτες (αισυμνήτες).*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς προβαλλόταν η δύναμη του φαραώ μέσω των έργων της αιγυπτιακής τέχνης; Να αναφέρετε χαρακτηριστικά έργα.

(μονάδες 15)

2.β. Πώς διαχειρίστηκε ο Οκταβιανός τη διοίκηση των επαρχιών και την εκτελεστική εξουσία;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι Έλληνες δεν ήταν αντιμέτωποι με τους Πέρσες στη:

- α. μάχη της Ιμέρας
- β. μάχη των Πλαταιών
- γ. μάχη του Μαραθώνα
- δ. ναυμαχία του Αρτεμισίου

2. Κατά την περίοδο ίδρυσης της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας το συμμαχικό ταμείο:

- α. μεταφερόταν κάθε χρόνο σε διαφορετική πόλη-σύμμαχο της Αθήνας
- β. βρισκόταν στην Αθήνα
- γ. βρισκόταν στη Δήλο
- δ. βρισκόταν στους Δελφούς

3. Εκπρόσωπος της δημοκρατικής παράταξης στην αρχαία Αθήνα ήταν ο:

- α. Εφιάλτης
- β. Κίμων
- γ. Πεισίστρατος
- δ. Περίανδρος

4. Δεν ήταν λειτουργία στη δημοκρατική Αθήνα ο θεσμός:

- α. της χορηγίας
- β. των θεωρικών
- γ. της εστίασης
- δ. της τριηραρχίας

5. Ήταν αντίθετος με την πολιτική της πανελλήνιας ιδέας ο:

- α. Μ. Αλέξανδρος
- β. Δημοσθένης

γ. Ισοκράτης

δ. Φίλιππος Β΄

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο φαράώ Ακενατών προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
3. Η αρχαϊκή εποχή τελειώνει με τους περσικούς πολέμους.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος, κατά την άσκηση της πολιτικής του, αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία της παράδοσης των λαών της Ανατολής.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *γεωμετρική τέχνη, Καλλίειος ειρήνη.*

(μονάδες 6+9=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια άποψη έχει διατυπωθεί για την πολιτική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου και ποιος ήταν ο ανώτατος άρχοντας με βάση τις πληροφορίες της γραμμικής Β΄ γραφής;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια μεταβολή υφίσταται το ρωμαϊκό πολίτευμα στα χρόνια του Διοκλητιανού και ποια στοιχεία την τεκμηριώνουν;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το ελληνικό αλφάβητο προέκυψε από το φοινικικό με την προσθήκη των συμφώνων.
2. Η πόλη-κράτος συγκροτήθηκε γεωγραφικά από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
3. Οι βασικοί αρχιτεκτονικοί ρυθμοί της μυκηναϊκής εποχής ήταν ο δωρικός και ο ιωνικός.
4. Πολλοί ιστορικοί ονομάζουν την Καλλίειο συνθήκη και Ανταλκίδειο ειρήνη.
5. Ο Λυσίας ήταν σημαντικός ρήτορας του 4ου αι. π.Χ.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. τυραννίδα	α. πληβείοι
2. θεσμός της δουλοπαροικίας	β. Οκταβιανός Αύγουστος
3. «Πανηγυρικός» λόγος	γ. κολωνοί
4. μετοίκιο	δ. Πεισίστρατος
5. Ηγεμονία (Principatus)	ε. Ισοκράτης
6. άνακτας	
7. Δωδεκάδελτος	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ραψωδοί, αυτάρκεια, αρχιθεωρία.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αλλαγές επέφερε η καταγραφή των νόμων στις πόλεις-κράτη κατά τα τέλη του 7ου – τις αρχές 6ου αι. π.Χ.;

(μονάδες 13)

2.β. Να αναφέρετε τις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Ερίκος Σλήμαν	α. προστασία των ηθών της πολιτείας
2. J. Champollion	β. ανασκαφές στις Μυκήνες
3. Λυκούργος	γ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής
4. Κίμων	δ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
5. Ισοκράτης	ε. νομοθέτης στη Σπάρτη
6. Κάτων	
7. M. Ventris	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ελληνική φιλοσοφική σκέψη γεννήθηκε στην Ιωνία κατά την αρχαϊκή εποχή.
2. Στο συνέδριο της Κορίνθου, το 337 π.Χ., συμφωνήθηκε να ιδρυθεί πανελλήνια συμμαχία με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
3. Ο βασιλιάς στην αρχαία Ρώμη ήταν κληρονομικός.
4. Ο Οκταβιανός συγκέντρωσε με τη βία όλες τις εξουσίες του Ρωμαϊκού κράτους.
5. Ο Σεπτίμιος Σεβήρος με την υποστήριξη του λαού παραμέρισε τη σύγκλητο.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *άριστοι (ομηρική εποχή), οπλιτική φάλαγγα.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σχέση των Μυκηναίων με την τρωική εκστρατεία;

(μονάδες 15)

2.β. Να περιγράψετε το σύστημα διακυβέρνησης που εφαρμόστηκε στα ελληνιστικά βασίλεια και τις συνέπειες που είχε για τους πολίτες.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αυτάρκεια της πόλης-κράτους σχετιζόταν με την παραγωγή αγαθών για την κάλυψη των αναγκών των πολιτών της.
2. Οι τύραννοι συνήθως ήταν ευγενείς που αναρριχήθηκαν στην εξουσία με την υποστήριξη των κατώτερων κοινωνικών ομάδων.
3. Η πρώτη απόπειρα εισβολής των Περσών στην Ελλάδα κατέληξε σε καταστροφή του στόλου τους στο Αρτεμίσιο.
4. Οι λειτουργίες ήταν έκτακτες εισφορές που επέβαλλαν οι Αθηναίοι στους συμμάχους τους.
5. Ο Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης ήταν ιστορικός της ελληνιστικής εποχής.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. μάχη της Χαιρώνειας 2. ιωνική επανάσταση 3. Πελοποννησιακός πόλεμος 4. Καλλίειος συνθήκη 5. μάχη του Μαραθώνα 6. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος	α. σύγκρουση Αθηναϊκής και Πελοποννησιακής συμμαχίας β. Κιμώνειος ειρήνη γ. αφορμή για τους περσικούς πολέμους δ. συγκρούσεις των ελληνικών πόλεων με τη Σπάρτη ε. νίκη του Φιλίππου Β΄

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *εστίαση, δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.*

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1.άριστοι	α. συμβούλιο που αποφάσιζε για πόλεμο και ειρήνη
2.πλήθος	β. αρχηγός του στρατού σε περίοδο πολέμου
3. δημιουργοί	γ. κάτοχοι γης και τίτλου
4. δούλοι	δ. εξαρτημένοι από τον οίκο, χωρίς συγγενικούς δεσμούς
5. βασιλιάς	ε. οι εργασίες τους κάλυπταν τις ανάγκες της κοινότητας
	στ. περιουσιακό στοιχείο του οίκου

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1.Οι ομηρικές κοινότητες μετεξελίχθηκαν σταδιακά σε πόλεις-κράτη.
- 2.Ο θεσμός της δουλείας συνδέεται άμεσα με την αντίληψη ότι ο πολίτης πρέπει αποκλειστικά να ασχολείται με τις υποθέσεις της πόλης.
- 3.Οι Αρκάδες παρέμειναν απομονωμένοι και διατήρησαν τη φυλετική τους οργάνωση.
- 4.Κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό οι Έλληνες περιορίστηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
- 5.Οι ιταλικές πόλεις δεν είχαν καμία επιρροή από τους Χαλκιδείς αποίκους στη διαμόρφωση του αλφαβήτου τους.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *συνοικισμός*, *θρησκευτικός συγκρητισμός*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν κατά την κλασική περίοδο οι έκτακτες εισφορές που αποτελούσαν βασική πηγή εσόδων του αθηναϊκού κράτους;

(μονάδες 13)

2.β. Με ποια νομοθετικά μέτρα ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα(1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. χορηγία	α. το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο
2. τριηραρχία	β. έξοδα επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
3. εστίαση	γ. τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
4. αρχιθεωρία	δ. συντήρηση και εξοπλισμός μιας τριήρους
5. γυμνασιарχία	ε. έξοδα δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές εορτές
6. θεωρικά	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του αιγυπτιακού κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
3. Η πληθυσμιακή αύξηση των ομηρικών κοινοτήτων δεν παρουσίασε κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος κατά την άσκηση της πολιτικής του αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία της παράδοσης των λαών της Ανατολής.
5. Η οικουμενικότητα του ελληνιστικού πολιτισμού φανερώνεται από την επικράτηση της ελληνικής γλώσσας.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *σκοτεινοί χρόνοι*, *φυλετική εκκλησία* (περίοδος ρωμαϊκής δημοκρατίας-*Res publica*).

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η μορφή της ελληνικής γλώσσας κατά την ελληνιστική περίοδο;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο και η σημασία του Διατάγματος των Μεδιολάνων;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στα τέλη της Ομηρικής εποχής οι οργανωμένες πόλεις-κράτη αντιμετώπισαν την οικονομικοκοινωνική κρίση με την ίδρυση αποικιών.
2. Οι τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών, ελευθερία, αυτονομία και αυτάρκεια, απετέλεσαν τροχοπέδη για την οργάνωση των Ελλήνων σε ενιαίο κράτος.
3. Κατά την αρχαϊκή εποχή η Αθήνα ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
4. Ο θεσμός των λειτουργιών, δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυνε εξίσου όλους τους Αθηναίους.
5. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας υπήρξε ο Ισοκράτης.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Θηβαϊκή ηγεμονία
- β. Πελοποννησιακός πόλεμος
- γ. πανελλήνια ιδέα
- δ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- ε. μάχη του Μαραθώνα

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τιμοκρατικό πολίτευμα*, *νομοδιδάσκαλοι*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική του συνοχή;

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιες ενέργειες ο Μ. Κωνσταντίνος επέδειξε την ευνοϊκή του στάση έναντι του Χριστιανισμού;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τις πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες έκανε ο Ερίκος Σλήμαν.
2. Η δωρική εξάπολη, που συγκρότησαν δωρικά φύλα, είχε κέντρο τον ναό του Ποσειδώνα, στο ακρωτήριο της Μυκάλης.
3. Η τέχνη της Αρχαϊκής Εποχής, στην αρχή, ήταν επηρεασμένη από πρότυπα της Ανατολής.
4. Ο Εφιάλτης ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας περιορίζοντας τις δραστηριότητες των αριστοκρατικών.
5. Η σύγκλητος απέδωσε στον Οκταβιανό το αξίωμα του δικτάτορα.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ομηρικά έπη
- β. λατινικό αλφάβητο
- γ. γραμμική Β΄ γραφή
- δ. Κοινή Ελληνική
- ε. χαλκιδικό αλφάβητο

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι, ισηγορία, εστίαση.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς καλύπτονταν οι ανάγκες της διοίκησης στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 10)

2.β. Γιατί αναπτύχθηκαν τα γράμματα κατά την ελληνιστική περίοδο και ποια χαρακτηριστικά είχε η παραγωγή βιβλίων;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στις πινακίδες της γραμμικής Β΄ γραφής ο τοπικός άρχοντας αναφέρεται ως «άνακτας».
2. Ελληνικά φύλα που μιλούσαν την αιολική διάλεκτο μετακινήθηκαν στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας.
3. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ήττα των Σπαρτιατών.
4. Μεταξύ των οικοδομημάτων που κοσμούσαν την Αντιόχεια ήταν το Μουσείο.
5. Κατά τον 3^ο αι. μ.Χ. διαμορφώνεται μια νέα κοινωνική τάξη εξαρτημένων καλλιεργητών που ονομάζονται κολωνοί (coloni).

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. σικελική εκστρατεία
- β. τρωική εκστρατεία
- γ. ρωμαϊκές κατακτήσεις
- δ. εκστρατεία Μ. Αλεξάνδρου
- ε. πρώτος ελληνικός αποικισμός

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *γεωμετρική τέχνη, συντεχνίες.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της Πανελλήνιας Ιδέας και ποιες ήταν οι απόψεις του για την εφαρμογή της;

(μονάδες 12)

2.β. Με ποιον τρόπο προσπάθησε ο αυτοκράτορας Ζήνων να αντιμετωπίσει τους Οστρογότθους και πώς διαμορφώθηκαν τα εδάφη της βυζαντινής αυτοκρατορίας στα τέλη του 5^{ου} αι. μ.Χ;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος στις ελληνικές πόλεις-κράτη ήταν:

- α. η εκκλησία του δήμου
- β. η συνέλευση των πολεμιστών
- γ. η βουλή των γερόντων
- δ. ο Άρειος Πάγος

2. Στην κλασική Αθήνα τα «θεωρικά» ήταν:

- α. τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές γιορτές
- β. τα έξοδα εξοπλισμού μιας τριήρους
- γ. τα έξοδα της επίσημης αποστολής σε θρησκευτικές γιορτές
- δ. το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο

3. Η αποικία των Θουρίων ιδρύθηκε:

- α. κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό
- β. κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό
- γ. την εποχή του Περικλή
- δ. την ελληνιστική εποχή

4. Ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην αντιπαράθεση της αθηναϊκής και της πελοποννησιακής συμμαχίας κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο ήταν:

- α. η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων
- β. οι θρησκευτικές διαφορές μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών
- γ. ο φόβος των Αθηναίων για τη στρατιωτική δύναμη των Σπαρτιατών
- δ. οι ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας

5. Ένα από τα συμπτώματα της παρακμής της αρχαίας ελληνικής πόλης-κράτους κατά την κλασική περίοδο ήταν:

- α. η οργάνωση μεγάλου κύματος αποικισμού
- β. ο παρεμβατικός ρόλος των Περσών στις ελληνικές υποθέσεις
- γ. η υποχώρηση της Πανελλήνιας Ιδέας
- δ. η εφαρμογή της Πανελλήνιας Ιδέας από τον Φίλιππο Β'

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. θεσμός της λειτουργίας
- β. αυτοκρατορικός θεσμός
- γ. θεσμός της δουλοπαροικίας
- δ. θεσμός των σατραπειών
- ε. θεσμός της πόλης-κράτους

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα, βασιλείο της Παλμύρας*

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι η συμβολή των ομηρικών επών και των αρχαιολογικών ερευνών στη μελέτη του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 12)

2.β. Γιατί μειώθηκε ο πρωταγωνιστικός ρόλος της Ρώμης έναντι των επαρχιών τον 2^ο αι. μ.Χ.;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών οφείλεται στον M. Ventris και τον J. Chadwick.
2. Ο Ζάλευκος και ο Χαρώνδας ήταν νομοθέτες σε αποικίες της Δύσης.
3. Στην Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία όλοι οι σύμμαχοι είχαν αρχικά τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις.
4. Η Σπαρτιατική ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των Περσικών πολέμων.
5. Τετράπολις ονομαζόταν η Αλεξάνδρεια την ελληνιστική εποχή, γιατί ήταν διαιρεμένη σε τέσσερις συνοικισμούς.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. χορηγία	α. έξοδα δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές γιορτές
2. τριηραρχία	β. έξοδα επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες αποστολές
3. αρχιθεωρία	γ. έξοδα διδασκαλίας ενός θεατρικού έργου
4. μετοίκιο	δ. έξοδα συντήρησης και εξοπλισμού μιας τριήρους
5. εστίαση	ε. έξοδα τέλεσης αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
6. γυμνασιαρχία	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *επαγγελματίες στρατιωτικοί (Αιγύπτου), θεσμός της δουλοπαροικίας*

(μονάδες 5+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του δεύτερου ελληνικού αποικισμού στην οικονομία των πόλεων-κρατών;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιο ήταν το έργο του Ιουστινιανού στον τομέα της θρησκείας;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία είχε αρχικά ως έδρα τη Δήλο.
2. Στη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.) ο Φίλιππος Β΄ ηττήθηκε από τις συνασπισμένες δυνάμεις των Θηβαίων και των Αθηναίων.
3. Ο ιστορικός Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης ήταν σημαντικός ιστοριογράφος της κλασικής εποχής.
4. Σύμφωνα με τον Ζήνωννα, η ζωή έχει μικρή αξία, γι' αυτό ο άνθρωπος πρέπει να είναι αυτάρκης και εγκρατής.
5. Ο Οκταβιανός κατήργησε τη σύγκλητο.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. χωροταξική οργάνωση πόλεων (ιπποδάμειο σύστημα)
- β. θολωτοί τάφοι
- γ. βωμός Διός Περγάμου
- δ. πυραμίδες Γκίζας
- ε. κούροι και κόρες

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), δικτάτορας.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς επηρέασε η κρίση του ομηρικού κόσμου, στα τέλη του 9^{ου} αι. π.Χ., τον ρόλο του βασιλιά και των ευγενών;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιος ήταν ο ρόλος του στρατού κατά την περίοδο της κρίσης του αυτοκρατορικού θεσμού (3^{ος} αι. μ.Χ.);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση της γεωργίας στην Αίγυπτο ήταν κάτω από την επίβλεψη του κράτους, δηλαδή του φαραώ.
2. Το φοινικικό αλφάβητο διαδόθηκε στους ιταλικούς λαούς από τους Χαλκιδείς αποίκους.
3. Η λέξη τύραννος είναι αιγυπτιακής προέλευσης.
4. Το πολίτευμα της Σπάρτης από τον 7^ο αι. π.Χ. μέχρι τη ρωμαϊκή κατάκτηση παρέμεινε ολιγαρχικό.
5. Το ιππικό στον στρατό του Φιλίππου Β΄ επάνδρωναν οι εταίροι.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ρωμύλος	α. αγροτικός νόμος
2. Οκταβιανός	β. βασίλειο της Παλμύρας
3. Κάτων	γ. ίδρυση Ρώμης
4. Τιβέριος Γράκχος	δ. πρώτος πολίτης (princeps)
5. Καρακάλλας	ε. τιμητής
6. Ζηνοβία	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *νομοθέτες (αρχαϊκής εποχής), νομοδιδάσκαλοι (ρωμαϊκής εποχής).*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια άποψη έχει διατυπωθεί για τις πολιτικές επιδιώξεις του Μ. Αλεξάνδρου και πώς η άποψη αυτή τεκμηριώνεται;

(μονάδες 10)

2.β. Ο οριστικός χωρισμός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας έγινε από τον Μ. Θεοδόσιο το 395 μ.Χ. Ποια ήταν η σημασία του γεγονότος αυτού για τη μελλοντική πορεία της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι δούλοι κατά την ομηρική εποχή αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του «οίκου».
2. Στο τιμοκρατικό πολίτευμα κύριο κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν το εισόδημά τους.
3. Ο Κίμων έστειλε αθηναϊκή στρατιωτική δύναμη για να βοηθήσει τους είλωτες της Μεσσηνίας που είχαν επαναστατήσει κατά των Σπαρτιατών.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος οργάνωσε τη μακεδονική φάλαγγα.
5. Ένα από τα χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου ήταν ότι περιορίστηκε η δουλεία.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. φαραώ	α. ηγέτης που καταλαμβάνει την εξουσία με την υποστήριξη
2. λααγέτας	κατώτερων κοινωνικών ομάδων
3. αισυμνήτης	β. εκλεγμένος άρχοντας του ρωμαϊκού κράτους που
4. τύραννος	συγκεντρώνει στα χέρια του όλες τις εξουσίες για έξι μήνες
5. τιμητής	γ. τοπικός άρχοντας, διοικητής περιφερειών Μυκηναίων
6. δικτάτορας	δ. ηγεμόνας των Αιγυπτίων
	ε. νομοθέτης της αρχαϊκής περιόδου

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *περγαμηνή, Πανδιδακτήριο, Νεαρές*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε ποιες ήταν οι βασικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη και την εξέλιξη της πόλης-κράτους.

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες αλλαγές επέφερε ο Διοκλητιανός στη μορφή του πολιτεύματος του ρωμαϊκού κράτους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι μικροί ή μεσαίοι καλλιεργητές καθώς και οι ακτήμονες στις πόλεις-κράτη ήταν γνωστοί και με το όνομα «εσθλοί».
2. Τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
3. Με τη νίκη των Ελλήνων κατά των Περσών στη μάχη του Μαραθώνα τελειώνει η πρώτη οργανωμένη εκστρατεία των Περσών εναντίον των Ελλήνων.
4. Ο Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, μετά την παρέμβαση των Περσών, έληξε με μια μειωτική για τους Έλληνες ειρήνη.
5. Οι πληβείοι κατά την περίοδο της βασιλείας στην αρχαία Ρώμη δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. μάχη της Χαιρώνειας
2. Λεωνίδας	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Θεμιστοκλής	γ. μάχη των Πλαταιών
4. Πausanίας	δ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
5. Κίμων	ε. μάχη του Μαραθώνα
6. Φίλιππος Β΄	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *στωική φιλοσοφία, τιμητές*

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σχέση των Μυκηναίων με την τρωική εκστρατεία;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τον Μ. Κωνσταντίνο στην απόφαση να μεταφέρει την πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους και πώς αυτή η ενέργεια μετέβαλε τον χαρακτήρα της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Την Αίγυπτο αποκάλεσε «δώρο του Νείλου» ο:

α. Ακενατών

β. J. Champollion

γ. Ηρόδοτος

δ. Πτολεμαίος ο Ε΄

2. Η πιο πρώιμη μορφή γραφή της ελληνικής γλώσσας είναι:

α. η γραμμική Β΄ γραφή

β. η ιερογλυφική γραφή

γ. η ελληνική αλφαβητική γραφή

δ. το φοινικικό αλφάβητο

3. Ελληνικά φύλα που μιλούσαν την αιολική διάλεκτο μετακινήθηκαν κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό:

α. στη Σάμο, Χίο και τις απέναντι Μικρασιατικές ακτές

β. στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας

γ. στη Μήλο, Κρήτη, Ρόδο, Κω και στις απέναντι Μικρασιατικές ακτές

δ. στον Εύξεινο Πόντο

4. Τη φυλετική οργάνωση διατήρησαν στο μεγαλύτερο μέρος του ιστορικού τους βίου οι:

α. Αθηναίοι

β. Σπαρτιάτες

γ. Ακαρνάνες

δ. Κορίνθιοι

5. Τη μακεδονική φάλαγγα συγκροτούσαν οι:

α. ακοντιστές

β. ιππείς

γ. τοξότες

δ. πεζαίτεροι

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

α. μάχη των Λεύκτρων

β. μάχη του Μαραθώνα

γ. μάχη της Χαιρώνειας

δ. μάχη των Πλαταιών

ε. μάχη της Μαντίνειας

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δημιουργοί (ομηρικής εποχής), εκκλησία του δήμου (αρχαϊκής εποχής).*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε ποια ήταν τα σπουδαιότερα στοιχεία που αποδεικνύουν την πολιτιστική ενότητα του μυκηναϊκού κόσμου.

(μονάδες 10)

2.β. Από την Ηγεμονία (Principatus) του Αυγούστου στην Απόλυτη Μοναρχία (Dominatus) του Διοκλητιανού: αφού περιγράψετε τις δύο μορφές διακυβέρνησης του ρωμαϊκού κράτους να εξηγήσετε σε τι συνίσταται η βασική διαφορά τους.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Δελφοί, η Ολυμπία και η Δήλος την Αρχαϊκή Εποχή εξελίσσονται σε πανελλήνια ιερά.
2. Η εργασία στα ορυχεία της Αττικής εκτελούνταν από Αθηναίους πολίτες και μετοίκους.
3. Η διάλεκτος που μιλούσαν οι Έλληνες της κλασικής εποχής ήταν η Κοινή Ελληνική.
4. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν η απόλυτη μοναρχία.
5. Ο Οκταβιανός μοιράστηκε με τη σύγκλητο τη διοίκηση των επαρχιών.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μένανδρος	α. στωική φιλοσοφία
2. Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης	β. βιολογία
3. Ζήνων	γ. ιστοριογραφία
4. Ερατοσθένης	δ. νέα κωμωδία
5. Αρίσταρχος ο Σάμιος	ε. γεωγραφία
6. Ηρόφιλος	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μέτοικοι, πραιτωριανοί, κολωνοί*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 10)

2.β. Γιατί εγκατέλειψε το σύστημα της Τετραρχίας ο Μ. Κωνσταντίνος και ποια ήταν τα σημαντικότερα γεγονότα που σφράγισαν το χρονικό διάστημα μέχρι την επικράτησή του;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. γραμματικοί	α. εξειδικευμένοι δημόσιοι υπάλληλοι που κατέγραφαν τα έργα των
2. νομοδιδάσκαλοι	φαραώ
3. γραφείς	β. αντιγραφείς και σχολιαστές αρχαίων κειμένων κατά την ελληνιστική
4. αισυμνήτες	εποχή
5. πραιτωριανοί	γ. μέλη της φρουράς των Ρωμαίων αυτοκρατόρων
6. εσθλοί	δ. ειδικοί ερμηνευτές του πολύπλοκου Ρωμαϊκού Δικαίου
	ε. πρόσωπα κοινής αποδοχής που κατέγραψαν νόμους κατά την αρχαϊκή εποχή

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας της Αιγύπτου ήταν το εμπόριο.
2. Την παρακμή των μυκηναϊκών κέντρων ακολούθησε περίοδος σταθερότητας, η οποία διήρκεσε περίπου τρεις αιώνες.
3. Με την καταγραφή των νόμων στις περισσότερες πόλεις, κατά την αρχαϊκή εποχή, διευρύνθηκε η πολιτική βάση.
4. Μία επίπτωση του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ανάμειξη των Περσών στα εσωτερικά θέματα του ελληνικού κόσμου.
5. Η Πέργαμος έγινε περισσότερο γνωστή για τον περίφημο Φάρο.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), ιωνική επανάσταση.*

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αλλαγές επέφερε η καταγραφή των νόμων στις πόλεις - κράτη στα τέλη του 7ου-αρχές 6ου αι. π.Χ.;

(μονάδες 12)

2.β. Πώς ο Οκταβιανός ισχυροποίησε την κεντρική εξουσία χωρίς να προκαλέσει τα δημοκρατικά αισθήματα των Ρωμαίων;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι γραφείς στην Αίγυπτο ανήκαν στην κοινωνική τάξη των ισχυρών.
2. Στις πινακίδες της γραμμικής Β΄ γραφής ο τοπικός άρχοντας αναφέρεται ως *άνακτας*.
3. Η τέχνη των Ομηρικών χρόνων ονομάστηκε γεωμετρική.
4. Η αρχαϊκή εποχή τελειώνει με τον Πελοποννησιακό πόλεμο.
5. Στους ελληνιστικούς χρόνους οι πολίτες διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην άσκηση της εξουσίας.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης	α. γεωγραφία
2. Ζήνων	β. αστρονομία
3. Νέαρχος	γ. ιστοριογραφία
4. Αρίσταρχος ο Σάμιος	δ. φιλοσοφία
5. Αρχιμήδης ο Συρακούσιος	ε. βιολογία
	στ. φυσικές επιστήμες

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *γυμνασιαρχία*, *περγαμηνή*, *ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica)*.

(5+5+5=15 μονάδες)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος ήταν ο ρόλος του πλήθους και των δημιουργών στο πλαίσιο της λειτουργίας του ομηρικού οίκου;

(13 μονάδες)

2.β. Για ποιους λόγους ο Μ. Κωνσταντίνος μετέφερε την πρωτεύουσα του ρωμαϊκού κράτους στην Ανατολή και ποια πλεονεκτήματα παρουσίαζε η μεταφορά της;

(12 μονάδες)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι Ίωνες μετακινήθηκαν κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό:

α. στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας

β. στη Σάμο, Χίο και στις απέναντι Μικρασιατικές ακτές

γ. στη Μήλο, Κρήτη, Ρόδο, Κω και στις απέναντι Μικρασιατικές ακτές

δ. στη δυτική Μεσόγειο

2. Η βουλή των γερόντων κατά την ομηρική εποχή:

α. δεν επηρέαζε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας

β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία

γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία

δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

3. Η αποικία των Θουρίων ιδρύθηκε:

α. κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό

β. κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό

γ. την εποχή του Περικλή

δ. την ελληνιστική εποχή

4. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο ανέλαβε η:

α. Σπάρτη

β. Θήβα

γ. Αθήνα

δ. Κόρινθος

4. Το σύστημα διακυβέρνησης στα Ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

α. ολιγαρχικό

β. η απόλυτη μοναρχία

γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από τη βουλή

δ. η τυραννίδα

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *χορηγία*, *Μουσείο* (Αλεξάνδρειας), *δήμαρχοι* (*Res publica*).

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς αποκρυπτογραφήθηκαν τα ιερογλυφικά και ποιες πληροφορίες μάς προσέφερε η αποκρυπτογράφησή τους;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το διοικητικό σύστημα που επέβαλε ο Διοκλητιανός και πώς οργανώθηκε;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει:

A	B
1. Καλλίειος συνθήκη	α. συνθήκη ειρήνης ανάμεσα σε Αθηναίους και Σπαρτιάτες
2. Τριακοντούταις σπονδαί	β. οι ελληνικές πόλεις της Μ. Ασίας γίνονται ανεξάρτητες
3. Ανταλκίδειος ειρήνη	γ. παράδοση των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας στον Πέρση βασιλιά
4. Διάταγμα του Καρακάλλα	δ. αμυντική συμμαχία των ελληνικών πόλεων κατά των Περσών
5. συνέδριο Κορίνθου (337 π.Χ.)	ε. πανελλήνια συμμαχία υπό τον Φίλιππο Β΄
6. συνέδριο Κορίνθου (481 π.Χ.)	

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι πινακίδες της γραμμικής Β΄ γραφής:

- α. περιέχουν κείμενα με ραψωδίες των ομηρικών επών
- β. αποτελούν νομοθετικούς κώδικες της μυκηναϊκής εποχής
- γ. έχουν λογιστικό περιεχόμενο και είναι κυρίως κατάλογοι περιουσιακών στοιχείων
- δ. περιλαμβάνουν κείμενα με σημαντικά γεγονότα της μυκηναϊκής εποχής

2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό, Δωριείς μετακινήθηκαν:

- α. στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας
- β. στη Σάμο, Χίο και στις απέναντι Μικρασιατικές ακτές
- γ. στη Μήλο, Κρήτη, Ρόδο, Κω και στις απέναντι Μικρασιατικές ακτές
- δ. στον Εύξεινο Πόντο

3. Η ελληνική αλφαβητική γραφή προέκυψε από:

- α. το φοινικικό αλφάβητο
- β. τη γραμμική Β' γραφή
- γ. τα ιερογλυφικά
- δ. το χαλκιδικό αλφάβητο

4. Ηγετική θέση στη Συμμαχία της Δήλου κατείχε η:

- α. Κόρινθος
- β. Αθήνα
- γ. Σπάρτη
- δ. Θήβα

5. Σπουδαιότερος εκπρόσωπος των μαθηματικών κατά την ελληνιστική περίοδο ήταν ο:

- α. Αρχιμήδης
- β. Αρίσταρχος
- γ. Ιπποκράτης
- δ. Ευκλείδης

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *δημιουργοί (ομηρική εποχή), pax romana*.

(μονάδες 7+8= 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς προβαλλόταν η δύναμη του φαραώ μέσα από τα έργα της αιγυπτιακής τέχνης; Να αναφέρετε δύο τουλάχιστον χαρακτηριστικά έργα.

(μονάδες 12)

2.β. Ποια διοικητικά μέτρα υιοθέτησε ο Ιουστινιανός και σε τι αποσκοπούσαν;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος», δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας της Αιγύπτου ήταν η ναυτιλία.
2. Η γραμμική Β΄ γραφή μάς έχει δώσει συνεχή κείμενα με λογοτεχνικό περιεχόμενο.
3. Τα ελληνικά φύλα κατά τον πρώτο αποικισμό κατευθύνθηκαν στη νότια Ιταλία.
4. Οι άριστοι (ευγενείς) ονομάζονταν την αρχαϊκή εποχή και εσθλοί.
5. Ο Πειραιάς οικοδομήθηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ναός Διός Καπιτωλίου
- β. δωρικός ρυθμός
- γ. πυραμίδες
- δ. Φάρος της Αλεξάνδρειας
- ε. θησαυρός του Ατρέως

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *γυμνασιαρχία*, *Μουσείο (Αλεξάνδρειας)*, *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς επέδρασαν οι Περσικοί πόλεμοι στην ιστορική μνήμη των Ελλήνων;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια πολιτική ακολούθησε ο Κάτων ο Τιμητής για να λύσει προβλήματα της ρωμαϊκής κοινωνίας και ποιο ήταν το αποτέλεσμα της;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει:

A	B
1. Πλάτων	α. ποιητική τέχνη
2. Δημοσθένης	β. φιλοσοφική σκέψη
3. Θουκυδίδης	γ. ρητορικός λόγος
4. Ιππόδαμος	δ. ιστοριογραφία
5. Σοφοκλής	ε. ιατρική
6. Ιπποκράτης	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής πραγματοποιήθηκε από τον Ερίκο Σλήμαν.
2. Τα ελληνικά φύλα κατά τον πρώτο αποικισμό κατευθύνθηκαν στη Μ. Ασία.
3. Οι βασικοί αρχιτεκτονικοί ρυθμοί της αρχαϊκής εποχής ήταν ο δωρικός και ο ιωνικός.
4. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος οφείλεται αποκλειστικά στα αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα των δύο σημαντικότερων πόλεων της Ελλάδας, της Αθήνας και της Σπάρτης.
5. Οι μεταρρυθμίσεις των Γράκχων στόχευαν στον έλεγχο της κοινωνικής ανισότητας.

(μονάδες 5)

1.β Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *αλφαριθμητική γραφή, εστίαση*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αντιλήψεις είχαν οι αρχαίοι Αιγύπτιοι για τον θάνατο και σε ποιες επιστημονικές γνώσεις τούς οδήγησαν οι αντιλήψεις αυτές;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η μεγαλύτερη προσφορά του ρωμαϊκού πνεύματος στον πολιτισμένο κόσμο και ποιο ρόλο έπαιξαν σε αυτό οι νομοδιδάσκαλοι;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα ελληνικά φύλα που μετανάστευσαν στη Μ. Ασία κατά τον πρώτο αποικισμό απέφυγαν να αναμειχθούν με γηγενείς πληθυσμούς.
2. Στο τιμοκρατικό πολίτευμα κύριο κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν το εισόδημά τους.
3. Η Α' Αθηναϊκή συμμαχία μεταβλήθηκε σε ηγεμονία τυπικά μετά τη συνθήκη ειρήνης που συνήψε ο Περικλής με τους Σπαρτιάτες.
4. Η εξάπλωση του ελληνισμού και η ανάμειξή του με τους λαούς της Ανατολής, κατά την ελληνιστική περίοδο, δεν είχε συνέπειες στη θρησκεία.
5. Ο στρατός την εποχή του Αυγούστου παρέμεινε πιστός στα καθήκοντά του.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οικονομικά εξαρτώμενοι από διαφορετικούς οίκους της ομηρικής εποχής ήταν:

- α. οι άριστοι
- β. το πλήθος
- γ. οι δημιουργοί
- δ. οι δούλοι

2. Φυλετική οργάνωση διατήρησαν κατά την αρχαϊκή εποχή:

- α. όλες οι περιοχές του ελληνικού κόσμου
- β. ανάμεσα σε άλλους Έλληνες, οι Ακαρνάνες, οι Ηπειρώτες και οι Μακεδόνες
- γ. ανάμεσα σε άλλους Έλληνες, οι Αθηναίοι
- δ. καμία περιοχή του ελληνικού κόσμου

3. Η πανελλήνια ιδέα εκφράστηκε από τον:

- α. Κίμωνα

β. Δημοσθένη

γ. Περικλή

δ. Ισοκράτη

4. Στις βιβλιοθήκες της ελληνιστικής περιόδου εργάζονταν οι πρώτοι φιλόλογοι που ονομάζονταν:

α. γραμματικοί

β. νομοδιδάσκαλοι

γ. ρήτορες

δ. σοφιστές

5. Η μορφή του πολιτεύματος που συγκρότησε ο Αύγουστος ονομάστηκε:

α. απόλυτη μοναρχία (dominatus)

β. ηγεμονία (Principatus)

γ. ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica)

δ. βασιλεία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *μέγαρο* (μυκηναϊκής εποχής), *αρχιτεωρία*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς συνέβαλαν οι οικονομικές εξελίξεις, που προκάλεσε ο δεύτερος αποικισμός, καθώς και η οπλιτική φάλαγγα στην ανάδειξη νέων κοινωνικών ομάδων κατά την αρχαϊκή εποχή;

(μονάδες 15)

2.β. Πώς διοίκησαν οι διάδοχοι του Αυγούστου και γιατί μειώθηκε ο πρωταγωνιστικός ρόλος της Ρώμης έναντι των επαρχιών τον 2^ο αι. μ.Χ.;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του κράτους στην αρχαία Αίγυπτο είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Οι Ίωνες που μετανάστευσαν στη Μ. Ασία συγκρότησαν θρησκευτική ένωση με κέντρο το ιερό του Απόλλωνα στο Τριόπιο, ακρωτήριο της Κνίδου.
3. Το ελληνικό αλφάβητο προέκυψε από το φοινικικό με την προσθήκη συμφώνων.
4. Ο Εφιάλτης εκπροσωπούσε την αριστοκρατική παράταξη και υποστήριζε τη συνεργασία με τη Σπάρτη.
5. Πατρίκιοι ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη
- β. Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία
- γ. *pax romana*
- δ. τριακοντούτεις σπονδαί
- ε. πανελλήνια ένωση υπό την αρχηγία του Φιλίππου Β΄

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *πλήθος (ομηρική εποχή)*, *μετοίκιο*, *Κοινή Ελληνική (ή Κοινή)*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο είναι το αποκορύφωμα των ερευνών που αφορούν τον μυκηναϊκό πολιτισμό και τι επικύρωσε;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση της Ρώμης κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ένα από τα ενοποιητικά στοιχεία του μυκηναϊκού πολιτισμού ήταν:

- α. οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες
- β. η συγκέντρωση των ανακτορικών κέντρων σε ενιαίο γεωγραφικά χώρο
- γ. η οργάνωση ενιαίου κράτους με κεντρική εξουσία
- δ. η ένωσή τους ενάντια στην απειλή που προερχόταν από τους «λαούς της Θάλασσας»

2. Η βουλή των γερόντων κατά την ομηρική εποχή:

- α. δεν επηρέαζε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
- β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
- γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία
- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η:

- α. ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια
- β. ισηγορία, η ισονομία και η ελευθερία
- γ. ελευθερία, η αυτονομία και το δημοκρατικό πολίτευμα
- δ. ελευθερία, η αυτονομία και η ισονομία

4. Η εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου έλαβε τη διάσταση:

- α. βίαιης κατάκτησης
- β. ένοπλης εξερεύνησης
- γ. πολιτικής εξάπλωσης
- δ. σατραπείας

5. Ο Οκταβιανός δημιούργησε ένα συμβουλευτικό σώμα που ονομαζόταν:

- α. σύγκλητος

- β. πραιτωριανοί
- γ. δωδεκάδελτος
- δ. συμβούλιο του αυτοκράτορα

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. τρωική εκστρατεία
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. Περσικοί πόλεμοι

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι, στενοχωρία*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το έργο του Μεγάλου Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα και κατά πόσο άφησε ίχνη στους επόμενους αιώνες;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού και πού στόχευε;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών οφείλεται στον Μ. Ventris και τον J. Chadwick.
2. Βασιλεύς ονομαζόταν ο επικεφαλής μιας οποιασδήποτε επαγγελματικής ομάδας κατά τη μυκηναϊκή εποχή.
3. Η πόλη-κράτος αποτελείται από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
4. Σάρισα ονομαζόταν το μακρύ δόρυ με το οποίο ήταν οπλισμένοι οι στρατιώτες της μακεδονικής φάλαγγας.
5. Εκτός από τους υπάτους και τους τιμητές, δεν υπήρχαν άλλοι άρχοντες στη ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica).

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Δήλος	α. πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών
2. Αλεξάνδρεια	β. ιδρύθηκε με τη διαδικασία του συνοικισμού
3. Αντιόχεια	γ. την κατοικούσαν Έλληνες, Αιγύπτιοι και Εβραίοι
4. Πέργαμος	δ. ιδρύθηκε από τον Φίλιππο Β΄
5. Ρώμη	ε. ιδρύθηκε από τον Σέλευκο Α΄
	στ. ορίστηκε ως έδρα της Α΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *Καλλίειος συνθήκη, γραμματικοί (ελληνιστικής εποχής)*.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η κοινωνική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 15)

2.β. Να αναφέρετε τις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1.άριστοι	α. συμβούλιο που αποφάσιζε για πόλεμο και ειρήνη
2.πλήθος	β. αρχηγός του στρατού σε περίοδο πολέμου
3. δημιουργοί	γ. κάτοχοι γης και τίτλου
4. δούλοι	δ. εξαρτημένοι από τον οίκο, χωρίς συγγενικούς δεσμούς
5. βασιλιάς	ε. οι εργασίες τους κάλυπταν τις ανάγκες της κοινότητας
	στ. περιουσιακό στοιχείο του οίκου

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1.Οι ομηρικές κοινότητες μετεξελίχθηκαν σταδιακά σε πόλεις-κράτη.
- 2.Ο θεσμός της δουλείας συνδέεται άμεσα με την αντίληψη ότι ο πολίτης πρέπει αποκλειστικά να ασχολείται με τις υποθέσεις της πόλης.
- 3.Οι Αρκάδες παρέμειναν απομονωμένοι και διατήρησαν τη φυλετική τους οργάνωση.
- 4.Κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό οι Έλληνες περιορίστηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
- 5.Οι ιταλικές πόλεις δεν είχαν καμία επιρροή από τους Χαλκιδείς αποίκους στη διαμόρφωση του αλφαβήτου τους.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *συνοικισμός*, *θρησκευτικός συγκρητισμός*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν κατά την κλασική περίοδο οι έκτακτες εισφορές που αποτελούσαν βασική πηγή εσόδων του αθηναϊκού κράτους;

(μονάδες 13)

2.β. Με ποια νομοθετικά μέτρα ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βουλή των γερόντων ήταν ένα συμβούλιο ευγενών, το οποίο περιόριζε τη βασιλική εξουσία.
2. Ο Πιπτακός υπήρξε γνωστός «αισυμνήτης» της αρχαιότητας.
3. Η «λοχίτιδα» ήταν η συνέλευση των πληβείων.
4. Τον αγροτικό νόμο εισήγαγε ο Κάτων ο Τιμητής.
5. Ο Σεπτίμιος Σεβήρος ίδρυσε το βασίλειο της Παλμύρας.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με τα χρονολογικά όρια της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. πρώτος ελληνικός αποικισμός	α. 337 π.Χ.
2. δεύτερος ελληνικός αποικισμός	β. 478/7 π.Χ.
3. περσικοί πόλεμοι	γ. πρώτη εικοσαετία 5 ^{ου} αι. π.Χ.
4. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας	δ. 334-331 π.Χ.
5. συνέδριο Κορίνθου υπό τον Φίλιππο Β΄	ε. 480-323 π.Χ.
	στ. 8 ^{ος} -6 ^{ος} αι. π.Χ.
	ζ. 11 ^{ος} -9 ^{ος} αι. π.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *άνακτας, διάταγμα του Καρακάλλα.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πότε, πού και με ποιον τρόπο δημιουργήθηκαν οι πρώτες πόλεις-κράτη;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιοι λόγοι επέβαλαν τη μεταφορά της πρωτεύουσας της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη (Νέα Ρώμη) και ποιες οι συνέπειες αυτής της επιλογής για τον χαρακτήρα της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του κράτους στην αρχαία Αίγυπτο είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Οι λαοί της θάλασσας συνετέλεσαν στην ανάπτυξη και την ακμή του μυκηναϊκού πολιτισμού.
3. Η βάση της φιλοσοφικής σκέψης των αρχαίων Ελλήνων ήταν ο ορθολογισμός.
4. Με την κατάκτηση της Ανατολής από τον Μ. Αλέξανδρο ο Ελληνισμός εξαπλώθηκε στα πέρατα του τότε γνωστού κόσμου.
5. Οι πατρίκιοι ζούσαν κοντά στους πελάτες ως υπήκοοι και δέχονταν την προστασία τους.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο νεότερο:

- α. ίδρυση του βασιλείου της Παλμύρας
- β. περσικοί πόλεμοι
- γ. ίδρυση της Ρώμης
- δ. ίδρυση της Δηλιακής συμμαχίας
- ε. τρωική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *τυραννίδα*, *ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica)*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιους παράγοντες βρίσκονταν οι ρίζες της αντιπαράθεσης μεταξύ Αθήνας και Σπάρτης, που κατέληξε στον Πελοποννησιακό πόλεμο;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποιον τρόπο συντελέστηκε ο εξελληνισμός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τους διαδόχους του Μ. Θεοδοσίου (τέλη 4^{ου} – αρχές 5^{ου} αι. μ.Χ.);

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας στην αρχαία Αίγυπτο ήταν η γεωργία.
2. Οι Μυκηναίοι ανέπτυξαν αξιόλογη εμπορική δραστηριότητα.
3. Ο Ιππόδαμος ο Μιλήσιος υπήρξε σπουδαίος σοφιστής στην Αθήνα.
4. Οι πεζέταιροι έφεραν ως όπλο τη σάρισα.
5. Η Αντιόχεια ιδρύθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο το 300 π.Χ.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο νεότερο:

- α. ψήφιση αγροτικού νόμου
- β. μάχη του Μαραθώνα
- γ. θάνατος Μ. Αλεξάνδρου
- δ. σχεδίαση παγκόσμιου χάρτη από τον Ερατοσθένη
- ε. Σικελική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *Πανιώνιο, Δωδεκάδελτος.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η οργάνωση του μυκηναϊκού κράτους σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας παρέχουν οι πινακίδες της Πύλου;

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν οι συντεχνίες στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία (3^{ος} αι. π.Χ.) και πώς εξελίχθηκαν;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας στην αρχαία Αίγυπτο ήταν το εμπόριο.
2. Η γραμμική Β΄ είναι συλλαβική γραφή.
3. Ο όρος «ομηρική εποχή» δόθηκε επειδή η κύρια πηγή πληροφοριών για την περίοδο αυτή ήταν τα ομηρικά έπη.
4. Ο όρος «δημοκρατία (Res publica)» της αρχαίας Ρώμης αφορά στην πραγματικότητα ένα αριστοκρατικό καθεστώς.
5. Με το διάταγμα του Καρακάλλα ελεύθεροι και δούλοι αναγνωρίστηκαν Ρωμαίοι πολίτες.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο νεότερο:

- α. σχηματισμός του βασιλείου της Παλμύρας
- β. συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο Β΄
- γ. διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. παράπλους των ακτών του Ινδικού Ωκεανού από τον Νέαρχο
- ε. Πελοποννησιακός πόλεμος

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *πανελλήνια ιδέα, κολωνοί (coloni)*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς μπορεί να συνδυαστεί η κρίση του ομηρικού κόσμου στα τέλη του 9^{ου} αι. π.Χ με την εμφάνιση και άνοδο της κοινωνικής ομάδας των «ιππέων»;

(μονάδες 13)

2.β. Με ποια μέτρα ο Γάιος Γράκχος επιχείρησε να περιορίσει τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών και τι αποτέλεσμα είχαν οι προσπάθειές του;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο:

- α. οι φαραώ εκπροσωπούσαν τον θεό Ήλιο στη γη
- β. αναπτύχθηκε η γραμμική Β΄ γραφή
- γ. τα περισσότερα κείμενα των παπύρων ήταν λογοτεχνικά
- δ. τα περισσότερα κείμενα των παπύρων ήταν θρησκευτικά

2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός:

- α. δημιουργήθηκε από μη ελληνικά φύλα
- β. είχε ως οικονομική οργάνωση την κλειστή αγροτική οικονομία
- γ. επεκτάθηκε και ισχυροποιήθηκε με το εμπόριο
- δ. οργανώθηκε γύρω από την πόλη-κράτος

3. Οι «τριακοντούτεις σπονδαί» ήταν μια συμφωνία ειρήνης:

- α. μεταξύ Σπαρτιατών και Μεσσηνίων
- β. τριάντα χρόνων που πέτυχε ο Κίμων
- γ. μεταξύ Σπαρτιατών και Αθηναίων που πέτυχε ο Περικλής
- δ. τριάντα χρόνων που πέτυχε ο Καλλίας

4. Ποια από τις παρακάτω πόλεις δεν υπήρξε ελληνιστικό πνευματικό κέντρο:

- α. Πέργαμος
- β. Αττάλεια
- γ. Αντιόχεια
- δ. Αλεξάνδρεια

5. Ποιο από τα παρακάτω δεν ήταν έργο των τιμητών στην αρχαία Ρώμη;

- α. η κατάταξη των πολιτών σύμφωνα με την περιουσία
- β. ο κατάλογος των συγκλητικών
- γ. ο προϋπολογισμός του κράτους

δ. η καταγραφή της Δωδεκαδέλτου

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *τιμοκρατικό πολίτευμα*, *μεγάλες γαιοκτησίες (latifundia)*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Γιατί οι Περσικοί πόλεμοι θεωρούνται οι πρώτοι εθνικοί πόλεμοι των Ελλήνων.

(μονάδες 12)

2.β. Πώς ο Ιουστινιανός συνέβαλε στη διαμόρφωση της βυζαντινής φυσιογνωμίας του κράτους. Να αναφέρετε ονομαστικά τρία σημεία της εσωτερικής του πολιτικής.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα περισσότερα αιγυπτιακά κείμενα αναφέρονταν στα κατορθώματα των φαραώ.
2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός ήταν δημιούργημα ελληνικών φύλων.
3. Η οπλική φάλαγγα συνέβαλε στην κρίση της πόλης-κράτους.
4. Ο Φίλιππος Β΄ ηττήθηκε στη μάχη της Χαιρώνειας.
5. Ο Οκταβιανός κατάργησε τη σύγκλητο.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα πολιτιστικά μνημεία, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ερυθρόμορφα αγγεία
- β. «Θησαυρός του Ατρέως» στις Μυκήνες
- γ. παγκόσμιος χάρτης του Ερατοσθένη
- δ. μεγάλοι ναοί στο Λούξορ και το Καρνάκ
- ε. ομηρικά έπη

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μέγαρο* (μυκηναϊκής εποχής), *πατρίκιοι*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να περιγράψετε το θεωρητικό σχήμα που παρουσιάζει την πορεία μεταβολής των πολιτευμάτων στην αρχαία Ελλάδα. Σε ποιες περιοχές παρέμεινε ο θεσμός της βασιλείας;

(μονάδες 12)

2.β. Πώς δημιουργήθηκε ο θεσμός της δουλοπαροικίας τον 3^ο αι. μ.Χ.;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι φαράώ εκπροσωπούσαν τον θεό Ήλιο επί της γης.
2. Ο «θησαυρός του Ατρέως» είναι το σπουδαιότερο δείγμα θολωτού τάφου.
3. Η οπλιτική φάλαγγα συνέβαλε στην παρακμή της πόλης-κράτους.
4. Η πανελλήνια ένωση έγινε πραγματικότητα με το συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.).
5. Ο Κάτων ο Τιμητής θέσπισε τον αγροτικό νόμο.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με τα χρονολογικά όρια της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. μυκηναϊκός πολιτισμός	α. 336-323 π.Χ.
2. Ομηρική εποχή	β. 14-193 μ.Χ.
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. 32-212 μ.Χ.
4. βασιλεία του Μ. Αλεξάνδρου	δ. 1100-750 π.Χ.
5. περίοδος διαδόχων Οκταβιανού	ε. 750-480 π.Χ.
	στ. 1600-1100 π.Χ.
	ζ. 1200-1100 π.Χ.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: οπλιτική φάλαγγα, σύγκλητος (στη ρωμαϊκή πολιτεία – *Res publica*).

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2. α. Ποια ήταν η εξωτερική πολιτική του Φίλιππου Β΄;

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν ο θεσμός της δουλοπαροικίας στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία και πώς δημιουργήθηκε;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. φαράώ Ακενατών	α. τύραννος Συρακουσών
2. Πεισίστρατος	β. Σαλαμίνα Κύπρου
3. Κίμων	γ. αστρονομία και μαθηματικά
4. Ευαγόρας	δ. αγροτικός νόμος
5. Φίλιππος Β΄	ε. Δωδεκάδελτος
6. Μέτων	στ. αριστοκρατική παράταξη
7. Σέλευκος	ζ. μάχη της Χαιρώνειας
8. Άτταλος Α΄	η. δικαίωμα ρωμαίου πολίτη
9. Γάιος Γράκχος	θ. βασιλιάς της Περγάμου
10. Καρακάλλας	ι. προσπάθεια για εξάλειψη της πολυθεΐας
	ια. βασιλιάς της Συρίας
	ιβ. τυραννίδα

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δημιουργοί, ρωμαϊκή ειρήνη (Pax Romana)*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το έργο του Μ. Αλεξάνδρου όσον αφορά την πολιτική του δράση;

(μονάδες 12)

2.β. Να αναφέρετε μέτρα του Θεοδοσίου Β΄ και των διαδόχων του στην παιδεία και τη δικαιοσύνη που αφορούν τον εξελληνισμό της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας στην αρχαία Αίγυπτο ήταν η ναυτιλία.
2. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες οργανώθηκαν με φυλετικά κριτήρια.
3. Μία από τις διασκεδάσεις των αρχαίων Ελλήνων ήταν τα ιδιωτικά συμπόσια.
4. Ο Μένανδρος ήταν ο κυριότερος εκπρόσωπος της Νέας Κωμωδίας.
5. Έργο των δημάρχων στη Ρώμη ήταν η διασφάλιση των προνομίων των συγκλητικών.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο νεότερο:

- α. αγροτικός νόμος
- β. πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας
- γ. διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. ίδρυση της Αντιόχειας
- ε. καταγραφή του εθνικού δικαίου των Ρωμαίων (Δωδεκάδελτος)

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: λααγέτας, μέγαρο, Πανιώνιο.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιον οφείλεται η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών της Αιγύπτου και πώς επιτεύχθηκε;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια είναι η σημασία του Διατάγματος των Μεδιολάνων;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. φαράώ Αμένοφισ Δ΄	α. πανελλήνια ιδέα
2. Μιλτιάδης	β. χωροταξική οργάνωση των πόλεων
3. Εφιάλτης	γ. ίδρυση Αντιόχειας
4. Ισοκράτης	δ. Ποικίλη Στοά
5. Φίλιππος Β΄	ε. αρχηγός των δημοκρατικών
6. Ιππόδαμος ο Μιλήσιος	στ. βασίλειο της Παλμύρας
7. Σέλευκος	ζ. μάχη του Μαραθώνα
8. Ζήνων	η. αγροτικός νόμος
9. Κάτων ο Τιμητής	θ. θεσμός δουλοπαροικίας
10. Ζηνοβία	ι. μεταρρυθμίσεις και κάθαρση
	ια. εξάλειψη πολυθεΐας
	ιβ. μακεδονική φάλαγγα

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *Πανιώνιο*, *κολωνοί* (*coloni*).

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους φαίνεται πως παρήκμασε ο μυκηναϊκός κόσμος και υποχώρησε η κυριαρχία των Μυκηναίων.

(μονάδες 12)

2.β. Με ποια αφορμή σχημάτισε ο Ιουστινιανός ισχυρή κεντρική εξουσία και πώς θεμελίωσε ο ίδιος θεωρητικά τη μοναρχία;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Αρχιδάμειος ή Δεκαετής πόλεμος
- β. εγκαθίδρυση της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica)
- γ. διάταγμα του Καρακάλλα
- δ. μάχη στη Μαντίνεια (πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας)
- ε. εκλογή του Γάιου Γράκχου στο αξίωμα του δημάρχου

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *Πέρσης, μονάρχης, εχθρός, βασιλεία, ηγεμονία, Γοργίας, Ισοκράτης*.

«Η πανελλήνια ιδέα ήταν μια νέα πολιτική έκφραση που διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. από τον σοφιστή(1), σε λόγο του στον ιερό χώρο της Ολυμπίας. Κύριος εκφραστής αυτής της πολιτικής ήταν ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος(2). Σε πρώτο στάδιο, διατυπώνει την άποψη ότι τον κοινό αγώνα εναντίον των(3) θα μπορούσε να αναλάβει η Αθήνα με την ανασύσταση της(4) της. Αργότερα, διατύπωσε την άποψη ότι ένας ισχυρός(5) θα μπορούσε να ενώσει όλους τους Έλληνες.»

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *συμβούλιο των ευγενών (βουλή των γερόντων), συμβούλιο του αυτοκράτορα (Η εποχή του Αυγούστου)*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς τεκμηριώνεται επιστημονικά η ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο του νομοθετικού έργου του Ιουστινιανού;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Αίγυπτο, σε επίπεδο οικογενειακής παραγωγής, κατασκεύαζαν από τη ζύμωση κριθαρένιου ψωμιού ένα είδος μπίρας.
2. Ο τίτλος του «βασιλιά» στους Μυκηναίους ήταν πολύ τιμητικός.
3. Ο θεσμός της πόλης-κράτους αποτέλεσε τη γενεσιουργό δύναμη των επιτευγμάτων και της πολιτισμικής πορείας των Ελλήνων.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται από τους πελάτες και τους πληβείους.
5. Οι συντεχνίες του 4ου αι. μ.Χ. εξελίχθηκαν σε κλειστές επαγγελματικές ενώσεις χωρίς κληρονομικό χαρακτήρα.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο J. Champollion αποκρυπτογράφησε τα ιερογλυφικά με τη βοήθεια:

- α. των πινακίδων της γραμμικής Β΄ γραφής
- β. των παπύρων της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας
- γ. της στήλης της Ροζέτας
- δ. των τοιχογραφιών από τους βασιλικούς τάφους των φαραώ

2. Ο μυκηναϊκός κόσμος οργανώθηκε σε:

- α. πόλεις-κράτη
- β. ενιαίο κράτος
- γ. «ομοσπονδιακά» κράτη, αντίστοιχα προς τα μεγάλα ανάκτορα
- δ. μεγάλη ναυτική αυτοκρατορία

3. Η βουλή των γερόντων κατά την ομηρική εποχή:

- α. περιόρισε βαθμιαία τη βασιλική εξουσία
- β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία

- γ. δεν επηρέαζε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

4. Η ανάμειξη των Περσών στις ελληνικές υποθέσεις ήταν αποτέλεσμα:

- α. του Πελοποννησιακού πολέμου
- β. της Ανταλκιδείου ειρήνης
- γ. των περσικών πολέμων
- δ. της Αθηναϊκής ηγεμονίας

5. Ήταν αντίθετος με την πολιτική της πανελλήνιας ιδέας:

- α. ο Ισοκράτης
- β. ο Δημοσθένης
- γ. ο Φίλιππος Β΄
- δ. ο Αλέξανδρος

(μονάδες 5)

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δικτάτορας, συντεχνίες.*

(μονάδες 5+10 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι επιστημονικές εξελίξεις στην ανατομία και στην ιατρική στην Αίγυπτο;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια είναι τα μέτρα που εφάρμοσε ο Γάιος Γράκχος για τη βελτίωση της θέσης των ακτημόνων και για τον περιορισμό των αυθαιρεσιών των συγκλητικών;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση της γεωργίας στην Αίγυπτο βρισκόταν υπό την επίβλεψη του κράτους.
2. Η μόνη πηγή πληροφοριών για την ομηρική εποχή είναι τα ομηρικά έπη.
3. Η εξίσωση πατρικίων και πληβείων στην αρχαία Ρώμη έγινε σταδιακά κατά τον 5ο και 4ο αι. π.Χ.
4. Ο Κάτων ο Τιμητής, αν και είχε ρωμαϊκή παιδεία, επιχείρησε να γίνει εισαγωγή των ελληνικών ηθών στους Ρωμαίους.
5. Η σύγκλητος αναγόρευσε τον Οκταβιανό σε «Αύγουστο», αναγνωρίζοντάς του θεϊκές ιδιότητες.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Τρία (3) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν.

A	B
1. Αρίσταρχος ο Σάμιος	α. στωική φιλοσοφία
2. Ηρόφιλος	β. ρητορικός λόγος
3. Ζήνων	γ. σφαιρικότητα της γης
4. Αριστοτέλης	δ. νευρικό σύστημα
5. Δημοσθένης	ε. «Κήπος»
6. Αρχιμήδης ο Συρακούσιος	
7. Επίκουρος	
8. Σοφοκλής	

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μυκηναϊκός πολιτισμός, συντεχνίες*.

(μονάδες 6+9 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Στο πλαίσιο της προσπάθειας να αντιμετωπισθεί η οικονομική κρίση του ομηρικού κόσμου, ποια μέτρα υιοθετήθηκαν;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιοι υπέγραψαν την Ανταλκίδειο (ή Βασίλειο) ειρήνη, ποιο ήταν το περιεχόμενό της και ποιες συνέπειες είχε;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά την ομηρική εποχή όλες οι παραγωγικές εργασίες συντελούνταν έξω από το πλαίσιο του οίκου.
2. Η «στενοχωρία» ήταν ένα από τα κύρια αίτια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού.
3. Διάδοχος του Εφιάλτη στην ηγεσία της αθηναϊκής δημοκρατικής παράταξης ήταν ο Κίμων.
4. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος δημιούργησε τις προϋποθέσεις ανάμειξης των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων.
5. Με το Διάταγμα των Μεδιολάνων όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της αυτοκρατορίας αναγνωρίζονταν ως Ρωμαίοι πολίτες.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η εξέγερση των Ελλήνων της Ιωνίας (499-494 π.Χ.) πραγματοποιήθηκε γιατί:

- α. ήταν υποτελείς στην περσική αυτοκρατορία
- β. είχαν τυραννικά καθεστώτα
- γ. διεκδικούσαν την κωδικοποίηση του άγραφου, εθιμικού δικαίου
- δ. η γη είχε συγκεντρωθεί σε λίγους

2. Με τη μάχη στα Λεύκτρα:

- α. οι Έλληνες αντιμετώπισαν τους Πέρσες
- β. ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης όλων των Ελλήνων
- γ. άρχισε η Θηβαϊκή ηγεμονία
- δ. έληξε ο Πελοποννησιακός πόλεμος

3. Ο Ζήνων, που έζησε στους ελληνιστικούς χρόνους, υπήρξε:

- α. ιστορικός, εφάμιλλος των ιστορικών των κλασικών χρόνων
- β. εισηγητής της στωικής φιλοσοφίας

- γ. γραμματικός, που αντέγραφε και σχολίαζε τα κείμενα των κλασικών
- δ. εκπρόσωπος της βουκολικής ποίησης

4. Την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη, η φρατρική εκκλησία:

- α. έχασε σταδιακά τη δύναμή της
- β. εξέλεγε τους υπάτους, τους τιμητές και τους πραίτωρες
- γ. εξέλεγε τους κατώτερους άρχοντες
- δ. εξέλεγε τον βασιλιά

5. Η κρίση του 3ου αι. μ.Χ. είχε ως αποτέλεσμα οι περισσότεροι κάτοικοι της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας να αναζητήσουν προστασία από:

- α. τον στρατό
- β. τη σύγκλητο
- γ. τους μεγάλους γαιοκτήμονες
- δ. τους νομοδιδασκάλους

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δημιουργοί (ομηρική εποχή), θεωρικά.*

(μονάδες 10+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε γιατί η πολιτική οργάνωση του αιγυπτιακού κράτους χαρακτηρίζεται θεοκρατική.

(μονάδες 10)

2.β. Ποια διοικητικά μέτρα υιοθέτησε ο Ιουστινιανός και πού αποσκοπούσαν;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η στήλη της Ροζέτας, χάρη στην οποία έγινε δυνατή η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών, είχε χαραγμένο ένα κείμενο που υμνούσε τον Πτολεμαίο Ε΄.
2. Η πληθυσμιακή αύξηση προκάλεσε οικονομική ευημερία στις ομηρικές κοινότητες κατά τα τέλη του 9ου αι. π.Χ.
3. Ο Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος τελείωσε με τη σύναψη της Ανταλκιδείου ειρήνης.
4. Ο Ευαγόρας, ο βασιλιάς της Σαλαμίνας της Κύπρου, ήταν μία από τις προσωπικότητες, που σύμφωνα με τον Ισοκράτη, θα μπορούσε να θέσει σε εφαρμογή την πανελλήνια ιδέα.
5. Οι δικαιοδοσίες του βασιλιά της αρχαίας Ρώμης, κατά την περίοδο της βασιλείας, ελέγχονταν από τους δημάρχους και τη λοχίτιδα εκκλησία.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. αξίωμα του Τιμητή
2. Οκταβιανός	β. μέτρα που βελτίωναν τη θέση των ακτημόνων
3. Κίμων	γ. Ηγεμονία (Principatus)
4. Κάτων	δ. αναγνώριση όλων των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
5. Γάιος Γράκχος	ε. νικηφόρα αντιμετώπιση των Περσών στις εκβολές του Ευρυμέδοντα ποταμού
	στ. μάχη Μαραθώνα

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *δεύτερος ελληνικός αποικισμός (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.), πανελλήνια ιδέα.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Η ίδρυση, οργάνωση και εξέλιξη της Αντιόχειας σε πολυπολιτισμικό κέντρο κατά τους ελληνιστικούς χρόνους.

(μονάδες 10)

2.β. Να παρουσιάσετε τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια του Κάτωνα του Τιμητή για την αντιμετώπιση της κοινωνικής και πολιτικής διαφθοράς του ρωμαϊκού κράτους.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η ομηρική εποχή ονομάζεται επίσης:

- α. μυκηναϊκή εποχή
- β. «χρυσούς αιών»
- γ. ελληνιστική εποχή
- δ. ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι

2. Στα αριστοκρατικά καθεστώτα των πόλεων-κρατών της αρχαϊκής εποχής την εξουσία κατείχαν οι:

- α. πλούσιοι
- β. βασιλείς
- γ. ευγενείς
- δ. οπλίτες

3. Η αποικία των Θουρίων ιδρύθηκε κατά:

- α. τον πρώτο ελληνικό αποικισμό
- β. την εποχή του Περικλή
- γ. τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό
- δ. την ελληνιστική εποχή

4. Η πανελλήνια ιδέα εκφράστηκε από τον:

- α. Ισοκράτη
- β. Δημοσθένη
- γ. Κίμωνα
- δ. Περικλή

5. Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου έγινε την:

- α. κλασική εποχή

β. αρχαϊκή εποχή

γ. ομηρική εποχή

δ. ελληνιστική εποχή

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *χαλκιδικό αλφάθητο, διάταγμα του Καρακάλλα.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε την κοινωνική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου.

(μονάδες 13)

2.β. Πώς οργανώθηκε η εξουσία των υπάτων του ρωμαϊκού κράτους κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τα κείμενα λογοτεχνικού περιεχομένου στην Αίγυπτο είναι ελάχιστα εξαιτίας:

- α. της απαγόρευσής τους από τους φαραώ
- β. του κοπιώδους τρόπου ζωής των Αιγυπτίων
- γ. της δυσκολίας στη γραφή
- δ. της ενασχόλησης των Αιγυπτίων κυρίως με τα μαθηματικά

2. Ο θησαυρός του Ατρέως είναι το σπουδαιότερο δείγμα:

- α. μυκηναϊκού μεγάρου
- β. πυραμίδας
- γ. μυκηναϊκού ανακτόρου
- δ. θολωτού τάφου

3. Η βουλή των γερόντων κατά την ομηρική εποχή:

- α. δεν επηρέασε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
- β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
- γ. περιόρισε βαθμιαία τη βασιλική εξουσία
- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

4. Η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις του ελληνικού κόσμου ήταν συνέπεια:

- α. του Πελοποννησιακού πολέμου
- β. των Περσικών πολέμων
- γ. του Κορινθιακού πολέμου
- δ. της Θηβαϊκής ηγεμονίας

5. Αντίθετος με την πολιτική της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο:

- α. Μ. Αλέξανδρος
- β. Ισοκράτης

γ. Δημοσθένης

δ. Φίλιππος Β΄

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: πόλις ή άστυ, πατρίκιοι.

(μονάδες 5+10 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι οικονομικές συνέπειες που προέκυψαν από τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.);

(μονάδες 10)

2.β. Ποιας πολιτικής παράταξης ήταν εκπρόσωπος ο Κίμων και ποια πολιτική ακολούθησε μετά τους περσικούς πολέμους μέχρι τον εξοστρακισμό του (461 π.Χ.);

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. γραφείς	α. υπεύθυνοι για την ερμηνεία του ρωμαϊκού δικαίου
2. γραμματικοί	β. Ρωμαίοι που ζούσαν κοντά στους πατρίκιους ως υπήκοοι
3. δικτάτορες	γ. υπεύθυνοι για την κατάρτιση προϋπολογισμού του ρωμαϊκού κράτους
4. τιμητές	δ. εκλεγμένοι από τους υπάτους άρχοντες με αυξημένες εξουσίες για έξι μήνες
5. πραιτωριανοί	ε. υπάλληλοι ειδικευμένοι στα ιερογλυφικά
6. νομοδιδάσκαλοι	στ. αντιγραφείς και σχολιαστές των κειμένων των κλασικών
	ζ. μέλη της προσωπικής φρουράς και πιστοί στον Ρωμαίο αυτοκράτορα

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της ιερογλυφικής γραφής οφείλεται στον Champollion.
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
3. Η αρχαϊκή εποχή τελειώνει με τους περσικούς πολέμους.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος κατά την άσκηση της πολιτικής του αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία από την παράδοση των λαών της Ανατολής.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δημιουργοί, θρησκευτικός συγκρητισμός*.

(μονάδες 9+6 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αντιλήψεις είχαν οι αρχαίοι Αιγύπτιοι για τον θάνατο και ποιες πρακτικές ταφής ακολουθούσαν;

(μονάδες 13)

2.β. Σε ποιους παράγοντες είχε τις ρίζες της η αντιπαράθεση μεταξύ της Αθηναϊκής και της Πελοποννησιακής συμμαχίας κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στη Ρόδο εγκαταστάθηκαν κατά τη διάρκεια του πρώτου ελληνικού αποικισμού Ίωνες.
2. Οι βασικοί αρχιτεκτονικοί ρυθμοί της αρχαϊκής εποχής ήταν ο δωρικός και ιωνικός.
3. Ο χορηγός είχε την υποχρέωση να πληρώσει τα έξοδα για τη διδασκαλία ενός θεατρικού έργου.
4. Στο συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.) συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις πλην της Αθήνας.
5. Ο Οκταβιανός συγκέντρωσε με τη βία όλες τις εξουσίες του ρωμαϊκού κράτους.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. πεζαίτεροι	α. αστική τάξη που αποτελούνταν κυρίως από Έλληνες και λίγους ελληνίζοντες γηγενείς
2. εταίροι	β. όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών
3. βασιλικοί υπάλληλοι	γ. αποτελούσαν το κύριο στρατιωτικό σώμα της μακεδονικής φάλαγγας
ελληνιστικής εποχής	δ. Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες
4. πατρίκιοι	ε. ευγενείς οι οποίοι επάνδρωναν το ιππικό του βασιλιά Φιλίππου Β΄
5. ύπατοι	στ. άρχοντες του ρωμαϊκού κράτους

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βασιλεύς (ομηρικών κοινωνιών)*, *αγροτικός νόμος (ρωμαϊκής περιόδου)*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες λύσεις δόθηκαν για να αντιμετωπιστεί η οικονομική κρίση του ομηρικού κόσμου;
Να αναφέρετε χαρακτηριστικές περιπτώσεις πόλεων-κρατών που εφάρμοσαν κάποια από αυτές τις λύσεις.

(μονάδες 13)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτισμό;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Την οικονομία της ομηρικής εποχής χαρακτήριζε σε μεγάλη κλίμακα η εργασιακή ειδίκευση και η βιοτεχνική ανάπτυξη.
2. Στη μάχη της Μυκάλης οι Έλληνες αντιμετώπισαν τους Καρχηδονίους.
3. Τα θεωρικά ήταν το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών της κλασικής Αθήνας στο θέατρο.
4. Η Κοινή ελληνική γλώσσα προέκυψε μέσα από τη συγχώνευση της ιωνικής και της αττικής διαλέκτου.
5. Το ρωμαϊκό κράτος από το θάνατο του Αυγούστου (14 μ.Χ.) μέχρι τα τέλη του 2^{ου} αι. μ.Χ. κυβέρνησαν τρεις δυναστείες αυτοκρατόρων.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Φυλετική οργάνωση διατήρησαν κατά την αρχαϊκή εποχή:
 - α. όλες οι περιοχές του ελληνικού κόσμου
 - β. ανάμεσα σε άλλους Έλληνες, οι Αθηναίοι
 - γ. ανάμεσα σε άλλους Έλληνες, οι Ακαρνάνες και οι Μακεδόνες
 - δ. καμία περιοχή του ελληνικού κόσμου
2. Την ελληνιστική περίοδο ιδρύθηκαν και αναπτύχθηκαν οι παρακάτω πόλεις:
 - α. Πύλος, Ορχομενός, Τίρυνθα
 - β. Αθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος
 - γ. Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Πέργαμος
 - δ. Μαντίνεια, Λεύκτρα, Χαιρώνεια
3. Κατά την ελληνιστική περίοδο το κέντρο βάρους μετατοπίστηκε από τη μητροπολιτική Ελλάδα στις:
 - α. αποικίες της Δύσης

- β. μεγαλουπόλεις της Ανατολής
- γ. πόλεις της Μ. Ασίας
- δ. αποικίες του Εύξεινου Πόντου

4. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών ήταν οι:

- α. δήμαρχοι
- β. ύπατοι
- γ. πραίτωρες
- δ. τιμητές

5. Έφθασε στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί ελληνικό ο:

- α. Κάτων
- β. Γάιος Γράκχος
- γ. Οκταβιανός
- δ. Τιβέριος Γράκχος

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *εστίαση, Ηγεμονία (Principatus)*.

(μονάδες 5+10=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.) ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 12)

2.β. Ο οριστικός χωρισμός του ρωμαϊκού κράτους (395 μ.Χ.) αποτελεί για μερικούς ιστορικούς το συμβατικό όριο έναρξης της βυζαντινής ιστορίας. Πώς τεκμηριώνεται αυτή η υπόθεση;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ζάλευκος	α. νομοθέτης στην Αθήνα
2. Κίμων	β. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
3. Λυκούργος	γ. ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
4. Ευκλείδης	δ. νομοθέτης σε ελληνική αποικία της Δύσης
5. Εφιάλτης	ε. νομοθέτης στη Σπάρτη
6. Δράκων	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο, βασιλικοί υπάλληλοι συγκέντρωναν ένα ποσοστό της γεωργικής παραγωγής για τον φαραώ.

2. Ένα από τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών κατά την αρχαϊκή εποχή ήταν και η έλλειψη πρώτων υλών, ιδιαίτερα μετάλλων.

3. Η εξάπλωση του ελληνισμού, κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, και η ανάμειξή τους με τους λαούς της Ανατολής δεν είχε συνέπειες στη θρησκεία.

4. Κατά την περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica) η σύγκλητος εκπροσωπούσε την ιστορική συνέχεια του ρωμαϊκού κράτους.

5. Παρά τη δολοφονία του Τιβέριου Γράχου, ο «αγροτικός νόμος» του εφαρμόστηκε από τους συγκλητικούς.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *ραψωδοί, νομοθέτες (αισυμνήτες), Κοινή ελληνική (Κοινή)*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το οικονομικό σύστημα υπό το οποίο λειτούργησε η οικονομία του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια διαφορά παρατηρούμε στην εσωτερική πολιτική του Ιουστινιανού σε σχέση με την εξωτερική; Σε τι στόχευε η εσωτερική πολιτική του;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με πόλεις της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Εφιάλτης	α. Ρώμη
2. Λυκούργος	β. Πέργαμος
3. Σέλευκος	γ. Σπάρτη
4. Άτταλος Α΄	δ. Αθήνα
5. Γάιος Γράχχος	ε. Θήβα
	στ. Αλεξάνδρεια
	ζ. Αντιόχεια

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο φαραώ Αμένοφισ Δ΄ προσπάθησε να επιβάλει τον Ρα ως μοναδικό θεό.
2. Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες έγιναν το 1876 από τον Arthur Evans.
3. Βασικές επιδιώξεις της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η αυτονομία και η αυτάρκεια.
4. Η *σάρισα* ήταν αρχικά θηβαϊκό δόρυ μήκους 2 μέτρων.
5. Στην αρχαία Ρώμη η άνοδος της βασιλείας συμπίπτει με την απομάκρυνση των Ετρούσκων.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *βασιλεύς (στα μυκηναϊκά βασιλεία), Καλλίειος ειρήνη.*

(μονάδες 5 + 10 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποιον τρόπο ισχυροποίησε ο Φίλιππος Β΄ τον μακεδονικό στρατό;

(μονάδες 10)

2.β. Τι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι τιμητές και ποιο το έργο τους;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αποκρυπτογράφηση της αρχαίας αιγυπτιακής γραφής βοήθησε το κείμενο της στήλης της Ροζέτας.
2. Οι δούλοι κατά την Ομηρική Εποχή αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του «οίκου».
3. Από γεωγραφική άποψη η πόλις-κράτος αποτελούνταν από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
4. Πολλοί ιστορικοί ονομάζουν την Καλλίειο συνθήκη και «Ανταλκίδειο».
5. Ο Οκταβιανός δημιούργησε ένα συμβουλευτικό σώμα, το συμβούλιο του αυτοκράτορα που τον βοηθούσε στην άσκηση της εξουσίας

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη στη Χαιρώνεια
- β. τρωική εκστρατεία
- γ. ίδρυση Αλεξάνδρειας
- δ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- ε. δεύτερος ελληνικός αποικισμός

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *γεωμετρική τέχνη, ισονομία, τριηραρχία*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς τεκμηριώνεται η ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ρόλο έπαιξε το Διάταγμα των Μεδιολάνων (313 μ. Χ.) στην ιστορία των σχέσεων του ρωμαϊκού κράτους και της χριστιανικής θρησκείας και γιατί;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- β. αγροτικός νόμος
- γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Φίλιππο
- δ. θάνατος του Μεγάλου Αλεξάνδρου
- ε. μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Η γραμμική Β΄ γραφή δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.
- 2. Η πόλη-κράτος περιελάμβανε το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
- 3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και τα θεωρικά.
- 4. Η Αντιόχεια και η Αλεξάνδρεια άκμασαν κατά την κλασική εποχή.
- 5. Στην αρχαία Ρώμη οι πληβείοι σταδιακά ήρθαν σε επιμειξίες με τους πατρικίους.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Ανταλκίδειος ειρήνη, δικαίωμα veto* (δημοκρατική Ρώμη).

(μονάδες 10 + 5 =15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος θεωρείται ο πρώτος μεγάλος ελληνικός πολιτισμός και πώς πήρε το όνομά του;

(μονάδες 10)

2.β. Υπό ποιες οικονομικές συνθήκες ευνοήθηκε κατά τα ελληνιστικά χρόνια η ανάπτυξη της δουλείας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο και τις πλημμύρες του.
2. Συστατικό στοιχείο της πόλης – κράτους ήταν το πολίτευμα.
3. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Δημοσθένης.
4. Η Βίβλος είναι γραμμένη στα λατινικά.
5. Δικτάτορας ήταν ο εκλεγμένος άρχοντας στον οποίον παραχωρούνταν όλες οι εξουσίες όταν η πολιτεία της Ρώμης βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο Β΄
- β. συνέδριο στην Κόρινθο εν όψει του περσικού κινδύνου
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. Καλλίειος συνθήκη/Κιμώνειος ειρήνη
- ε. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τυραννίδα*, *αγροτικός νόμος*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πότε και πώς δημιουργήθηκε το ελληνικό αλφάβητο;

(μονάδες 10)

2.β. Τι ήταν ο θεσμός της λειτουργίας; Να αναφέρετε τρεις από τις σπουδαιότερες λειτουργίες.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. «θησαυρός του Ατρέως» 2. δεύτερος ελληνικός αποικισμός 3. λειτουργία 4. Κοινή Ελληνική 5. λοχίτιδα εκκλησία	α. τριηραρχία β. πολίτευμα στη μυκηναϊκή εποχή γ. «στενοχωρία» δ. συνέλευση στρατευμένων πολιτών ε. φόρος που πλήρωναν οι ξένοι στην Αθήνα στ. θολωτός τάφος ζ. Βίβλος

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. συνέδριο στην Κόρινθο υπό τον Φίλιππο Β΄
- β. συνέδριο στην Κόρινθο εν όψει του περσικού κινδύνου
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. Καλλίειος συνθήκη/Κιμώνειος ειρήνη
- ε. Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *στήλη της Ροζέτας*, *πραιτωριανοί*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2. α. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στην καλλιέργεια του ρητορικού λόγου κατά την Κλασική εποχή; Να αναφέρετε δύο μεγάλους ρήτορες.

(μονάδες 10)

2.β. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. μυκηναϊκός πολιτισμός	α. Βωμός του Διός στην Πέργαμο
2. Ομηρική εποχή	β. νομοθέτες ή αισυμνήτες
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. Βιβλιοθήκη του Αδριανού στην Αθήνα
4. Κλασική εποχή	δ. οίκος
5. ελληνιστικοί χρόνοι	ε. Θησαυρός του Ατρέα
	στ. «Πανηγυρικός» του Ισοκράτη
	ζ. νεοπλατωνισμός

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και συνεχίζοντας προς το νεότερο:

- α. ίδρυση του βασιλείου της Παλμύρας
- β. ο Ευκλείδης συγγράφει τα «Στοιχεία»
- γ. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. κατασκευή των μεγάλων ναών στο Καρνάκ
- ε. σικελική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *μετοίκιο, Τετραρχία*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού; Να αναφέρετε ονομαστικά τέσσερα από αυτά.

(μονάδες 12)

2.β. Πότε υπογράφηκε το Διάταγμα των Μεδιολάνων, από ποιους και ποια η σημασία του;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο οι καλλιτέχνες είχαν σκοπό:

α. να προβάλλουν τη ζωή και τη δράση των φαραώ

β. να εξυμνήσουν τις θεότητες της Αιγύπτου

γ. να αναδείξουν τις μνημειακές διαστάσεις της αιγυπτιακής γης

δ. να κατασκευάσουν μνημεία κατάλληλα για το ανάγλυφο της αιγυπτιακής γης

2. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός σημειώθηκε την περίοδο:

α. 1600 ως το 1200 π.Χ.

β. 1200 ως το 1100 π.Χ.

γ. 11ος ως 9^{ος} αι. π.Χ.

δ. 12ος ως 10^{ος} αι. π.Χ.

3. Ποιο από τα παρακάτω δεν ήταν λειτουργία στην αρχαία Αθήνα;

α. η χορηγία

β. η στενοχωρία

γ. η εστίαση

δ. η γυμνασιαρχία

4. Στα επιτεύγματα του πολιτισμού της Κλασικής εποχής περιλαμβάνονται:

α. οι κούροι και οι κόρες

β. οι θολωτοί τάφοι

γ. η χωροταξική οργάνωση των πόλεων με το ιπποδάμειο σύστημα

δ. η τεχνική του ψηφιδωτού ενταγμένη στα αρχιτεκτονικά σύνολα

5. Στη Ρώμη, την περίοδο της βασιλείας η κοινωνία συγκροτείται από:

α. τους δημάρχους, τους τιμητές και τους πληβείους

β. τους πατρικίους, τους συγκλητικούς και τους πληβείους

γ. τους άρχοντες, τους υπάτους και τους δικτάτορες

δ. τους πατρικίους, τους πελάτες και τους πληβείους

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *τυραννίδα*, *θεσμός της δουλοπαροικίας*.

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα τρία βασικά ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 12)

2.β. Με ποιον τρόπο ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά την αρχαϊκή εποχή, οι πολίτες δεν συμμετείχαν στη διαχείριση των κοινών και δεν έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων.
2. Οι τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών (ελευθερία, αυτονομία και αυτάρκεια) αποτέλεσαν τροχοπέδη για την οργάνωση των Ελλήνων σε ενιαίο κράτος.
3. Οι περιορισμένες εκτάσεις καλλιεργήσιμης γης και τα περιορισμένα μέσα εκμετάλλευσης οδήγησαν τις ομηρικές κοινότητες σε παρακμή.
4. Το επίνειο της Αθήνας κτίστηκε σύμφωνα με τα πολεοδομικά σχέδια του Ιππόδαμου από τη Μίλητο.
5. Οι «λειτουργίες», δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυναν εξ ίσου όλους τους Αθηναίους πολίτες.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Τον 12^ο π. Χ. αιώνα οι «λαοί της θάλασσας» υποχρέωσαν τους Αιγυπτίους να:

- α. εγκαταλείψουν τις ασιατικές τους κτήσεις
- β. καταφύγουν στις ασιατικές τους κτήσεις
- γ. επεκταθούν στην Ασία
- δ. επεκταθούν στην ανατολική Μεσόγειο

2. Η βουλή των γερόντων κατά την Ομηρική εποχή:

- α. δεν επηρέασε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
- β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
- γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία
- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

3. Στο δημοκρατικό πολίτευμα η ισηγορία έδινε σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα να:

- α. εκφράζει τα παράπονά του
- β. διατυπώνει ελεύθερα την άποψή του
- γ. συμμετέχει στη διαμόρφωση των νόμων
- δ. υπερασπίζεται την ελευθερία της πόλης του

4. Την ελληνιστική εποχή καταφεύγουν στις μεγαλουπόλεις για καλύτερη τύχη οι:

- α. δούλοι
- β. έμποροι και βιοτέχνες
- γ. δουλοπάροικοι
- δ. γηγενείς εργάτες και μικροκαλλιεργητές

5. Υπεύθυνοι για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών ήταν οι:

- α. δήμαρχοι
- β. ύπατοι
- γ. τιμητές
- δ. πραιτωρες

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Θηβαϊκή ηγεμονία, πραιτωριανοί.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα γνωρίσματα της πολιτικής δράσης του Μ. Αλεξάνδρου;

(μονάδες 12)

2.β. Τι ήταν οι συντεχνίες στη Ρώμη του 3ου αιώνα μ.Χ. και πώς εξελίχθηκε ο θεσμός κατά τον 4ο αιώνα μ.Χ.;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η Αθήνα κατά την αρχαϊκή εποχή ξεπέρασε την οικονομική κρίση με κατακτητικούς πολέμους.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή η στενοχωρία προέκυψε από την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες καλλιεργήσιμες εκτάσεις.
3. Οι «άριστοι» αντλούσαν τη δύναμή τους από την καταγωγή και την κατοχή γης.
4. Μια από τις λειτουργίες ήταν και η τριηραρχία.
5. Στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π. Χ. συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις κράτη.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- β. Διάταγμα του Καρακάλλα
- γ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. ιωνική επανάσταση

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *θεωρικά*, *γραμματικοί*.

(μονάδες 7+8=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο σύστημα διακυβέρνησης επικράτησε στα ελληνιστικά βασίλεια της Ανατολής και ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιος ήταν ο ρόλος της συγκλήτου κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

α. σύνθεση της Ιλιάδας

β. θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου

γ. πρώτη διατύπωση της πανελλήνιας ιδέας από τον σοφιστή Γοργία

δ. καταγραφή του ρωμαϊκού εθιμικού δικαίου, Δωδεκάδελτος

ε. παρακμή των μυκηναϊκών κέντρων

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *δυαρχία, μοναρχικός, πολίτης, λειτουργία, σύγκλητος, αυτοκρατορικός, Ηγεμονία (Principatus)*.

«Ο Αύγουστος συγκέντρωσε βαθμιαία όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του εγκαθιδρύοντας μια μορφή(1) πολιτεύματος. Αυτή η μορφή του πολιτεύματος ονομάστηκε(2). Το πολίτευμα αυτό ήταν ουσιαστικά μια(3) εξουσιών με παράγοντες λειτουργίας τον πρώτο(4) και τη(5). Οι αρμοδιότητες όμως των δύο αυτών πολιτειακών παραγόντων δεν ήταν με σαφήνεια καθορισμένες.»

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω ιστορικούς όρους: *ιωνική επανάσταση, διάταγμα του Καρακάλλα*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τους οικονομικούς λόγους που οδήγησαν σε κρίση τις ομηρικές κοινότητες στα τέλη του 9ου αι. π.Χ.

(μονάδες 10)

2.β. Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας και ποιες ήταν οι απόψεις του για την εφαρμογή της;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. μάχη της Χαιρώνειας
- β. μάχη στις Θερμοπύλες
- γ. θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου
- δ. σύνθεση της Ιλιάδας
- ε. δεύτερος ελληνικός αποικισμός

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1. Στην Αίγυπτο το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας αποτελούσαν οι ανώτατοι κρατικοί υπάλληλοι.
- 2. Ως ομάδα κοινωνικής συγκρότησης στα ομηρικά χρόνια λειτούργησε ο *οίκος*.
- 3. Το έργο και η δράση του Μ. Αλεξάνδρου περιορίστηκαν στον πολιτικό τομέα.
- 4. Η παράδοση αναφέρει πως ανάμεσα στους βασιλείς της Ρώμης κάποιοι ήταν Έλληνες.
- 5. Οι τιμητές στη διάρκεια της ρωμαϊκής δημοκρατίας (*Res publica*) ήταν τρεις (3) στον αριθμό.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *δημιουργοί (ομηρική εποχή)*, *στρατιωτική αναρχία* (3ος αι. μ.Χ.).

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι αιτίες που προκάλεσαν τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 15)

2.β. Σε ποια ενέργεια προέβη ο Μ. Θεοδόσιος, λίγο πριν από τον θάνατό του, σχετικά με την τύχη της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι επαγγελματίες στρατιωτικοί αποτελούσαν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα στην αρχαία Αίγυπτο, που:

- α. γνώριζαν την ιερογλυφική γραφή, απαραίτητη για τη λειτουργία του κράτους
- β. το επάγγελμά τους ήταν κληρονομικό και είχαν εκτάσεις γης παραχωρημένες από τον φαραώ για καλλιέργεια
- γ. ήταν ανώτατοι κρατικοί υπάλληλοι, ασχολούμενοι με τη διοίκηση
- δ. ήταν μορφωμένοι και είχαν ειδικές γνώσεις, αναγκαίες στην κρατική μηχανή

2. Ένα από τα ενοποιητικά στοιχεία του μυκηναϊκού κόσμου ήταν:

- α. οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες
- β. η συγκέντρωση των ανακτορικών κέντρων σε ενιαίο γεωγραφικά χώρο
- γ. η οργάνωση ενιαίου κράτους με κεντρική εξουσία
- δ. η ένωσή τους ενάντια στην απειλή που προερχόταν από τους λαούς της θάλασσας

3. Ένα από τα συμπτώματα της παρακμής του θεσμού της πόλης-κράτους κατά την κλασική περίοδο ήταν:

- α. η δημιουργία μεγάλου κύματος αποικισμού
- β. η υποχώρηση της πανελλήνιας ιδέας
- γ. ο παρεμβατικός ρόλος των Περσών στις ελληνικές υποθέσεις
- δ. η υλοποίηση της πανελλήνιας ιδέας από τον Φίλιππο Β'

4. Η Αλεξάνδρεια ήταν γνωστή κατά την ελληνιστική εποχή για:

- α. τον βωμό του Διός
- β. τη Βιβλιοθήκη της
- γ. την παραγωγή περγαμηνής
- δ. τη διαίρεσή της σε τέσσερις συνοικισμούς

5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότείνει να διατεθούν στους ακτήμονες του Ρωμαϊκού κράτους οι θησαυροί:

- α. των Πτολεμαίων
- β. του Ατρέως
- γ. του βασιλιά Σέλευκου
- δ. του βασιλείου της Περγάμου

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1. Ο φαραώ Ακενατών προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
- 2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό τα ελληνικά φύλα κατευθύνθηκαν στον Εύξεινο Πόντο.
- 3. Η αρχαϊκή εποχή τελειώνει με τους περσικούς πολέμους.
- 4. Το σύστημα διακυβέρνησης των ελληνιστικών κρατών ήταν αριστοκρατικό.
- 5. Ο Κάτων ο Τιμητής είχε ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *αυτονομία (πόλη-κράτος)*, *ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica)*.

(μονάδες 5+10 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα κύρια γεγονότα της δεύτερης οργανωμένης εκστρατείας των Περσών κατά των Ελλήνων;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια άποψη έχει διατυπωθεί για τις πολιτικές επιδιώξεις του Μ. Αλεξάνδρου και πώς τεκμηριώνεται αυτή η άποψη;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Ρα, ο θεός Ήλιος, ήταν ο μεγαλύτερος θεός στην αρχαία Αίγυπτο.
2. Η δωρική εξάπολη είχε ως κέντρο της τον ναό του Ποσειδώνα, στο ακρωτήριο της Μυκάλης.
3. Ο Φίλιππος Β' έκοψε χρυσό νόμισμα, που βαθμιαία εκτόπισε τους περσικούς δαρεικούς από τον ελλαδικό χώρο.
4. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, δεν υπήρχε αρχικά καμία διαφοροποίηση ανάμεσα στις τάξεις των πατρικίων και των πελατών.
5. Η καταγραφή του εθιμικού δικαίου στη Ρώμη (Δωδεκάδελτος) ενίσχυσε την αυθαίρετη συμπεριφορά των πατρικίων.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η παρακμή του μυκηναϊκού κόσμου οφείλεται:

- α. στις επιδρομές των Χετταίων
- β. στην τρωική εκστρατεία
- γ. στην απουσία εργασιακής εξειδίκευσης
- δ. στην απώλεια των αγορών της Ανατολής

2. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

- α. ολιγαρχία
- β. τυραννίδα
- γ. απόλυτη μοναρχία
- δ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή

3. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους οφείλεται:

- α. στη συγχώνευση της αιολικής και της αττικής διαλέκτου

- β. στην επικράτηση της δωρικής διαλέκτου
- γ. στην επικράτηση της αττικής διαλέκτου
- δ. στη συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων, έχοντας ως βάση την αττική διάλεκτο

4. Ο Ζήνων, που έζησε τους ελληνιστικούς χρόνους, υπήρξε:

- α. ιστορικός, εφάμιλλος των ιστορικών των κλασικών χρόνων
- β. εισηγητής της στωικής φιλοσοφίας
- γ. γραμματικός, που αντέγραφε και σχολίαζε τα κείμενα των κλασικών
- δ. εισηγητής της βουκολικής ποίησης

5. Ο Ρωμαίος δήμαρχος Τιβέριος Γράκχος (133 π.Χ.):

- α. επιχείρησε την κάθαρση της τάξης των συγκλητικών και των υπτέων
- β. πρότεινε την αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες
- γ. πρότεινε ο θησαυρός της Περγάμου να δοθεί στους στρατιώτες, για να αγοράσουν όπλα
- δ. ενίσχυσε την εξουσία των δημάρχων

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *θεωρικά, Ηγεμονία (Principatus)*.

(μονάδες 5+10 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε ποιες ήταν οι βασικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη της πόλης-κράτους.

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτισμό;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. θάνατος του Μεγάλου Αλεξάνδρου
- β. Βασίλειος ειρήνη
- γ. μάχη της Χαιρώνειας
- δ. μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη
- ε. ανάπτυξη μεγαλουπόλεων της Ανατολής

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Η γραμμική Β΄ γραφή είναι συλλαβογραφική.
- 2. Το Πανιώνιο είχε ως κέντρο τον ναό του Ποσειδώνα.
- 3. Μια από τις λειτουργίες ήταν και τα θεωρικά.
- 4. Η Αντιόχεια και η Αλεξάνδρεια άκμασαν κατά την ελληνιστική εποχή.
- 5. Ο αγροτικός νόμος θεσπίστηκε από τον Οκταβιανό Αύγουστο.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Ανταλκίδειος ειρήνη, πελάτες.*

(μονάδες 10 + 5 =15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς ήταν οργανωμένο κάθε μυκηναϊκό κράτος, σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας παρέχουν οι πινακίδες της γραμμικής Β΄ γραφής από το ανάκτορο της Πύλου;

(μονάδες 15)

2.β. Τι ήταν κατά την εποχή του Αυγούστου το συμβούλιο του αυτοκράτορα;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με τα πρόσωπα της στήλης Β.

Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. αρχαϊκή εποχή	α. Οκταβιανός
2. κλασική εποχή	β. Σέλευκος
3. ελληνιστική εποχή	γ. Γάιος Γράκχος
4. δημοκρατική Ρώμη	δ. Ταρκύνιος
5. αυτοκρατορική Ρώμη	ε. Ατρέας
	στ. Κλεισθένης
	ζ. Κίμων

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο φαραώ Αμένοφισ Δ΄ επέβαλε στην αρχαία Αίγυπτο την πολυθεΐα.
2. Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες έγιναν το 1876 από τον Σπύρο Μαρινάτο.
3. Οι εκστρατείες του Κίμωνα απομάκρυναν τον περσικό κίνδυνο.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος πέθανε σε ηλικία 33 ετών.
5. Ο Ιούλιος Καίσαρας έγινε ο πρώτος αυτοκράτορας της Ρώμης.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *λααγέτας (στα μυκηναϊκά βασίλεια), Βασίλειος ειρήνη.*

(μονάδες 5 + 10 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι συνομολογήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ.;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά τη μυκηναϊκή εποχή οι τεχνίτες και οι καλλιτέχνες λειτουργούσαν ανεξάρτητα από τις ανακτορικές ανάγκες.
2. Κατά την αρχαϊκή εποχή, οι πολίτες συμμετείχαν στη διαχείριση των κοινών και έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων.
3. Μετά τους περσικούς πολέμους η Σπάρτη αναδείχθηκε σε ηγεμονική δύναμη.
4. Το επίνειο της Αθήνας κτίστηκε σύμφωνα με τα σχέδια του Ιππόδαμου του Μιλήσιου.
5. Η οικουμενικότητα του ελληνιστικού πολιτισμού φανερώνεται από την επικράτηση της ελληνικής γλώσσας.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. αγροτικός νόμος
- β. ίδρυση αποικίας των Θουρίων
- γ. μάχη του Μαραθώνα
- δ. ίδρυση Δηλιακής ή Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας
- ε. μάχη των Θερμοπυλών

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *γεωμετρική εποχή, φρατρική εκκλησία.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η συμβολή του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή του Κάτωνα του Τιμητή στην ανόρθωση της ρωμαϊκής κοινωνίας και ποια η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεών του;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι τοιχογραφίες και οι αγγειογραφικές παραστάσεις στα μυκηναϊκά ανάκτορα απεικονίζουν σκηνές εμπνευσμένες κυρίως από:

- α. τη φύση
- β. την καθημερινή ζωή
- γ. τον πόλεμο και το κυνήγι
- δ. τις θρησκευτικές αντιλήψεις της εποχής

2. Ο Κίμων ήταν:

- α. βασιλιάς της Σπάρτης
- β. τύραννος της Αθήνας
- γ. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- δ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα

3. Ήταν αντίθετος με την πολιτική της πανελλήνιας ιδέας ο:

- α. Μ. Αλέξανδρος
- β. Ισοκράτης
- γ. Δημοσθένης
- δ. Φίλιππος Β'

4. Οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες κατά την περίοδο της βασιλείας ήταν:

- α. οι πληβείοι
- β. οι πελάτες
- γ. το πλήθος
- δ. οι πατρίκιοι

5. Η Δωδεκάδελτος αποτελεί καταγραφή του εθιμικού δικαίου των:

- α. Σπαρτιατών

- β. Ρωμαίων
- γ. Βυζαντινών
- δ. Αθηναίων

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *πρώτος ελληνικός αποικισμός, χριστόγραμμα.*

(μονάδες 9+6 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι ήταν η οπλιτική φάλαγγα και ποια η σημασία της;

(μονάδες 10)

2.β. Πώς οργανώθηκε το διοικητικό σύστημα που εφάρμοσε ο Διοκλητιανός και πώς ονομάστηκε;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Αιγύπτιοι παρουσίαζαν τους θεούς τους με ανθρώπινο σώμα και κεφάλι ζώου.
2. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε γεωμετρική.
3. Ο θεσμός της πόλης-κράτους, κατά την αρχαϊκή εποχή, αποτέλεσε εμπόδιο για την πολιτιστική πορεία των Ελλήνων.
4. Η ρωμαϊκή παράδοση ανάγει την ίδρυση της Ρώμης στους Ετρούσκους.
5. Ένα από τα μέτρα του Γάιου Γράκχου ήταν η μείωση των χρόνων της στράτευσης.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ανταλκίδειος ειρήνη	α. νίκη του Φιλίππου Β΄
2. ιωνική επανάσταση	β. σύγκρουση Αθηναϊκής και Πελοποννησιακής συμμαχίας
3. Καλλίειος συνθήκη	γ. αφορμή για τους περσικούς πολέμους
4. μάχη Χαιρώνειας	δ. συμφωνία Σπαρτιατών-Περσών
5. Πελοποννησιακός πόλεμος	ε. νικηφόρα αντιμετώπιση των Περσών στις εκβολές του Ευρυμέδοντα ποταμού
	στ. συνθήκη ειρήνης Αθηναίων-Περσών

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *μετοίκιο, λοχίτιδα (εκκλησία)*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.);

(μονάδες 12)

2.β. Τι προέβλεπε ο αγροτικός νόμος που πρότεινε ο Τιβέριος Γράκχος;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών οφείλεται στον:

α. H. Scliemann (Ερίκο Σλήμαν)

β. M. Ventris

γ. J. Champollion

δ. J. Chadwick

2. Ως κλασική εποχή ορίζουν οι ιστορικοί:

α. την περίοδο από το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού μέχρι το τέλος των περσικών πολέμων

β. την περίοδο από το τέλος των περσικών πολέμων έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου

γ. τον «χρυσό αιώνα» του Περικλή

δ. την εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου

3. Οι «τριακοντούτεις σπονδαί» ήταν:

α. συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε Έλληνες και Πέρσες

β. συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε Αθηναίους και Κορίνθιους

γ. συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε Αθηναίους και Σπαρτιάτες

δ. συμφωνία ειρήνης ανάμεσα σε Μακεδόνες και Πέρσες

4. Ο Φίλιππος Β΄ επιβλήθηκε ως αδιαφιλονίκητος ηγέτης των Ελλήνων στη μάχη:

α. της Ιμέρας

β. της Μαντίνειας

γ. των Λεύκτρων

δ. της Χαιρώνειας

5. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν :

α. ολιγαρχία

β. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από τη βουλή

γ. απόλυτη μοναρχία

δ. τυραννίδα

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα, μακεδονική φάλαγγα.*

(μονάδες 7+8 =15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε την πολιτική οργάνωση της αρχαίας Αιγύπτου.

(μονάδες 12)

2.β. Πώς καταλύθηκε το Δυτικό Ρωμαϊκό κράτος το 476 μ.Χ.;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Μια πρώιμη μορφή γραφής της ελληνικής γλώσσας αποδίδουν τα σύμβολα:

- α. της γραμμικής Β΄ γραφής
- β. της ελληνικής αλφαβητικής γραφής
- γ. της ιερογλυφικής γραφής
- δ. του φοινικικού αλφαβήτου

2. Οι Δωριείς, κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό, εγκαταστάθηκαν:

- α. στις ακτές της βόρειας Μ.Ασίας
- β. σε νησιά του Αιγαίου και στις νοτιοδυτικές ακτές της Μ. Ασίας
- γ. στην ιταλική χερσόνησο
- δ. στον Εύξεινο Πόντο

3. Ο Καλλίας ήταν:

- α. στρατηγός των Αθηναίων που πολέμησε τους Πέρσες
- β. αρχηγός της αθηναϊκής αποστολής για σύναψη συνθήκης ειρήνης στα Σούσα
- γ. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
- δ. νομοθέτης της Αθήνας κατά την κλασική εποχή

4. Την άνοδο και την πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας έκριναν αντίστοιχα οι μάχες:

- α. στα Λεύκτρα και τη Μαντίνεια
- β. στις Θερμοπύλες και την Ιμέρα
- γ. στο Αρτεμίσιο και τη Μυκάλη
- δ. στη Μαντίνεια και τη Χαιρώνεια

5. Ο αυτοκράτορας Οκταβιανός - Αύγουστος:

- α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας
- β. δεν εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή της εξουσίας
- γ. μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με την εκκλησία του δήμου

δ. δημιούργησε το συμβούλιο του αυτοκράτορα που τον βοηθούσε στην άσκηση της εξουσίας

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *γεωμετρική τέχνη, Ανταλκίδειος ειρήνη.*

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς καλύπτονταν οι ανάγκες της διοίκησης στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες ήταν οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις που επέβαλε ο Οκταβιανός;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Μυκηναϊκός εποχή	α. Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
2. Ομηρική εποχή	β. τυραννίδα
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. Διάταγμα των Μεδιολάνων
4. Κλασική εποχή	δ. Πανιώνιο
5. Ελληνιστικοί χρόνοι	ε. μέγαρο
	στ. χωροταξική οργάνωση των πόλεων
	ζ. σύγκλητος

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και συνεχίζοντας προς το νεότερο:

- α. καθιέρωση της Κοινής Ελληνικής
- β. καθιέρωση του ημερολογίου των 365 ημερών
- γ. κοπή και χρήση νομίσματος
- δ. θέσπιση νόμου για τα θεωρικά
- ε. τρωική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *λειτουργία, αγροτικός νόμος*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τις συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις που ενεπλάκησαν σε αυτόν.

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιον τρόπο η ρωμαϊκή οικουμένη μετεξελίχθηκε σε ελληνοχριστιανική; Να αναφέρετε επιγραμματικά τρεις παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτήν την αλλαγή.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα ιερογλυφικά της Αιγύπτου δεν έχουν ακόμη αποκρυπτογραφηθεί.
2. Οι Έλληνες, ήδη από την αρχαιότητα, είχαν συνειδητοποιήσει τον πανελλήνιο χαρακτήρα της τρωικής εκστρατείας.
3. Η πόλη-κράτος αποτελούταν από την πόλιν ή άστυ και την υπαίθρο χώρα.
4. Ο Φίλιππος νίκησε τους Αθηναίους και τους Θηβαίους στη μάχη των Πλαταιών.
5. Οι σπουδαιότεροι άρχοντες του ρωμαϊκού κράτους κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica) ήταν οι δύο ύπατοι.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους, αρχίζοντας από την αρχαιότερη και καταλήγοντας στη νεότερη:

- α. ομηρική εποχή
- β. μυκηναϊκή εποχή
- γ. ελληνιστική εποχή
- δ. κλασική εποχή
- ε. αρχαϊκή εποχή

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *στενοχωρία*, *διάταγμα του Καρακάλλα*, *βασίλειο της Παλμύρας*.

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε με ποιον τρόπο οι Αθηναίοι χρησιμοποίησαν την Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία ως μέσο επικράτησης και κυριαρχίας.

(μονάδες 10)

2.β. Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ακενατών	α. νομοθεσία
2. Μ. Ventris	β. ρητορικός λόγος
3. Λυκούργος	γ. αγροτικός νόμος
4. Ηρόδοτος	δ. ιστορία Πελοποννησιακού πολέμου
5. Κίμων	ε. πανελλήνια ιδέα
6. Περικλής	στ. ποιητική τέχνη
7. Λυσίας	ζ. μονοθεϊσμός
8. Ισοκράτης	η. μάχη στη Χαιρώνεια (337 π.Χ.)
9. Φίλιππος Β΄	θ. αποικία Θουρίων
10. Γάιος Γράκχος	ι. μυκηναϊκός κόσμος
	ια. πολιορκία Κιτίου (450 π.Χ.)
	ιβ. ιστορία περσικών πολέμων

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα, διάταγμα του Καρακάλλα*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πότε και πώς προέκυψε το ελληνικό αλφάβητο;

(μονάδες 12)

2.β. Τι ήταν οι πραιτωριανοί και με ποιον τρόπο έγιναν επικίνδυνοι για το ρωμαϊκό κράτος;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο δεν αναπτύχθηκε η:

- α. ιατρική
- β. αστρονομία
- γ. γεωμετρία
- δ. φιλολογία

2. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός σχετίζεται:

- α. με την παρακμή των λαών της θάλασσας
- β. με την παρακμή της τυραννίδας
- γ. με τη μετανάστευση προς τις ακτές της Μ. Ασίας
- δ. με την τρωική εκστρατεία

3. Ποιο από τα παρακάτω δεν ήταν λειτουργία στην αρχαία Αθήνα;

- α. η τριηραρχία
- β. η στενοχωρία
- γ. η αρχιθεωρία
- δ. η γυμνασιαρχία

4. Ποιο από τα παρακάτω δεν συγκαταλέγεται στα έργα του Φιλίππου Β΄:

- α. η μακεδονική φάλαγγα
- β. το χρυσό νόμισμα (στατήρας)
- γ. η πανελλήνια ένωση
- δ. ένα ενιαίο νομισματικό σύστημα

5. Ο Σέλευκος ίδρυσε:

- α. την Αντιόχεια
- β. την Πέργαμο
- γ. την Αλεξάνδρεια

δ. τη Ρόδο

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θεωρικά, συντεχνίες (3^{ος}-4^{ος} αι. μ.Χ.)*.

(μονάδες 6+9=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς δημιουργήθηκε η πόλις-κράτος και ποια ήταν τα συστατικά της στοιχεία από άποψη γεωγραφική;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιες διοικητικές αλλαγές επέβαλε στο Ρωμαϊκό κράτος ο Διοκλητιανός και πώς ονομάστηκε το σύστημα που εισήγαγε;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Β΄

1° ΘΕΜΑ

Αφού μελετήσετε συγκριτικά τις παρακάτω ιστορικές πηγές και αξιοποιώντας τις γνώσεις σας, να αναφερθείτε (α) στα χαρακτηριστικά της νέας τακτικής πολέμου που καθιέρωσε η οπλιτική φάλαγγα κατά τους αρχαϊκούς χρόνους (μονάδες 12) και (β) στην ανάδυση της έννοιας του *οπλίτη-πολίτη*, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο που η συγκεκριμένη στρατιωτική μεταρρύθμιση επέδρασε στον τομέα της πολιτικής συμμετοχής. (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13=25)

ΕΙΚΟΝΑ

Λεπτομέρεια από παράσταση που διακοσμούσε αγγείο του β΄ μισού του 7^{ου} αι. π.Χ. Απεικονίζεται σκηνή της νέας πολεμικής τακτικής που καθιέρωσε η οπλιτική φάλαγγα. Ρώμη, Villa Giulia. Πηγή: The Beazley Archive <http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/AR/ar.ag/Chigi%20painter2.htm>

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ακόμη κρίνεται σωστό να θεωρούνται πολίτες όσοι φέρουν οπλισμό' [...] Μάλιστα το αρχαιότερο πολίτευμα στους Έλληνες μετά τη βασιλεία στηρίχθηκε στους πολεμιστές, πρώτα στους ιππείς (γιατί οι ιππείς υπερίσχυαν και υπερείχαν στους πολέμους...). Στη συνέχεια με την

αύξηση των πόλεων και της δύναμης των οπλιτών περισσότεροι μετείχαν στο πολίτευμα. Για τον λόγο αυτό οι παλαιότεροι αποκαλούσαν δημοκρατίες τα πολιτεύματα με την τωρινή ονομασία «πολιτείες.

Αριστοτέλης, *Πολιτικά IV*, 1297b 1-15 (μτφρ. Π. Τζιώκα-Ευαγγέλου)

2^ο ΘΕΜΑ

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και με βάση τις γνώσεις σας, να απαντήσετε στα εξής: (α) Πού οφείλεται η διευκόλυνση της κοινωνικής κινητικότητας κατά τους ελληνιστικούς χρόνους και ποιος παράγοντας φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά τις εξελίξεις αυτές; (12 μονάδες) β) Ποιες αλλαγές παρατηρούνται ως προς τον ρόλο του πολίτη και τις επιδιώξεις του; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένες αναφορές στο κείμενο. (13 μονάδες)

(μονάδες 12+13=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Στον ελληνιστικό κόσμο, οι δομικές ομοιότητες των διαφόρων μοναρχιών διευκόλυναν ανθρώπους [...] που διέθεταν τα προσόντα εκείνα που ζητούσαν οι βασιλείς, να μετακινούνται με άνεση από τόπο σε τόπο και να κάμουν την τύχη τους, όπως ακριβώς και οι άνθρωποι που ανήκαν σε κατώτερα κοινωνικά στρώματα και διέθεταν συνηθισμένες ικανότητες μπορούσαν να βελτιώσουν τη θέση τους και τα οικονομικά τους [...] κατατασσόμενοι ως μισθοφόροι σε κάποιον από τους βασιλικούς στρατούς [...]. Για τους Έλληνες, λοιπόν, ο κόσμος ήταν εύκολος να τον κατοικήσεις και με πολλές ευκαιρίες κατακόρυφης ανόδου και πλουτισμού για όποιον ήταν έτοιμος να τις εκμεταλλευθεί.

F.W. Walbank, *Ο ελληνιστικός κόσμος*, μτφρ. Τάσος Δαρβέρης, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 104-105.

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ.

12590 δημοσιευμένο θέμα]

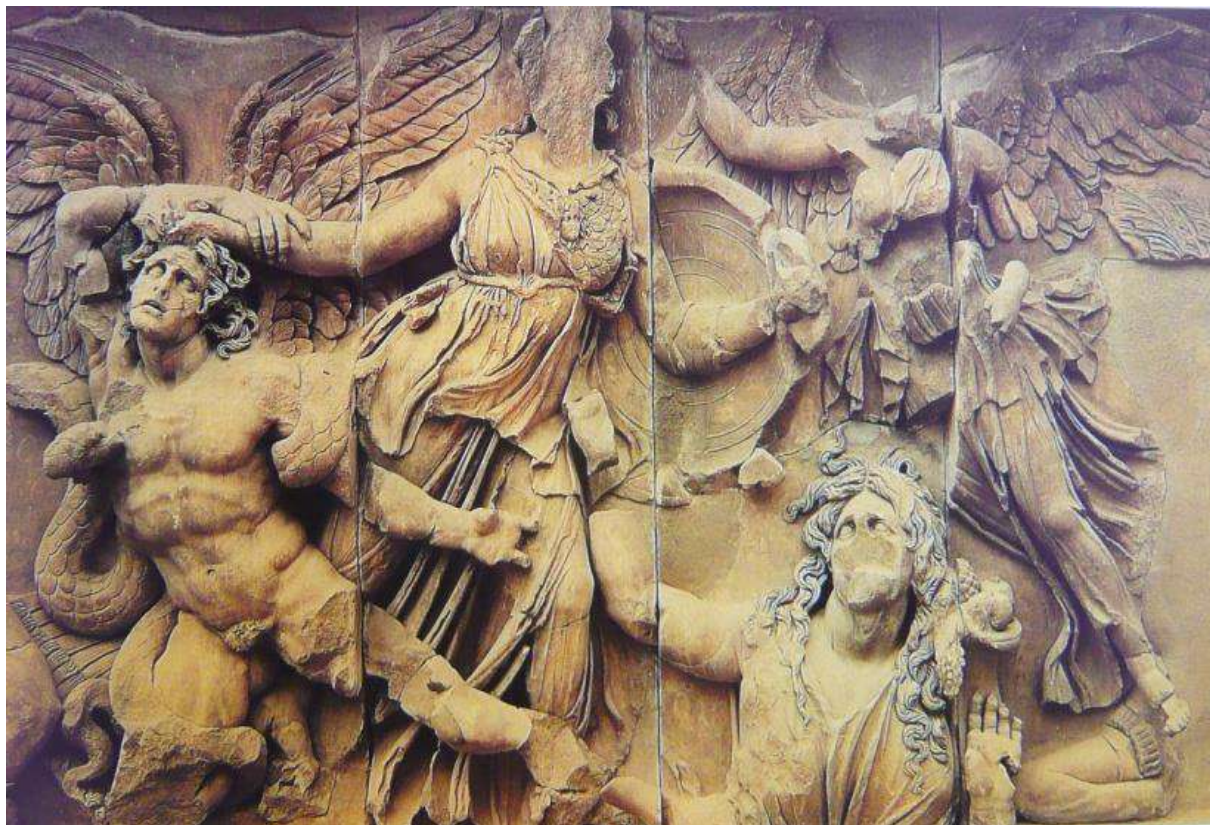
ΟΜΑΔΑ Β΄

1^ο ΘΕΜΑ

Αντλώντας στοιχεία από τις παρακάτω ιστορικές πηγές και βασιζόμενοι στις γνώσεις σας (α) να αναφερθείτε σε δύο τουλάχιστον στοιχεία της τεχνοτροπίας από τη ζωφόρο του βωμού του Διός της Περγάμου, τα οποία σας εντυπωσιάζουν, σε σχέση με την επίτευξη του στόχου του καλλιτέχνη. (μονάδες 12) (β) Να διερευνήσετε το πολιτικό μήνυμα του έργου, λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο τοποθετείται η οικοδόμηση του μνημείου. (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13= 25)

ΕΙΚΟΝΑ

Λεπτομέρεια από τη ζωφόρο του βωμού του Διός στην Πέργαμο (περ. 160 π.Χ.). Αρχαιολογικό Μουσείο Βερολίνου. Πηγή: <http://www.pi-schools.gr/lessons/aesthetics/eikastika/afises/index.php?id=6&v=2>

ΚΕΙΜΕΝΟ

Πάνω στο μεγάλο βωμό του Δία, ο βασιλιάς Ευμένης ο Β΄ είχε προσθέσει μια κολοσσιαία κυκλική ζωφόρο που απεικόνιζε τη Μάχη των Θεών και των Γιγάντων. Η δράση «περικυκλώνει» κυριολεκτικά το μνημείο με δραματική ζωντάνια [...]. Αυτό όμως που κυριαρχεί, είναι το μυστηριώδες λάξευμα των μυώνων και των σωμάτων γενικότερα, που διακρίνονται για την έντασή τους και τις συσπάσεις τους. Ωστόσο ο καλλιτέχνης δεν αρκείται σ' αυτά τα στοιχεία για να μεταδώσει τη φρίκη της πάλης. Τα πρόσωπα χαρακτηρίζονται επίσης από μια έκφραση υπέρτατης έντασης και αγωνίας. Το έργο αυτό του 2^{ου} αιώνα π.Χ. είναι αντιπροσωπευτικό της τεχνοτροπίας της Περγάμου στη φάση της μεγαλύτερης ακμής της [...].

J. Boardman, *Αρχαία ελληνική τέχνη*, μτφρ. Α. Παππάς, Υποδομή, Αθήνα 1980, σσ. 220-221.

2^ο ΘΕΜΑ

Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις σας, να απαντήσετε στα εξής: (α) Ποιο ρόλο διαδραμάτιζε στη διοίκηση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας το συμβούλιο του αυτοκράτορα; (μονάδες 12) (β) Πώς αντιλαμβάνεστε την έννοια του «καλού αυτοκράτορα», όπως αυτή διατυπώνεται στο κείμενο και ποια πολιτική του Αυγούστου φαίνεται να αντανακλά; (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο αυτοκράτορας ήταν ο τελικός υπεύθυνος για τη χάραξη πολιτικής και τον διορισμό αυτοκρατορικών αξιωματούχων, πριν από τη λήψη όμως κάποιας απόφασης συμβουλευόταν όσους τον περιστοιχίζαν. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις της αριστοκρατίας, ο καλός αυτοκράτορας όφειλε να συμβουλευέται όσους απάρτιζαν το *consilium principis* μια ομάδα δηλαδή επιφανών συγκλητικών και ιππέων φίλων του. Το συμβούλιο αυτό βοηθούσε επίσης τον αυτοκράτορα στον τομέα των νομικών αρμοδιοτήτων του, είτε δηλαδή κατά την εκδίκαση υποθέσεων [...] είτε κατά την εισήγηση νέων νόμων [...] Στην περίπτωση των απελεύθερων και των δούλων, η επιρροή τους αποτελούσε φυσικό αποτέλεσμα της δυνατότητας να προσεγγίζουν άμεσα τον αυτοκράτορα εφόσον τον βοηθούσαν στην

διεκπεραίωση των καθημερινών καθηκόντων του [...]. Μπορούμε να διακρίνουμε τα βασικά στοιχεία αυτού του διοικητικού συστήματος, ήδη σε λειτουργία κατά την εποχή του Αυγούστου.

P. Garnsey, R. Saller, *Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Οικονομία, κοινωνία και πολιτισμός*, μτφρ. Β.Ι. Αναστασιάδης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1998, σ. 31.

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **14424** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Β΄

1^ο ΘΕΜΑ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες που αντλείτε από το παρακάτω κείμενο, να απαντήσετε τεκμηριωμένα στα εξής: (α) Ποιες είναι οι μεταρρυθμίσεις που ενίσχυσαν το δημοκρατικό πολίτευμα και σε ποιον αποδίδονται; (μονάδες 12) (β) Ποιο από τα αναφερόμενα μέτρα θεωρείτε ότι συνέβαλε περισσότερο στην ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος και γιατί; (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13= 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Μετά τη δολοφονία του Εφιάλτη αρχηγός των δημοκρατικών αναδεικνύεται ο Περικλής και εισηγείται μέτρα που ενισχύουν τη δημοκρατική λειτουργία του πολιτεύματος. Η Βουλή των πεντακοσίων και η Ηλιαία, των οποίων οι δικαιοδοσίες αυξήθηκαν με τις μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη, είναι αρχές κληρωτές προσιτές σε όσους έχουν αποκτήσει το δικαίωμα του πολίτη με τις μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη, οι οποίοι και συναπαρτίζουν την εκκλησία του δήμου. Η ανάδειξη των αρχόντων με κλήρο, γνώρισμα δημοκρατικό, είχε εισαχθεί το 487 π.Χ. Οι άποροι όμως δεν επιζητούσαν τα αξιώματα γιατί η οικονομική τους κατάσταση δεν επέτρεπε να παραμελούν τις βιοτικές τους ασχολίες. Προς θεραπεία αυτής της κατάστασης εισάγεται η μισθοφορά. Αρχικά έπαιρναν μισθό τα μέλη της Ηλιαίας (ηλιαστικός) [...], αργότερα και τα μέλη της βουλής (βουλευτικός) [...], φαίνεται μάλιστα πως πριν από το θάνατο του Περικλή το μέτρο επεκτάθηκε σε όλους τους κληρωτούς άρχοντες.

Α. Ραμού-Χαψιάδη, *Σωτήρες της Ελλάδος (Ηρόδ. VII. 139.5)· Ναυκράτορες (Θουκ. V 97, 109, VI. 18.5)*, Καρδαμίτσα, Αθήνα 1994, σσ. 26-27.

2^ο ΘΕΜΑ

Το κείμενο που ακολουθεί προέρχεται από μια επιγραφή από την Κορώνεια της Βοιωτίας και διασώζει επιστολή του αυτοκράτορα Αντωνίνου του Ευσεβούς (138-161 μ.Χ.) προς τους κατοίκους της πόλης.

Αφού μελετήσετε την επιγραφή να διερευνήσετε τα εξής: (α) Ποιες πληροφορίες αντλούμε σχετικά με τις εξουσίες που περιβάλλουν τον αυτοκράτορα μέχρι τη στιγμή της σύνταξης του παρόντος εγγράφου και τι εξυπηρετεί, κατά τη γνώμη σας, η αναφορά τους σε μια αυτοκρατορική επιστολή; (μονάδες 12) (β) Ποιους λόγους επικαλείται ο αυτοκράτορας

αναφορικά με την αποστολή του εγγράφου προς τους κατοίκους της Κορώνειας και με ποιες διατυπώσεις εκφράζει τη «φιλελληνική» πολιτική του; (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Αυτοκράτωρ Καίσαρας, υιός του θεού Αδριανού, εγγονός του θεού Τραϊανού Παρθικού, δισέγγονος του θεού Νέρβα, Τίτος Αίλιος Αδριανός Αντωνίνος Σεβαστός, μέγιστος αρχιερέας, διανύοντας το τρίτο έτος της δημαρχικής εξουσίας του, ύπατος για τρίτη φορά, πατέρας της πατρίδας, απευθύνω χαιρετισμό στους άρχοντες, στη βουλή και στον δήμο της Κορώνειας· και επειδή δικαίως αποτίσατε φόρο τιμής στη μνήμη του θεού πατέρα μου, και επειδή κατά τον πρόποντα τρόπο σημειώσατε την εξουσία μου και επειδή εκδηλώσατε πρόθυμα τη χαρά σας για την απόκτηση του γιου μου, συμπεριφέρεστε όπως αρμόζει σε Έλληνες.

Τη διεκπεραίωση της πρεσβείας ανέλαβε ο Δημήτριος, υιός του Διονυσίου, στον οποίο (ορίζω) να καταβληθούν τα οδοιπορικά, αν δεν του έχουν εξασφαλισθεί εκ των προτέρων· Να είστε καλά.

Inscriptiones Graecae VII 2870

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **13878** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Β΄

1^ο ΘΕΜΑ

Αφού μελετήσετε το παρακάτω κείμενο και βασιζόμενοι στις γνώσεις σας (α) να σχολιάσετε κριτικά τα δύο διαφορετικά «είδη» ισότητας, τα οποία αναφέρονται. (μονάδες 12) (β) Να εξηγήσετε τον τρόπο με τον οποίο η τυραννίδα συνέβαλε στη συγκρότηση της έννοιας του πολίτη και στη διαμόρφωση συλλογικών μορφών διοίκησης της πόλης. (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13= 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η τυραννίδα επέτρεψε, με επίκεντρο το πρόσωπο του τυράννου, για πρώτη φορά τη συνεργασία και τη συμμετοχή στη διοίκηση της πόλης διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκαν προοδευτικά συμπεριφορές και κανόνες που θεμελιώναν την αντίληψη για συλλογικές μορφές διοίκησης της πόλης. Μία από τις σημαντικότερες μεταβολές στο ζήτημα αυτό ήταν το γεγονός ότι με το τέλος της τυραννίδας από τη συμβατική ισότητα που επέβαλλε ο τύραννος (όλοι ήταν ίσοι έναντι του τυράννου) προβάλλεται το αίτημα της ισότητας απέναντι στο νόμο και της νομιμότητας της εξουσίας. Η αντίδραση, δηλαδή, κατά του τυραννικού καθεστώτος προσδιόρισε την έννοια και το περιεχόμενο του πολίτη, είτε με πλήρη είτε με μειωμένα πολιτικά δικαιώματα, ο οποίος συμμετέχει στην επεξεργασία των νόμων και υποτάσσεται σε αυτούς με τη θέλησή του, σε ισότιμη βάση με όλους τους ομοίους του.

Μπιργάλιας, Ν., *Από την κοινωνική στην πολιτική πλειονοψηφία: το στάδιο της ισονομίας. Πολιτειακές μεταβολές στον αρχαίο κόσμο (550-479 π.Χ.)*, Πατάκης, Αθήνα 2009, σσ. 24-25.

2^ο ΘΕΜΑ

Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις σας, να αναφέρετε και να σχολιάσετε κριτικά: (α) τους λόγους για τους οποίους ο Ιουστινιανός θεώρησε απαραίτητο να πλήξει τους «δυνατούς» (μονάδες 12) και (β) τη διοικητική καινοτομία, την οποία εισήγαγε, για να επιτύχει την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή τους. (μονάδες 13)

(μονάδες 12+13=25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Ιουστινιανός αντιλαμβανόταν ότι οι παντοδύναμοι και αγέρωχοι μεγαλογαιοκτήμονες της εποχής του με την αύξηση των γαιών και του πλούτου τους απειλούσαν και τους ελεύθερους μικροκαλλιεργητές και τα οικονομικά του κράτους, αλλά και την πολιτική του υπόσταση. [...] ο αυτοκράτορας θέλησε [...] να περιορίσει την απειλή τους, να τους ταπεινώσει και να περιορίσει γενικά τη δύναμή τους, και τις παρανομίες τους που καυτηριάζει με τον πιο έντονο τρόπο. Το 536, με Νεαρά του, διατάζει τους κυβερνήτες των επαρχιών να πατάξουν και με τα σκληρότερα ακόμη μέτρα τις αυθαιρεσίες των μεγαλογαιοκτημόνων, έστω και με τη χρησιμοποίηση στρατιωτικών δυνάμεων, αν οι δυνατοί, όπως λέγονται στις πηγές της εποχής οι μεγαλογαιοκτήμονες, έδειχναν τάσεις απείθειας και ανυπακοής στους νόμους και τις αυτοκρατορικές προσταγές.

Καραγιαννόπουλος, Ι., *Το Βυζαντινό Κράτος*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1996, σσ. 112-113.

*[Τα θέματα της ΟΜΑΔΑΣ Α' που προηγούνται, συμπληρώνουν τα ανωτέρω και μοριοδοτούνται στο 50% της συνολικής βαθμολογίας, βρίσκονται διατυπωμένα στο υπ. αριθμ. **14313** δημοσιευμένο θέμα]

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά κέντρα ήταν ο *άνακτας*, ο κύριος του ανακτόρου.
2. Η Ομηρική εποχή χαρακτηρίστηκε από τους ερευνητές ως «ελληνικός μεσαίωνας», γιατί παλαιότερα τη θεωρούσαν περίοδο παρακμής.
3. Η Αθήνα στα χρόνια του Περικλή παρουσίασε πολιτική και πολιτισμική κάμψη.
4. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης.
5. Ο Μ. Αλέξανδρος κατά την άσκηση της πολιτικής του αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία της παράδοσης των λαών της Ανατολής.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1.φαραώ 2.βασιλικοί υπάλληλοι 3.δούλοι 4.γραφείς 5.ιερείς	α. προέρχονταν από τους πολέμους β. ενσαρκώνει τον επίγειο θεό και το κράτος γ. κατέγραφαν τα έργα και τη δράση των φαράώ δ. ήταν στην κοινωνική ιεραρχία κάτω από τον φαράώ ε. απέδιδαν τα ποσοστά της συγκομιδής που αναλογούσαν στον φαράώ στ. εργάζονταν παράλληλα στην κατασκευή μεγάλων έργων και μνημειακών κατασκευών.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, γραμματικοί (ελληνιστική εποχή).*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση του ρωμαϊκού κράτους κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 12)

2.β. Με ποιες επιλογές ασκήθηκε η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι αγροτικές ασχολίες των Αιγυπτίων βοήθησαν στην ανάπτυξη:

- α. της φιλοσοφίας
- β. δημοκρατικών αντιλήψεων
- γ. αστρονομικών γνώσεων
- δ. του μονοθεϊσμού

2. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός οργανώθηκε κατά:

- α. την Αρχαϊκή εποχή
- β. την Κλασική εποχή
- γ. τα Ελληνιστικά χρόνια
- δ. τη Ρωμαϊκή περίοδο

3. Στην κλασική Αθήνα τα θεωρικά ήταν:

- α. τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές εορτές
- β. το αντίτιμο τις ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο
- γ. τα έξοδα της επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
- δ. τα έξοδα εξοπλισμού μιας τριήρους

4. Οι δήμαρχοι της αρχαίας Ρώμης ήταν:

- α. άρχοντες εκλεγμένοι από τη σύγκλητο
- β. κληρονομικοί άρχοντες
- γ. άρχοντες εκλεγμένοι για την προστασία των πληβείων
- δ. άρχοντες που κατάρτιζαν τον κρατικό προϋπολογισμό

5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός Αύγουστος:

- α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης τις εξουσίες
- β. ανέθεσε όλες τις εξουσίες του σε ένα συμβούλιο
- γ. συγκέντρωσε τη διοίκηση όλων των επαρχιών του κράτους στα χέρια του
- δ. εφάρμοσε συμβιβαστική πολιτική κατά την κατανομή τις εξουσίας

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τις ακόλουθες περιόδους, αρχίζοντας από την αρχαιότερη και καταλήγοντας στην πιο πρόσφατη:

- α. Αρχαϊκή εποχή
- β. ελληνιστικοί χρόνοι
- γ. ύστερη εποχή του χαλκού
- δ. εποχή του Αυγούστου
- ε. Κλασική εποχή

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *τριακοντούταις σπονδαί, Ηγεμονία (Principatus)*.

(μονάδες 5+10=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς είναι γνωστή η μορφή της γλώσσας που προέκυψε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, πώς διαμορφώθηκε και πώς διαδόθηκε;

(μονάδες 13)

2.β. Τι περιλάμβανε το Διάταγμα των Μεδιολάνων και ποιους αφορούσε;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β' γραφής απέδειξε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
2. Όλα τα ελληνικά φύλα που μετανάστευσαν στη Μ. Ασία, κατά τον πρώτο αποικισμό, αναμείχθηκαν με γηγενείς πληθυσμούς.
3. Η δεύτερη περσική εκστρατεία κατά των Ελλήνων στόχευε στην τιμωρία των Ερετριέων και των Αθηναίων.
4. Η ρωμαϊκή κοινωνία, την περίοδο της βασιλείας, συγκροτούνταν από τους πατρικίους, τους πελάτες και τους πληβείους.
5. Ο Οκταβιανός δέχτηκε το αξίωμα του δικτάτορα, και άσκησε μόνος του όλες τις εξουσίες.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Α περισσεύουν :

A	B
1. φαραώ	α. ηγέτης που καταλαμβάνει την εξουσία με την υποστήριξη
2. λααγέτας	κατώτερων κοινωνικών ομάδων
3. άνακτας	β. νομοθέτης της αρχαϊκής περιόδου
4. βασιλιάς	γ. ηγεμόνας των Αιγυπτίων
5. αισυμνήτης	δ. ανώτατος άρχοντας των Μυκηναίων
6. τύραννος	ε. τοπικός άρχοντας, διοικητής περιφερειών των
7. δήμαρχος	Μυκηναίων

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: στενοχωρία, αρχιθεωρία, φρατρική εκκλησία.

(μονάδες 5+5+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι τα σημαντικότερα επιτεύγματα του πολιτισμού της Ομηρικής εποχής στον χώρο των γραμμάτων;

(μονάδες 12)

2.β. Να παρουσιάσετε το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. Αρχιδάμειος ή Δεκαετής πόλεμος
- β. εγκαθίδρυση της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica)
- γ. πανελλήνιο συνέδριο της Κορίνθου (αμυντική συμμαχία κατά των Περσών)
- δ. τριακοντούταις σπονδαί
- ε. ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1. Στην Αίγυπτο σκοπός των καλλιτεχνών ήταν να προβάλλουν τα επιτεύγματα των φαραώ.
- 2. Ο «οίκος» στα ομηρικά χρόνια ήταν μόνο ένα σύνολο ανθρώπων με οικογενειακούς δεσμούς.
- 3. Το έργο και η δράση του Μ. Αλεξάνδρου περιορίστηκε στον πολιτικό τομέα.
- 4. Η παράδοση αναφέρει πως ιδρυτής της Ρώμης δεν ήταν ο Ρωμύλος.
- 5. Οι τιμητές στη διάρκεια της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) ήταν δύο (2) στον αριθμό.

(μονάδες 5)

1β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *λειτουργία, λοχίτιδα εκκλησία*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά της τάξης των πληβείων στη Ρώμη κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 10)

2.β. Να καταγράψετε τα τρία σημαντικά ιστορικά γεγονότα που σφράγισαν την πορεία του Μ. Κωνσταντίνου μέχρι την τελική επικράτησή του.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): *παιδεία, άρχοντας, δικαστής, δαπάνη, βουλευτής, αποζημίωση, λατρεία*.

«Η ενίσχυση του δημοκρατικού πολιτεύματος της Αθήνας των κλασικών χρόνων επιτεύχθηκε με την καθιέρωση χρηματικής(1) για τους κληρωτούς(2), τους(3) και τους λαϊκούς(4). Τούτο το μέτρο στόχευε στην οικονομική ενίσχυση των λαϊκών στρωμάτων που δε διέθεταν περιουσία και έπρεπε να συμμετέχουν στη διοίκηση του κράτους. Οι οικονομικές παροχές επεκτάθηκαν και σε δαπάνες για την πολιτιστική ανάπτυξη των Αθηναίων. Τα θεωρικά ήταν το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο, το οποίο αποτελούσε χώρο(5) για τους Αθηναίους.»

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η γραμμική Β΄ γραφή μάς έχει δώσει συνεχή κείμενα με λογοτεχνικό περιεχόμενο.
2. Οι ιστορικοί Θουκυδίδης και Ξενοφών κατέγραψαν γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου.
3. Η έδρα της σχολής του φιλοσόφου Επίκουρου ήταν στην Πέργαμο.
4. Οι αδελφοί Γράκχοι απέτυχαν στις πολιτικές επιδιώξεις τους.
5. Ο Σεπτίμιος Σεβήρος με την υποστήριξη του στρατού παραμέρισε τη σύγκλητο.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *άνακτας, πρώτος ελληνικός αποικισμός*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς αποδεικνύεται η κοινωνική ευελιξία στην αιγυπτιακή κοινωνία;

(μονάδες 10)

2.β. Να αναφέρετε τρεις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
α. Καρακάλλας	1. τύραννος στα Μέγαρα
β. Θεαγένης	2. αναγνώριση των ελεύθερων κατοίκων ως Ρωμαίων πολιτών
γ. Περικλής	3. αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
δ. Πολύβιος	4. ιστοριογράφος της ελληνιστικής εποχής
ε. Δράκων	5. διαίρεσε το Ρωμαϊκό κράτος σε δύο τμήματα
	6. νομοθέτης στην Αθήνα

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Αιγύπτιοι παρουσίαζαν τους θεούς τους με ανθρώπινο σώμα και κεφάλι κάποιου ζώου.
2. Βασιλεύς ονομαζόταν ο επικεφαλής μιας οποιασδήποτε επαγγελματικής ομάδας κατά τη μυκηναϊκή εποχή.
3. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος υπήρξε αντικείμενο έρευνας του Ηροδότου.
4. Η μάχη της Χαιρώνειας επέβαλε τον Φίλιππο Β΄ ως αδιαφιλονίκητο ηγέτη των Ελλήνων.
5. Το πολίτευμα που καθιέρωσε ο Αύγουστος ήταν ουσιαστικά μια δυαρχία εξουσιών.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μετοίκιο, πραιτωριανοί*.

(μονάδες 7+8 =15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση αποικιών κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
α. Κίμων	1.πολεοδομικός σχεδιασμός του Πειραιά
β. Ιππόδαμος	2.ανασκαφές στις Μυκήνες
γ. Περικλής	3.αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
δ. Φίλιππος Β΄	4.μακεδονική φάλαγγα
ε. M. Ventris	5.εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
	6. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο ιστορικός Θουκυδίδης αποκαλεί την Αίγυπτο δώρο του Νείλου.
2. Κατά την ομηρική εποχή όλα τα παραγόμενα αγαθά καταναλώνονταν έξω από το πλαίσιο του «οίκου».
3. Η «στενοχωρία» ήταν ένα από τα κύρια αίτια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού.
4. Διάδοχος του Εφιάλτη στην ηγεσία της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα ήταν ο Κίμων.
5. Οι δήμαρχοι στην αρχαία Ρώμη υπεράσπιζαν τα δικαιώματα των πληβείων.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: γραμμική Β΄ γραφή, αρχιτεωρία.

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών της πόλης-κράτους;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του ελληνιστικού κόσμου;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η παρακολούθηση των πλημμυρών του Νείλου βοήθησε τους Αιγύπτιους στην ανάπτυξη:

- α. φιλοσοφικής σκέψης
- β. δημοκρατικών αντιλήψεων
- γ. αστρονομικών και γεωμετρικών γνώσεων
- δ. του μονοθεϊσμού

2. Μία από τις αιτίες του δεύτερου ελληνικού αποικισμού (8ος-6ος αι. π.Χ.) ήταν:

- α. οι πιέσεις από τις συνεχείς μετακινήσεις των ελληνικών φύλων
- β. η επιβολή τυραννικών καθεστώτων
- γ. οι εχθρικές επιδρομές
- δ. η στενοχωρία

3. Κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο, ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στη σύγκρουση της Αθηναϊκής και της Πελοποννησιακής συμμαχίας ήταν:

- α. η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων
- β. οι θρησκευτικές συγκρούσεις μεταξύ Αθηναίων και Σπαρτιατών
- γ. η στρατιωτική υπεροχή των Σπαρτιατών
- δ. οι ηγεμονικές τάσεις της Αθήνας

4. Διαφώνησε με την πανελλήνια ιδέα ο:

- α. Δημοσθένης
- β. Γοργίας
- γ. Φίλιππος Β'
- δ. Ισοκράτης

5. Κατά την διάρκεια της ελληνιστικής εποχής, διοικητικά, οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα του Ελληνισμού αποτέλεσαν οι πόλεις της:

α. μητροπολιτικής Ελλάδας

β. Ιωνίας

γ. Ανατολής

δ. Μακεδονίας

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο άνθρωποι ταπεινής κοινωνικής προέλευσης δεν είχαν τη δυνατότητα ποτέ στη ζωή τους να καταλάβουν σημαντικά αξιώματα.
2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό ελληνικά φύλα μετακινήθηκαν προς τη Δύση.
3. Στους ελληνιστικούς χρόνους οι πολίτες διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην άσκηση της εξουσίας.
4. Στην αρχαία Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, οι πληβείοι δεν είχαν πολιτικά δικαιώματα.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής, αν και είχε ελληνική παιδεία, θεωρούσε ότι ο ελληνικός πολιτισμός ασκούσε αρνητική επίδραση στα παραδοσιακά ήθη των Ρωμαίων.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ελληνικός μεσαίωνας ή σκοτεινοί χρόνοι, πελάτες.*

(μονάδες 5+10 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια είναι η συμβολή των ομηρικών επών και των αρχαιολογικών ερευνών στη μελέτη του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος της Αθήνας;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η στήλη της Ροζέτας είχε χαραγμένο ένα κείμενο που αναφερόταν στον Ρα, τον θεό Ήλιο.
2. Στα κέντρα του μυκηναϊκού πολιτισμού κατασκευάστηκαν ανάκτορα με ισχυρή οχύρωση.
3. Το πολίτευμα της Αθήνας από τον 7ο αι. π.Χ. μέχρι τη ρωμαϊκή κατάκτηση παρέμεινε ολιγαρχικό.
4. Ο Κίμων έστειλε αθηναϊκή στρατιωτική δύναμη για να βοηθήσει τους είλωτες της Μεσσηνίας, που είχαν επαναστατήσει κατά των Σπαρτιατών.
5. Το δικαίωμα του Ρωμαίου πολίτη είχε δοθεί σε όλους τους ελεύθερους κατοίκους της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από την εποχή του Οκταβιανού.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. νομοθέτες ή αйсυμνήτες 2. συνέδριο στην Κόρινθο 481 π.Χ. 3. Καλλίειος συνθήκη (ή Κιμώνειος ειρήνη) 4. Ανταλκίδειος (Βασίλειος) ειρήνη 5. νομοδιδάσκαλοι 6. συνέδριο στην Κόρινθο 337 π.Χ.	α. ερμηνεία του ρωμαϊκού δικαίου β. οι Σπαρτιάτες μεταβάλλονται σε όργανα της περσικής πολιτικής γ. συγκρότηση αμυντικής συμμαχίας κατά των Περσών δ. ίδρυση πανελλήνιας συμμαχίας, αμυντικής και επιθετικής, με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄ ε. αναγνώριση της ανεξαρτησίας των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας από τους Πέρσες

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *μετοίκιο, πραιτωριανοί.*

(μονάδες 5+10 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σημασία του νικηφόρου αποτελέσματος των περσικών πολέμων για την ιστορική πορεία των Ελλήνων;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια μέτρα εφάρμοσε ο Γάιος Γράκχος για τη βελτίωση της θέσης των ακτημόνων και τον περιορισμό της αυθαιρεσίας των συγκλητικών;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά πρόσωπα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

α. Κλεισθένης

β. Κίμων

γ. Σόλων

δ. Φίλιππος Β΄

ε. Άτταλος Α΄

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο Θουκυδίδης ονομάζει την Αίγυπτο «δώρο των φαραώ».

2. Η γραμμική Β΄ γραφή είναι μια παραλλαγή σφηνοειδούς γραφής.

3. Μια από τις «λειτουργίες» ήταν και η εστίαση.

4. Η Πέργαμος και η Αντιόχεια ήταν σημαντικά πολιτισμικά κέντρα κατά την κλασική εποχή.

5. Στην αρχαία Ρώμη η τάξη των πατρικίων συγχωνεύτηκε κάποια στιγμή με εκείνη των πληβείων.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *Βασίλειος ειρήνη, πελάτες*.

(μονάδες 10 + 5= 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε τι αναφέρονται ως επί το πλείστον τα αιγυπτιακά κείμενα;

(μονάδες 12)

2.β. Κάτω από ποιες πολιτικές συνθήκες έγινε η αναγόρευση του Οκταβιανού σε Αύγουστο;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. άνακτας (άναξ)	α. είχε δεκαοκτάμηνη θητεία
2. αισυμνήτης	β. διέθετε φιλολογική παιδεία
3. γραμματικός	γ. αρχηγός της πλειοψηφίας
4. τιμητής	δ. κύριος του μυκηναϊκού ανακτόρου
5. συγκλητικός	ε. είχε ισόβια θητεία
	στ. νομοθέτης
	ζ. συντάκτης γραμματικών εγχειριδίων

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τις αιγυπτιακές ακτές και την Κυρηναϊκή.
2. Ο Περικλής ήταν αρχηγός της αριστοκρατικής παράταξης.
3. Εισηγητής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Ισοκράτης.
4. Η λοξή φάλαγγα ήταν ο σχηματισμός μάχης των Σπαρτιατών.
5. Ο Ιούλιος Καίσαρας διαδέχτηκε τους αδελφούς Γράκχους.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους ιστορικούς όρους: *βασιλεύς (μυκηναϊκός κόσμος), τριηραρχία.*

(μονάδες 10+5=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια συστατικά στοιχεία παρουσιάζει η πόλη-κράτος από γεωγραφική άποψη;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του συστήματος διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Ερίκος Σλήμαν έκανε τις πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες.
2. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες κατά την ομηρική εποχή αποτέλεσαν φυλετικά κράτη.
3. Με τον δεύτερο αποικισμό οι Έλληνες εξαπλώθηκαν μέχρι την Ινδία.
4. Ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
5. Η πανελλήνια ιδέα διατυπώθηκε για πρώτη φορά από τον σοφιστή Γοργία.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. γραφείς	α. αρμόδιοι για την ερμηνεία του ρωμαϊκού δικαίου
2. τελεστές	β. μέλη της προσωπικής φρουράς και πιστοί στον Ρωμαίο αυτοκράτορα
3. γραμματικοί	γ. υπεύθυνοι για την κατάρτιση προϋπολογισμού του ρωμαϊκού κράτους
4. τιμητές	δ. σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση του μυκηναϊκού κράτους
5. νομοδιδάσκαλοι	ε. υπάλληλοι που γνώριζαν την ιερογλυφική γραφή
	στ. αντιγραφείς και σχολιαστές των κειμένων των κλασικών

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *εκκλησία του δήμου, τριηραρχία, κολωνοί.*

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε δύο από τα ενοποιητικά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική του συνοχή.

(μονάδες 10)

2.β. Η αλλαγή στη μορφή του πολιτεύματος του ρωμαϊκού κράτους από τον αυτοκράτορα Διοκλητιανό και τα στοιχεία που την τεκμηριώνουν.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι γραμματικοί στην Αλεξάνδρεια κατά τους ελληνιστικούς χρόνους ασχολούνταν με την:

- α. κατάρτιση του προϋπολογισμού του κράτους
- β. καταγραφή σε παπύρους των έργων των φαραώ
- γ. καταγραφή του εθνικού δικαίου
- δ. καταγραφή και σχολιασμό κειμένων αρχαίων συγγραφέων

2. Η Βίβλος είναι γραμμένη στη (ν):

- α. ιωνική διάλεκτο
- β. Κοινή Ελληνική
- γ. δωρική διάλεκτο
- δ. αττική διάλεκτο

3. Οι βασιλικές δικαιοδοσίες στο ρωμαϊκό κράτος, κατά την περίοδο της βασιλείας, ελέγχονταν από :

- α. τη σύγκλητο και την εκκλησία του λαού
- β. τους τιμητές
- γ. τους πληβείους
- δ. τους πατρίκιους

4. Οι δήμαρχοι στην αρχαία Ρώμη είχαν δικαίωμα να αρνηθούν την ψήφιση ενός νόμου, όταν αυτός προσέβαλλε τα συμφέροντα των:

- α. πατρικίων
- β. πελατών
- γ. πληβείων
- δ. δυνατών

5. Έφθασε στο ακραίο σημείο να αποστρέφεται καθετί ελληνικό ο:

α. Κάτων ο Τιμητής

β. Γάιος Γράκχος

γ. Οκταβιανός

δ. Τιβέριος Γράκχος

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: *Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος, νομοδιδάσκαλοι.*

(μονάδες 8+7 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Τι γνωρίζετε για τους θολωτούς τάφους του μυκηναϊκού πολιτισμού;

(μονάδες 13)

2.β. Να παρουσιάσετε το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής επικύρωσε την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού.
2. Η ομηρική εποχή χαρακτηρίστηκε από τους ερευνητές ως «ελληνικός μεσαίωνας», γιατί παλαιότερα τη θεωρούσαν περίοδο παρακμής.
3. Η σπαρτιατική ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των περσικών πολέμων.
4. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης.
5. Ο τίτλος του Αυγούστου (σεβαστού) αναγνώριζε στον Οκταβιανό θεϊκές ιδιότητες.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος στις ελληνικές πόλεις-κράτη ήταν η:
 - α. εκκλησία του δήμου
 - β. συνέλευση των γερόντων
 - γ. συνέλευση των πολεμιστών
 - δ. γερουσία
2. Στην κλασική Αθήνα τα *θεωρικά* ήταν:
 - α. τα έξοδα του δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές εορτές
 - β. το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο
 - γ. τα έξοδα εξοπλισμού μιας τριήρους
 - δ. τα έξοδα μιας επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
3. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:
 - α. ολιγαρχικό

β. η απόλυτη μοναρχία

γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από τη λειτουργία βουλής

δ. η τυραννίδα

4. Το σπουδαιότερο εμπορικό και πνευματικό κέντρο της ελληνιστικής εποχής ήταν η:

α. Αντιόχεια

β. Αλεξάνδρεια

γ. Πέργαμος

δ. Αθήνα

5. Η λοχίτιδα εκκλησία στην αρχαία Ρώμη εκπροσωπούσε:

α. τους πατρικίους

β. τους πληβείους

γ. το σύνολο των Ρωμαίων

δ. όσους Ρωμαίους πολίτες στρατεύονταν

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τιμοκρατικό πολίτευμα, δημοκρατία (Res publica–ρωμαϊκή εποχή).*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του πελοποννησιακού πολέμου;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια σημαντικά γεγονότα σφράγισαν την επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου και την ανάδειξή του ως μονοκράτορα;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η τέχνη των ομηρικών χρόνων ονομάστηκε γεωμετρική.
2. Η σπαρτιατική ηγεμονία ήταν αποτέλεσμα των περσικών πολέμων.
3. Ο Πολύβιος Μεγαλοπολίτης ήταν σημαντικός ιστορικός της κλασικής εποχής.
4. Η ποίηση της ελληνιστικής εποχής παρουσίασε σημαντικά έργα πρωτοτυπίας και έμπνευσης.
5. Ο τίτλος του Αυγούστου (σεβαστού) αναγνώριζε στον Οκταβιανό θεϊκές ιδιότητες.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. μάχη της Χαιρώνειας
- β. ιωνική επανάσταση
- γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- δ. ίδρυση της Ρώμης
- ε. ίδρυση Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βασιλεύς (μυκηναϊκή εποχή), γραμματικοί (ελληνιστική εποχή)*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι ήταν οι λόγοι που οδήγησαν στον δεύτερο ελληνικό αποικισμό;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια ήταν η λειτουργία των τριών εκκλησιών στο ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τις ιστορικές περιόδους της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Μυκηναϊκός πολιτισμός	α. μετοίκιο
2. Ομηρική εποχή	β. Δωδεκάδελτος
3. Αρχαϊκή εποχή	γ. λααγέτας
4. Κλασική εποχή	δ. αγροτικός νόμος
5. Ελληνιστικοί χρόνοι	ε. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
	στ. γεωμετρική τέχνη
	ζ. Κοινή Ελληνική

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και συνεχίζοντας προς το νεότερο:

- α. ίδρυση Ρώμης
- β. ίδρυση Αντιόχειας
- γ. Καλλίειος (ή Κιμώνειος) ειρήνη
- δ. τρωική εκστρατεία
- ε. συγκρότηση Πανιωνίου (θρησκευτική ένωση)

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *τριηραρχία*, *αγροτικός νόμος*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τα βαθύτερα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου.

(μονάδες 13)

2.β. Με ποιο διοικητικό σύστημα και ποια διατάγματα ο Ιουστινιανός απέτρεψε τον εκφεουδαρχισμό της αυτοκρατορίας;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο η οργάνωση του κράτους είχε χαρακτήρα:

- α. θεοκρατικό
- β. ιεραρχικό
- γ. απολυταρχικό
- δ. αυταρχικό

2. Ποιο από τα παρακάτω δεν αποτελεί χαρακτηριστικό του μυκηναϊκού πολιτισμού:

- α. κοινές θρησκευτικές δοξασίες
- β. κοινή διοικητική οργάνωση
- γ. κοινή γλώσσα
- δ. ομοιομορφία σε όλες τις πτυχές του υλικού βίου

3. Ποιο από τα παρακάτω δεν αποτελεί κοινωνική ομάδα της ομηρικής εποχής;

- α. άριστοι
- β. δημιουργοί
- γ. πλήθος
- δ. υπεείς

4. Ποιο από τα παρακάτω δεν σχετίζεται με τα πολιτεύματα της αρχαϊκής εποχής;

- α. αισυμνήτες
- β. τύραννοι
- γ. δήμαρχοι
- δ. άριστοι

5. Ο Φίλιππος Β΄ δημιούργησε ισχυρή οικονομία και έκοψε νόμισμα που ονομαζόταν:

- α. χρυσός δαρεικός
- β. χρυσός στατήρας
- γ. ασημένιος στατήρας

δ. ασημένιος φοίνικας

(μονάδες 10)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *τριακοντούτεις σπονδαί, θεσμός της δουλοπαροικίας.*

(μονάδες 6+9=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε για ποιον λόγο οι περσικοί πόλεμοι θεωρούνται οι πρώτοι «εθνικοί» πόλεμοι των Ελλήνων.

(μονάδες 12)

2.β. Να εξηγήσετε για ποιον λόγο η έκδοση του Διατάγματος των Μεδιολάνων υπήρξε αποφασιστική πολιτική πρωτοβουλία για τη μετεξέλιξη του Ρωμαϊκού κράτους.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1.Την αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών έκανε ο Γάλλος J. Champollion.
- 2.Οι Έλληνες δεν είχαν συνειδητοποιήσει τον πανελλήνιο χαρακτήρα της τρωικής εκστρατείας.
- 3.Ο Ισοκράτης υποστήριζε την πανελλήνια ιδέα.
- 4.Η γλωσσική διαφορά Αθηναίων και Σπαρτιατών επηρέασε τη μεταξύ τους σύγκρουση.
- 5.Πατρίκιοι ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Ακενατών	α. καταγραφή των νόμων
2. J. Chadwick	β. ολιγαρχία
3. Λυκούργος	γ. ρητορική
4. Δημοσθένης	δ. γραμμική Β΄ γραφή
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. αγροτικός νόμος
	στ. μονοθεϊσμός
	ζ. Βίβλος

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *θεωρικά, φυλετική εκκλησία.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Τι ήταν η γεωμετρική τέχνη και γιατί ονομάστηκε έτσι;

(μονάδες 10)

2.β. Πότε, από ποιον και με ποιον τρόπο έγινε ο οριστικός χωρισμός της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Πιπτακός	α. κωμωδία
2. Κίμων	β. αποικία των Θουρίων
3. Περικλής	γ. «στενοχωρία»
4. Αριστοφάνης	δ. συνέλευση στρατευμένων πολιτών
5. Οκταβιανός Αύγουστος	ε. πολιορκία του Κιτίου της Κύπρου
	στ. νομοθεσία
	ζ. πραιτωριανή φρουρά

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα στοιχεία πολιτισμού, όπως αυτά πρωτοεμφανίζονται στην ιστορία, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

α. τραγωδία και κωμωδία

β. ιερογλυφικά Αιγύπτου

γ. Κοινή Ελληνική

δ. ελληνικό αλφάβητο

ε. γραμμική Β΄ γραφή

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *πλήθος (ομηρική εποχή), Νεαρές.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2. α. Ποια ήταν τα συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους από γεωγραφική άποψη;

(μονάδες 10)

2.β. Πώς προέκυψε η απόφαση μεταφοράς της πρωτεύουσας της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στο Βυζάντιο και ποιες ήταν οι συνέπειές της;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Αρχηγός-επικεφαλής του κράτους της Αιγύπτου ήταν ο φαραώ.
2. Ένας από τους τρόπους με τους οποίους οι Έλληνες αντιμετώπισαν την οικονομική κρίση της ομηρικής εποχής ήταν η ίδρυση αποικιών.
3. Η λειτουργία του θεσμού της πόλης-κράτους αποτέλεσε εμπόδιο για την πολιτιστική πορεία των Ελλήνων.
4. Η Α' Αθηναϊκή συμμαχία είχε αρχικά ως έδρα την Αθήνα.
5. Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου είχε τον χαρακτήρα της «ένοπλης εξερεύνησης».
6. Κατά την ελληνιστική περίοδο, φαινόμενο που χαρακτήριζε τη θρησκευτική συμπεριφορά των ανθρώπων ήταν ο θρησκευτικός συγκρητισμός.
7. Κατά την περίοδο της Res publica στη Ρώμη την εξουσία ασκούσαν δύο βασιλείς.
8. Ο Κάτων ο Τιμητής εκτιμούσε ιδιαίτερα οτιδήποτε ήταν ελληνικό.
9. Οι προσπάθειες μεταρρύθμισης των Γράκχων δεν στέφθηκαν με επιτυχία.
10. Ο Οκταβιανός Αύγουστος συγκέντρωσε με τη βία κάθε εξουσία στα χέρια του.

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *γραμμική Β΄ γραφή, λοχίτιδα εκκλησία.*

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια χαρακτηριστικά είχε η παραγωγή βιβλίων κατά την ελληνιστική περίοδο;

(μονάδες 13)

2.β. Ποια στάση κράτησε ο Μ. Κωνσταντίνος στο θέμα της αυτοκρατορικής λατρείας;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του αρχαίου Αιγυπτιακού κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Η διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου οφείλεται σε επιδρομές των Αιγυπτίων.
3. Οι περισσότεροι δούλοι, κατά την ομηρική εποχή, προέρχονταν από την πειρατεία και τον πόλεμο.
4. Η αυτονομία της πόλης-κράτους σχετιζόταν με την παραγωγή αγαθών για την κάλυψη των αναγκών των πολιτών της.
5. Η κλασική εποχή τελειώνει με τον θάνατο του Φιλίππου Β'.
6. Η Αλεξάνδρεια ήταν γνωστή στον ελληνιστικό κόσμο για τον περίφημο βωμό του Διός.
7. Η ρωμαϊκή παράδοση ανάγει την ίδρυση της Ρώμης σε απογόνους του Αινεία που ήρθε στην Ιταλία μετά την καταστροφή της Τροίας.
8. Η πρώτη καταγραφή του εθνικού δικαίου των Ρωμαίων (Δωδεκάδελτος) οφείλεται σε πρωτοβουλία των πατρικίων.
9. Με το διάταγμα του Καρακάλλα, όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της αυτοκρατορίας αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες.
10. Την περίοδο της κοινωνικής κρίσης, στο ρωμαϊκό κράτος εμφανίζεται ο θεσμός της δουλοπαροικίας.

(μονάδες 10)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *γεωμετρική τέχνη, οπλιτική φάλαγγα*.

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου.

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες ήταν οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις που επέβαλε ο Οκταβιανός και ποιο αποτέλεσμα είχαν;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι θολωτοί τάφοι αποτελούν το μοναδικό επίτευγμα της αιγυπτιακής αρχιτεκτονικής.
2. Μετά την πτώση των τυραννικών καθεστώτων, περίπου στα τέλη του 6ου αιώνα π.Χ., στις περισσότερες ελληνικές πόλεις-κράτη επιβλήθηκαν ολιγαρχικά καθεστώτα.
3. Τα θεωρικά ήταν ένα μέτρο του Κίμωνα που παρείχε τη δυνατότητα της δωρεάν εισόδου στο θέατρο.
4. Οι ηγεμονικές τάσεις της Σπάρτης οδήγησαν στην έκρηξη του Πελοποννησιακού πολέμου.
5. Ο Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος έληξε με μια μειωτική για τους Έλληνες ειρήνη.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η Αλεξάνδρεια κατά την ελληνιστική εποχή ήταν γνωστή για:
 - α. τον βωμό του Διός
 - β. το Μουσείο και τη Βιβλιοθήκη της
 - γ. την παραγωγή περγαμηνών
 - δ. την οργάνωσή της σε τέσσερις συνοικισμούς
2. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδίδεται στους:
 - α. Αιγυπτίους
 - β. Έλληνες αποίκους
 - γ. Ετρούσκους
 - δ. Δωριείς
3. Οι ύπατοι κατά την περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατίας:
 - α. συγκέντρωναν όλες τις εξουσίες που είχε προηγουμένως ο βασιλιάς
 - β. είχαν αναλάβει τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών
 - γ. ήταν εκλεγμένοι εκπρόσωποι των πληβείων

δ. είχαν την επίβλεψη των ηθών

4. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε να διατεθούν στους ακτήμονες του Ρωμαϊκού κράτους οι θησαυροί:

α. του βασιλιά της Περγάμου, Άτταλου Γ΄

β. του Ατρέως

γ. του βασιλιά Σέλευκου

δ. των Περσών

5. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού ονομάστηκε:

α. δημοκρατία (Res publica)

β. Ηγεμονία (Principatus)

γ. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των ανατολικών λαών

δ. αυτοκρατορία όμοια με αυτή των ελληνιστικών χρόνων

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βασιλιάς (ομηρικών κοινωνιών), τριηραρχία.*

(μονάδες 10+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες παραγωγικές εργασίες, και με ποιο τρόπο, πραγματοποιούνταν σε έναν «οίκο» της ομηρικής εποχής;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν το περιεχόμενο και το αποτέλεσμα της Ανταλκιδείου (ή Βασιλείου) ειρήνης;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): Πλάτων, ορθολογισμός, άνθρωπος, Θουκυδίδης, Αριστοφάνης, Σοφοκλής, σοφιστής.

«Τον 5ο και 4ο αι. π.Χ. η ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών δημιούργησε έργα απaráμιλλα σε πνευματική και καλλιτεχνική λαμπρότητα. Η φιλοσοφική σκέψη από τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον(1) και προσπάθησε να ερμηνεύσει τα φαινόμενα με βάση τη λογική, δηλαδή τον(2). Η ιστοριογραφία εκπροσωπήθηκε από τον Ηρόδοτο αλλά κυρίως από τον(3), ο οποίος με το έργο του έθεσε τα θεμέλια της επιστημονικής ιστορικής συγγραφής. Η ποιητική τέχνη, κυρίως με το έργο των τριών τραγικών, του Αισχύλου, του(4) και του Ευριπίδη, εξελίχθηκε σε θεατρικό λόγο υψηλών διανοημάτων, ενώ με τις κωμωδίες του(5) σε κριτική της καθημερινής πολιτικής ζωής».

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ένα από τα σπουδαιότερα εμπορικά και πνευματικά κέντρα της ελληνιστικής περιόδου ήταν η:

α. Σπάρτη

β. Αλεξάνδρεια

γ. Θήβα

δ. Κύπρος

2. Η ανώτερη κοινωνική τάξη στη Ρώμη την περίοδο της βασιλείας ήταν:

α. το πλήθος

β. οι πληβείοι

γ. οι πελάτες

δ. οι πατρίκιοι

3. Ο δικτάτορας στη Ρώμη προερχόταν από τους:

- α. υπάτους
- β. τιμητές
- γ. δημάρχους
- δ. πραίτωρες

4. Η μορφή του πολιτεύματος στα χρόνια του Οκταβιανού ονομάστηκε:

- α. δημοκρατία (Res publica)
- β. Ηγεμονία (Principatus)
- γ. απόλυτη μοναρχία
- δ. βασιλεία

5. Ο αυτοκρατορικός θεσμός του Ρωμαϊκού κράτους στην περίοδο της ακμής του:

- α. διέφερε από τον αντίστοιχο θεσμό των ελληνιστικών μοναρχιών και πολύ περισσότερο από εκείνο των ανατολικών λαών
- β. ήταν όμοιος με τον αντίστοιχο θεσμό των ανατολικών λαών
- γ. ήταν απόλυτα υποταγμένος στους υπάτους και στους τιμητές
- δ. ήταν ένα πολίτευμα στο οποίο ο στρατός και η σύγκλητος δεν εμπλέκονταν καθόλου

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *μέγαρο (μυκηναϊκής εποχής), θρησκευτικός συγκρητισμός.*

(μονάδες 10+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς επιβλήθηκε το πολίτευμα της τυραννίδας στις πόλεις – κράτη τον 6ο αι. π.Χ.;

(μονάδες 15)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου στον πολιτισμό;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο Ακενατών θέλησε να προχωρήσει σε θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις επιβάλλοντας:

- α. τον πολυθεϊσμό
- β. τον μονοθεϊσμό
- γ. τη λατρεία του φαραώ
- δ. τη λατρεία του ολυμπιακού πανθέου

2. Το κυρίαρχο πολιτειακό όργανο λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος στις ελληνικές πόλεις-κράτη ήταν:

- α. η συνέλευση των πολεμιστών
- β. η εκκλησία του δήμου
- γ. η βουλή των γερόντων
- δ. η σύγκλητος

3. Η πολιτική του Κίμωνα αποσκοπούσε στη:

- α. συνεργασία με τις πόλεις της Αθηναϊκής συμμαχίας
- β. συνεργασία με τους Πέρσες
- γ. σύγκρουση με τη Σπάρτη
- δ. συνεργασία με τη Σπάρτη και στην αντιμετώπιση των Περσών

4. Στωική φιλοσοφία ονομάστηκε η φιλοσοφική σκέψη του:

- α. Αριστοτέλη
- β. Πλάτωνα
- γ. Ζήνωνα
- δ. Επίκουρου

5. Η λοχίτιδα εκκλησία στην αρχαία Ρώμη εκπροσωπούσε:

α. τους πατρίκιους

β. τους πληβείους

γ. το σύνολο των Ρωμαίων

δ. όσους Ρωμαίους πολίτες στρατεύονταν

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Το μετοίκιο ήταν λειτουργία που αναλάμβαναν οι πλούσιοι Αθηναίοι πολίτες.

2. Το μακρύ δόρυ που έφεραν οι στρατιώτες της μακεδονικής φάλαγγας ονομαζόταν σάρισα.

3. Η ένωση των Ελλήνων πραγματοποιήθηκε από τον Φίλιππο Β΄ σε συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.).

4. Οι σοφιστές αρχικά, εν συνεχεία ο Σωκράτης και, τον 4ο αι. π.Χ., ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης επιζητούσαν με τις ιδέες τους τις πρακτικές εφαρμογές που θα βελτίωναν τον άνθρωπο και τη ζωή του.

5. Κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη κυβέρνησαν δέκα βασιλείς.

(μονάδες 5)

1.β. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων: *άνακτας, Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος.*

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σημασία του νικηφόρου αποτελέσματος των περσικών πολέμων για την ιστορική πορεία των Ελλήνων;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια χαρακτηριστικά είχε το αξίωμα του Ρωμαίου αυτοκράτορα μετά τις πολιτικές αλλαγές του Διοκλητιανού και ποια μεταβολή επήλθε στο πολιτικό σύστημα του Αυγούστου;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η ζωή στην Αίγυπτο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τον Νείλο ποταμό.
2. Η αποκρυπτογράφηση της αρχαίας αιγυπτιακής γραφής οφείλεται στους γραφείς που κατέγραφαν τη δράση των φαραώ.
3. Στις περιοχές της Ελλάδας, όπου επιβίωσε ο φυλετικός τρόπος οργάνωσης, διατηρήθηκε το πολίτευμα της βασιλείας.
4. Ο Κίμων ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας.
5. Ο Πολύβιος είναι ο ιστορικός του Πελοποννησιακού πολέμου.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι πινακίδες της γραμμικής Β΄ γραφής:
 - α. περιλαμβάνουν κείμενα με ραψωδίες των ομηρικών επών
 - β. αποτελούν νομοθετικούς κώδικες της μυκηναϊκής εποχής
 - γ. περιλαμβάνουν πληροφορίες με σημαντικά γεγονότα της μυκηναϊκής εποχής
 - δ. έχουν λογιστικό περιεχόμενο, είναι κυρίως κατάλογοι περιουσιακών στοιχείων
2. Η δύναμη των ευγενών στα πρώτα στάδια του θεσμού της πόλης-κράτους οφείλεται:
 - α. στους δεσμούς συγγένειας
 - β. στις στρατιωτικές τους ικανότητες
 - γ. στην κατοχή γης και στην καταγωγή τους
 - δ. στον σεβασμό που απολάμβαναν από το πλήθος
3. Η αποικία των Θουρίων ιδρύθηκε:
 - α. κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό

- β. κατά τον δεύτερο ελληνικό αποικισμό
- γ. την εποχή του Περικλή
- δ. την ελληνιστική εποχή

4. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών, μετά το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου, κατείχε η:

- α. Αθήνα
- β. Θήβα
- γ. Σπάρτη
- δ. Κόρινθος

5. Η πανελλήνια ιδέα έγινε πραγματικότητα από τον βασιλιά της Μακεδονίας Φίλιππο Β' σε συνέδριο που έγινε στη(ν):

- α. Κόρινθο
- β. Μακεδονία
- γ. Αθήνα
- δ. Χαϊρώνεια

(μονάδες 5)

1.β. Να γράψετε το περιεχόμενο των όρων: *Βασίλειος (Ανταλκίδειος) ειρήνη, νέα κωμωδία.*

(μονάδες 10+5=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια έσοδα είχε το αθηναϊκό κράτος την εποχή του Περικλή από την έμμεση φορολογία και τις εισφορές των συμμάχων;

(μονάδες 15)

2.β. Να αναφέρετε τις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου που αποδεικνύουν την ευνοϊκή στάση του έναντι του Χριστιανισμού, μετά τη νίκη του κατά του Μαξέντιου.

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
α. Ερίκος Σλήμαν	1. νομοθέτης ή αισυμνήτης στη Μυτιλήνη
β. Πιπτακός	2. διατήρηση του θεσμού των σατραπειών
γ. Ισοκράτης	3. αξίωμα του τιμητή
δ. Μ. Αλέξανδρος	4. μακεδονική φάλαγγα
ε. Κάτων	5. ανασκαφές στις Μυκήνες
	6. πανελλήνια ιδέα

(μονάδες 5)

(II). Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η καταστροφή του μυκηναϊκού κόσμου οφείλεται σε επιδρομές των Αιγυπτίων.
2. Το χαλκιδικό αλφάβητο διαδόθηκε από τους Χαλκιδείς αποίκους στους Φοίνικες.
3. Από οργανωτική άποψη η πόλη-κράτος αποτελούταν από το άστυ και την ύπαιθρο χώρα.
4. Ο Φίλιππος Β' έκοψε χρυσό νόμισμα, το οποίο εκτόπισε τους περσικούς δαρεικούς από τον ελλαδικό χώρο.
5. Οι δήμαρχοι, στην αρχαία Ρώμη, υπεράσπιζαν τα δικαιώματα των πληβείων.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *στωική φιλοσοφία*, *φυλετική (εκκλησία)*.

(μονάδες 6+9=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς δημιουργήθηκαν τα ομηρικά έπη, ποιοι τα τραγουδούσαν και πού;

(μονάδες 12)

2.β. Πώς οργάνωσε τον στρατό και την οικονομία της Μακεδονίας ο Φίλιππος Β' ;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Οι λαοί της θάλασσας σχετίζονται με την:

- α. ισχυροποίηση της Αιγύπτου
- β. παρακμή του μυκηναϊκού πολιτισμού
- γ. καταστροφή του ανακτόρου των Μυκηνών
- δ. κρίση των ελληνικών πόλεων-κρατών

2. Οι Ίωνες μετακινήθηκαν κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό:

- α. στο βορειοανατολικό Αιγαίο και στα απέναντι παράλια της Μ. Ασίας
- β. στη Σάμο, τη Χίο και τις απέναντι ακτές της Μ. Ασίας
- γ. στη Μήλο, τη Θήρα, την Κρήτη, τη Ρόδο, την Κω και τις νοτιοδυτικές ακτές της Μ. Ασίας
- δ. στη Σικελία

3. Στο τιμοκρατικό ή ολιγαρχικό πολίτευμα κριτήριο διάκρισης των πολιτών ήταν:

- α. το εισόδημα
- β. η καταγωγή και η κατοχή γης
- γ. οι συγγενικοί δεσμοί
- δ. η στρατιωτική ικανότητα

4. Στο δημοκρατικό πολίτευμα η ισηγορία έδινε σε κάθε πολίτη τη δυνατότητα να:

- α. εκφράζει τα παράπονά του
- β. διατυπώνει ελεύθερα την άποψη του
- γ. συμμετέχει στη διαμόρφωση των νόμων
- δ. υπερασπίζεται την πόλη του

5. Η ίδρυση της αποικίας των Θουρίων οφείλεται στον:

- α. Θεμιστοκλή
- β. Κίμωνα
- γ. Περικλή

δ. Εφιάλτη

(μονάδες 10)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δικτάτορας, νομοδιδάσκαλοι.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφέρετε τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της κοινωνικής ομάδας των *δημιουργών* κατά την ομηρική εποχή (1100-750 π.Χ.);

(μονάδες 12)

2.β. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.) ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και τις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τη γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογράφησε ο J. Champollion.
2. Η Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία είχε αρχικά ως έδρα τη Δήλο.
3. Ο Περικλής ήταν αρχηγός της αριστοκρατικής παράταξης.
4. Στο συνέδριο της Κορίνθου, το 337 π.Χ., προστατεύθηκε η ελεύθερη ναυσιπλοΐα.
5. Κατά τους πρώτους αιώνες μετά την ίδρυση της Ρώμης, την ανώτερη κοινωνική τάξη συγκροτούσαν οι πατρίκιοι.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ναυμαχία της Σαλαμίνας
- β. Καλλίειος ειρήνη
- γ. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- δ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- ε. ίδρυση της αποικίας των Θουρίων

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *λαοί της θάλασσας*, *Rex Romana*.

(μονάδες 6+9=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς εκδηλώθηκε η κρίση της πόλης-κράτους τον 4^ο αι. π.Χ.;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση της ρωμαϊκής κοινωνίας κατά την περίοδο της βασιλείας;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι δούλοι κατά την Ομηρική εποχή αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο του «οίκου».
2. Οι «λειτουργίες», δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυναν εξ ίσου όλους τους Αθηναίους πολίτες.
3. Κατά την ελληνιστική εποχή παρατηρείται μαζική παραγωγή βιβλίων χάρη στην ίδρυση βιβλιοθηκών σε μεγάλα πνευματικά κέντρα της εποχής.
4. Κατά την περίοδο της βασιλείας στην αρχαία Ρώμη η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού δεν είχαν ουσιαστικό ρόλο στην άσκηση της εξουσίας.
5. Η λοχίτιδα ήταν η συνέλευση όλων των στρατευμένων Ρωμαίων πολιτών, πατρικίων και πληβείων.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η Ομηρική εποχή ονομάζεται αλλιώς και:

- α. μυκηναϊκή εποχή
- β. ελληνιστική εποχή
- γ. «χρυσούς αιών»
- δ. ελληνικός μεσαίωνα

2. Με την Καλλίειο συνθήκη:

- α. οι Πέρσες αναγνώρισαν την ανεξαρτησία των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας.
- β. Αθηναίοι και Σπαρτιάτες συνήψαν συνθήκη ειρήνης.
- γ. οι Σπαρτιάτες παρέδωσαν τις ελληνικές πόλεις των παραλίων στους Πέρσες.
- δ. Σπαρτιάτες και Θηβαίοι συνήψαν συνθήκη ειρήνης.

3. Ο Περικλής θέλησε να επεκτείνει την εμπορική επιρροή των Αθηναίων στη(ν):

- α. Πελοπόννησο
- β. Δύση

- γ. Κύπρο
- δ. Αίγυπτο

4. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

- α. ολιγαρχικό
- β. απόλυτη μοναρχία
- γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
- δ. τυραννίδα

5. Η Δωδεκάδελτος αποτελεί καταγραφή του εθνικού δικαίου των:

- α. Αθηναίων
- β. Ρωμαίων
- γ. Σπαρτιατών
- δ. Βυζαντινών

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δημιουργοί, δήμαρχοι.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας και ποιες ήταν οι απόψεις του για την εφαρμογή της;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια ήταν η θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους σε χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από την αρχαιότερη).

- α. κλασική
- β. ρωμαϊκή
- γ. αρχαϊκή
- δ. ελληνιστική
- ε. μυκηναϊκή

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ).

1. Ο Ηρόδοτος αποκαλεί την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου».
2. Η γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογραφήθηκε το 1927.
3. Το Πανιώνιο ήταν θρησκευτική ένωση πόλεων με κέντρο την Κρήτη.
4. Κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας ήταν ο Φίλιππος Β΄.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής αντιπαθούσε κάθε τι ελληνικό, αν και διέθετε αξιόλογη ελληνική παιδεία.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα*, *θεωρικά*.

(μονάδες 9+6=15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα συστατικά της πόλεως-κράτους από γεωγραφική άποψη;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πληβείοι και ποια θέση κατείχαν στην κοινωνική ιεραρχία;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα πολιτεύματα με τη χρονολογική σειρά που εμφανίστηκαν στον ελληνικό κόσμο (ξεκινώντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο):

- α. βασιλεία
- β. ολιγαρχία
- γ. δημοκρατία
- δ. τυραννίδα
- ε. αριστοκρατία

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Οι Αιγύπτιοι λάτρευαν τον θεό Ρα.
2. Ανώτατος άρχοντας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο βασιλεύς.
3. Η μυκηναϊκή εποχή έχει χαρακτηριστεί και ως ελληνικός μεσαίωνας.
4. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός έλαβε χώρα μεταξύ 11^{ου} και 9^{ου} π.Χ. αιώνα.
5. Ο Οκταβιανός Αύγουστος κατάργησε τη ρωμαϊκή δημοκρατία.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Πανιώνιο, μακεδονική φάλαγγα.*

(μονάδες 10 + 5 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι ρίζες της αντιπαράθεσης ανάμεσα στην Αθήνα και τη Σπάρτη τον 5^ο αι. π.Χ.;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι και ποια η θέση τους στην κοινωνική ιεραρχία;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α'

1° ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Πλήθος επιγραφών της αρχαίας Αιγύπτου αναφέρουν τον φαραώ ως θεό.
2. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή.
3. Η φιλοσοφία γεννήθηκε στην Ιωνία κατά την αρχαϊκή εποχή.
4. Η μεγάλη παραγωγή χειρογράφων της Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας διευκολύνθηκε από την εύκολη παροχή γραφικής ύλης που προερχόταν από το φυτό πάπυρος.
5. Οι δήμαρχοι αναδείχθηκαν ως νέα μορφή εξουσίας στη Ρώμη, που προστάτευε τους πληβείους από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Ζήνων	α. ιστοριογραφία
2. Λυσίας	β. αγροτικός νόμος
3. Αρίσταρχος ο Σάμιος	γ. ρητορική
4. Θουκυδίδης	δ. νομοθέτης ή αισυμνήτης
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. στωική φιλοσοφία
	στ. σφαιρικότητα της γης

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *Βασίλειος ή Ανταλκίδειος ειρήνη, φυλετική (εκκλησία)*.

(μονάδες 9+6 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια της αντιπαράθεσης μεταξύ Αθηναϊκής και Πελοποννησιακής συμμαχίας κατά την κλασική εποχή;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιο ήταν το έργο των *τιμητών* στα χρόνια της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητα τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η βάση της οικονομίας της Αιγύπτου ήταν το εμπόριο.
2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής οφείλεται στον Μ. Ventris και τον J. Chadwick.
3. Τα πρώτα κράτη που συγκροτήθηκαν κατά την ομηρική εποχή στην Ελλάδα ήταν φυλετικά.
4. Στην τυραννίδα κυρίαρχο πολιτειακό όργανο αναδεικνύεται η εκκλησία του δήμου.
5. Η ιωνική επανάσταση ήταν η αιτία για τους περσικούς πολέμους.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. Νέαρχος	α. ηγέτης της δημοκρατικής παράταξης της Αθήνας
2. Λυκούργος	β. αγροτικός νόμος
3. Κίμων	γ. στωική φιλοσοφία
4. Εφιάλτης	δ. νομοθέτης ή αισυμνήτης
5. Τιβέριος Γράκχος	ε. παράπλους των ακτών του Ινδικού ωκεανού στ. εκπρόσωπος της αριστοκρατικής παράταξης της Αθήνας

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα*, *δικτάτορας*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Να παρουσιάσετε τους λόγους που οδήγησαν τις ομηρικές κοινότητες σε κρίση προς τα τέλη του 9^{ου} αι. π.Χ.

(μονάδες 12)

2.β. Ποια μορφή της ελληνικής γλώσσας διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους και πού χρησιμοποιήθηκε;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα στην αρχαία Αίγυπτο αποτελούσαν οι πληβείοι.
2. Τις πρώτες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο αντλούμε από τα ομηρικά έπη.
3. Το πολίτευμα της Αθήνας τον 5^ο αι. π.Χ. ήταν τιμοκρατικό.
4. Ο Κίμων ακολούθησε φιλολακωνική πολιτική που είχε ως αποτέλεσμα την πολιτική του ήττα.
5. Ο Μ. Αλέξανδρος κατήργησε τον θεσμό των σατραπειών, όταν κατέλαβε την Περσία.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. λααγέτας	α. ερμηνευτές του ρωμαϊκού δικαίου
2. νομοθέτες ή αισυμνήτες	β. άρχοντες στην περίοδο της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica)
3. πατρίκιοι	γ. ιστορικός όρος της αρχαϊκής εποχής
4. ύπατοι	δ. εξαρτημένοι καλλιεργητές ξένου κλήρου
5. νομοδιδάσκαλοι	ε. άρχοντες στην περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη
6. κολωνοί (coloni)	

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *τριηραρχία*, *πραιτωριανοί*.

(μονάδες 5+10 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι συνέπειες του δεύτερου ελληνικού αποικισμού (8^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.) στον ελληνικό πολιτισμό;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ιστορικά γεγονότα σφράγισαν το χρονικό διάστημα από την απόσυρση του Διοκλητιανού (305 μ.Χ.) έως την τελική επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου (324 μ.Χ.);

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α'

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο οι ιερείς και οι γραφείς συγκροτούσαν την τάξη των ισχυρών.
2. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β' γραφή.
3. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός σημειώθηκε τον 11^ο – 9^ο αι. π.Χ.
4. Η Πέργαμος ήταν πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών στη Μ. Ασία.
5. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση αγροτικού νόμου.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Μιλτιάδης	α. μάχη της Χαιρώνειας
2. Λεωνίδας	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Θεμιστοκλής	γ. μάχη των Πλαταιών
4. Πausανίας	δ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
5. Κίμων	ε. μάχη του Μαραθώνα
6. Φίλιππος Β'	

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *οπλιτική φάλαγγα, τιμητές*.

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια του Πελοποννησιακού πολέμου;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το όραμα του Ιουστινιανού αναφορικά με την εξωτερική και εσωτερική πολιτική του βυζαντινού κράτους;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Αίγυπτος ονομαζόταν από τους αρχαίους Έλληνες το βορειοανατολικό τμήμα της Αφρικής, το οποίο διαρρέει ο ποταμός Νείλος.
2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός διαμορφώθηκε κατά την πρώιμη εποχή του χαλκού (3000 – 2000 π.Χ.)
3. Οι περσικοί πόλεμοι ήταν οι πρώτοι «εθνικοί» πόλεμοι των Ελλήνων.
4. Ο Μ. Αλέξανδρος διατήρησε τον θεσμό των σατραπειών.
5. Πελάτες στην αρχαία Ρώμη ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.

(μονάδες 5)

(II) Να αντιστοιχίσετε τα πρόσωπα της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1.Champollion	α. θολωτοί τάφοι
2.M. Ventris	β. ιστοριογραφία
3.Ζάλευκος	γ. ρητορική
4. Δημοσθένης	δ. ιερογλυφικά
5.Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης	ε. αγροτικός νόμος
	στ. γραμμική Β΄ γραφή
	ζ. νομοθέτης

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *λειτουργία, λοχίτιδα εκκλησία.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι παράγοντες οδήγησαν σε ρήξη την Αθήνα και τη Σπάρτη με αποτέλεσμα το ξέσπασμα του Πελοποννησιακού πολέμου (431-404 π.Χ);

(μονάδες 10)

2.β. Με ποιον τρόπο επήλθε το τέλος του Δυτικού Ρωμαϊκού κράτους το 476 μ.Χ.;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Τα ιερογλυφικά της Αιγύπτου δεν έχουν έως τώρα αποκρυπτογραφηθεί.
2. Η γραμμική Β΄ γραφή έχει αποκρυπτογραφηθεί.
3. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό οι Έλληνες εξαπλώθηκαν στις δυτικές ακτές της Μ. Ασίας.
4. Ο Κίμων ήταν αρχηγός των δημοκρατικών στην Αθήνα.
5. Οι δήμαρχοι στη Ρώμη είχαν ως κύριο έργο την προστασία των πληβείων από τις αυθαιρεσίες των πατρικίων.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους, αρχίζοντας από την αρχαιότερη και καταλήγοντας στη νεότερη:

- α. μυκηναϊκός πολιτισμός
- β. Αρχαϊκή εποχή
- γ. Ομηρική εποχή
- δ. Ελληνιστική εποχή
- ε. Κλασική εποχή

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *ολιγαρχικό ή τιμοκρατικό πολίτευμα, διάταγμα του Καρακάλλα.*

(μονάδες 8+7=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς εξελίχθηκε και τι κατάληξη είχε η δεύτερη συστηματικά οργανωμένη εκστρατεία των Περσών εναντίον της Ελλάδας;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιες *εκκλησίες* λειτούργησαν προοδευτικά στα χρόνια της ρωμαϊκής πολιτείας (Res publica);

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. συνέδριο Κορίνθου, όπου η πανελλήνια ένωση έγινε πραγματικότητα
- β. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- γ. παρακμή των μυκηναϊκών κέντρων
- δ. Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία
- ε. μάχη στα Λεύκτρα (άνοδος της Θηβαϊκής ηγεμονίας)

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο κλονισμός της οικονομίας των Μυκηναίων και η σταδιακή διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου οφείλονταν:

- α. στην επιδρομή των Φοινίκων
- β. στην όξυνση των σχέσεών τους με τους Χετταίους
- γ. στην τρωική εκστρατεία
- δ. στην απώλεια των αγορών της Ανατολής

2. Κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό στην Κρήτη εγκαταστάθηκαν:

- α. Ίωνες
- β. Αιολείς
- γ. Αιολείς και Ίωνες
- δ. Δωριείς

3. Με την Ανταλκίδειο (Βασίλειο) ειρήνη οι Σπαρτιάτες:

- α. συμφώνησαν με τον Φίλιππο Β΄
- β. μεταβλήθηκαν στην ουσία σε όργανα της περσικής πολιτικής
- γ. παρέδωσαν την Κύπρο στους Αθηναίους
- δ. επιβεβαίωσαν την ανεξάρτητη και ακηδεμόνευτη πολιτική τους

4. Στην ελληνιστική εποχή η μορφή της ελληνικής γλώσσας που προέκυψε και διαδόθηκε ήταν η:

- α. γραμμική Β΄
- β. αλφαβητική
- γ. Κοινή Ελληνική ή απλώς Κοινή
- δ. ιερογλυφική

5. Οι άρχοντες της ρωμαϊκής δημοκρατίας (Res publica) που συγκέντρωναν όλες τις προηγούμενες βασιλικές εξουσίες ήταν οι:

- α. τιμητές
- β. δήμαρχοι
- γ. ύπατοι
- δ. ταμίες

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω όρους: *μετοίκιο, λοχίτιδα εκκλησία*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να εξηγήσετε τη σημασία που είχε η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής από τον M. Ventris και τον J. Chadwick.

(μονάδες 10)

2.β. Ποια διοικητικά μέτρα υιοθέτησε ο Ιουστινιανός και πού αποσκοπούσαν;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Πausανίας	α. μάχη του Μαραθώνα
2. Θεμιστοκλής	β. μάχη των Θερμοπυλών
3. Κίμων	γ. ναυμαχία της Σαλαμίνας
4. Μιλτιάδης	δ. μάχη των Πλαταιών
5. Λεωνίδας	ε. μάχη στον Ευρυμέδοντα ποταμό
6. Φίλιππος Β΄	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο φαραώ Ακενατών προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
2. Οι μυκηναϊκές τοιχογραφίες είχαν δεχτεί στην αρχή τη μινωική επίδραση.
3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η επέκτασή της και η δημοκρατία.
4. Τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
5. Μετά την πτώση των τυραννικών καθεστώτων, περίπου στα τέλη του 6ου αι. π.Χ., στις περισσότερες πόλεις επιβλήθηκαν εκ νέου ολιγαρχικά καθεστώτα.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *Καλλίειος συνθήκη*, *νομοδιδάσκαλοι*.

(μονάδες 10+5 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Με ποια μέτρα ο Περικλής ενίσχυσε τον δημοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος της Αθήνας;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν η συμβολή του Μουσείου και της Βιβλιοθήκης στην ανάδειξη της Αλεξάνδρειας ως σημαντικού πολιτιστικού κέντρου της ελληνιστικής εποχής;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με ιστορικές περιόδους/εποχές που προσδιορίζονται από τα στοιχεία της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Τιβέριος Γράκχος	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Κλεισθένης	β. μυκηναϊκός πολιτισμός
3. Περικλής	γ. Αρχαϊκή εποχή
4. Άτταλος Α΄	δ. Ομηρική εποχή
5. Οκταβιανός	ε. Αυγούστεια Ρώμη
	στ. Κλασική εποχή
	ζ. ελληνιστικοί χρόνοι

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο δεύτερος ελληνικός αποικισμός κατευθύνθηκε κυρίως προς τα μικρασιατικά παράλια.
2. Η περιοχή απέναντι από την Κύπρο ονομάστηκε Ιωνία.
3. Ο Λυκούργος και ο Εφιάλτης ήταν τύραννοι.
4. Στη διαδικασία εξέλιξης των πολιτευμάτων η δημοκρατία διαδέχθηκε την τυραννίδα.
5. Η *σάρισα* ήταν το δόρυ του μακεδονικού πεζικού.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *χορηγία*, *ρωμαϊκή δημοκρατία (Res publica)*.

(μονάδες 7 + 8 =15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιες περιόδους διακρίνονται τα γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου και ποια η συνολική του διάρκεια;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι και ποιους πολιτικούς ρόλους επιτελούσαν;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Κατά τη μυκηναϊκή εποχή, οι τελεστές ήταν σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση.
2. Κύρια πηγή πληροφοριών για την ομηρική εποχή, εκτός της αρχαιολογικής έρευνας, είναι τα ομηρικά έπη.
3. Η ίδρυση της Α΄ Αθηναϊκής συμμαχίας ήταν απόλυτα εναρμονισμένη με τις επιδιώξεις της Σπάρτης με στόχο την ηγεμονία της λακωνικής πόλης.
4. Η πανελλήνια συμμαχία είχε αμυντικό και επιθετικό χαρακτήρα με ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.
5. Την εκτελεστική εξουσία, την περίοδο της δημοκρατίας στη Ρώμη, ασκούσαν οι δύο ύπατοι.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Οι ευγενείς, κατά την Αρχαϊκή εποχή, αποκαλούνταν και:

- α. εσθλοί
- β. τύραννοι
- γ. δυνατοί
- δ. τιμητές

2. Ηγεμονική θέση μεταξύ των ελληνικών πόλεων-κρατών μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο απέκτησε:

- α. η Αθήνα
- β. η Θήβα
- γ. η Σπάρτη
- δ. η Κόρινθος

3. Οι Μακεδόνες επιβλήθηκαν στρατιωτικά στις πόλεις της νοτίου Ελλάδας:

α. με το Συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.)

β. με τη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.)

γ. με τη μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.)

δ. με τη μάχη των Λεύκτρων (371 π.Χ.)

4. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

α. ολιγαρχικό

β. απόλυτη μοναρχία

γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλευτικό σώμα.

δ. τυραννίδα

5. Η ίδρυση της Ρώμης, σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα, αποδίδεται στους:

α. Αιγύπτιους

β. Έλληνες αποίκους

γ. Δωριείς

δ. Ετρούσκους

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *θολωτοί τάφοι, θρησκευτικός συγκρητισμός.*

(μονάδες 8+7=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν στην οικονομική κρίση του ομηρικού κόσμου;

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα αποτελέσματα των κοινωνικών αγώνων των πληβείων κατά τον 5^ο αι. π.Χ.;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η δυσκολία στην απόδοση και εκμάθηση της ιερογλυφικής γραφής απαιτούσε ειδίκευση.
2. Ανώτατος άρχοντας ενός μυκηναϊκού ανακτόρου ήταν ο βασιλεύς.
3. Κύριο μέσο συναλλαγής κατά την Ομηρική Εποχή ήταν τα νομίσματα.
4. Οι τύραννοι ήταν συνήθως ευγενείς που αναρριχήθηκαν στην εξουσία χάρη στην υποστήριξη των κατώτερων κοινωνικών ομάδων.
5. Κατά την ελληνιστική εποχή οι φυσικές επιστήμες καλλιεργήθηκαν από τον Αρχιμήδη το Συρακούσιο.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ως Κλασική εποχή ορίζουν οι ιστορικοί :

- α. την περίοδο από το τέλος του μυκηναϊκού πολιτισμού μέχρι το τέλος των Περσικών πολέμων
- β. την περίοδο από το τέλος των Περσικών πολέμων έως και τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου
- γ. τους λεγόμενους «σκοτεινούς χρόνους»
- δ. την εποχή των διαδόχων του Μ. Αλεξάνδρου

2. Τη μακεδονική φάλαγγα συγκροτούσαν οι:

- α. ακοντιστές
- β. ιππείς
- γ. πεζέταιροι
- δ. τοξότες

3. Κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη πατρίκιοι ήταν:

- α. οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες
- β. οι προϊταλιώτες κάτοικοι
- γ. όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών
- δ. οι Ετρούσκοι

4. Ο Τιβέριος Γράκχος πρότεινε την ψήφιση:

- α. του διατάγματος του Καρακάλλα
- β. της Δωδεκαδέλτου
- γ. του θεσμού της δουλοπαροικίας
- δ. του αγροτικού νόμου

5. Η μορφή του πολιτεύματος που εγκαθίδρυσε ο Αύγουστος ονομάστηκε:

- α. Ηγεμονία (Principatus)
- β. στρατιωτική αναρχία
- γ. ρωμαϊκή πολιτεία (Res publica)
- δ. ρωμαϊκή οικουμένη

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *διάταγμα του Καρακάλλα*, *Corpus juris civilis* (αστικό δίκαιο).

(7+8=15 μονάδες)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σημασία του νικηφόρου αποτελέσματος των Περσικών πολέμων για την ιστορική πορεία των Ελλήνων;

(13 μονάδες)

2.β. Με ποιες ενέργειες ο Διοκλητιανός μετέβαλε το πολίτευμα της αυτοκρατορίας σε *Απόλυτη Μοναρχία* (*Dominatus*);

(12 μονάδες)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αρχαία Αίγυπτο άνθρωποι ταπεινής κοινωνικής προέλευσης έφτασαν να καταλάβουν σημαντικά αξιώματα.
2. Οι Αχαιοί με την τρωική εκστρατεία είναι πιθανό να επιδίωκαν τον έλεγχο των στενών του Ελλήσποντου.
3. Ο Κίμων ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας περιορίζοντας τη δύναμη της αριστοκρατικής παράταξης.
4. Κατά την Κλασική εποχή η φιλοσοφική σκέψη τοποθέτησε στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον άνθρωπο.
5. Η σφαιρικότητα της γης και η διπλή κίνησή της δεν είχαν μελετηθεί καθόλου κατά την ελληνιστική περίοδο.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η στενοχωρία ήταν πρόβλημα που προέκυψε από:

- α. τη διάψευση των προσδοκιών των ανθρώπων της αρχαϊκής εποχής
- β. την αύξηση του πληθυσμού και τις περιορισμένες εκτάσεις γης
- γ. την έλλειψη πρώτων υλών
- δ. τις εσωτερικές πολιτικές κρίσεις

2. Κατά την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη τις βασιλικές δικαιοδοσίες έλεγχαν δύο σώματα :

- α. οι δήμαρχοι και οι ύπατοι
- β. η φρατρική και η λοχίτιδα εκκλησία
- γ. οι τιμητές και οι δικτάτορες
- δ. η σύγκλητος και η εκκλησία του λαού

3. Είχε φτάσει σε σημείο να αποστρέφεται καθετί το ελληνικό ο:

- α. Κάτων ο Τιμητής
- β. Γάιος Γράκχος
- γ. Τιβέριος Γράκχος
- δ. Οκταβιανός

4. Η σύγκλητος αναγόρευσε τον Οκταβιανό σε:

- α. δικτάτορα
- β. αυτοκράτορα
- γ. Αύγουστο
- δ. στρατηγό

5. Οι ελεύθεροι εξαρτημένοι καλλιεργητές ξένου κλήρου κατά τον 3ο αι. μ.Χ. είναι γνωστοί ως:

- α. πραιτωριανοί
- β. πελάτες
- γ. κολωνοί
- δ. πληβείοι

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *αυτάρκεια (πόλη-κράτος), αγροτικός νόμος.*

(5+10=15 μονάδες)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια άποψη έχει διατυπωθεί για τις πολιτικές επιδιώξεις του Μ. Αλεξάνδρου και πώς τεκμηριώνεται;

(12 μονάδες)

2.β. Κάτω από ποιες ιδεολογικές επιδράσεις συντελέστηκε η διαίρεση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας τον 4^ο αι. μ.Χ. και πώς επικυρώθηκε;

(13 μονάδες)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ισοκράτης	α. προστασία των ηθών της ρωμαϊκής πολιτείας
2. Τιβέριος Γράκχος	β. μακεδονική φάλαγγα
3. Φίλιππος Β΄	γ. πανελλήνια ιδέα
4. Μ. Αλέξανδρος	δ. αγροτικός νόμος
5. Κίμων	ε. εκστρατεία κατά των Περσών
6. Κάτων ο Τιμητής	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι δεσμοί των αποικιών με τις μητέρες-πόλεις, κατά την αρχαϊκή εποχή, ήταν σχέσεις εξάρτησης.
2. Ο Πυθέας ο Μασσαλιώτης έφτασε, κατά την ελληνιστική εποχή, ως το βόρειο άκρο της Αγγλίας.
3. Στη Ρώμη, κατά την περίοδο της βασιλείας, την εκτελεστική εξουσία ασκούσαν οι δύο ύπατοι.
4. Ο Κάτων είχε ελληνική παιδεία.
5. Το ρωμαϊκό κράτος, ιδιαίτερα κατά το 2^ο αιώνα μ. Χ., δημιούργησε συνθήκες άνεσης και ευημερίας σε μεγάλο μέρος των υπηκόων του.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *δούλοι (ομηρικής εποχής), ισηγορία, πελάτες.*

(μονάδες 5+5+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η σχέση των «λαών της θάλασσας» με την παρακμή των Μυκηναίων;

(μονάδες 12)

2.β. Τι συμφωνήθηκε στο συνέδριο της Κορίνθου (337 π.Χ.) ανάμεσα στον Φίλιππο Β΄ και στις ελληνικές πόλεις;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. εγκαθίδρυση της Ηγεμονίας (Principatus)
- β. σύσταση πανελλήνιας ένωσης υπό τον Φίλιππο Β΄
- γ. ίδρυση της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας
- δ. Σικελική εκστρατεία
- ε. εκλογή του Τιβέριου Γράκχου στο αξίωμα του δημάρχου

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1. Ο φαραώ Ακενατών προσπάθησε να εξαλείψει την πολυθεΐα.
- 2. Οι μυκηναϊκές τοιχογραφίες και οι αγγειογραφικές παραστάσεις είχαν δεχτεί αρχικά μινωική επίδραση.
- 3. Οι βασικές προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης-κράτους ήταν η ελευθερία, η εδαφική επέκταση και η δημοκρατία.
- 4. Τιμοκρατικό ονομάστηκε το πολίτευμα που βασίστηκε στην επικράτηση των ευγενών.
- 5. Το πολίτευμα στη Ρώμη παρέμεινε αναλλοίωτο από την ίδρυσή της μέχρι και την εποχή του Αυγούστου.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *στωική φιλοσοφία, πραιτωριανοί*.

(μονάδες 7+8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς δημιουργήθηκαν τα ομηρικά έπη και ποιο ήταν το περιεχόμενό τους;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιο ήταν το περιεχόμενο του αγροτικού νόμου που πρότεινε για ψήφιση ο Τιβέριος Γράκχος, όταν εκλέχθηκε δήμαρχος;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην αποκρυπτογράφηση της αρχαίας αιγυπτιακής γραφής βοήθησε το κείμενο της στήλης της Ροζέτας.
2. Η πληθυσμιακή αύξηση προς τα τέλη του 9ου αι. π.Χ προκάλεσε την οικονομική ευημερία των ομηρικών κοινοτήτων.
3. Στα ορυχεία της Αθήνας της κλασικής εποχής απασχολούνταν κυρίως δούλοι.
4. Οι ιστορικοί Θουκυδίδης και Ξενοφών κατέγραψαν γεγονότα των περσικών πολέμων.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής επιδίωξε την αποκατάσταση των παλαιών ρωμαϊκών ηθών.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Την ηγεμονία των Ελλήνων, μετά τους Σπαρτιάτες, ανέλαβαν οι:

- α. Κορίνθιοι
- β. Μακεδόνες
- γ. Θηβαίοι
- δ. Αθηναίοι

2. Ο Φίλιππος Β΄ στα βόρεια σύνορα του κράτους του αντιμετώπισε τους:

- α. Ιλλυριούς και τους Παίονες
- β. Αθηναίους και τους Κορινθίους
- γ. Πέρσες
- δ. Θηβαίους και τους Κορινθίους

3. Το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια ήταν:

- α. ολιγαρχικό
- β. απόλυτη μοναρχία
- γ. μια μορφή βασιλείας που περιοριζόταν από βουλή
- δ. τυραννίδα

4. Η Δωδεκάδελτος αποτελεί καταγραφή του εθνικού δικαίου των:

α. Αθηναίων

β. Ρωμαίων

γ. Σπαρτιατών

δ. Θουρίων

5. Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Οκταβιανός Αύγουστος:

α. χρησιμοποίησε αυταρχικές μεθόδους άσκησης της εξουσίας

β. εφάρμοσε, στην κατανομή της εξουσίας, συμβιβαστική πολιτική

γ. αδιαφόρησε για την ειρήνη και ασφάλεια του Ρωμαϊκού κράτους

δ. αδιαφόρησε απολύτως για την ανάπτυξη της γεωργίας

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *ραψωδοί, οπλιτική φάλαγγα*.

(μονάδες 5+10 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η κοινωνική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 15)

2.β. Με ποια μέτρα ο Γάιος Γράκχος προσπάθησε τον 2ο αι. π.Χ. να ανακουφίσει οικονομικά τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα, περιορίζοντας ταυτόχρονα τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών εναντίον τους;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η συστηματική οργάνωση της γεωργίας στην αρχαία Αίγυπτο τελούσε υπό την επίβλεψη του φαραώ.
2. Τα ομηρικά έπη παρουσίαζαν μια φανταστική εικόνα της ζωής.
3. Ο Εφιάλτης ήταν αρχηγός της αριστοκρατικής μερίδας στην κλασική Αθήνα.
4. Η επεκτατική πολιτική του Φιλίππου Β΄ ήταν συνδεδεμένη με τη στρατιωτική οργάνωση του βασιλείου του.
5. Η παράδοση αναφέρει ως ιδρυτή του ρωμαϊκού κράτους τον Ρωμύλο, απόγονο του Αινεία.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. Θηβαϊκή ηγεμονία
- β. μάχη στη Χαιρώνεια
- γ. αγροτικός νόμος του Τιβέριου Γράκχου
- δ. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- ε. εμφάνιση του θεσμού των δημάρχων στην αρχαία Ρώμη

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *γεωμετρική τέχνη*, *Ηγεμονία (Principatus)*.

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση και ο χαρακτήρας του αρχαίου αιγυπτιακού κράτους;

(μονάδες 12)

2.β. Σε ποιους λόγους αποδίδεται η μαζική παραγωγή βιβλίων κατά την ελληνιστική εποχή και πώς αποτιμάται ως προς το περιεχόμενό της;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. ανασκαφές του Ερικού Σλήμαν στις Μυκήνες
- β. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- γ. Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος
- δ. καταγραφή του εθνικού δικαίου στη Ρώμη (Δωδεκάδελτος)
- ε. τέλος της εποχής του Οκταβιανού Αυγούστου

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

- 1. Ο φαράώ Αμένοφισ Δ΄ επιχείρησε να εισαγάγει στην αρχαία Αίγυπτο τη μονοθεΐα.
- 2. Η γραμμική Β΄ γραφή δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί.
- 3. Οι μεταρρυθμίσεις του Εφιάλτη διεύρυναν τη δημοκρατική λειτουργία στην αρχαία Αθήνα.
- 4. Κατά τα ελληνιστικά χρόνια ο θεσμός της δουλείας υποχώρησε.
- 5. Οι πατρίκιοι ήταν η προνομιούχος τάξη στην αρχαία Ρώμη.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *μετοίκιο, σάρισα*.

(μονάδες 10 + 5 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια και ποια τα χαρακτηριστικά του;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν οι σπουδαιότεροι εκπρόσωποι της εκτελεστικής εξουσίας στη δημοκρατική Ρώμη και ποια τα γνωρίσματα της εξουσίας τους;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Ε. Σλήμαν	α. αγροτικός νόμος
2. Μ. Ventris	β. μακεδονική φάλαγγα
3. Λυκούργος	γ. ανασκαφές στις Μυκήνες
4. Κίμων	δ. πολεοδομικός σχεδιασμός Πειραιά
5. Περικλής	ε. πανελλήνια ιδέα
6. Ιππόδαμος	στ. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β' γραφής
7. Ισοκράτης	ζ. διαδέχθηκε τον Εφιάλτη στην αρχηγία της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
8. Φίλιππος Β'	η. ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης στην Αθήνα
9. Μ. Αλέξανδρος	θ. εκστρατεία κατά των Περσών
10. Τιβέριος Γράκχος	ι. νομοθέτης στην Αθήνα
11. Δράκων	

(μονάδες 10)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *Κοινή Ελληνική (ή Κοινή), φρατρική (εκκλησία).*

(μονάδες 10+5=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Πώς εξελίχθηκαν οι επιστήμες της αστρονομίας και της ιατρικής στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια σημαντικά ιστορικά γεγονότα σφράγισαν την περίοδο από την απόσυρση του Διοκλητιανού από την εξουσία ως την πλήρη επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση, μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): φόρος, μετοίκιο, αποζημίωση, άμεση, θρησκευτικός, εισφορά, ταμείο.

«Την εποχή του Περικλή(1) φορολογία δεν υπήρχε στην Αθήνα. Μόνο οι εγκαταστημένοι από άλλες πόλεις στην Αθήνα πλήρωναν το(2) Σημαντικό έσοδο του κράτους ήταν η έμμεση φορολογία, που επιβαλλόταν για τα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα από τα αθηναϊκά λιμάνια και κυρίως από το λιμάνι του Πειραιά. Εκτός όμως από τις τακτικές αυτές(3) οι Αθηναίοι επέβαλλαν στους συμμάχους πολλές φορές έκτακτη φορολογία, κυρίως με τη μορφή πολεμικών(4). Βασική πηγή εσόδων από έκτακτες εισφορές ήταν ο θεσμός της λειτουργίας. Πρόκειται για δαπάνες στρατιωτικών και(5) εκδηλώσεων.»

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. μάχη στη Μαντίνεια - πτώση της Θηβαϊκής ηγεμονίας
- β. πρόταση για ψήφιση του αγροτικού νόμου από τον Τιβέριο
- γ. επανεμφάνιση γραφής στον ελλαδικό χώρο – αλφαβητική γραφή
- δ. αναγνώριση Σπαρτιατικής ηγεμονίας από ελληνικές πόλεις
- ε. Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *άνακτας, οπλιτική φάλαγγα*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι εκκλησίες που λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος και ποιες αρμοδιότητες είχαν;

(μονάδες 13)

2.β. Να αναφέρετε τις ενέργειες του Μ. Κωνσταντίνου, με τις οποίες προέβαλε και ενίσχυσε τον Χριστιανισμό.

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. μάχη στα Λεύκτρα - άνοδος της Θηβαϊκής ηγεμονίας
- β. διάλυση του μυκηναϊκού κόσμου
- γ. πανελλήνιο συνέδριο της Κορίνθου (αμυντική συμμαχία κατά των Περσών)
- δ. διάταγμα του Καρακάλλα
- ε. πρόταση για ψήφιση του αγροτικού νόμου από τον Τιβέριο Γράκχο

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση, μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): Ελευσίνιος, Σάραπης, Πλούτωνας, συγκρητισμός, Διονυσιακός, ελληνιστικός, Πτολεμαίος.

«Εκτός από τις παραδοσιακές λατρείες, επικράτησαν κυρίως λατρείες με μυστηριακό χαρακτήρα, όπως τα(1) μυστήρια, οι(2) τελετές και τα μυστήρια της Ίσιδας, του Μίθρα και της Κυβέλης. Παράλληλα, δημιουργήθηκαν και καινούργιες, όπως συνέβη με τη λατρεία του(3). Τη λατρεία του επέβαλε στην Αίγυπτο ο(4). Η τεχνητή αυτή συνένωση ποικίλων θρησκευτικών δοξασιών και η διαμόρφωση νέων λατρειών είναι γνωστή με τον όρο θρησκευτικός(5).»

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *βασιλεύς (μυκηναϊκής εποχής), λοχίτιδα εκκλησία.*

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η πολιτική οργάνωση στην αρχαία Αίγυπτο;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια ήταν η στάση του Μ. Κωνσταντίνου στο θέμα της αυτοκρατορικής λατρείας;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση της γεωργίας στην Αίγυπτο ήταν υπό την επίβλεψη του κράτους.
2. Ο Ερίκος Σλήμαν αποκρυπτογράφησε τη γραμμική Β΄ γραφή.
3. Η ομηρική εποχή έχει χαρακτηριστεί και ελληνικός μεσαίωνας.
4. Ο Κάτων ο Τιμητής αγαπούσε οτιδήποτε ήταν ελληνικό.
5. Το διάταγμα του Καρακάλλα έδινε το δικαίωμα του Ρωμαίου πολίτη σε όλους τους ελεύθερους κατοίκους της αυτοκρατορίας.

(μονάδες 5)

(II) Να τοποθετήσετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το αρχαιότερο:

- α. αναγόρευση του Οκταβιανού σε *Αύγουστο*
- β. συγκρότηση της *Res publica*
- γ. μεταρρυθμίσεις των Γράκχων
- δ. ίδρυση της Ρώμης
- ε. επικράτηση της *Pax Romana*

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *θρησκευτικός συγκρητισμός*, *πελάτες*.

(μονάδες 5+10 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αλλαγές επέφερε η καταγραφή των νόμων στις πόλεις-κράτη (τέλη 7^{ου}-αρχές 6^{ου} αι. π.Χ.);

(μονάδες 12)

2.β. Ποια ήταν η πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου στον οικονομικό τομέα;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα ιστορικά πρόσωπα της στήλης Α με τις ιστορικές περιόδους της στήλης Β. Δύο (2) στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Κάτων ο Τιμητής	α. Δημοκρατική Ρώμη
2. Περικλής	β. Ύστερη εποχή του χαλκού
3. Σόλων	γ. Αρχαϊκή εποχή
4. Άτταλος Α΄	δ. Περίοδος του Νέου Βασιλείου (Αίγυπτος)
5. Οκταβιανός	ε. Αυγούστεια Ρώμη
	στ. Κλασική εποχή
	ζ. Ελληνιστική εποχή

(μονάδες 5)

(II) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Τη γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογράφησε ο Ερίκος Σλήμαν.
2. Ο πρώτος ελληνικός αποικισμός πραγματοποιήθηκε τον 6^ο αι. π.Χ.
3. Ο Εφιάλτης ήταν ηγέτης της αριστοκρατικής παράταξης.
4. Οι Θηβαίοι νίκησαν τους Σπαρτιάτες στα Λεύκτρα της Βοιωτίας το 371 π.Χ.
5. Η σάρισα ήταν το δόρυ του μακεδονικού πεζικού.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων: *χορηγία, αγροτικός νόμος (133 π.Χ.)*

(μονάδες 5+10=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Σε ποιες περιόδους διακρίνονται τα γεγονότα του Πελοποννησιακού πολέμου και ποια η συνολική του διάρκεια;

(μονάδες 10)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πληβείοι;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(Ι) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Η παρακολούθηση των πλημμυρών του Νείλου βοήθησε τους Αιγύπτιους στην ανάπτυξη:

- α. φιλοσοφικής σκέψης
- β. του μονοθεϊσμού
- γ. δημοκρατικών αντιλήψεων
- δ. αστρονομικών και γεωμετρικών γνώσεων

2. Ο «θησαυρός του Ατρέως» είναι το σπουδαιότερο δείγμα:

- α. μυκηναϊκού μεγάρου
- β. πυραμίδας
- γ. μυκηναϊκού ανακτόρου
- δ. θολωτού τάφου

3. Η βουλή των γερόντων κατά την ομηρική εποχή:

- α. δεν επηρέαζε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
- β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
- γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία
- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

4. Η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις του ελληνικού κόσμου ήταν συνέπεια:

- α. του Πελοποννησιακού πολέμου
- β. των περσικών πολέμων
- γ. του Κορινθιακού πολέμου
- δ. της Θηβαϊκής ηγεμονίας

5. Ήταν αντίθετος με την πολιτική της πανελλήνιας ιδέας ο:

α. Μ. Αλέξανδρος

β. Ισοκράτης

γ. Δημοσθένης

δ. Φίλιππος Β΄

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ο Ερίκος Σλήμαν πραγματοποίησε ανασκαφές στις Μυκήνες.
2. Για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων ο βασιλεύς της ομηρικής εποχής συγκαλούσε σε σύνοδο το πλήθος.
3. Ο Βοιωτικός ή Κορινθιακός πόλεμος τελείωσε με τη σύναψη της Ανταλκιδείου ειρήνης.
4. Η Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου έγινε περισσότερο γνωστή για τον βωμό του Διός.
5. Η ψήφιση των νόμων της Ρώμης και η εκλογή των κατώτερων αρχόντων αποτελούσαν δικαιοδοσία της λοχίτιδας εκκλησίας.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: στενοχωρία, μακεδονική φάλαγγα.

(μονάδες 5+10 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν η εξέλιξη της γραφής στον ελλαδικό χώρο κατά την ομηρική εποχή;

(μονάδες 15)

2.β. Ποιοι ήταν οι στόχοι της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας των Γράκων και ποια τα αποτελέσματά της;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. χορηγία	α. αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο
2. τριηραρχία	β. έξοδα επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες εορτές
3. εστίαση	γ. τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια
4. αρχιθεωρία	δ. συντήρηση και εξοπλισμός μιας τριήρους
5. γυμνασιαρχία	ε. έξοδα δείπνου μιας φυλής σε θρησκευτικές εορτές
6. θεωρικά	

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη *Σωστό* ή *Λάθος* δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση:

- Κατά την αρχαϊκή εποχή, οι πολίτες δεν συμμετείχαν στη διαχείριση των κοινών και δεν έπαιρναν μέρος στη λήψη των αποφάσεων.
- Οι τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών (ελευθερία, αυτονομία και αυτάρκεια) αποτέλεσαν τροχοπέδη για την οργάνωση των Ελλήνων σε ενιαίο κράτος.
- Ο θεσμός των λειτουργιών, δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυνε εξίσου όλους τους Αθηναίους.
- Ο Μ. Αλέξανδρος κατά την άσκηση της πολιτικής του αγνόησε τα πολιτιστικά στοιχεία της παράδοσης των λαών της Ανατολής.
- Η οικουμενικότητα του ελληνιστικού πολιτισμού φανερώνεται από την επικράτηση της ελληνικής γλώσσας.

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *άνακτας (μυκηναϊκός πολιτισμός), διάταγμα του Καρακάλλα.*

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αποφάσεις πήρε η πανελλήνια ένωση των ελληνικών πόλεων κρατών, πλην της Σπάρτης, στην Κόρινθο το 337 π.Χ;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιο ήταν το έργο των τιμητών κατά την περίοδο της δημοκρατίας στο ρωμαϊκό κράτος (Res publica);

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με στοιχεία της στήλης Β. Ένα (1) στοιχείο της στήλης Α περισσεύει.

A	B
1. Φίλιππος Β'	α. «τριακοντούται σπονδαί»
2. Ιππόδαμος	β. χωροταξικός σχεδιασμός Πειραιά
3. Περικλής	γ. νίκη στις εκβολές του ποταμού Ευρυμέδοντα (467 π.Χ.)
4. Κίμων	δ. νομοθέτης στη Σπάρτη
5. Εφιάλτης	ε. νικητής στη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.)
6. Λυκούργος	

(μονάδες 5)

(II) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση, μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): βουλή, πατρίκιοι, αυτοκράτορας, σύγκλητος, πληβείοι, πελάτες, βασιλιάς.

«Η ρωμαϊκή κοινωνία την περίοδο της βασιλείας συγκροτείται κοινωνικά από τρεις τάξεις [...]:(1) ονομάζονταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες, οι οποίες με τα άμεσα μέλη και τα παρακλάδια τους αποτελούσαν τα ρωμαϊκά γένη [...].(2) ήταν αυτοί που ζούσαν κοντά στις παλαιές μεγάλες οικογένειες ως υπήκοοι και δέχονταν την προστασία τους. Επρόκειτο μάλλον για τους προϊταλιώτες κατοίκους, δηλαδή τους Λίγυρες [...].(3) ήταν όλοι οι νεότεροι κάτοικοι της Ρώμης και των γύρω περιοχών [...]. Την περίοδο της βασιλείας αρχηγός του κράτους ήταν ο(4) [...]. Τις βασιλικές δικαιοδοσίες έλεγχαν δύο σώματα: η(5) και η εκκλησία του λαού.».

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε τους παρακάτω όρους: *βουλή των γερόντων, στρατιωτική αναρχία (κρίση του αυτοκρατορικού θεσμού).*

(μονάδες 7+8 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Να αναφερθείτε στην ανάπτυξη του θεσμού της δουλείας στην πόλη-κράτος.

(μονάδες 10)

2.β. Ποια ήταν τα σημαντικά ιστορικά γεγονότα που σφράγισαν το χρονικό διάστημα μέχρι την επικράτηση του Μ. Κωνσταντίνου;

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η οργάνωση του αιγυπτιακού κράτους είχε χαρακτήρα θεοκρατικό.
2. Οι Αχαιοί με την τρωική εκστρατεία πιθανόν επιδίωκαν τον έλεγχο των στενών του Ελλήσποντου.
3. Οι δεσμοί των αποικιών με τις μητέρες-πόλεις ήταν πάντα στενοί (δεύτερος ελληνικός αποικισμός, 8ος-6ος αι. π.Χ.).
4. Ο Κίμων, εκπρόσωπος της δημοκρατικής παράταξης στην Αθήνα, ήταν κατά της συνεργασίας με τη Σπάρτη.
5. Την εποχή του Περικλή θεσπίστηκε χρηματική αποζημίωση για τους κληρωτούς άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές.
6. Η πανελλήνια ιδέα ήταν μια νέα πολιτική έκφραση που διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. από τον ρήτορα Δημοσθένη.
7. Στο συνέδριο της Κορίνθου το 337 π.Χ. συμμετείχαν όλες οι ελληνικές πόλεις πλην της Αθήνας.
8. Ο Μ. Αλέξανδρος οργάνωσε τη μακεδονική φάλαγγα.
9. Ο τίτλος του *Αυγούστου* απέδιδε στον Οκταβιανό θεϊκές ιδιότητες.
10. Τον 3ο αι. μ.Χ. δημιουργήθηκε ο θεσμός της δουλοπαροικίας, δηλαδή των εξαρτημένων από τη μεγάλη γαιοκτησία καλλιεργητών.

(μονάδες 10)

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων: *βουλή των γερόντων (ομηρικών κοινωνιών), λειτουργία.*

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αίτια που συνέβαλαν στην ίδρυση των αποικιών από τους Έλληνες κατά τον δεύτερο αποικισμό;

(μονάδες 15)

2.β. Να καταγράψετε τα χαρακτηριστικά των τριών εκκλησιών που λειτούργησαν προοδευτικά στο ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της δημοκρατίας (Res publica).

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην Γκίζα της Αιγύπτου οικοδομήθηκαν οι πυραμίδες του Χέοπος, του Χεφρήνος και του Μυκερίνου.
2. Η αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής πραγματοποιήθηκε από τον Ερρίκο Σλήμαν.
3. Οι τρεις βασικές προϋποθέσεις για την ύπαρξη της πόλης-κράτους: ελευθερία, αυτονομία και αυτάρκεια, οδήγησαν στην οργάνωση των Ελλήνων σε ενιαίο κράτος.
4. Οι δήμαρχοι στη Ρώμη την εποχή της δημοκρατίας (*Res publica*) θεωρούνταν πρόσωπα ιερά και απαραβίαστα.
5. Η προσπάθεια του Κάτωνα είχε αποτελέσματα σε μικρό χρονικό διάστημα.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Κατά την κλασική περίοδο, η ιστοριογραφία εκπροσωπήθηκε κυρίως από τον:
 - α. Σωκράτη
 - β. Θουκυδίδη
 - γ. Σοφοκλή
 - δ. Ισοκράτη
2. Στους ελληνιστικούς χρόνους, καταφεύγουν στις μεγαλουπόλεις για καλύτερη τύχη, οι:
 - α. δούλοι
 - β. γηγενείς εργάτες και μικροκαλλιεργητές
 - γ. δουλοπάροικοι
 - δ. έμποροι και βιοτέχνες
3. Η λοχίτιδα εκκλησία στην αρχαία Ρώμη εκπροσωπούσε:

- α. τους πατρικίους
- β. τους πληβείους
- γ. το σύνολο των Ρωμαίων
- δ. όλους τους στρατευμένους Ρωμαίους

4. Με τον αγροτικό νόμο του Τιβέριου Γράχου:

- α. προβλεπόταν η αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες
- β. ολοκληρώθηκε η κωδικοποίηση του ρωμαϊκού εθιμικού δικαίου
- γ. θεμελιώθηκε το δημοκρατικό πολίτευμα της Ρώμης
- δ. οργανώθηκε η εγκατάσταση αγροτών στις κατακτημένες από τους Ρωμαίους περιοχές

5. Με το *Διάταγμα του Καρακάλλα*:

- α. θεσπίστηκε ο αγροτικός νόμος
- β. καταργήθηκε η σύγκλητος
- γ. όλοι οι ελεύθεροι κάτοικοι της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας αναγνωρίστηκαν ως Ρωμαίοι πολίτες
- δ. δημιουργήθηκε το συμβούλιο του αυτοκράτορα

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων: *εκκλησία του δήμου* (*Ομηρική εποχή*), *γυμνασιαρχία*, *σάρισα*.

(μονάδες 5+5+5 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποια ήταν τα αποτελέσματα του δεύτερου ελληνικού αποικισμού στην οικονομία των πόλεων-κρατών;

(μονάδες 12)

2.β. Ποια διαφορά παρατηρείται στην αντίδραση του δυτικού και του ανατολικού τμήματος της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας κατά την εισβολή των γερμανικών φύλων, μετά το θάνατο του Μ. Θεοδοσίου;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Πηγή κάθε εξουσίας στα μυκηναϊκά βασίλεια ήταν ο *λααγέτας*.
2. Η πόλη-κράτος περιελάμβανε το άστυ και τυχόν αποικίες που είχαν ιδρυθεί.
3. Μια από τις *λειτουργίες* ήταν και η *εστίαση*.
4. Η Αντιόχεια και η Αλεξάνδρεια άκμασαν κατά την αρχαϊκή εποχή.
5. Στην αρχαία Ρώμη οι πληβείοι βρίσκονταν στην ίδια μοίρα με τους δούλους.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα με χρονολογική σειρά (ξεκινώντας από το αρχαιότερο):

- α. αποκρυπτογράφηση της γραμμικής Β΄ γραφής
- β. τέλος της βασιλείας στη Ρώμη
- γ. συνέδριο της Κορίνθου υπό τον Αλέξανδρο
- δ. θάνατος του Φιλίππου Β΄
- ε. μεταρρυθμίσεις του Σόλωνα

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *στήλη της Ροζέτας*, *μακεδονική φάλαγγα*.

(μονάδες 9 + 6 =15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποια αντίληψη των αρχαίων Αιγυπτίων τους οδήγησε στην κατασκευή μεγάλων ταφικών μνημείων;

(μονάδες 15)

2.β. Κάτω από ποιες ιστορικές συνθήκες μεταβλήθηκε η αθηναϊκή συμμαχία σε ηγεμονία;

(μονάδες 10)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η στήλη της Ροζέτας, χάρη στην οποία έγινε δυνατή η αποκρυπτογράφηση των ιερογλυφικών, έφερε χαραγμένο κείμενο που υμνούσε τον Μ. Αλέξανδρο.
2. Η γραμμική Β΄ ήταν γραφή που χρησιμοποιήθηκε από ειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα.
3. Τα ελληνικά φύλα, που μετανάστευσαν στη Μ. Ασία κατά τον πρώτο ελληνικό αποικισμό, απέφυγαν να αναμειχθούν με γηγενείς πληθυσμούς.
4. Στην Α΄ Αθηναϊκή συμμαχία όλοι οι σύμμαχοι είχαν αρχικά τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις.
5. Ο Κάτων ο Τιμητής επιδίωξε την αποκατάσταση των παλαιών ρωμαϊκών ηθών.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ίδρυση της Αλεξάνδρειας
- β. τρωικός πόλεμος
- γ. ίδρυση της Ρώμης
- δ. Πελοποννησιακός πόλεμος
- ε. ίδρυση των Θουρίων

(μονάδες 5)

1.β. Να αποδώσετε το ιστορικό περιεχόμενο των όρων: *στωική φιλοσοφία, ύπατοι*.

(μονάδες 8+7 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες αλλαγές επέφερε η καταγραφή των νόμων στις πόλεις-κράτη, κατά τα τέλη του 7ου – αρχές 6ου αι. π.Χ.;

(μονάδες 10)

2.β. Να περιγράψετε το σύστημα διακυβέρνησης που εφαρμόστηκε στα ελληνιστικά βασίλεια και τις συνέπειες που αυτό είχε για τους πολίτες.

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Ανώτατος άρχοντας του μυκηναϊκού κράτους ήταν ο βασιλεύς.
2. Ο «θησαυρός του Ατρέως» αποτελεί το σπουδαιότερο δείγμα θολωτού τάφου.
3. Οι πρώτες ελληνικές κοινωνίες οργανώθηκαν με φυλετικά κριτήρια.
4. Η εφεύρεση και χρήση του νομίσματος διευκόλυνε τις οικονομικές σχέσεις κατά την αρχαϊκή εποχή.
5. Ο θεσμός των λειτουργιών, δηλαδή οι έκτακτες εισφορές, βάρυνε εξίσου όλους τους Αθηναίους.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα γεγονότα, αρχίζοντας από το αρχαιότερο και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο:

- α. ίδρυση αποικίας των Θουρίων
- β. Θηβαϊκή ηγεμονία
- γ. Α΄ Αθηναϊκή ή Δηλιακή συμμαχία
- δ. πρώτος ελληνικός αποικισμός
- ε. ναυμαχία της Σαλαμίνας

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *θεωρικά, θρησκευτικός συγκρητισμός.*

(μονάδες 7+8=15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το σύστημα διακυβέρνησης στα ελληνιστικά βασίλεια της Ανατολής;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιες ήταν οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις του Αυγούστου;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις, που ακολουθούν, ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Στην Αίγυπτο σκοπός των καλλιτεχνών ήταν να προβάλλουν τα επιτεύγματα των φαραώ.
2. Ο *οίκος* στα ομηρικά χρόνια ήταν μόνο ένα άθροισμα ανθρώπων με οικογενειακούς θεσμούς.
3. Το έργο και η δράση του Μ. Αλεξάνδρου περιορίστηκε στον πολιτικό τομέα.
4. Η παράδοση αναφέρει πως ιδρυτής της Ρώμης δεν ήταν ο Ρωμύλος.
5. Οι *τιμητές* στη διάρκεια της ρωμαϊκής δημοκρατίας (*Res publica*) ήταν δύο (2).

(μονάδες 5)

(II) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα, τα ακόλουθα γεγονότα:

- α. διάταγμα του Καρακάλλα
- β. δεύτερος ελληνικός αποικισμός
- γ. ανάληψη της αρχηγίας πανελλήνιας συμμαχίας από τον Αλέξανδρο
- δ. «τριακοντούτεις σπονδαί»
- ε. τρωική εκστρατεία

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βουλή των γερόντων* (Ομηρική εποχή), *δικτάτορας* (περίοδος ρωμαϊκής πολιτείας-*Res Publica*).

(μονάδες 8+7 = 15)

2ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιο ήταν το περιεχόμενο και ποιο το αποτέλεσμα της Βασιλείου (γνωστής και ως Ανταλκιδείου) ειρήνης;

(μονάδες 10)

2.β. Να καταγράψετε το περιεχόμενο και τη σημασία του Διατάγματος των Μεδιολάνων (313 μ.Χ.).

(μονάδες 15)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση και πτώση μία από τις ακόλουθες λέξεις (δύο λέξεις περισσεύουν): Τίρυνθα, λααγέτας, επέτες, βασιλεύς, υποτελής, άνακτας, Πύλος.

«Για την οργάνωση κάθε μυκηναϊκού κράτους δε διαθέτουμε επαρκή στοιχεία, με εξαίρεση τις πληροφορίες που μας δίνουν οι πινακίδες από το ανάκτορο της(1). Ανώτατος άρχοντας, σύμφωνα με τις πληροφορίες των πινακίδων, ήταν ο(2), κύριος του ανακτόρου απ' όπου πήγαζε κάθε εξουσία. Υποτελείς σε αυτόν ήταν τοπικοί άρχοντες, διοικητές περιφερειών. Ο τίτλος με τον οποίο τους αναγνωρίζουμε στις πινακίδες είναι(3). Στην τάξη των ευγενών αναφέρονται οι(4), δηλαδή οι ακόλουθοι. Σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση φαίνεται ότι ήταν οι τελεστές. Στους Μυκηναίους λιγότερο τιμητικός ήταν ο τίτλος(5). Έτσι ονομαζόταν ο επικεφαλής οποιασδήποτε ομάδας, ακόμα και ο αρχιτεχνίτης μιας ομάδας χαλκουργών.».

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Στην κορυφή της κοινωνικής πυραμίδας στην Αίγυπτο βρισκόταν ο φαραώ, ο οποίος ενσάρκωνε τον επίγειο θεό αλλά και το κράτος.
2. Ορισμένοι από τους τυράννους της αρχαϊκής εποχής αναδείχθηκαν σε καλούς ηγέτες, που φρόντισαν για την ανάπτυξη της πόλης τους.
3. Στο συνέδριο της Κορίνθου (481 π.Χ.) οι ελληνικές πόλεις συγκρότησαν αμυντική συμμαχία κατά των Περσών.
4. Οι πελάτες στην αρχαία Ρώμη ήταν οι Ρωμαίοι που ανήκαν στις παλαιές μεγάλες οικογένειες.
5. Ο Οκταβιανός διατήρησε την υψηλή εποπτεία της διοίκησης του ρωμαϊκού κράτους και μοιράστηκε τη διοίκηση των επαρχιών με τη σύγκλητο.

(μονάδες 5)

1β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των όρων: *θεσμός της λειτουργίας, φρατρική εκκλησία (ρωμαϊκή δημοκρατία-Res publica)*.

(μονάδες 9+6 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιοι συμμετείχαν και ποιες ήταν οι αποφάσεις του συνεδρίου της Κορίνθου (337 π.Χ.);
(μονάδες 12)

2.β. Ποιοι ήταν οι στόχοι της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας των Γράκχων και ποιο το τελικό αποτέλεσμά της;
(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι Αιγύπτιοι παρουσίαζαν τους θεούς τους με ανθρώπινο σώμα και κεφάλι κάποιου ζώου.
2. Η τέχνη της ομηρικής εποχής ονομάστηκε γεωμετρική.
3. Η λειτουργία του θεσμού της πόλης-κράτους αποτέλεσε εμπόδιο για την πολιτιστική πορεία των Ελλήνων.
4. Η ίδρυση αποικιών κατά την αρχαϊκή εποχή ήταν επιχείρηση οργανωμένη εξ ολοκλήρου από τη μητρόπολη.
5. Η εξόρυξη μεταλλεύματος στα ορυχεία της Αθήνας εκτελούνταν από Αθηναίους πολίτες και μετοίκους.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ο «οίκος» αποτέλεσε μονάδα κοινωνικής συγκρότησης την:

- α. ομηρική εποχή
- β. αρχαϊκή εποχή
- γ. κλασική εποχή
- δ. ελληνιστική εποχή

2. Στην ελληνιστική περίοδο, η εύκολη παροχή γραφικής ύλης από την επεξεργασία του φυτού πάπυρος συνέβαλε στη μεγάλη παραγωγή χειρογράφων στη Βιβλιοθήκη της:

- α. Αθήνας
- β. Αλεξάνδρειας
- γ. Αντιόχειας
- δ. Περγάμου

3. Η μορφή της ελληνικής γλώσσας, που προέκυψε και διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους, οφείλεται στη(ν):

- α. συγχώνευση της αιολικής και της αττικής διαλέκτου
- β. επικράτηση της δωρικής διαλέκτου
- γ. επικράτηση της αττικής διαλέκτου
- δ. συγχώνευση των ελληνικών διαλέκτων, έχοντας ως βάση την αττική διάλεκτο

4. Η περίοδος της βασιλείας στη Ρώμη τελείωσε το 509 π.Χ. με την εξέγερση των:

- β. πληβείων
- β. πελατών
- γ. πατρικίων
- δ. πελατών και πληβείων

5. Ο Γάιος Γράκχος περιόρισε τις αυθαιρεσίες των συγκλητικών με τη(ν):

- α. συγκρότηση δικαστηρίων από ιππείς
- β. διανομή σιταριού στους φτωχούς της Ρώμης
- γ. ίδρυση αποικιών
- δ. εφαρμογή του αγροτικού νόμου

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των όρων: *οπλιτική φάλαγγα, γραμματικοί (ελληνιστική εποχή).*

(μονάδες 9+6 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ενδείξεις συνηγορούν στην ύπαρξη ενιαίου μυκηναϊκού κράτους και ποια άποψη έχει διατυπωθεί για την πολιτική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου;

(μονάδες 12)

2.β. Να περιγράψετε τον ρόλο που διαδραμάτισε ο στρατός στην κρίση του αυτοκρατορικού θεσμού τον 3ο αι. μ.Χ.

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- 1.Οι Αιγύπτιοι παρουσίαζαν τους θεούς τους με ανθρώπινο σώμα και κεφάλι κάποιου ζώου.
- 2.Η τέχνη της μυκηναϊκής εποχής ονομάζεται και γεωμετρική.
- 3.Η λειτουργία του θεσμού της πόλης-κράτους αποτέλεσε εμπόδιο στην πολιτιστική πορεία των Ελλήνων.
- 4.Την περίοδο της βασιλείας στη Ρώμη την εκτελεστική εξουσία ασκούσαν οι δύο ύπατοι.
- 5.Οι μεταρρυθμίσεις των Γράκχων, αφού συνάντησαν την αντίσταση των συγκλητικών, δεν εφαρμόστηκαν ποτέ.

(μονάδες 5)

(II) Να επιλέξετε και να γράψετε τη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Στη μυκηναϊκή κοινωνία ο ανώτατος άρχοντας ονομαζόταν:

- α. επέτης
- β. βασιλεύς
- γ. άνακτας
- δ. λααγέτας

2. Κατά την ομηρική εποχή τα μέλη κάθε οικογένειας και τα εξαρτημένα από αυτήν άτομα συγκροτούσαν:

- α. έναν οίκο
- β. μία φυλή
- γ. ένα πλήθος
- δ. μία πόλη

3. Τα έξοδα για την τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια καλύπτονταν με τη λειτουργία της:

- α. τριηραρχίας
- β. γυμνασιαρχίας
- γ. χορηγίας
- δ. αρχιθεωρίας

4. Κατά τους ελληνιστικούς χρόνους το κέντρο βάρους στην πολιτική μετατοπίστηκε:

- α. στο βασίλειο της Αιγύπτου
- β. από την Ανατολή στις πόλεις του ελλαδικού χώρου
- γ. στην περιοχή της Μ. Ασίας
- δ. από τη μητροπολιτική Ελλάδα στις μεγαλουπόλεις της Ανατολής

5. Ο Κάτων ο Τιμητής απέδιδε την ευθύνη της αλλοίωσης των ρωμαϊκών ηθών στους:

- α. πληβείους
- β. Έλληνες
- γ. Αιγυπτίους
- δ. Γράκχους

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *στενοχωρία, πραιτωριανοί*.

(μονάδες 5+10 = 15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Πώς οργάνωσε τον στρατό και την οικονομία του μακεδονικού κράτους ο Φίλιππος Β΄;

(μονάδες 13)

2.β. Κάτω από ποιες συνθήκες το Δυτικό Ρωμαϊκό κράτος οδηγήθηκε το 476 μ.Χ. στο τέλος του;

(μονάδες 12)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να δηλώσετε αν κάθε μια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λάθος (Λ):

1. Ο Θουκυδίδης αποκαλεί την Αίγυπτο «δώρο του Νείλου».
2. Η γραμμική Β΄ γραφή αποκρυπτογραφήθηκε από τον Ερίκο Σλήμαν.
3. Τα θεωρικά ήταν μια από τις *λειτουργίες* στην κλασική Αθήνα.
4. Η σάρισα ήταν μακεδονικό δόρυ μήκους 6 μέτρων.
5. Ο αυτοκράτορας Οκταβιανός έλαβε το προσωνύμιο *Αύγουστος*.

(μονάδες 5)

(II) Να κατατάξετε σε χρονολογική σειρά τις ακόλουθες ιστορικές περιόδους (ξεκινώντας από την αρχαιότερη):

- α. κλασική
- β. ρωμαϊκή
- γ. αρχαϊκή
- δ. ελληνιστική
- ε. μυκηναϊκή

(μονάδες 5)

1.β. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων: *βασιλεύς* (*μυκηναϊκά βασίλεια*), *δημοκρατία* (*ρωμαϊκή πολιτεία-Res publica*).

(μονάδες 7 + 8 = 15)

2^ο ΘΕΜΑ

2.α. Ποιες ήταν οι βασικές επιδιώξεις των πολιτών στο πλαίσιο της πόλης-κράτους;

(μονάδες 12)

2.β. Ποιοι ήταν στην αρχαία Ρώμη οι πατρίκιοι και ποιους πολιτικούς ρόλους επιτελούσαν;

(μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Α΄

1^ο ΘΕΜΑ

1.α.

(I) Να επιλέξετε και να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση για κάθε ομάδα από τις ακόλουθες ιστορικές πληροφορίες:

1. Ο «θησαυρός του Ατρέως» είναι το σπουδαιότερο δείγμα:

- α. μυκηναϊκού μεγάρου
- β. πυραμίδας
- γ. μυκηναϊκού ανακτόρου
- δ. θολωτού τάφου

2. Η βουλή των γερόντων κατά την Ομηρική εποχή:

- α. δεν επηρέαζε καθόλου την άσκηση της βασιλικής εξουσίας
- β. αντικατέστησε τη βασιλική εξουσία
- γ. περιόρισε σταδιακά τη βασιλική εξουσία
- δ. αποδυναμώθηκε βαθμιαία από τη βασιλική εξουσία

3. Η ανάμειξη των Περσών στις εσωτερικές υποθέσεις του ελληνικού κόσμου ήταν συνέπεια:

- α. του Πελοποννησιακού πολέμου
- β. των Περσικών πολέμων
- γ. του Κορινθιακού πολέμου
- δ. της Θηβαϊκής Ηγεμονίας

4. Το σπουδαιότερο εμπορικό και πνευματικό κέντρο της Ελληνιστικής εποχής ήταν η:

- α. Αντιόχεια
- β. Αλεξάνδρεια
- γ. Πέργαμος
- δ. Αθήνα

5. Η συνέλευση των πατρικίων, που έχασε τη δύναμή της στην περίοδο τη δημοκρατίας (Res publica), ονομαζόταν:

- α. λοχίτιδα εκκλησία

- β. φρατρική εκκλησία
- γ. φυλετική εκκλησία
- δ. σύγκλητος

(μονάδες 5)

(II) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις, που ακολουθούν, ως προς την ορθότητά τους με την ένδειξη *Σωστό* ή *Λάθος*:

1. Στις πινακίδες της γραμμικής Β' γραφής ο ανώτατος άρχοντας καλείται *άνακτας*.
2. Μόνιμη έδρα της Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας ήταν η Δήλος.
3. Ο Εφιάλτης ενίσχυσε το δημοκρατικό πολίτευμα στην Αθήνα περιορίζοντας τις δραστηριότητες των αριστοκρατών.
4. Άμεση συνέπεια του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν η ήττα των Σπαρτιατών και η αναγνώριση της Αθηναϊκής ηγεμονίας.
5. Η ποίηση της ελληνιστικής εποχής παρουσίασε σημαντικά έργα πρωτοτυπίας και έμπνευσης.

(μονάδες 5)

1.β. Να εξηγήσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: *μετοίκιο, δικτάτορας (περίοδος ρωμαϊκής πολιτείας-Res publica)*.

(μονάδες 7+8=15)

2° ΘΕΜΑ

2.α. Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της πανελλήνιας ιδέας τον 4^ο αι. π. Χ. και ποιες ήταν οι απόψεις του για την εφαρμογή της;

(μονάδες 13)

2.β. Ποιοι λόγοι επέβαλαν τη θρησκευτική πολιτική του Ιουστινιανού;

(μονάδες 12)